

№ 6 (208) Червень 2013

Здано до друку 31.05.2013 р.

Засновник і видавець:
Національний банк України

Адреса: вул. Інститутська, 9,
Київ-601, 01601, Україна

Журнал зареєстровано Держкомвидавом України
09.06.1994 р., свідоцтво KB № 691

Постановою президії ВАК України
від 10.02.2010 р. № 1-05/1
журнал "Вісник Національного банку України"
внесено до "Переліку
наукових фахових видань України,
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних
робіт на здобуття наукових ступенів доктора
і кандидата наук" (економічні науки)

Журнал рекомендовано до друку
та до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою
Київського національного економічного
університету ім. Вадима Гетьмана та
Вченою радою Університету банківської справи
Національного банку України (м. Київ)

Видається у комплекті з електронною версією
на CD-диску додатка "Законодавчі
і нормативні акти з банківської діяльності"

КОНТАКТИ

Адреса редакції:
просп. Науки, 7, Київ-28, 03028, Україна
(адреса для листування:
Редакції періодичних видань,
вул. Інститутська 9, Київ – 601, 01601, Україна)
Тел./факси: (044) 524-96-25, 525-38-25
Тел.: (044) 527-39-44, 527-38-06, 527-31-77
E-mail: litvinova@bank.gov.ua
http://www.bank.gov.ua

Електронна версія журналу буде доступна
на офіційному сайті Національного банку України
у грудні 2013 року.

Передплатний індекс 74132

© Національний банк України, 2013

ВІСНИК

Національного банку України

Щомісячний науково-практичний журнал
Національного банку України

Видається з березня 1995 року

ЗМІСТ

МАКРОЕКОНОМІКА

О.Щербакова
Монетарна політика та її цільові орієнтири в 2012 році 3

Л.Рябініна
Роль золота і сучасних грошей в економічному розвитку країни 12

ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК

Р.Підвисоцький
Урочистості в НБУ з нагоди Дня банківських працівників 7

Конституційні повноваження та правовий статус Національного банку України 8

С.Ліпінська
Національний банк майбутнього – очима дітей 11

Хроніка найважливіших подій і рішень. Квітень 2013 року. III стор. обкладинки

БАНКИ УКРАЇНИ

Л.Патрікац
Один банк – і ціле життя 18

С.Леонов, Т.Васильєва, А.Буряк
Ефективність банківського бізнесу в Україні: стохастичний фронтірний аналіз 19

Основні показники діяльності банків України на 1 травня 2013 року 45

Зміни і доповнення до Державного реєстру банків, внесені у квітні 2013 р. 47

Структура активів банків України за станом на 01.04.2013 р. (у розрізі банків) 52

Структура зобов'язань банків України за станом на 01.04.2013 р.
(у розрізі банків) 58

Прибутки і збитки банків України за станом на 01.04.2013 р. (у розрізі банків) 64

Структура власного капіталу банків України за станом на 01.04.2013 р.
(у розрізі банків) 70

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ПЕТРИК О.І. (голова)	МОРОЗ А.М.
АРБУЗОВ С.Г.	ПАТРИКАЦ Л.М.
БАЖАЛ Ю.М.	ПРАСОЛОВ І.М.
БАРАНОВСЬКИЙ О.І.	РАЄВСЬКИЙ К.Є.
БОРОВЕЦЬКИЙ Ришард	РИЧАКІВСЬКА В.І.
ВОВЧАК О.Д.	САВЛУК М.І.
ВОЖЖОВ А.П.	СЕНИЩ П.М.
ГАЛЬЧИНСЬКИЙ А.С.	СМОВЖЕНКО Т.С.
ГЕСЦЬ В.М.	СОРКІН І.В.
КІРЄЄВ О.І.	СТЕЛЬМАХ В.С.
КОВАЛЕНКО О.І.	ТРИДІД О.М.
КОЗЬМЕНКО С.М.	ФЕДОСОВ В.М.
КРУГЛИК С.В.	ШАРОВ О.М.
ЛЮТИЙ І.О.	ШЕВЧУК А.В.
МИТНИК Стефан	ШУЛЬГА Н.П.
МИЩЕНКО В.І.	ЩЕРБАКОВА О.А.

РЕДАКЦІЯ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ НБУ

Головний редактор	ПАТРИКАЦ Л.М.
Заступник головного редактора	КРОХМАЛЮК Д.І.
Начальник відділу з випуску журналу "Вісник НБУ"	ПІДВИСОЦЬКИЙ Р.В.
Заступник начальника відділу	ЗАСЦЬ О.С.
Редактори:	МАТВІЙЧУК Ю.Г., ПАЦЕРА М.М.
Відповідальний секретар	ЛІПІНСЬКА С.М.
Головний художник	КОЗИЦЬКА С.Г.
Дизайнери:	ХАРУК О.В., НЕВСЬКИЙ Д.О.
Коректор	ТРИФОНОВА О.М.
Оператор	ЛИТВИНОВА Н.В.
Розповсюдження:	ТРИКИША А.І.
Фото:	КОЗИЦЬКА С.Г., НЕГРЕБЕЦЬКИЙ В.С., ПИСАНИЙ А.П.
Черговий редактор	ПАЦЕРА М.М.

Дизайн: редакція періодичних видань НБУ
Надруковано з готового оригінал-макета
відділом організації видавничого забезпечення
Головного управління
господарського забезпечення
Національного банку України

Адреса друкарні:
просп. Науки, 7, Київ-28, 03028, Україна

Формат 60 × 90 / 8
Друк на цифровому обладнанні
Фіз. друк. арк. 9.0
Умовн. друк. арк. 9.0
Обл.-вид. арк. 8.4

При передруку матеріалів, опублікованих у журналі,
посилання на "Вісник Національного банку України"
обов'язкове.

Редакція може публікувати матеріали
в порядку обговорення, не поділяючи думку автора.
Відповідальність за точність викладених фактів
несе автор, а за зміст рекламних матеріалів –
рекламодавець.

ФІНАНСОВИЙ РИНОК

І.Волошин

Ціноутворення кредитів на основі підходу "грошовий потік під ризиком":
комплексний погляд на кредитний ризик і ризик ліквідності 26

В.Пластун

Емпіричне дослідження причинних зв'язків розвитку інституційних інвесторів
і фондового ринку 30

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється
Національним банком України один раз на місяць (за квітень 2013 року) 47

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється
Національним банком України щоденно (за квітень 2013 року) 48

Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України
у квітні 2013 року 50

Ринок державних цінних паперів України у квітні 2013 року 51

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Є.Завальнюк

Простота і захищеність графічного пароля для користувача 37

ФІНАНСИ, БІЗНЕС, СОЦІУМ

Р.Підвисоцький

Чи може бізнес бути чесним? 41

БАНКНОТИ І МОНЕТИ

Про введення в обіг пам'ятних монет "Дрохва" 46

Про введення в обіг пам'ятних монет "Будинок з химерами" 46

Працівники Національного банку України взяли участь в акції "Пробіг під каштанами–2013"

"Пробіг під каштанами" – одна з найбільших щорічних спортивно-благодійних акцій, яка відкриває святкування Дня Києва і проводиться в останню неділю травня в центрі столиці.

26 травня 2013 року на старт 21-го пробігу на Майдані Незалежності в складі команди НБУ вийшли 64 учасники, які представляли 17 структурних підрозділів Національного банку України та два його територіальних управління. Примітно, що порівняно з минулим роком команда центрального банку збільшилася майже втричі. А загалом за 20 попередніх років у цьому святі спорту і здоров'я взяли участь понад 52 тисячі громадян – від немовлят до сторічних довгожителів.

З 2000 року всі зібрані в рамках проекту кошти, а на сьогодні це вже понад 1.5 мільйона гривень, передаються до Науково-практичного медичного центру дитячої кардіології та кардіохірургії Міністерства охорони здоров'я України. Адже "Пробіг під каштанами" – це біг не лише заради власного здоров'я, а й заради порятунку інших життів!

Олена Щербакова

Директор Генерального департаменту
грошово-кредитної політики,
член Правління Національного банку України

Монетарна політика та її цільові орієнтири в 2012 році

Національний банк України доклав значних зусиль для розвитку грошово-кредитного ринку, забезпечення стабільності національної валюти, підтримки цінової стабільності в державі. У статті розглянуто основні засоби та методи грошово-кредитної політики центрального банку, її пріоритети і перспективи розвитку, ключові параметри та результати порівняно з минулими роками. Також окреслено найважливіші підходи щодо монетарного регулювання, зокрема впровадження гнучкого управління ліквідністю, визначено оптимальні шляхи вдосконалення механізму реалізації основної функції Національного банку з метою сприяння розвитку вітчизняної економіки.

The National Bank of Ukraine put forth its energies to develop the monetary market, to maintain national currency firmness, and to back price stability in the country. The article deals with main instruments and methods of the monetary policy pursued by the central bank, its priorities and prospects for future development, key parameters and results in comparison to previous years. Considered are the most important approaches to monetary regulation, in particular, implementation of liquidity flexible management. Given are optimal ways to improve the mechanism for realization of the NBU primary function in order to facilitate the domestic economy development.

Аналізуючи грошово-кредитну політику Національного банку України, необхідно враховувати його основне конституційне завдання — забезпечення стабільності національної грошової одиниці. Стаття 6 Закону України “Про Національний банк України” деталізує його, встановлюючи пріоритетну ціль — досягнення та підтримку цінової стабільності, що потребує комплексного застосування Національним банком усіх наявних у нього механізмів та інструментів грошово-кредитної політики. При цьому доводиться враховувати інерційний характер цінової динаміки, її внутрішню структурованість (ціни споживчого ринку, оптові ціни виробників промислової продукції, транспортні тарифи, ціни сільгоспвиробників тощо), ринкові очікування, вплив факторів, що виходять за межі сучасної монетарної політики тощо.

Окремим питанням, що потребує прискіпливої уваги, є коректний вибір засобів та методів монетарної політи-

ки під час регулювання грошової пропозиції. Оскільки вони зазвичай мають різну тривалість та глибину впливу на динаміку грошових агрегатів, а отже, — і на рівень інфляції, доводиться ретельно зважувати їх співвідношення задля уникнення непередбачуваних монетарних ефектів. Враховуючи те, що формальних правил, які б дали змогу “автоматизувати” цю задачу, фактично немає, його практичне вирішення переважно є процесом пошуку унікальних рішень. У цьому контексті зазначимо, що побутові й, на жаль, дуже поширені уявлення про механічне, шаблонне проведення Національним банком його монетарної політики є глибоко помилковими.

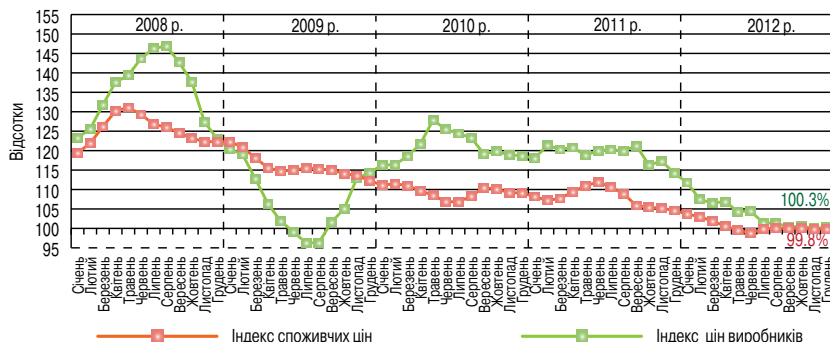
Так, наприклад, коли в першому півріччі 2011 року на споживчому ринку України розпочалося стаке зростання інфляції, а її показники в річному обчисленні сягнули небезпечних рівнів (від 7.2% у лютому до 11.9% у червні), Національний банк послідовно використовував різні за-

соби для зниження цінових ризиків. З цією метою застосовувалися стерилізаційні операції, були збільшені обсяги та відсоткові ставки під час їх проведення, дещо уповільнено рефінансування банківської системи. Національний банк також був змушений впровадити жорсткіші правила формування банками обов’язкових резервів. Усі ці заходи сприяли зниженню рівня інфляції на споживчому ринку від 9.1% у грудні 2010 року до 4.6% у грудні 2011 року (див. графік 1).

У подальшому її показники стійко зменшувалися і, починаючи з квітня 2012 року, річні прирости цін на споживчому ринку перебувають на близькому до нуля рівні. Це свідчить про успішне досягнення Національним банком своєї пріоритетної цілі. Водночас такі позитивні результати дали регулятору змогу перейти до пом’якшення монетарної політики, яке розпочалося ще на межі 2011–2012 років.

У 2012 році Національним банком

Графік 1. Індекс споживчих цін та індекс цін виробників промислової продукції до відповідного місяця попереднього року в 2008–2012 рр.

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України.

було активізовано підтримку ліквідності банківської системи шляхом надання кредитів рефінансування: торік їх загальний обсяг становив майже 97.6 млрд. грн. порівняно з 28.8 млрд. грн. у 2011 році. Обсяг же операцій із мобілізації грошових коштів, навпаки, був у 10 разів меншим, ніж у 2011 році, скоротившись до 16.7 млрд. грн. Крім цього, Національний банк збільшив обсяг придбання цінних паперів до 38.6 млрд. грн. порівняно з 25.2 млрд. грн. у 2011 році (див. графік 2).

Водночас Національний банк сприяв впровадженню гнучкішого управління банками власною ліквідністю. Для цього поетапно зменшувалася частка обов'язкових резервів, які банки мають формувати на окремому рахунку в Національному банку. Зокрема, з кінця 2011 року цей показник було поступово зменшено зі 100 до 70%, 60%, а з 31 травня 2012 року він становить 50%.

Протягом 2012 року Національний банк також активізував застосування важелів процентної політики. Так, для пом'якшення умов кредитування з 23.03.2012 р. регулятор зменшив на 0.25 в. п. облікову ставку, яка є базовою щодо інших процентних ставок Націо-

нального банку. Водночас було тричі зменшено рівень ставок за операціями рефінансування "овернайт" (на 0.25 в. п. щоразу) — до 8.5% за забезпеченими та до 10.5% за незабезпеченими (бланковими) кредитами. Завдяки цьому знижувалися й середньозважені процентні ставки за тендерними кредитами Національного банку та операціями прямого РЕПО. У цьому контексті необхідно зазначити, що від початку другої половини травня 2012 року під час проведення тендерів із підтримання ліквідності банків процентна ставка встановлюється на рівні облікової — 7.5%. Паралельно відбулося зниження процентних ставок за операціями прямого РЕПО, рівень яких у грудні 2012 року становив 7.62% порівняно з 12.05% у грудні 2011 року.

Національний банк торік утримав збільшив максимально можливі строки використання коштів, отриманих під час проведення операцій прямого РЕПО (до 90 днів), та у чотири рази — за результатами надання тендерних кредитів рефінансування (до 360 днів). Крім цього, було скасовано деякі обмеження на проведення операцій прямого РЕПО. Ці заходи сприяли зростанню ліквідності банківської систе-

ми. Так, середньоденний обсяг коррахунків банків у 2012 році збільшився до 19.6 млрд. грн. порівняно з 17.5 млрд. грн. у 2011 році.

Досягнення та підтримка цінової стабільності сприяли зростанню реальних доходів населення, збереженню вартості їх заощаджень та отриманню українськими виробниками цінових переваг як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринках збуту їх продукції.

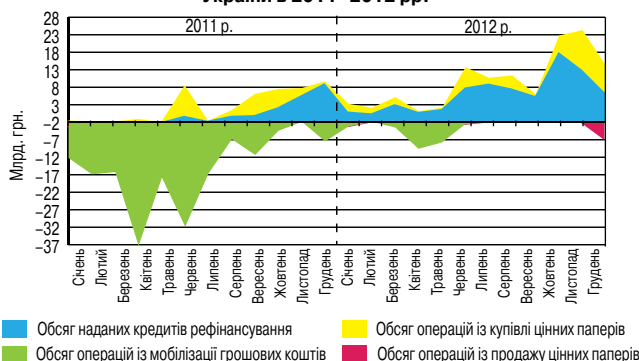
Це позитивно впливало на ринкові очікування. Завдяки їх поліпшенню відбулося прискорене зростання обсягів депозитів населення. У 2012 році вони збільшилися на 19.0%, перевищивши темпи приросту 2011 року (13.1%). Загальний же обсяг залишків за банківськими депозитами у минулому році зріс на 78.7 млрд. грн., або на 16.1% (див. графік 3).

Зростання депозитної бази банків супроводжувалося поліпшенням її строкової структури: питома вага довгострокових депозитів у їх загальному обсязі зросла з 33.1% на початку 2012 року до 34.7% у грудні. Цим зрушенням сприяло вдосконалення Національним банком вимог до формування банками обов'язкових резервів, яке передбачало стимулювання довгострокових банківських залучень.

На цьому тлі темпи зростання грошової маси (12.8%) були вищими від темпів зростання монетарної бази (6.4%). Таку динаміку зумовило прискорення грошової мультиплікації — показник мультиплікатора протягом минулого року збільшився від 2.86 до 3.03. Показово, що готівка поза банками (M0) зросла у 2012 році на 5.5%. Її повільніша динаміка сприяла певному зменшенню частки готівки в грошовій масі від 28.1 до 26.3%.

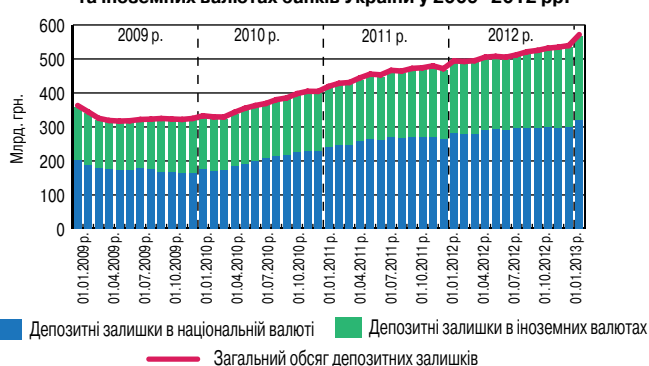
Водночас ці зміни відбувалися на тлі зменшення активності банківського кредитування — торік залишки

Графік 2. Обсяги активних та пасивних операцій Національного банку України в 2011–2012 рр.

Джерело: побудовано за даними Офіційного інтернет-представництва Національного банку України.

Графік 3. Динаміка залишків за депозитами в національній та іноземних валютах банків України у 2009–2012 рр.

Джерело: побудовано за даними статистичної звітності банків України.

за ним збільшилися на 2%. Цей феномен мав кілька причин, головні з яких були пов'язані з нівелюванням валютних та структурних дисбалансів, накопичених у банківській системі у передкризовий період. Мова, зокрема, йде про поступове зниження заборгованості за кредитами в іноземній валюті, наданими банками клієнтам, що не мали валютних доходів. Як відомо, саме ця група позичальників виявилася найвразливішою під час останньої кризи, а їх валютні борги були чинником виникнення потенційної нестабільності деяких банківських установ. Враховуючи це, після 2008 року триває системна робота щодо поліпшення структури банківських активів. Особлива увага при цьому зосереджена на зниженні валютних ризиків як для банківської системи, так і для її клієнтів.

Важливу роль у цьому процесі має заборона валютного кредитування фізичних осіб, які не є суб'єктами підприємницької діяльності та не мають доходів у іноземній валюті. Тому аналізувати поточну динаміку та ефекти банківського кредитування необхідно з обов'язковим урахуванням зазначених обмежень. Адже загальне зростання банківського кредитування торік було б значно більшим, якби не зниження залишків за кредитами в іноземній валюті на 7.3%, оскільки в національній валюті їх приріст становив 8.4%.

Аналогічним чином необхідно диференціювати й динаміку кредитування банками фізичних осіб та суб'єктів господарювання. Так, якщо протягом 2012 року залишки за банківськими кредитами, наданими населенню, зменшилися на 6.7%, то підприємствам — зросли на 4.9%. Очевидно, що такі результати та їх ефекти значно відрізняються від спрощеного аналізу узагальнених темпів зростання банківського кредитування.

Проте незважаючи на це, маємо визнати, що прискорення економічної динаміки потребує активізації кредитної діяльності. Для комплексного вирішення цього питання зусиль лише Національного банку, на жаль, замало. Важлива роль у його розв'язанні має належати системним чинникам — удосконаленню фінансової системи, захисту прав не лише споживачів, а й кредиторів, забезпеченню безумовного виконання зобов'язань усіма сторонами договірних відносин, неухильного виконання судових рішень тощо.

Окремо у цьому контексті необхід-

но акцентувати увагу на важливості зростання ефективності та надійності вітчизняного фондового ринку. Для впровадження дієвої монетарної політики це має першочергове значення, оскільки цінні папери в міжнародній практиці залишаються одним із найпоширеніших інструментів застави, яка потрібна щодня під час проведення звичайних операцій банківського кредитування, а також рефінансування банків центральним банком. Отже, чим глибший, ліквідніший та надійніший ринок цінних паперів, тим ефективніші інструменти застави має у своєму розпорядженні банківська система, тим більший обсяг її кредитного потенціалу і доступніші її послуги для бізнесу та населення.

Крім того, фондовий ринок має великі можливості щодо формування довгострокових фінансових ресурсів. Тому в індустріально розвинених країнах він є потужним каналом монетарної трансмісії, що сприяє підвищенню дієвості інструментів грошово-кредитної політики та їх позитивного впливу на розвиток реального сектору економіки. У цьому відношенні вітчизняний фондовий ринок має величезний нерелізований потенціал. Так, з одного боку, загальний обсяг операцій, що здійснюються на ньому, давно сягнув рівня обсягу операцій на міжбанківському валютному ринку. Але, з другого, левова частка операцій із цінними паперами проводиться в позабіржовому сегменті. Внаслідок цього вартість цінних паперів, що обертаються на ньому, визначається переважно не їх ринковою кон'юнктурою та щоденними котируваннями, а простою домовленістю двох сторін, які нерідко можуть бути пов'язаними учасниками ринку.

Зрозуміло, що ринкова вартість таких активів є вельми умовною, а їх використання для застави — дуже проблематичним. У цьому контексті варто нагадати, що, за останніми наявними даними, частка операцій із цінними паперами, які вільно обертаються на фондовому ринку України, становить не більше 11% від його загального обороту. Зокрема, питома вага операцій, здійснених організаторами торгів, за окремими цінними паперами в 2011 році становила:

- акцій — 12.25%;
- державних облігацій — 11.59%;
- облігацій підприємств — 20.66%;
- облігацій місцевих позик — 27.54% (див. таблицю).

Незважаючи на певне збільшення

частки операцій із цінними паперами, які здійснюються на біржовому ринку, є підстави вважати, що фондовий ринок досі є надзвичайно закритим: майже 90% усіх операцій на ньому здійснюються в так званому "приватному" режимі. Дефіцит же цінних паперів, що вільно обертаються на ринку, та операцій з ними перешкоджають встановленню їх об'єктивної вартості і доходності. Це стримує використання цінних паперів як інструменту ліквідної застави, а отже, обмежує потенціал банківської системи щодо безпечного кредитування економіки. Це також спричиняє не лише зниження кредитної активності, а й призводить до зростання вартості кредитів. Отже, уважний розгляд системних обмежень вітчизняної економіки свідчить про те, що питання обсягу та вартості кредитних ресурсів не завжди залежить лише від центрального банку. Поверховий же підхід до їх вирішення може виявитися занадто ризиковим, оскільки пов'язаний із загрозою інфляційного стрибка без будь-яких суттєвих здобутків у сфері виробництва.

У зв'язку з цим, розглядаючи рівні та динаміку відсоткових ставок на кредитному ринку, маємо враховувати, що вони є відображенням певних ризиків, зниження яких не завжди залежить від центрального банку. Наразі це питання має ще й таку особливість: інфляція на споживчому ринку впродовж тривалого часу залишається на близьких до нуля рівнях, унаслідок чого її вплив на відсоткові ставки є мінімальним. Звичайно, було б помилково вважати, що населення та підприємці відкидають думку про існування інфляційних ризиків. Проте практичне досягнення цінової стабільності не залишало в минулому році простору для зниження відсоткових ставок за рахунок інфляційної складової.

Їх щомісячна динаміка у 2012 році залежала також і від пануючих курсових очікувань, які були вельми мінливими. З особливою наочністю це виявилось восени 2012 року, в період проведення загальнонаціональної виборчої кампанії. Притаманне таким подіям підвищення чистого валютного попиту спричинило у той час зменшення кредитних ресурсів на міжбанківському ринку та їх одночасне подорожчання.

Усвідомлюючи ситуативність цих коливань, а також відсутність об'єктивних причин для їх загострення, Національний банк був обережним щодо активізації рефінансування банків-

Таблиця. Структура операцій із цінними паперами на фондовому ринку України в 2005–2011 рр.

Вид цінних паперів	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
Загальний обсяг операцій, млрд. грн.							
Акції	179.79	225.65	283.54	352.82	470.73	565.21	646.70
Державні облигації	27.32	40.85	59.86	62.49	98.99	354.12	855.55
Облігації підприємств	32.62	62.38	134.73	205.21	81.13	69.50	103.70
Облігації місцевих позик	2.23	2.85	4.31	2.2	0.66	0.50	1.67
Інвестиційні сертифікати	5.72	14.24	40.43	43.94	76.31	106.53	103.79
Векселі	133.12	142.23	212.64	191.84	268.76	316.11	358.28
Деривативи	2.02	0.26	0.15	0.27	0.1	0.15	0.41
Інші	20.94	4.32	18.65	24.65	70.58	125.66	77.44
Усього	403.8	492.8	754.3	883.4	1 067.26	1 537.79	2 147.54
Обсяг операцій, здійснених організаторами торгів, млрд. грн.							
Акції	4.48	6.95	13.61	11.82	13.54	52.71	79.22
Державні облигації	3.88	8.51	2.77	8.55	8.18	60.86	99.12
Облігації підприємств	6.54	12.13	17.36	16.61	7.07	6.71	21.42
Облігації місцевих позик	0.67	0.99	0.79	0.46	0.03	0.14	0.46
Інвестиційні сертифікати	0.18	0.33	0.43	0.20	7.14	7.14	11.4
Деривативи	0.68	0.09	0.05	0.12	0.05	3.73	23.82
Інші	0	0.05	0.13	0	0	0	0
Усього	16.43	29.05	35.15	37.76	36.01	131.29	235.44
Частка операцій, здійснених організаторами торгів, у загальному обсязі операцій на фондовому ринку, відсотки							
Акції	2.49	3.08	4.80	3.35	2.88	9.33	12.25
Державні облигації	14.20	20.83	4.63	13.68	8.26	17.19	11.59
Облігації підприємств	20.05	19.45	12.89	8.09	8.71	9.65	20.66
Облігації місцевих позик	30.04	34.74	18.33	20.91	4.55	28.00	27.54
Інвестиційні сертифікати	3.15	2.32	1.06	0.46	9.36	6.70	10.98
Деривативи	0.51	0.06	0.02	0.06	0.02	1.18	6.65
Інші	0.00	19.23	86.67	0.00	0.00	0.00	0.00
Усього	4.07	5.90	4.66	4.27	3.37	8.54	10.96

Джерело: розраховано згідно зі звітом Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку "Український фондовий ринок – 2011: впевненість, стійкість та зростання". – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nssmc.gov.ua/user_files/content/58/1340015412.pdf. – С. 28, 32, 33.

ської системи. Така стриманість зазнавала жорсткої критики з боку багатьох експертів. Проте якість і зміст їхніх зауважень стали очевидними впродовж останніх місяців, коли середньозважені ставки за кредитами в національній валюті зменшилися від 23.4% у листопаді 2012 року до 17.6% у грудні та 15.1% у квітні 2013 року, тобто вони повернулися до позначок травня минулого року. Показово, що зменшення кредитних відсоткових ставок супроводжувалося падінням середньоденного чистого попиту на іноземну валюту. У квітні 2013 року він взагалі змінився на чисту валютну пропозицію: її щоденний обсяг за безготівковими операціями становив 9.7 млн. доларів США, а за готівковими – 5.4 млн. доларів США (в еквіваленті). Необхідно зазначити, що таке домінування пропозиції на готівковому сегменті сформувалося вперше з травня 2009 року.

Наведені приклади змушують замислитися над тим, до якого ступеня

та за яких умов регулятор має реагувати на рухи та настрої недосконалого ринку. Простої відповіді на це питання немає, проте сучасна світова фінансова криза, її причини та шляхи подолання надають підстави для серйозних дискусій на цю тему. Їх доцільність є ще очевиднішою з урахуванням того, що універсальних регуляторних рішень також немає. Іншою жвавою темою для аналізу та дискусій є валютно-курсова політика та необхідність її радикального "перезавантаження". Поширеним аргументом при цьому є "негативний вплив курсової політики на вітчизняне виробництво". Однак прискіпливий аналіз свідчить про протилежне.

Так, рівень реального ефективного обмінного курсу (РЕОК) гривні протягом 2012 року знизився на 6.5%. Здебільшого це відбулося за рахунок інфляційного диференціалу, який зменшився на 5.6%. Водночас номінальний ефективний обмінний курс (НЕОК) гривні за 2012 рік змен-

шився на 0.9%, переважно у зв'язку з послабленням курсу долара США щодо основних світових валют та відповідно й гривні до них.

Показово, що в країнах Центральної та Східної Європи з ринками, що формуються, відбувалася протилежна тенденція – зміцнення РЕОК національних валют. Так, РЕОК російського рубля торік зріс на 5.7%¹, польського злотого – на 8.3%, угорського форинта – на 5.4%, румунського лея – на 5.0%². Очевидно, що такі різновекторні курсові зміни мали неоднаковий вплив на виробництво: якщо в українській економіці вони сприяли формуванню конкурентних переваг для продукції національних компаній, то в багатьох сусідніх країнах такого ефекту не було.

Що ж до перспектив монетарної політики Національного банку, то вони пов'язані з удосконаленням шляхів реалізації його основної функції, розвитком механізмів та інструментів, необхідних для її успішного виконання, вдосконаленням співпраці з урядом України, подальшим підвищенням прозорості дій центрального банку на грошово-кредитному ринку та зрозумілості його рішень для населення і бізнесу.

Реалізація зазначених завдань, безумовно, зазнаватиме впливу зовнішнього середовища. Така залежність пояснюється як торговельною відкритістю вітчизняної економіки, так і стійким підвищенням важливості для її динаміки операцій із капіталом та фінансових операцій. Триваючі невизначеності та ризики світової економіки зазвичай пов'язані з формуванням вельми специфічних викликів, гідно протистояти яким зможемо лише в разі подальшої консолідації зусиль усіх гілок влади. При цьому особливе значення матиме якість їх взаємодії з вітчизняним бізнесом, спільна розбудова оптимальних механізмів розв'язання найгостріших питань сьогодення та визначення майбутніх загальнонаціональних пріоритетів. Національний банк у цьому контексті спрямовуватиме зусилля на ефективне виконання своїх завдань та функцій, визначених законодавством та деталізованих в Основних засадах грошово-кредитної політики на 2013 рік.

¹ Розраховано за даними Центрального банку РФ.

² РЕОК польського злотого, угорського форинта і румунського лея розраховано за даними Банку міжнародних розрахунків.

Хроніка/

Урочистості в НБУ з нагоди Дня банківських працівників

У Національному банку України відбулися урочистості з нагоди Дня банківських працівників. Це професійне свято було засновано у 2004 році, його відзначення на високому державному рівні є визнанням значущості самовідданої праці всіх банкірів, які роблять вагомий внесок у розвиток економіки держави.

Celebrations on the occasion of the Day of Bank Employees have been held in the National Bank of Ukraine. This professional holiday was established in 2004. Its celebration by high authorities is the recognition of selfless labor of all the bankers that make a valuable contribution to the development of the economy of Ukraine.

Звертаючись до колег, Голова Національного банку України Ігор Соркін зачитав привітання Президента України Віктора Януковича, в якому наголошено, що сучасна інфраструктура банківської системи забезпечує якісне обслуговування інноваційної діяльності виробників усіх сфер та галузей економіки, сприяє фінансовій стабільності держави, а завдяки високому професіоналізму, сумлінній та наполегливій праці банківських працівників здійснюється реалізація соціально-економічних реформ.

У зачитаному привітанні Першого віце-прем'єр-міністра України Сергія Арбузова було зазначено, що працівник банківської системи — не професія, а покликання. Ключову роль у формуванні позитивних тенденцій розвитку банківського сектору відіграє Національний банк України. Досвід і праця фахівців центрального банку роблять вагомий внесок у розбудову та розвиток фінансової системи держави.

Голова Національного банку України Ігор Соркін також підкреслив, що за часів незалежності України банківська система послідовно зміцнювалася та зростала завдяки зусиллям і праці всієї банківської спільноти. Нині банки працюють прибутково, національна валюта є стабільною, поступово збільшуються обсяги кредитування економіки, безготівкових розрахунків, відновлюється фондовий ринок. А найголовніше те, що зростає довіра населення країни до гривні, вітчизняної банківської системи. “Необхідно закріпити ці позитивні досягнення та рухатися вперед. Упевнений, що ми зможемо реалізувати важливі завдання, які стоять перед нами”, — наголосив Голова Національного банку України.

Під час урочистостей з нагоди

Вітальне слово Голови Національного банку України Ігоря Соркіна.

професійного свята Ігор Соркін вручив нагороди переможцям II Всеукраїнського конкурсу дитячих малюнків “Національний банк майбутнього”, а також висловив вдячність батькам дітей, які взяли участь у конкурсі та стали переможцями. “Дякуємо вам за виховання юних митців, дай Боже, щоб вашими дітьми пишалася вся країна!” — сказав керівник центрального банку.

Образотворчі роботи дітей посправжньому вражають своєю глибиною і свідчать про їхнє щире і подорослому серйозне ставлення до мистецької інтерпретації важливих суспільно-економічних явищ. Виставка робіт переможців та номінантів цього конкурсу розміщена в головному офісі Національного банку України (докладніше про результати конкурсу читайте на стор 11).

До Дня банківських працівників Правління Національного банку України відзначило працівників НБУ та банківської системи. Зокрема, за вагомий особистий внесок у підвищення статусу грошової одиниці України, стимулювання економічного зростання, розвиток банківської справи та з нагоди професійного свята нагрудним знаком “Почесна відзнака Національного банку України” нагороджено на-

чальника Операційного управління НБУ Сергія Подіка, а також начальника загону відомчої охорони Віктора Рачка. Почесною грамотою Національного банку України та нагрудним знаком із врученням пам'ятної срібної гривні нагороджено директора-розпорядника Фонду гарантування вкладів фізичних осіб Олену Шарову.

Олена Шарова нагороджена Почесною грамотою НБУ.

Дипломи та цінні подарунки було вручено також переможцям он-лайн вікторини “Історія грошей і грошового обігу в Україні”, в якій взяли участь службовці Національного банку України. У I турі перше місце серед працівників центрального апарату виборів начальник відділу управління ризик-менеджменту Ярослав Шумейко, яко-

У залі урочистих зборів.

Музичне вітання у виконанні
Любові Сагат (сопрано).

го нагороджено книгою “Гроші України”. За друге місце провідний економіст Операційного управління Олена Бородай здобула пам’ятну срібну монету. Третє місце посіла економіст департаменту персоналу Олена Яцура, їй вручено набір “Монети України”. Учасники I туру, які засвідчили найкращі результати у центральному апараті, територіальних управліннях,

структурних одиницях і підрозділах, вийшли до завершального II туру вікторини. Перше місце в ньому виборов провідний економіст територіального управління НБУ в Тернопільській області Олег Владимир. Його нагороджено сувенірною срібною банкнотою. За

Нагороду отримує переможець он-лайн
вікторини “Історія грошей і грошового обігу
в Україні” Олег Владимир.

друге місце пам’ятною срібною монетою нагороджено заступника начальника центру інформатизації, начальника відділу управління НБУ в Луганській області Євгена Бондаря. Також пам’ятною срібною монетою за третє місце нагороджено головного економіста управління НБУ в Чернівецькій області Ірину Осадчук.

За активне забезпечення організації

та високий рівень проведення в регіоні II Всеукраїнського конкурсу дитячих малюнків “Національний банк майбутнього” подякою Голови Національного банку України відзначено колектив територіального управління Національного банку України в Закарпатській області. Нагороду отримав начальник управління Валерій Коляско.

Подяку Голови Національного банку України
управлінню НБУ в Закарпатській області
отримує його начальник Валерій Коляско.

На завершення свята прекрасним подарунком для всіх його учасників, переможців конкурсу і вікторини став святковий концерт.

Роман Підвисоцький,
“Вісник НБУ”.

Фото Владислава Негребецького.

До Дня Конституції України/

Конституційні повноваження та правовий статус Національного банку України

28 червня відзначається 17-та річниця Конституції України – Основного Закону, який закріпив засади суспільного і державного устрою нашої країни, основні права та обов’язки громадян, визначив правовий статус, функції та повноваження органів державної влади. У тому числі й “особливого центрального органу державного управління” – Національного банку України, що у подальшому були конкретизовані законами України “Про Національний банк України” та “Про банки і банківську діяльність”.

Нагадаємо основні положення згаданих документів.

On June 28, celebrated is the 17th anniversary of the adoption of the Constitution of Ukraine, the fundamental law that established principles of the social order and political system of our country as well as fundamental rights and duties of the citizens and determined the legal status, functions and powers of the state run public authorities and of the National Bank of Ukraine, the special central organ of the government. Then, the NBU legal status, functions and powers were elaborated in the Laws of Ukraine “On the National Bank of Ukraine” and “On Banks and Banking”.

Центральний банк у будь-якій державі є особливим органом. Це зумовлено його спеціальним правовим статусом, який передбачає покладення на нього низки особливих

функцій, а саме: забезпечення стабільності національної грошової одиниці, проведення грошово-кредитної політики, здійснення емісії грошей та організація їх обігу, наглядження

системи рефінансування банків, банківське регулювання тощо.

Банківська система України – дворівнева. Її верхній рівень представлений єдиним органом – Націо-

нальним банком України. Відповідно до ст. 2 Закону України “Про Національний банк України” від 20 травня 1999 року (надалі — Закон про НБУ) Національний банк є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією, цим законом та іншими законами України [3].

Найважливішою функцією центрального банків є забезпечення стабільності національної валюти. Це зафіксовано і в Конституції України. У ст. 99 чітко вказано, що забезпечення стабільності грошової одиниці є основною функцією центрального банку держави — Національного банку України [1]. Стаття 6 Закону про НБУ доповнює, що при виконанні своєї основної функції Національний банк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримки цінової стабільності в державі [3]. Крім того, забезпечення стабільності національної валюти є прерогативою Національного банку України, і саме тому особливого значення набуває закріплення його правового статусу, який би забезпечував ефективну реалізацію центральним банком його основної та інших функцій.

Визначальним елементом правового статусу Національного банку України є положення, закріплене у ст. 2 Закону про НБУ, про те, що Національний банк України є особливим центральним органом державного управління. Використання законодавцем терміна “особливий центральний орган державного управління” для характеристики Національного банку України є універсальним підходом, що базується на двох суттєвих підставах.

По-перше, це законодавче визначення підкреслює державно-управлінську природу діяльності Національного банку України в процесі реалізації покладених на нього функцій. Національний банк бере активну участь у державному управлінні економічними процесами в Україні шляхом проведення грошово-кредитної політики, а також здійснює спеціальні управлінські заходи у формі адміністративного та індикативного регулювання банківської діяльності.

По-друге, у такий спосіб підкреслюється принципова особливість правового статусу вітчизняного центрального банку. З урахуванням по-

ложення ст. 6 Конституції України щодо здійснення державної влади в Україні на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову Національний банк не входить до жодної з гілок влади, а це є важливою гарантією його незалежності від органів державної влади. Незалежність Національного банку від органів державної влади слід вважати головним принципом його діяльності [5]. Цей принцип спрямований на забезпечення ефективної реалізації основної функції центрального банку. Захист органу, відповідального за грошову політику, від політичної нестабільності досягається саме його незалежністю.

Зміст принципу незалежності Національного банку України розкривається у процесі аналізу інституційного та бюджетного аспектів.

Сутність інституційної незалежності Національного банку України виявляється у механізмах його відносин із парламентом, урядом та главою держави — Президентом України. Особливості форм цих взаємовідносин закріплені у розділі IX Закону про НБУ.

Відповідно до ст. 51 Закону про НБУ Національний банк підзвітний Президенту і Верховній Раді України в межах їхніх конституційних повноважень. Підзвітність означає:

- 1) призначення на посаду і звільнення з посади Голови Національного банку Верховною Радою за поданням Президента України;
- 2) призначення та звільнення Президентом половини складу Ради Національного банку;
- 3) призначення і звільнення Верховною Радою половини складу Ради Національного банку;
- 4) доповідь Голови Національного банку Верховній Раді про діяльність Національного банку;
- 5) надання Президенту України та Верховній Раді двічі на рік інформації про стан грошово-кредитного ринку в державі.

Особливості взаємовідносин Національного банку з Кабінетом Міністрів України викладено у ст. 52 Закону про НБУ, яка закріплює такі їх форми:

— Національний банк та Кабінет Міністрів проводять взаємні консультації з питань грошово-кредитної політики, розробки і здійснення загальнодержавної програми економічного та соціального розвитку;

— Національний банк на запит Кабінету Міністрів надає інформацію

щодо монетарних процесів та грошово-кредитного ринку;

— Кабінет Міністрів, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади на запит Національного банку надають інформацію, що має вплив на стан платіжного балансу, на монетарні процеси, грошово-кредитний ринок, включаючи щомісячну інформацію про показники доходів, видатків і дефіциту державного та зведеного бюджетів, стан державного боргу та графік платежів за ним;

— Національний банк підтримує економічну політику Кабінету Міністрів, якщо вона не суперечить забезпеченню стабільності грошової одиниці України;

— Голова Національного банку або за його дорученням один із його заступників можуть брати участь у засіданнях Кабінету Міністрів з правом дорадчого голосу;

— у засіданнях Правління Національного банку можуть брати участь члени Кабінету Міністрів з правом дорадчого голосу;

— Національний банк України має право подавати Кабінету Міністрів України у встановленому порядку пропозиції щодо законодавчого врегулювання питань, спрямованих на виконання функцій Національного банку України [3].

Слід враховувати, що ст. 52 Закону про НБУ визначається змістом норм ст. 116 Конституції України. Так, характер відносин між Кабінетом Міністрів та Національним банком базується на компетенції Кабінету Міністрів у забезпеченні проведення фінансової, цінової, інвестиційної і податкової політики, тоді як Національний банк здійснює грошово-кредитну політику, спрямовану на дотримання стійких темпів економічного зростання, запобігання інфляції, забезпечення стабільності грошової одиниці України [4].

Другим важливим аспектом принципу незалежності Національного банку є бюджетна незалежність, зміст якої включає кілька елементів: по-перше, це умови та порядок участі центрального банку у фінансуванні бюджетних видатків, зокрема дефіциту державного бюджету; по-друге, порядок перерахування прибутку Національного банку до державного бюджету.

Відповідно до ст. 54 Закону про НБУ Національний банк не має права надавати кредити в національній та іноземній валютах як прямо, так і

опосередковано через державну установу, іншу юридичну особу, майно якої перебуває у державній власності, на фінансування витрат Державного бюджету України. Наявність цієї норми в зазначеному законі відповідає тенденціям світової практики законодавчого регулювання відносин центрального банку й уряду з приводу залучення коштів центробанку для фінансування бюджетних видатків. Кредитування уряду центральним банком з метою фінансування бюджетного дефіциту становить реальну загрозу як для монетарної стабільності, так і для фінансової безпеки держави в цілому. Заборона такого роду кредитування — одна з головних вимог нормативно-правової конвергенції до країн — кандидатів на вступ до Європейського Союзу. Як виняток, законами про центральні банки окремих держав центробанкам дозволяється надавати короткострокові кредити лише з метою касового обслуговування бюджету, обмежуючи розмір кредитів певним обсягом його дохідної частини. Такий підхід дає центральному банку можливість формувати гнучкіші відносини з урядом. З одного боку, не порушується принцип політичної недоторканності центробанку, а з другого — є коректним з правового погляду інструментом підтримання державної економічної політики, якщо це не загрожує грошовій стабільності [5].

З метою забезпечення стабільного розвитку держави, створення сприятливих умов для формування належного конкурентного середовища на фінансовому ринку функціонує банківська система. Її структуру, а також економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації та ліквідації банків визначає Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7 грудня 2000 року.

Банківська система — законодавчо визначена, чітко структурована сукупність різних видів банків, що діють у межах загального грошово-кредитного механізму в тій чи іншій країні у певний історичний період і займаються банківською діяльністю.

Згідно зі ст. 2 Закону України “Про банки і банківську діяльність” банківська діяльність — це залучення у вклади грошових коштів фізичних та юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахун-

ків фізичних та юридичних осіб [2].

Суспільні відносини з приводу банківської діяльності, пов’язані з банківським кредитуванням, набуваючи правової форми, регулюються масивом юридичних норм. Різноманітність, складність, певна ієрархічність таких відносин припускає використання в правовому регулюванні різних методів, властивих окремим галузям права. Поряд з юридичною рівністю сторін, характерною для банківського кредитування, активно використовується в даному випадку і метод владних приписів, властивий публічним галузям права.

Особлива важливість даної сфери для всієї фінансової системи держави та відповідне їй імперативне регулювання не виключає і певної децентралізації банківської системи, що забезпечує самостійність банків. Саме в таких умовах можливе стабільне функціонування різнотипних банківських організацій. Певне місце в регулюванні банківської діяльності займають фінансово-правові відносини [4].

На забезпечення стабільності банківської системи спрямоване державне регулювання діяльності банків, яке здійснюється Національним банком у формах, перерахованих у ст. 66 Закону України “Про банки і банківську діяльність”:

І. Адміністративне регулювання:

- 1) реєстрація банків і ліцензування їх діяльності;
- 2) встановлення вимог та обмежень щодо діяльності банків;
- 3) застосування санкцій адміністративного чи фінансового характеру;
- 4) нагляд за діяльністю банків;
- 5) надання рекомендацій щодо діяльності банків;

ІІ. Індикативне регулювання:

- 1) встановлення обов’язкових економічних нормативів;
- 2) визначення норм обов’язкових резервів для банків;
- 3) встановлення норм відрахувань до резервів на покриття ризиків від активних банківських операцій;
- 4) визначення процентної політики;
- 5) рефінансування банків;
- 6) кореспондентські відносини;
- 7) управління золотовалютними резервами, включаючи валютні інтервенції;
- 8) операції з цінними паперами на відкритому ринку;
- 9) імпорт та експорт капіталу [2].

Реалізуючи свою основну конституційну функцію, Національний

банк здійснює її через специфічні засоби і методи грошово-кредитної політики, за допомогою яких і відбувається регулювання обсягу грошової маси. Відповідно до цих завдань ст. 25 Закону про НБУ до таких методів віднесені:

- визначення та регулювання норм обов’язкових резервів для комерційних банків;
- процентна політика;
- рефінансування комерційних банків;
- управління золотовалютними резервами;
- операції з цінними паперами (крім цінних паперів, що підтверджують корпоративні права), у тому числі з казначейськими зобов’язаннями, на відкритому ринку;
- регулювання імпорту та експорту капіталу;
- запровадження на строк до шести місяців вимоги щодо обов’язкового продажу частини надходжень в іноземній валюті;
- зміна строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів;
- емісія власних боргових зобов’язань та операції з ними.

Чітке дотримання конституційних повноважень, повноцінне використання наявних інституційних механізмів та операційних важелів, послідовність і прозорість політики Національного банку України та узгодженість дій з іншими органами і гілками влади забезпечать практичну дієвість норм Конституції, реальний захист спільних інтересів, зростання економіки держави та добробуту всіх її громадян.

Література

1. Конституція України (зі змінами) від 28 червня 1996 року.
2. Закон України “Про банки і банківську діяльність” (зі змінами) від 07.12.2000 року № 2121-III.
3. Закон України “Про Національний банк України” (зі змінами) від 20.05.1999 року № 679-XIV.
- При підготовці статті також використано матеріали книжки:
4. Роль В. Ф., Сергієнко В. В., Попова С. М. *Фінансове право: навч. посібник*. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 392 с.
5. *Фінансове право України: навч. посібник / за заг. ред. Л.К.Воронової*. — К.: Правова єдність, 2009. — 395 с.

Матеріал підготовлено працівниками юридичного департаменту Національного банку України.

Національний банк майбутнього — очима дітей

У День банківських працівників, 20 травня 2013 року, відбулося нагородження переможців та номінантів II Всеукраїнського конкурсу дитячих малюнків на тему “Національний банк майбутнього”, заснованого торік Національним банком України з метою підвищення рівня знань дітей про центральний банк України, його функції та завдання, а також виявлення творчих здібностей юних художників. Конкурс стартував 19 березня і тривав до 15 травня.

On the Day of Bank Employees (20 May 2013), winners and nominees of the 2nd All-Ukrainian children's painting competition “The National Bank of the Future” were awarded. The competition was introduced in 2012 by the NBU in order to increase children's knowledge about the National Bank of Ukraine, its functions and objectives as well as to educe children's creative aptitudes. The competition has been holding for the second year running by the NBU. This year, it started on 19 March and lasted to 15 May.

Перший тур II Всеукраїнського конкурсу дитячих малюнків на тему “Національний банк майбутнього” проводився в територіальних управліннях НБУ. Кращі малюнки з регіонів направлялися на розгляд до Національного банку, і вже тут суворе журі, тобто спеціальна комісія на чолі із заслуженим художником України Володимиром Тараном, серед переможців регіонів визначило переможців творчого змагання.

У конкурсі взяли участь близько трьох тисяч дітей віком від дев'яти до п'ятнадцяти років із усіх куточків нашої країни. “Юні художники подали індивідуальні дитячі роботи, вибираючи стиль і форму на власний розсуд відповідно до вимог теми конкурсу в довільній графічній чи живописній техніці, — розповідає координатор конкурсу, радник Голови Національного банку Зоя Кудрявцева. — І ми мали змогу подивитися очима дітей на наш банк у майбутньому. Зворушливо, безпосередньо і обов'язково оптимістично сприймають вони світ, інколи роблячи і для нас, дорослих, відкриття...”

Голова Національного банку України Ігор Соркін у день професійного свята банківських працівників відкрив виставку, яка налічує 75 кращих дитячих робіт і протягом місяця експонуватиметься у виставковій залі центрального приміщення НБУ. При цьому він оголосив, що перші три міс-

Голова Національного банку України Ігор Соркін вручає нагороду переможниці конкурсу дитячих малюнків Анні Сумарокової.

ця II Всеукраїнського конкурсу дитячих малюнків посіли відповідно Анна Сумарокова з Херсона, Катерина Самсоненко із Сум та Ксенія Сабєєва з Житомира.

У номінації “За веселкові перспективи” відзначено Анастасію Юрову (10 років, назва малюнка “Банк майбутнього, що обслуговує навіть монстрів”) із Луцька, в номінації “За оригінальність” кращою була Олександра Столиця (14 років, назва малюнка “НБУ підтримує гривню, гривня тримає в руках ситуацію в країні”) з міста Зінків Полтавської області, у но-

мінації “За відданість народним традиціям” переможцем стала Анастасія Діденко (11 років, назва малюнка “Працой, Нацбанк – квітуй, Україно!”) з міста Чигирин Черкаської області.

Після закриття виставки в головному офісі Національного банку кращі роботи можна буде побачити на пересувній виставці, яка поступово експонуватиметься в усіх територіальних управліннях НБУ. Планується також випустити альбом та календарі на 2014 рік. Частину малюнків

Учасники II Всеукраїнського конкурсу дитячих малюнків.

буде передано до дитячих будинків, реабілітаційних центрів, соціальних закладів, а кращими з кращих — будуть проілюстровані колекційні набори обігових та розмінних монет “Монети України”.

Світлана Ліпінська,

“Вісник НБУ”.

Фото Владислава Негребецького.

Анна Сумарокова (10 років).
“Банк мрії”. I місце.

Катерина Самсоненко (13 років).
“Традиції, збережені у віках”. II місце.

Ксенія Сабєєва (10 років).
“Національний банк майбутнього”. III місце.

Дослідження/

Людмила Рябініна

Доктор економічних наук,
професор кафедри банківської справи
Одеського національного економічного університету
E-mail: rln@ukr.net

Роль золота і сучасних грошей в економічному розвитку країни

Досліджуються етапи еволюційного розвитку золота як грошей і його роль в економічному розвитку країни при втраті ним усіх функцій грошей і ролі загального еквівалента вартості, а також роль сучасних кредитних (квазітоварних) грошей без власної вартості й зв'язку із золотом, які дають змогу визначати товарні ціни, створювати умовно-вартісний товарообмін і розвивати грошово-кредитні відносини в країні.

Investigated are stages of the evolutionary development of gold as money and its role in the economic development of a country under the loss of all the functions of money as well as of the role of gold as universal value equivalent. Considered is the role of modern credit (quasi-commodity) money without intrinsic value and relation to gold, which makes it possible to determine commodity prices, to create conditional value exchange of commodities, and to develop monetary relations in a country.

Ключові слова: еволюція золота як грошей, сучасні кредитні (квазітоварні) гроші, функції грошей.

Key words: evolution of gold as money, modern credit (quasi-commodity) money, functions of money.

Нинішня світова фінансова криза однозначно не визначена щодо її природи, механізму та наслідків (бо, як кажуть, немає можливості написати історію війни, коли ще йде битва). Однак те, що ця криза має монетарну складову і однією з її головних причин є криза валютно-монетарної архітектури, яка склалася у світі, — це факт. Тому, на нашу думку, світ буде трусити доти, доки існуватиме діюча архітектура міжнародної валютно-фінансової системи. З цього випливає, що проблематика природи сучасних грошей, золота, валюти, грошового обороту та міжнародних розрахунків (чому й присвячена ця стаття) надзвичайно актуальна та малодосліджена.

ЕТАПИ ЕВОЛЮЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗОЛОТА ЯК ГРОШЕЙ

У процесі історичного розвитку товарообміну за золотом на тисячоліття закріпилася роль загального еквівалента вартості, у зв'язку з чим воно, на відміну від інших товарів, стало грошима, тобто посеред-

ником в обміні будь-яких товарів у світі. Однак із бурхливим розвитком зовнішньоекономічної торгівлі використання золота як посередника у товарообміні почало стримувати економічний розвиток країн і поступово воно витіснялося з обігу паперовими грошима, втрачаючи водночас грошові функції. Проте до останньої чверті ХХ століття, незважаючи на широке використання в обігу знаків золота — банкнот, воно все ж таки зберігало за собою такі функції грошей, як міра вартості та засіб нагромадження скарбів. Етапи еволюції функціонування золота як грошей наведено на схемі 1.

Як бачимо на схемі 1, функціонування золота в ролі грошей із першого етапу свого існування характеризується одночасним виконанням ним двох функцій грошей: міри вартості¹ і засобу обігу, які лише одночасно

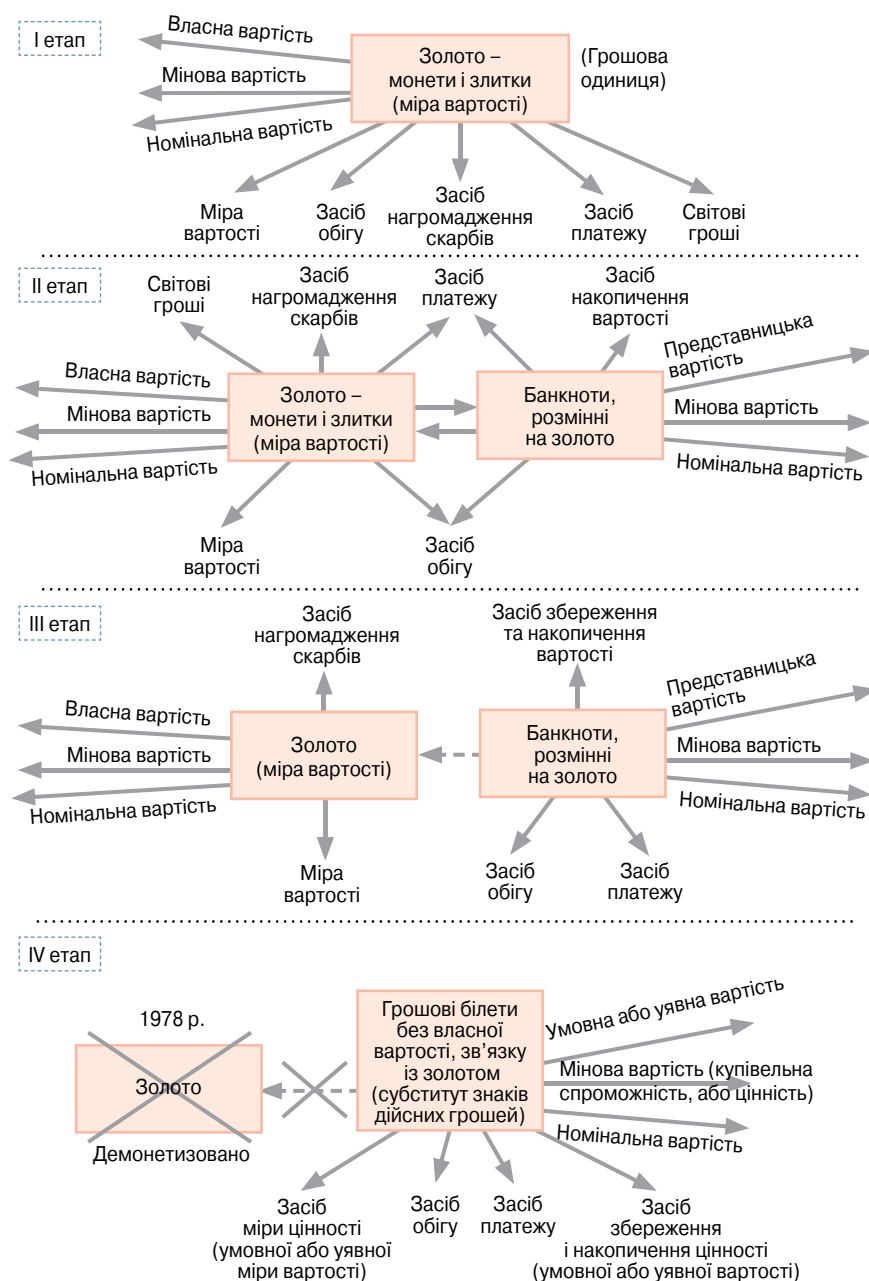
представляли собою гроші як посередники у товарообміні. Крім того, золото в ролі грошей виконувало й функцію нагромадження скарбів, адже монети і злитки, маючи високу власну вартість золота як товару, самі по собі вже були скарбом. Із розвитком кредиту і банків золото поступово стало виконувати також функцію грошей як засобу платежу.

Із розвитком міжнародної торгівлі золото почали ввозити в країни та вивозити з них як засіб міжнародних розрахунків. Відповідно воно почало виконувати функцію світових грошей. Таким чином, на *першому етапі* свого існування в ролі грошей золото поступово набувало всіх функцій “дійсних” (за Марксом) грошей. Слід зазначити, що з використанням золота в ролі грошей виникає і золотий стандарт як вид монетарної системи, в якій за одиницю розрахунків приймається визначена кількість *золота* (на відміну від срібла чи іншого металу), закріплена за національною грошовою одиницею країни законом (масштаб цін).

На *другому етапі* еволюції золота в

¹ Як писав К. Маркс, золото стало грошима саме “...тому, щоб дати товарному світові *матеріал для вираження вартості*...” [3, т. 23, с. 101, курсив Л. Р]. Відповідно, за Марксом, як міра вартості гроші “...використовуються для того, щоб перетворювати вартості безкінечно різноманітних товарів у ціни, у мислено уявні кількості золота; як масштаб цін вони вимірюють ці кількості золота” [3, т. 23, с. 104].

Схема 1. Етапи еволюції функціонування золота в ролі грошей

ролі грошей (див. схему 1) одночасно із золотими злитками та монетами в обігу з'являються й розмінні на метал банкноти² як повноправні представники золота, вартості й грошей, що їх стали випускати банки як свої векселі (замість облікованих чи прийнятих ними в заставу приватних комерційних векселів). Із часом банкноти набули властивості загального

² На відміну від золотих грошей, банкноти мали лише представницьку, а не власну вартість, тому виконували тільки функції засобу обігу, засобу платежу та засобу накопичення вартості золотих грошей (а не нагромадження скарбів, бо навряд чи можна вважати боргові зобов'язання емітента скарбами).

засобу обігу завдяки зобов'язанням банків обмінювати їх на золото за встановленими пропорціями. Посиленню ролі банкнот сприяла заміна їх децентралізованої емісії емісією, яку міг проводити лише центральний банк (центральні банки почали створюватися в Європі на початку XVII століття), що забезпечувало стабільність грошової одиниці за допомогою встановлення законодавчих норм, які регулювали емісію відповідно до золотих запасів центрального банку. На другому етапі еволюції золото в ролі грошей уже виконувало всі їхні функції. Водночас бан-

кноти як повноправні представники золота, виконуючи функції засобу обігу, засобу платежу та засобу накопичення вартості, могли вільно обмінюватися на золоті монети.

Третій етап функціонування золота в ролі грошей характеризується тим, що з початком Першої світової війни золоті монети були вилучені з обігу. Це означало, по-перше, що золото як гроші перестало виконувати функцію засобу обігу (зберігаючи при цьому функцію міри вартості!), по-друге, що золотомонетний стандарт припинив своє існування, у зв'язку з чим банкноти втратили вільну конвертацію в золоті монети і могли обмінюватися лише обмежено – на злитки золота, що фактично означало перехід до золотозлиткового стандарту. Бреттон-Вудська конференція, яка відбулася у 1944 р., встановила офіційну ціну золота на рівні 35 доларів США за тройську унцію. Це означало, що не банкноти (як повноправні представники золота) набували представницької вартості закріпленої за ними кількості золота, а, навпаки, вартість золота почала виражати у паперових грошах – банкнотах без власної вартості – доларі США, який після Бреттон-Вудської конференції отримав офіційний статус резервної валюти, що до цього офіційно не надавався жодній валюті світу (хоча неофіційно його мав фунт стерлінгів)³.

Після Бреттон-Вудської конференції у світі встановився золотодевізний стандарт, за яким золото вже не вивозилося з країни і не ввозилося до неї, і не виконувало роль купівельного та платіжного засобу для врегулювання сальдо їх платіжних балансів. Це означало втрату золотом також функції світових грошей, у зв'язку з чим у міжнародних розрахунках почали використовувати доларові банкноти (замість самого золота) як засіб платежу.

Надання Бреттон-Вудською конференцією долару США офіційного статусу резервної валюти створило головне протиріччя долара саме як резервної валюти. Адже, з одного боку, постійне збільшення потреб міжнародної торгівлі у доларах спричиняло безперервне нарощування об-

³ Внаслідок отримання долларом США офіційного статусу резервної валюти центральні банки всіх країн світу прагнули мати у складі своїх золотовалютних резервів долари США, хоча золото ще не втратило всіх функцій грошей і, як видно на схемі 1, зберігало лише ті їх функції, які випливають із існування у золота власної вартості, а саме: функції міри вартості і засобу нагромадження скарбів.

сягів банкотної маси, а з другого боку, ця банкотно маса мала бути забезпечена золотом. Таке протиріччя резервної валюти виявив Роберт Тріффін на початку шістдесятих років минулого століття (тобто саме за часів існування золотого стандарту), і воно отримало назву “парадокса”, або “дилеми Тріффіна”. Його сутність в умовах золотого стандарту полягає, з одного боку, в необхідності забезпечення банкнотами резервної валюти потреби в них інших країн, а з другого — ці банкноти мають бути повністю забезпечені золотом, тому що емісія незабезпечених золотом банкнот підриває надійність резервної валюти і створює кризу довіри до неї. Відповідно парадокс Тріффіна відображає існуючий взаємозв'язок і водночас повну несумісність основних принципів обігу банкнот резервної валюти за золотого стандарту, за яким випущені в обіг банкноти повинні мати золоте забезпечення і цілкомити забезпечувати інші країни необхідною їм кількістю резервної валюти.

Після демонетизації золота⁴, тобто після відміни золотого стандарту, парадокс Тріффіна отримав нове формулювання, за якого набуття валютою будь-якої країни статусу резервної неодмінно потребує збільшення обсягу її емісії⁵ (емісії незабезпечених золотом грошових білетів), що неминуче призведе до падіння її цінності. Іншими словами, чим більше емітується грошових білетів резервної валюти державою-емітентом (яка повинна гарантувати достатній обсяг цих білетів для потреб усього світу), тим більше знецінюється ця резервна валюта і втрачається довіра до неї в усьому світі, що підтверджується нині на практиці з долларом США як резервною валютою, цінність якого безперервно зменшується⁶. Єдиним виходом із цієї ситуації для США як країни-емітента резервної валюти має бути перевищення швидкості вивезення капіталу над імпортом товарів завдяки збільшенню емісії долларових грошових білетів резервної валюти, яке неминуче знецінює її.

⁴ Тобто коли золото, втративши всі функції грошей, припинило своє існування в ролі грошей, а разом із цим припинили своє існування і банкноти як повноправні представники золота. На зміну їм в усіх країнах світу прийшли грошові білети і монети без прив'язки до золота.

⁵ Для забезпечення зростаючої потреби міжнародного товарного обороту необхідною масою резервних (незабезпечених золотом) грошей.

⁶ А державний борг США, навпаки, збільшується.

Заслуговує на увагу те, що спробою вирішення парадокса Тріффіна було створення у 1970 році Міжнародним валютним фондом штучної резервної валюти — спеціальних прав запозичення (СПЗ). На жаль, СПЗ не вирішили проблеми. Більше того, сьогодні вважається, що парадокс Тріффіна спрацьовує відносно будь-якої резервної валюти⁷, в тому числі й щодо СПЗ. Таким чином, прямими наслідками цього парадокса стали відхід від конвертованості банкнот резервних валют у золото (третій етап еволюційного функціонування золота як грошей), створення СПЗ і, нарешті, демонетизація золота і виникнення сучасних кредитних грошей без прив'язки до золота і без власної вартості (останній, четвертий етап еволюційного функціонування золота як грошей).

На *четвертому етапі* еволюційного функціонування золота як грошей остаточно⁸ втрата ним усіх функцій грошей означала його повну демонетизацію (в 1978 році), у зв'язку з чим на зміну золотим (“дійсним”, за К. Марксом) грошам та їх знакам, повноправним представникам золота, — банкнотам, прийшли сучасні гроші у вигляді грошових білетів, які за своїм змістом є лише замінювачами банкнот, або *субститутами знаків дійсних грошей*. Відповідно, у 1978 році була скасована офіційна ціна золота (35 долларів США за тройську унцію⁹), припинений обмін долларів США на золото (означаючи таким чином перетворення долларових банкнот у грошові білети сучасних кредитних грошей без власної вартості і зв'язку із золотом) і скасований золотий вміст для будь-яких національних валют країн світу. Фактично підписання у

⁷ Хоча відповідно до ямайських поправок до Статуту МВФ офіційний статус резервної валюти отримала лише колективна валюта — СПЗ, тоді як жодна з національних валют не отримала юридичного статусу резервної.

⁸ “Остаточна”, тому що золото ще задовго до Ямайської конференції поступово втрачало функції грошей, а найголовніше — воно втратило (після Першої світової війни) одну з основних функцій грошей — засобу обігу, адже золоті монети після Першої світової війни були вилучені з обігу практично в усіх країнах світу, і в обігу залишилися лише банкноти. Після Другої світової війни золото втратило і таку функцію грошей, як світові гроші, бо воно вже не ввозилося/вивозилося в/з країн “...у своїй первісній формі злитків благородних металів” [3, т. 23, с. 144] для їх використання як платіжного засобу в міжнародних розрахунках.

⁹ Хоча після відміни золотого забезпечення долара (ще в 1971 р., тобто задовго до Ямайської конференції) ціна золота на світовому ринку стала повільно зростати та продовжує зростати й досі (див. таблицю 1).

1978 році на Ямайській конференції всіма країнами — членами МВФ угоди “Про демонетизацію золота” означало, що золото в ролі грошей узагалі припинило своє існування, тому що вже офіційно його позбавили всіх функцій грошей, у тому числі й функції міри вартості¹⁰, у зв'язку з чим воно більше (згідно з угодою “Про демонетизацію золота”) *не має бути мірою вартості, а, отже, й загальним еквівалентом вартості товарів*. Із цього випливає, що з демонетизацією золота золотий стандарт як вид монетарної системи припинив своє існування, а *грошовий ринок золота* перетворився на товарний ринок золота, підтверджуючи цим, що нині не існує золота як грошей і, відповідно, воно вже не може виконувати роль загального еквівалента вартості товарів.

Цікавим є той факт, що відміна золотих паритетів валют у 1978 році суттєво не вплинула на світову економіку, хоча вважалося, що без золота як мірила вартості національних грошей (тобто без загального еквівалента вартості) не можна обійтися. Більше того, ціни самого золота виражаються в сучасних паперових грошах без власної вартості. До того ж більша частина видобутого в світі золота взагалі ніякого відношення до грошей не має і використовується як товар відповідно до його споживчих властивостей. За таких умов навряд чи можна вважати, що золото продовжує виконувати функцію міри вартості й відігравати роль загального еквівалента вартості товарів. Хоча при посиленні інфляції значення золота зростає, але лише як тезавраційного товару і символу надійності та багатства. Але під час гіперінфляції, коли грошові білети знецінюються в мільйони разів, можуть виникнути й локальні тимчасові форми “загального еквівалента” у вигляді найнеобхідніших споживчих товарів (солі, бензину, сигарет, продовольчих талонів тощо), *але аж ніяк не золота*.

Як показало дослідження етапів функціонування золота в ролі грошей, непереборні сили історичного розвитку світової економіки все ж таки витиснули золото з грошової сфери. А з того, що товарообмін не припинився, а навіть безперервно розширювався й розширюється досі та потребує співставлення вартості товарів і вираження їх ціни, то нині для вираження товарних цін використовується

¹⁰ Відносно можливості золота нагромаджувати скарби, то це є його властивість саме як товару, а не функції грошей.

цінність (купівельна спроможність) сучасних кредитних грошей¹¹ у вигляді грошових білетів без власної вартості й зв'язку із золотом, що заслуговує на те, аби визнати такий підхід правильним кроком на шляху економічного розвитку країн.

РОЛЬ СУЧАСНИХ ГРОШЕЙ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Роль сучасних грошей визначається тими функціями, які вони виконують, а саме: засобу обігу, засобу платежу, засобу зберігання та накопичення цінності (за умов стабільності грошей) та засобу міри цінності замість функції міри вартості, яку виконувало лише золото. Механізм виконання сучасними кредитними грошима функції міри вартості широко обговорювався й обговорюється досі у вітчизняній та пострадянській літературі, хоча сучасні гроші у вигляді грошових білетів за умов відсутності в них власної вартості не можуть виконувати функцію міри вартості. Однак, маючи купівельну спроможність, стабільні сучасні гроші без власної вартості й зв'язку із золотом можуть виконувати функцію міри цінності (тобто виражати товарні ціни своєю купівельною спроможністю в кожний конкретний період часу).

Із того, що сучасні кредитні гроші всіх країн світу не мають ніякої прив'язки до золота і тому не є його повноправними представниками — банкнотами, можна зробити висновок, що такі кредитні гроші у вигляді грошових білетів є лише *субститутом банкнот*, і так само, як і банкноти, не вимірюють вартості товарів власною вартістю. Тобто сучасні гроші не можуть бути не лише загальним еквівалентом, а навіть просто *еквівалентом вартості товарів*, тому що вони виражають товарні ціни своєю цінністю (купівельною спроможністю), а не своєю вартістю, яка

в них занадто мала¹² порівняно з їх номіналом, у зв'язку з чим нею можна нехтувати і вважати що сучасні гроші справжньої власної вартості не мають. Заслугує на увагу й той факт, що сучасні гроші мають кредитну, а не товарну природу, адже вони емітуються центральними банками країн шляхом редисконтування комерційних векселів або рефінансування цінних паперів уряду, а отже, набувають умовної чи навіть уявної вартості (див. схеми 2 і 3).

Як видно на схемі 2, кожна грошова одиниця сучасних грошей, емітованих у порядку редисконтування комерційних векселів, набуває умовної вартості й, відповідно, стає *одиницею умовної вартості* (ОУМВ), яка дорівнює номінальній вартості умовної одиниці товарної маси, вираженої номінальною вартістю комерційних векселів. За таких умов товарні ціни, як правило, стабільні, що виключає можливість інфляції¹³.

При емісії ж грошей у порядку рефінансування цінних паперів уряду гроші набувають лише уявної вартості (див. схему 3). Коли гроші емітуються у порядку рефінансування цінних паперів уряду, які не мають власної вартості й забезпечуються лише авторитетом уряду (як його боргові зобов'язання), то кожна грошова одиниця набуває уявної вартості і, відповідно, стає одиницею уявної вартості (ОУЯВ), яка визначається співвідношенням номінальної вартості рефінансованих цінних паперів уряду до кількості емітованих грошових одиниць.

Отже, грошові білети сучасних кредитних грошей будь-яких країн світу як *субститути банкнот* не тільки не мають власної вартості, а й навіть не представляють вартість золота в грошовій одиниці (у вигляді масштабу ціни), як це здійснювалося банкнотами. За таких умов сучасні кредитні гроші всіх країн світу, в тому числі й економічно розвинутих країн (чи регіонів), узагалі не можуть прирівнювати *вартості* товарів до своєї (умовної або навіть і уявної) вартості, як це притаманно *еквіваленту* вартості товарів, і, відповідно, не можуть виконувати функції міри вартості.

Стосовно ж загального еквівалента

¹² Власна вартість сучасних грошей у різних країнах світу не перевищує 2.5 цента за грошовий білет будь-якого номіналу.

¹³ Коли гроші емітуються в порядку редисконтування комерційних векселів за вже існуючої інфляції, то в емітованих у цьому разі грошах уже врахований рівень їх знецінення.

вартості, за допомогою якого можна було прирівнювати вартості будь-яких товарів світу до вартості цього еквівалента і, відповідно, виражати їх вартості вартістю еквівалента, то слід зазначити таке. Нині національні гроші різних країн світу мають різну купівельну спроможність (за практично однакової власної вартості грошових білетів навіть різних номіналів!). По-друге, за законом національні гроші кожної країни чи регіону (наприклад, ЄС) мають купівельну силу лише в межах її (його) кордонів, що означає неможливість використання будь-яких національних або регіональних грошей, включаючи резервні валюти, на внутрішніх ринках інших країн (регіонів), як це було притаманно для загального еквівалента вартості. З цього випливає, що золото назавжди втратило свою роль загального еквівалента вартості товарів, а відміна у 1978 році офіційної ціни золота повністю легалізувала його вільну ціну. Що ж до сучасних кредитних грошей у вигляді грошових білетів, то вони так само, як і неіснуючі нині банкноти, не можуть бути ані еквівалентом, ані загальним еквівалентом вартості товарів, але вони дають змогу створювати умовно (уявно) еквівалентний товарно-грошовий обмін, без чого розвиток економіки будь-якої країни неможливий.

РОЛЬ ЗОЛОТА В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ В СУЧАСНИЙ ПЕРІОД

Золото як товар відіграє нині дуже важливу роль у структурі золотовалютних резервів (надалі — ЗВР) центральних банків країн як реальний резервний засіб, ціни на який у довгостроковому періоді безперервно зростають (хоча на короткострокових інтервалах часу відмічається їх постійне коливання). До того ж роль золота як реального резервного активу визначається ще й тим, що всі його власники мають можливість продажу цього резервного активу в будь-який момент часу на *ринках золота* як і будь-якого товару за валюту, яка вільно використовується на головних *валютних ринках* світу й виконує функцію засобу платежу в міжнародних розрахунках. Тому золотий резерв — це єдиний вид резерву, який за необхідності в першу чергу може бути швидко перетворений на форму міжнародного платіжного засобу (валю-

¹¹ Варто зазначити, що сучасні кредитні гроші у вигляді грошових білетів та білонної монети слід розглядати як філософське поняття "перетвореної форми", адже сучасні кредитні гроші без власної вартості й зв'язку із золотом є багаторазово перетвореною формою загального еквівалента вартості, і хоча вони нині й мають кредитну, а не товарну природу, їх усе ж таки варто розглядати як *квазітоварні* гроші. Бо в іншому випадку їх узагалі не можна було б навіть називати грошима, тобто посередниками в товарообміні, які спроможні виконувати одночасно функції міри цінності (замість функції міри вартості, яку виконувало лише золото як загальний еквівалент вартості) і засобу обігу.

Схема 2. Набуття грошовими одиницями сучасних грошей умовної вартості

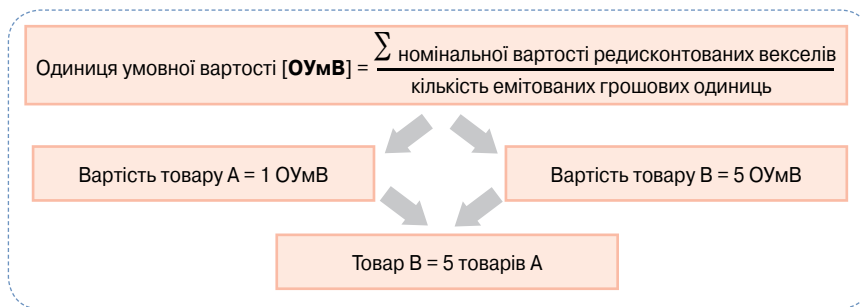
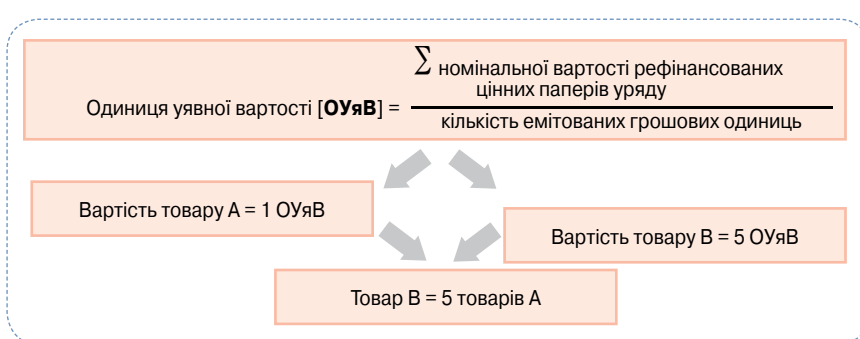

Схема 3. Набуття грошовими одиницями сучасних грошей уявної вартості

ту), а, по-друге, він має високу ціну, адже визначає багатство його власника. Що ж до валютної складової ЗВР країн, то вона після демонетизації золота являє собою з економічної точки зору лише боргові зобов'язання країн-емітентів і тому ніяким чином не може розглядатися як реальний та надійний вид багатства (бо навряд чи боргові зобов'язання будь-якої країни можуть розглядатися як реальне багатство). Водночас валютна складова ЗВР є купівельним і платіжним резервом центрального банку і негайно може бути використана в міжнародних розрахунках. Зрозуміло, що валютні резерви знецінюються, можуть бути за різних умов заморожені урядом країни-емітента чи використовуватися ним як засіб економічного тиску. З цього випливає, що найнадійнішим у складі ЗВР центральних банків країн усе ж таки є накопичений резерв золота. Саме тому економічно розвинуті країни накопичують у своїх ЗВР передусім золото, яке можна завжди перетворити на валюту, тобто на міжнародний платіжний або купівельний засіб.

Варто зазначити, що все видобує у світі золото ніякого відношення до грошей нині не має і використовується або як частка ЗВР центральних банків країн (як умова їхньої надійності), або як товар у різних видах промисловості (найбільше — в ювелірній), чи тезаврується приватними особами як

скарби — особливо в періоди посилення інфляції (див. таблицю).

Як видно з даних таблиці, середня світова ціна на золото за досліджуваний сорокалітній період зросла майже в 30 разів, тоді як його пропозиція (включаючи не тільки видобуток із надр, а й золотий лом) збільшилася лише в 3.4 раза. Основний споживач золота у світі (70–90%) — ювелірна промисловість¹⁴, попит якої в більшості років аналізованого періоду повністю задовольнявся завдяки продажу золота центральними банками та приватними інвесторами. Однак в останні роки досліджуваного періоду, особливо в 2010-му, центральні банки та приватні інвестори вже не продавали, а навпаки — купували золото, до того ж в обсягах, які становили майже 3/4 усього світового споживання золота (див. таблицю). Це дає підстави зробити висновки про те, що зростання цін на золото дає змогу центральним банкам та приватним інвесторам купувати і продавати золото за високими ринковими цінами, а отже, роль золота як засобу створення і нагромадження скарбів зростає. Відносно того, що обмежувати цю властивість золота-товару не можна ніякими міжнародними угодами, то і МВФ нічого не говорить про роль золота як засобу

¹⁴ Лише незначна частина золота належить електронній промисловості, стоматології та приватним інвестиціям.

міжнародних резервів.

Слід зазначити, що нині більша частина золота знаходиться в приватному секторі, а в державних сховищах зосереджено лише чверть від загальної маси золота, накопиченого у світі (близько 170 тис. тонн). Наприклад, наприкінці 2011 року запаси золота в ЗВР усіх країн світу становили 30.7 тис. тонн, з яких на країни “зони євро” припадало 10.8 тис. тонн; золотий запас США (найбільший у світі) — 8.1 тис. тонн; МВФ — 2.8 тис. тонн; Росії — 852 тонни, України — 27.9 тонни [2]. У деяких країн (Камерун, Гондурас, Монголія, Естонія) золоті резерви не перевищували однієї тонни, а, наприклад, Гаїті та Бурунді взагалі не мали золотого запасу.

Окремі вчені вважають, що “...золоті резерви — це частина національного багатства, яка знаходиться у *максимально ліквідній формі* і може бути використана при регулюванні платіжного балансу та здійсненні міжнародних розрахунків” [7, с. 48, курсив Л. Р.]. Значні золоті запаси в золотовалютних резервах центрального банку країни є запорукою його надійності й можливості підтримання країною своєї міжнародної ліквідності. Однак через те, що золото втратило функцію світових грошей (за якою воно мало бути передусім купівельним і платіжним засобом), нині не можна вважати золоті резерви країни такими, які знаходяться у “максимально ліквідній формі”, адже тоді золото *вже* мало би бути купівельним і платіжним засобом. Але воно, на жаль, утратило спроможність само по собі бути купівельним або платіжним засобом у міжнародних розрахунках ще задовго до Ямайської конференції. Тому центральному банку країни для отримання необхідної суми купівельних чи платіжних засобів (валюти) для врегулювання сальдо платіжного балансу необхідно *спочатку продати* золото за таку валюту, яка вільно використовується на головних валютних ринках світу і потрібна країні, і лише потім купленою валютою погашати свою міжнародну заборгованість. За таких умов навряд чи можна вважати, що золоті резерви країни знаходяться у *максимально ліквідній формі*, тобто належать до тих ліквідних активів, які вже є і купівельним, і платіжним засобом. Однак зазначені суми золотих резервів центрального банку країни є надійною гарантією її міжнародної ліквідності.

Таблиця. Ціни на золото, його пропозиція та попит у світі у 1970–2010 рр.

Показники	1970 р.	1975 р.	1980 р.	1985 р.	1990 р.	1995 р.	2000 р.	2005 р.	2010 р.
Середня світова ціна (долар США за унцію)	44	131	613	348	383.6	384	279	441	1 220
Пропозиція золота (світовий видобуток із надр плюс золотий лом), тонн ¹⁵	1 253	910	896	1 058	2 664	2 916.0	3 408	3 439	4 312
Попит на золото (світове споживання), тонн, у тому числі:	1 366	974	547	1 219	2 683	3 294	3 657	3 149	2 479
ювелірний та промисловий попит, тонн	1 366	974	547	1 219	2 683	3 294	3 657	3 149	2 479
Продано (+) або куплено (–) центральними банками та приватними інвесторами	+113.3	+64.2	–349.0	–161.0	+19	+378	+249	–290	–1 833
Світовий попит, % до пропозиції	109.0	107.0	61.0	115.2	100.7	113.0	107.3	91.6	57.5

Джерела: [4, 5].

Значної уваги, на наш погляд, заслуговує і питання зберігання золота фізичними особами на вкладах у банках України. Якщо виходити з законодавства України, яке під вкладом розуміє “...кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті, які залучені банком від вкладника (або які надійшли для вкладника) на умовах договору банківського вкладу (депозиту), банківського рахунку або шляхом видачі іменного депозитного сертифіката, включаючи нараховані відсотки на такі кошти” [1, ст. 2, курсив Л.Р.], то зрозуміло, що зберігання у вкладах золота або інших банківських металів у банках на умовах договору вкладу, рахунку або іменного депозитного сертифіката законом не передбачено. Водночас Положення НБУ “Про здійснення операцій з банківськими металами” надає уповноваженим банкам право залучати на вклади (депозити) банківські метали [6, ст. 2.1] та приймати їх від клієнтів для зарахування на рахунок [6, ст. 5.2 г]. За таких умов банки прагнуть якомога більше залучити вкладників золота, пропонуючи їм отримання доходу за вкладом, передусім за рахунок зростання цін на золото¹⁶, що, на відміну від валютного вкладу,

робить дуже привабливим вклад у золото. При цьому банки пропонують за такими вкладами дохід лише у 4% річних, тоді як за доларовими депозитами він сягає 8%. Це означає, що за вклад у 3.125 унції (практично 100 г) золота за ціною в середньому 1 600 доларів за унцію, вкладник отримає лише 200 доларів річного доходу ($1\,600 \times 3.125 \times 4 : 100$), тоді як за валютним вкладом у тій самій сумі (5 000 доларів США) він отримає вдвічі більше (400 доларів США). До того ж Закон України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” не гарантує вкладнику компенсації за металевим вкладом у разі банкрутства банку. За таких умов клієнти навіряд чи будуть зацікавлені в зберіганні золота на вкладах у банках. Для поліпшення ситуації з вкладами золота у банках, на наш погляд, уряду України разом із Національним банком необхідно привести у відповідність законодавчу та нормативну бази, які стосуються залучення банками клієнтів, які вкладатимуть золото та гарантування цих вкладів, а банкам відповідальніше підходити до встановлення процентних ставок за вкладами фізичних осіб у золото. Такі заходи зацікавлять вкладників активніше зберігати своє золото на депозитних рахунках у банках, що, в свою чергу, дасть змогу банкам створювати золоті резерви.

ВИСНОВКИ

Ідсумовуючи сказане, варто зазначити, що хоча золото і втратило всі функції грошей та нині не грає ролі загального еквівалента вартості товарів, усе ж його значення

в економіці країн як частки їхнього ЗВР важко переоцінити. Адже воно гарантує країнам у будь-який момент часу надійність у їх міжнародній ліквідності. Не випадково економічно розвинуті країни накопичують золоті резерви, тоді як країни що розвиваються, — іноземну валюту.

Що ж до ролі сучасних кредитних грошей в економічному розвитку країн, то варто зауважити, що саме сучасні гроші (без власної вартості і зв'язку з золотом), створюючи умовно-вартісний товарообмін, сприяють розвитку грошово-кредитних відносин у країні й реалізації виробленого в ній ВВП. За таких умов можна констатувати, що і золото, яке більше не виконує функцій грошей та ролі загального еквівалента вартості товарів, і грошові білети сучасних кредитних грошей без власної вартості й зв'язку з золотом грають нині кожен свою дуже важливу роль (яка склалася в процесі еволюції грошей) у економічному розвитку кожної країни.

Література

1. Закон України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” від 23.02.2012 р. № 4452-VI (Ред. від 04.11.2012 р.).
2. Запасы золота в золотовалютных резервах стран мира. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://finnotes.com/world-reserves-gold-3-2011.html>.
3. Маркс К. і Енгельс Ф. Твори / К.Маркс, Ф.Енгельс. — К.: Державне видавництво політичної літератури УРСР, 1963.
4. Мировое производство, потребление золота и цены. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: artc-derzhava.ru/Золото/Объемы мирового производства.
5. Мировой рынок золота. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: ereport.ru.
6. Положення Національного банку України № 325 від 06.08.2003 р. (Ред. від 23.08.2012 р.) “Про здійснення операцій з банківськими металами”.
7. Положенко Д. Використання внутрішніх ресурсів України — пріоритетний напрям подолання світової фінансової кризи // Вісник Національного банку України. — 2013. — № 1. — С. 46–48.
8. Triffin R. Our International Monetary System: Yesterday, Today and Tomorrow / R.Triffin. — New York: Random House, 1968. — 192 p.
9. Цена на золото сегодня. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://fx-commodities.ru/category/gold/>.

¹⁵ Дані лише про видобуток золота із надр (без золотого лому) у 1970–1985 рр. Слід зазначити, що основна частка в пропозиції золота припадає на його видобуток із надр, але ці обсяги видобутку золота дуже незначні, тому пропозиція золота шороку має відносно невеликі коливання, які значно нижчі, ніж пропозиція золотого лому чи продаж золота банками та інвесторами.

¹⁶ Хоча ціни на золото на короткостроковому інтервалі часу безперервно коливаються і, зокрема, на початку 2013 року мали тенденцію до зниження [9].

Вітаємо!

Один банк — і ціле життя

Публічне акціонерне товариство “Комерційний банк “Хрещатик” відзначило своє двадцятиліття. Це один із небагатьох вітчизняних банків першої хвилі, створених у незалежній Україні, який успішно і впевнено здолав непротистий часовий відтинок у два десятиліття, послідовно розвиваючи та примножуючи свої здобутки, формуючи власний позитивний імідж та самобутню індивідуальність, підвищуючи репутацію серед партнерів, авторитет і довіру клієнтів.

The Public Joint-Stock Company “Commercial Bank “Kbreshchatyk” has celebrated its twentieth anniversary. It is one of the first-wave banks founded in independent Ukraine, which has successfully overcome the difficult twenty-year fraction of time, having gradually increased its achievements. The bank has formed its own positive public image and original distinctness, having developed its reputation among partners as well as prestige and confidence of customers.

Весна того далекого 1993-го вида-лася теплою — з дощами, дзвін-коголосими останніми дзвониками і запашною полуницею на привокзальних ринках, якою мало хто з мешканців незалежної України мав змогу тоді поласувати: вітчизняна економіка демонструвала всьому світові рекордну в планетарному масштабі інфляцію — понад 10 000% за підсумками року, тобто зростання цін відбулося більш як у сто разів. Тоді

дався архітектурний стрижень українських фінансів. Проте перші акціонери заснованого підприємства Міністерства оборони Комерційного банку сприяння розвитку підприємства “Згода” вбачали в ньому дійового консультанта і радника у справі кредитування військово-будівельного комплексу, спорудження житла для військовослужбовців, робіт із упорядкування території після демонтажу військових об’єктів тощо.

Минуло кілька років, і військові акценти у діяльності фінустанови стали щезати, а склад акціонерів поповнився новими членами — представниками влади і комунальних служб столиці. Активне співробітництво розпочалося саме тоді, коли на засіданнях Київської міської ради було чітко окреслено проблеми великого міста, які потрібно вирішувати негайно. Йшлося і про подолання безробіття, і про вихід київських товаровиробників на світовий ринок, і про підтримку малого та середнього бізнесу. Але найголовніше — про безперебійне функціонування столичної інфраструктури. Наразі в банку на пільгових умовах обслуговуються понад 200 підприємств комунального сектору Києва, специфіка діяльності яких потребує від банкірів уміння вибудовувати відносини з цією низькорентабельною, а іноді й збитковою галуззю економіки. Із серпня 1998 року банк став уособлювати столицю молодої держави, запозичивши у головної київської вулиці таку примітну історичну назву — Хрещатик.

Міська влада, безперечно, чекала, що банк зосередиться на потребах столиці, проте розуміла, що без універсалізації своєї діяльності фінустанова не виживе у вітчизняному банківському секторі. У травні 2000 року “Хрещатик” очолив Дмитро Гриджук, котрий на той час мав досвід управління великим комерційним банком, був на практиці обізнаний із основами кризового менеджменту і захистив перед ученою радою столичного вузу кандидатську дисертацію, в якій розробив унікальну модель розвитку банку. І справді: “Хрещатик” досить швидко опанував практично весь спектр банківських послуг — від традиційних розрахунково-касових операцій до найскладніших фінансових інструментів. А ще — були оптимізм, ентузіазм і бажання йти вперед, жити по-новому, з урахуванням тих моральних чеснот, на яких будується класична банківська справа: формула успіху — чесність, по-

У банку “Хрещатик” завжди раді клієнтам.

ще не добігла дворічної позначки історія незалежної України, а в економіці держави вже почали відбуватися процеси, які наповнювали її кровоносну систему життєдайною силою — на фінансовому ринку з’явилися перші “ластівки” — комерційні банки. Початок був складним: у 1990-х лише формувалася фундація вітчизняної банківської системи, не існувало нормативної бази, тільки-но прогля-

Майбутній клієнт банку “Хрещатик”.

рядність, постійне пізнання нового; життєве кредо — бути високою мірою відповідальними: у діях, думках, почуттях.

За ці 20 років економічні і політичні випробовування загартували банк “Хрещатик”. Він зростає, розвивався, нарощував активи і капітал, удосконалював регіональну мережу, впроваджував сучасні технології, розробляв нові продукти і послуги, розширював ресурсну і клієнтську бази, посідав лідерські місця в численних рейтингах і ренкінгах. За роботу в ці непрості роки — ширі слова подяки, що пролунали напередодні 19 травня, дня 20-річного ювілею банку, у Кобзарській світлиці Українського дому. Тут, у робочій обстановці, “Хреща-

тик” нагородив своїх вірних клієнтів і партнерів, кращих співробітників. Саме завдяки їхній довірі і плідній співпраці сьогодні банк має свою професійну і духовну індивідуальність, позитивний імідж і впізнаваний бренд, зберігає корпоративний дух і атмосферу творчості. Саме такі стосунки заклали основи успішної роботи банку, знаного нині в усіх регіонах країни, — повага до закону, безумовне виконання всіх нормативно-інструктивних настанов, відповідальне і доброзичливе ставлення до клієнтів і партнерів.

Банку вдалося досягти ефективного поєднання консервативності і новаторства, усталених традицій і передових інновацій. Тут уже не раз переко-

налися, наскільки важлива спадкоємність поколінь для успішного розвитку банку, підтримання його конкурентоспроможності. Підтвердження тому — результати діяльності минулого року, нарощення клієнтської бази за складних умов вітчизняної економіки, збереження колективу професіоналів і висока соціальна відповідальність перед суспільством. У “Хрещатику” впевнені: банк примножуватиме свої здобутки, згуртовуючи сили і потенціал для гідної відповіді на нові виклики ринку.

Людмила Патрікац,

“Вісник НБУ”.

Фото Владислава Негребецького.

УДК 336.713

Точка зору/

Ефективність банківського бізнесу в Україні: стохастичний фронтірний аналіз

У статті представлено сучасний погляд на зміст поняття “ефективність банківського бізнесу”, узагальнено методичні підходи до оцінювання ефективності в банківській сфері. Запропоновано науково-методичний підхід до оцінювання ефективності банківського бізнесу в Україні шляхом здійснення розрахунку показника недоотриманих вигід на основі стохастичного фронтірного аналізу. За результатами апробації підходу на основі даних найбільших банків України автори вказують на зниження середнього рівня ефективності банківського бізнесу та посилення диференціації банків за рівнем ефективності бізнесу. Перспективним та практично значущим автори вважають дослідження основних детермінант ефективності бізнесу банків з метою її підвищення в Україні.

In the article, presented is the modern view on the concept of “efficiency of banking business”; summarized are methodological approaches to efficiency evaluation in the banking sector. Proposed is the scientific and methodological approach to evaluation of the banking business efficiency in Ukraine through calculation of the lost benefit indicator on the basis of the stochastic frontier analysis. By the results of approach testing made on the basis of data of the largest Ukrainian banks, the authors denote a decline in the average level of the banking business efficiency and an increase in differentiation of banks by business efficiency level. The authors believe the research of basic determinants of the banking business efficiency to be perspective and practically significant for the improvement of the efficiency in Ukraine.

Ключові слова: банківський бізнес, методи оцінки ефективності, стохастичний фронтірний аналіз, показник недоотриманих вигід.

Key words: banking business, methods for efficiency evaluation, stochastic frontier analysis, lost benefit indicator.

Сергій Леонов

Доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів
Державного вищого навчального закладу
“Українська академія банківської справи
Національного банку України”
E-mail: sv176@mail.ru

Тетяна Васильєва

Доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри банківської справи
Державного вищого навчального закладу
“Українська академія банківської справи
Національного банку України”
E-mail: tvasilyeva@ukr.net

Анна Буряк

Кандидат економічних наук, асистент
кафедри банківської справи
Державного вищого навчального закладу
“Українська академія банківської справи
Національного банку України”
E-mail: a.buryak@mail.ru

ЕФЕКТИВНІСТЬ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ

Сучасні тенденції посткризового розвитку банківського бізнесу в Україні, зокрема загальне падіння його рентабельності, посилення нормативних вимог з боку центрального банку, зміна пріоритетів споживачів банківських послуг у бік зростання запитів до транспарентності й надійності банків тощо зумовлюють загострення проблеми забезпечення ефективності банківської діяльності. При цьому об'єктом управління є вже не просто банк та його операції, а банківський бізнес у цілому, що висуває додаткові вимоги до врахування довгострокового часового горизонту й інтересів основних стейкхолдерів при ухваленні управлінських рішень. Дуалістична природа банківської діяльності (з макроекономічної точки зору банківській діяльності як різновиду фінансового посередництва притаманна особлива роль в організації руху та перерозподілі фінансових ресурсів країни в ринкових умовах, з точки зору мікроекономіки банківська діяльність становить предмет банківського бізнесу) зумовлює існування різних підходів до розкриття змісту ефективності діяльності банку, якщо досліджувати його як такий, що виконує роль самостійного фінансового посередника або просто елемента банківської системи чи окремої бізнес-одиниці. Дотримуючись останнього варіанта, можна стверджувати: сучасне трактування бізнесу як суспільного інституту відкритого типу зумовлює необхідність гар-

монізації інтересів стейкхолдерів, зацікавлених у його ефективному провадженні. Тому при визначенні змісту банківського бізнесу слід говорити про зміщення акцентів із вузького його розуміння як банківської діяльності у бік широкого трактування — як сукупності економічних відносин, що виникають між зацікавленими сторонами (стейкхолдерами в широкому розумінні).

Отже, як випливає з економічної та юридичної природи бізнесу, його ключовими (прямими) стейкхолдерами є акціонери як власники капіталу банку та менеджмент, наділений правом управління капіталом. На рівні цієї групи стейкхолдерів приймаються стратегічні рішення стосовно подальшого розвитку бізнесу як джерела інвестиційних вкладень.

Враховуючи соціальну природу бізнесу, функціонування банків як посередників на фінансовому ринку приводить до виникнення групи опосередкованих стейкхолдерів — клієнтів, регулятора грошово-кредитного ринку, держави, партнерів, які прямо зацікавлені у фінансових результатах банківського бізнесу, зокрема кожен у межах своїх інтересів. Досліджуючи банківський бізнес як об'єкт визначення ефективності, автори пропонують у подальшому розглядати його як сукупність економічних відносин між зацікавленими сторонами, що виникають під час здійснення банківської діяльності з метою отримання прямими стейкхолдерами економічних вигід з урахуванням інтересів групи опосередкованих стейкхолдерів.

Нині в літературі найпоширенішою характеристикою банківського бізнесу є його вартість як грошовий вираз його цінності та показник ефективності [1–3]. На думку авторів статті, показники вартості банківського бізнесу, які успішно можна застосовувати при визначенні ціни купівлі-продажу банків або при укладенні угод про злиття чи поглинання банків, не можуть слугувати єдиним та вичерпним індикатором при прийнятті банками стратегічних управлінських рішень. Окрім цілої низки інших причин, це зумовлено також і тим, що показники вартості не дають змоги проводити коректне порівняння альтернативних сценаріїв ведення банківського бізнесу за різних обсягів витрат, а також враховувати всі потенційні можливості банку, зважаючи на ринкову кон'юнктуру та оптимальність управлінських дій, спрямованих на досягнення результатів. Виходячи з цього, пропонуємо як узагальнюючу характеристику досягнутих результатів банківського бізнесу (з урахуванням витрат на його провадження та з позиції повноти реалізації потенційних можливостей) використовувати критерій ефективності банківського бізнесу.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ

Однією з іманентних рис поняття “ефективність” є її оцінна природа, що потребує використання показника/показників ефективності та застосування відповідного мето-

Таблиця 1. Узагальнення науково-методичних підходів до оцінювання ефективності діяльності банків

Підхід	Сутність	Переваги	Недоліки
Коефіцієнтний	Розрахунок сукупності відносних показників – фінансових коефіцієнтів, які відображають різні аспекти діяльності банку	Оперативність; простота розрахунків; інформаційна місткість	Ретроспективність оцінки; відсутність обґрунтованої бази порівняння для отриманих значень; складність отримання інтегральної оцінки щодо рівня ефективності та визначення тенденцій її зміни
Аналітичний	Дослідження залежностей та взаємозв'язків між різними сторонами діяльності банку	Можливість виявлення релевантних факторів впливу на ефективність	Обмежена кількість факторів впливу; складність отримання комплексної оцінки рівня ефективності
Граничний (фронтьний)	Визначення відхилення фактичного рівня ефективності від потенційного	Визначення потенційних можливостей та резервів підвищення ефективності	Трудомісткість розрахунку; присутність статистичних помилок та викривлення даних
Рейтинговий	Узагальнення та зведення сукупності показників діяльності банку до єдиної інтегральної характеристики	Комплексність за рахунок врахування основних сторін діяльності банку	Складність обґрунтування шкали оцінювання; наявність кореляції між показниками основних сторін діяльності
Вартісний	Аналіз та прогноз грошових потоків від здійснення банківської діяльності	Перспективний характер оцінки; широкі можливості використання результатів оцінки	Трудомісткість розрахунку; складність використання в умовах відсутності необхідної ринкової інформації

дичного інструментарію для її визначення (оцінювання). Збільшення впродовж останніх років кількості наукових праць та досліджень, присвячених порушеній проблемі, лише підтверджує її актуальність. Серед зарубіжних досліджень заслуговують на увагу праці таких авторів, як Л.Аллен, А.Бергер та Д.Хемпфрі [4], Л.Местер [5], Х.Лейбенштейн, серед російських та білоруських науковців – праці В.Белоусової [6], С.Голованя, А.Кармінського, А.Пересецького [7], С.Мойсєєва [8], О.Карачуна [9], спрямовані на адаптацію закордонного методичного інструментарію до вітчизняних умов функціонування банківської системи. Серед українських учених теоретико-методичні та організаційні питання оцінювання ефективності в банківській сфері вивчали О.Мертенс [10], Г.Карчева [11], О.Примоска [12], А.Пілявський та О.Вовчак [13, 14], І.Парасій-Вергуненко [15], О.Васюренко [16], інші. Високо оцінюючи внесок зарубіжних та вітчизняних авторів у розвиток методологічної бази оцінювання ефективності діяльності банків, зазначимо, що у більшості праць переважає макроекономічний підхід. Водночас проблему оцінювання ефективності діяльності банку на мікроекономічному рівні, зокрема з позиції провадження банківського бізнесу, в науковій літературі досліджено та розкрито недостатньо.

Узагальнення науково-методичних засад визначення ефективності діяльності банків у цілому дає можливість виокремити п'ять основних

підходів до її оцінювання: коефіцієнтний, аналітичний, граничний (фронтирний), рейтинговий, вартісний (див. таблицю 1). У вітчизняній банківській практиці найпоширенішим методом, зважаючи на його простоту і доступність даних, є коефіцієнтний метод.

Добираючи найприйнятніший метод оцінювання ефективності банківського бізнесу, зазначимо, що в межах вартісно-орієнтованого управління банківським бізнесом як пріоритетного напрямку банківського менеджменту роль оцінювання в системі управління ефективністю зазнає суттєвих змін, оскільки акценти з виконання ним виключно діагностично-контрольної функції (співвідношення в координатах “результат–витрати”, “план–факт”) зміщуються в бік посилення діагностично-пошукової функції (оцінка недоотриманих результатів). Враховуючи розглянуті нами обмеження існуючих методів оцінювання ефективності банківського бізнесу, вважаємо за доцільне для досягнення мети застосовувати граничні методи, які дають змогу отримати емпірично обґрунтований ступінь відхилення фактичних результатів роботи банку від потенційно можливих на ринку. Специфічною рисою граничних методів є виробнича функція, що в цілому становить кількісно виражений зв'язок між результатом діяльності й факторами (ресурсами), використаними для отримання цього результату. Зауважимо, у вітчизняній науковій практиці до використання фронтирного аналізу (як параметричних, так і непараметричних методів побудови фронтиру)

під час оцінювання ефективності діяльності українських банків звертали-ся А.Пілявський, О.Вовчак, Ю.Маців, О.Мертенс та Дж. Урга, А.Кий та І.Айзік. У наукових працях цих учених схожий підхід до формування компонентного складу виробничої функції при моделюванні поведінки банку. В її основу покладено діяльність банку як фінансового посередника, предметом оцінювання ефективності є процес трансформації тимчасово вільних ресурсів (звичай представлених вартістю матеріальних, трудових, фінансових ресурсів) у продуктивні активи (виражені у вигляді обсягу залучених депозитів чи наданих кредитів, розміщених цінних паперів). Автори переконані: з точки зору дослідження ефективності банківського бізнесу, перше, важливого значення набувають показники результативності роботи менеджменту банку, відображені у компонентному складі виробничої функції. По-друге, головною метою зазначеного оцінювання має стати діагностика рівня використання менеджментом банку ринкового потенціалу (можливостей), а безпосереднім предметом оцінки – величина невикористаних (недоотриманих) вигід окремого банку відповідно до ринкового потенціалу. Ця величина і слугує індикатором ефективності банківського бізнесу – зменшення величини недоотриманих вигід свідчить про підвищення ефективності банківського бізнесу – і навпаки. Отже, авторський підхід до визначення ефективності банківського бізнесу відрізняється від традиційного насамперед тим, що зосереджений на визначенні величини не досягнутого результату, а на величи-

Таблиця 2. Компонентний склад вектора керованих змінних у моделі для оцінювання ефективності банківського бізнесу

Тип змінної	Позначення	Показник	Економічний зміст
Вхідні параметри (С) виробничого процесу	C_1 (costs ₁)	Величина загальноадміністративних витрат на одиницю згенерованих доходів (тис. грн.)	Характеризує якість управління майновим комплексом бізнесу, тобто матеріальним капіталом банку
	C_2 (costs ₂)	Величина витрат на розвиток нематеріальної складової бізнесу на одиницю згенерованих доходів (тис. грн.)	Характеризує ступінь розвитку людського та клієнтського капіталу як основних складових інтелектуального капіталу
Вихідні параметри (R) виробничого процесу	R_1 (revenue ₁)	Відсоток згенерованих чистих процентних доходів на одиницю робочих активів (чиста процентна маржа), %	Визначає ефективність управлінських рішень щодо розміщення сформованої ресурсної бази
	R_2 (revenue ₂)	Відсоток згенерованих чистих непроцентних доходів на одиницю робочих активів (чиста непроцентна маржа), %	
Додаткові параметри (Z)	Risk	Частка негативно класифікованих кредитів у структурі кредитного портфеля банку, %	Є свідченням якості генерування банком процентних доходів та передумови його стійкості
	Asset	Розмір активів, тис. грн.	Визначає масштаб бізнесу
	Spread	Чистий спред банку, %	Характеризує ефективність виконання банком посередницької функції

ні втраченого — показника недоотриманих вигід — DI_{BPLi} (deviation index of banking performance level of i-bank).

ДАНІ ТА МОДЕЛЬ

Визначення показника недоотриманих вигід передбачає кілька етапів. На першому етапі має місце формалізація моделі, зокрема обґрунтування цільової функції, вибір керованих змінних (змінних управління) та інструментарію економіко-математичного моделювання. Як цільову функцію запропоновано використовувати фінансовий результат провадження банківського бізнесу, наприклад, його вартість, величину грошового потоку чи отриманого прибутку. За цільову функцію ми обрали показник прибутку до оподаткування (EBT — earning before taxes), враховуючи доступність даних, а також той факт, що саме ця величина відображає ефективність операційної діяльності банку та здатність його менеджменту генерувати доходи, достатні для покриття витрат, пов'язаних із обслуговуванням майнового комплексу бізнесу. Ідентифікація набору керованих змінних під час провадження банківського бізнесу передбачає формування їх вектора як елемента n -мірного простору, що складається з набору величин (координат вектора), які змінюються чітко визначеним чином, що (з точки зору вирішення економічних задач) дає змогу дослідити напрям розвитку об'єкта дослідження — банківського бізнесу. В основу формування компонентного складу вектора керованих змінних покладено принципи виробничого підходу до ведення банківського бізнесу, пов'язаного з генеруванням його дохідної та реалізацією витратної складової, при цьому враховується виконання банком функцій фінансового посередника (див. таблицю 2).

У ролі інструментарію економіко-математичного моделювання для визначення показника недоотриманих вигід банківським бізнесом пропонуємо використати методологію фронтірного аналізу, зокрема стохастичний фронтірний аналіз (Stochastic Frontier Analysis), який дає змогу завдяки можливостям параметричних методів побудувати гіпотетичний банк зі стовідсотковою ефективністю, виходячи з наданої вхідної інформації щодо вектора керованих змінних та фактичних результатів функ-

ціонування банківського бізнесу, таким чином виявити ринковий потенціал.

Отже, формалізований вигляд функції прибутку на основі стохастичного фронтірного аналізу такий (див. формулу 1) [17, 18]:

$$EBT_i = f(\beta; X_i) + v_i - u_i, \quad (1)$$

де EBT_i — величина операційного прибутку i -банку;

β — вектор невідомих параметрів;

X_i — вектор керованих змінних i -банку;

v_i — статистична помилка;

u_i — компонента неефективності.

Реалізація наступного — *другого етапу* (збору даних) потребує визначення типу даних, що використовуються, та забезпечення відповідності статистичної бази даних вимогам однорідності. Дані можуть бути представлені у вигляді часових (динамічних) рядів (time-series data), просторових вибірок (cross-sectional data) та просторово-часових моделей — панельних даних (panel data). Так, за результатами аналізу часових рядів можна отримати відповіді на запитання, як змінювалася ефективність у часі. Зазвичай використання часових рядів доцільне у випадку, коли досліджуються зміни в рівні ефективності банківської системи в результаті проведення, скажімо, економічних реформ чи змін у системі регулювання діяльності банків.

Використання просторових даних дає можливість отримати усереднену оцінку рівня ефективності. Наприклад, у праці О.Мертенса та Дж. Урги [10], за результатами аналізу показників 78 банків України, у 1998 році рівень ефективності банківської системи становив 67.2%, а згідно з дослідженням О.Вовчак та А.Пілявського [14] рівень ефективності діяльності банків у 2008 році становив 87.3%. Отже, за результатами використання як часових, так і просторових даних оцінка має агрегований характер та пояснює поведінку середньостатистичного об'єкта дослідження, залишаючи поза увагою індивідуальні відмінності між об'єктами. При визначенні рівня ефективності банківського бізнесу особливого значення набуває врахування індивідуальних (специфічних) характеристик та рис кожного досліджуваного банку. Панельні дані відкривають можливість враховувати індивідуальні характеристики об'єктів дослідження, адже зосереджені на тих самих економічних одиницях у по-

слідовні проміжки часу. Однією з передумов апробації науково-методичного підходу до визначення ефективності банківського бізнесу є забезпечення умови однорідності та, відповідно, порівняння даних як з економічної, так і з математичної точки зору. З економічної точки зору це означає рівнозначність умов діяльності банківського бізнесу, що знайшло своє відображення в апробації зазначеного підходу на прикладі даних дванадцяти банків України виключно першої групи банків за класифікацією НБУ. Для цих установ характерна приблизно однакова роль “маркет-мейкерів” на ринку банківських послуг України та зосередження близько 40% активів усієї вітчизняної банківської системи. Також враховувався фактор інформаційної прозорості і доступності, необхідний для розрахунків даних.

Щоб усунути ефект гетероскедастичності спостережень, за допомогою величини розміру активів банку нормалізовано величину прибутку до оподаткування, при цьому враховувався масштаб діяльності як один із додаткових параметрів бізнесу з позиції виробничого процесу. Оскільки наявні від'ємні значення показника прибутку до оподаткування за досліджуваній період, проведено нормалізацію даних з метою уникнення логічних помилок при оцінці (формула 2):

$$EBT_{it}^* = EBT_{it}^*, \\ EBT^* = EBT_{it} + | -EBT_{it} \max | + 1. \quad (2)$$

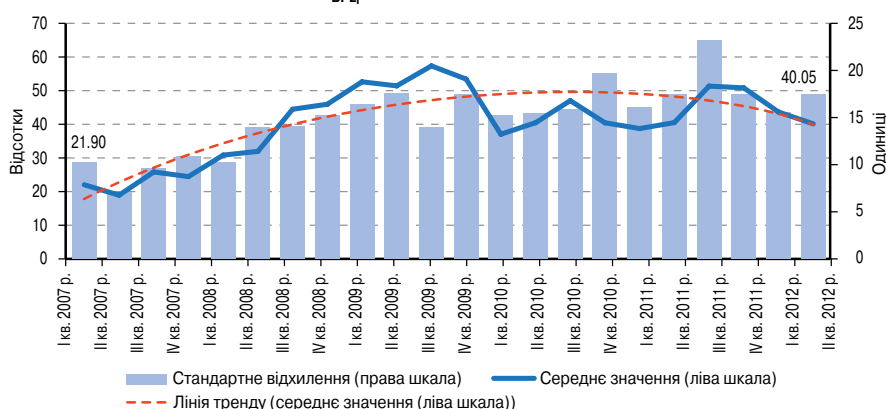
Третім етапом передбачається вибір функціональної форми досліджуваної моделі та обґрунтування типу розподілу випадкової компоненти. Традиційним інструментом для цього в економічній літературі став тест відношення логарифмів правдоподібностей. За результатами статистичного тестування гіпотез стосовно двох специфікацій моделі — Коба-Дугласа і транслогарифмічної, а також двох типів розподілу випадкової компоненти (напівнормального та урізаного нормального) нами було надано перевагу транслогарифмічній функції прибутку з напівнормальним розподілом (формула 3). З метою врахування фактору сезонності, який властивий банківській діяльності в Україні і який суттєво впливає на величину операційного прибутку банку в різні квартали відповідного року, до моделі (формула 3) була включена як пояснююча даммі-змінна.

Таблиця 3. Результати оцінювання параметрів функції прибутку

Параметр		Оцінка параметра (coefficient)	Стандартна помилка (standard error)	t-значення (t-ratio)	Значущість параметра*
β_0	—	-1.5687	0.6442	-2.4350	**
β_1	R_1	0.1610	0.0430	3.7400	*
β_2	R_2	0.1398	0.0239	5.8532	*
β_3	C_1	-1.4774	0.4095	-3.6080	*
β_4	C_2	1.1094	0.3604	3.0781	*
β_5	Risk	-0.1445	0.0229	-6.3035	*
β_6	Spread	0.2764	0.03363	8.2180	*
β_7	$R_1 * R_1$	0.1667	0.0378	4.4124	*
β_8	$R_2 * R_2$	0.0109	0.0022	4.9097	*
β_9	$C_1 * C_1$	-0.0723	0.0100	-7.2190	*
β_{10}	$C_2 * C_2$	0.4614	0.1622	2.8446	*
β_{11}	Risk * Risk	0.0442	0.0317	1.3946	—
β_{12}	Spread * Spread	0.0382	0.0323	1.1833	—
β_{13}	$R_1 * R_2$	0.0759	0.0079	9.5838	*
β_{14}	$R_1 * \text{Risk}$	0.0970	0.0099	9.7720	*
β_{15}	$R_1 * \text{Spread}$	0.1557	0.0547	2.8453	*
β_{16}	$R_1 * C_1$	0.8882	0.2461	3.6088	*
β_{17}	$R_1 * C_2$	-0.6282	0.2977	-2.1102	**
β_{18}	$R_2 * \text{Risk}$	-0.0856	0.0462	-1.8525	***
β_{19}	$R_2 * \text{Spread}$	0.0713	0.0108	6.5754	*
β_{20}	$R_2 * C_1$	-0.1226	0.0662	-1.8524	***
β_{21}	$R_2 * C_2$	0.1335	0.1081	1.2354	—
β_{22}	Risk * Spread	-0.1842	0.0944	-1.9508	***
β_{23}	Risk * C_1	-0.1239	0.0838	-1.4789	—
β_{24}	Risk * C_2	0.1762	0.0894	1.9707	**
β_{25}	Spread * C_1	0.2034	0.0124	16.3594	*
β_{26}	Spread * C_2	-0.3943	0.1809	-2.1798	**
β_{27}	$C_1 * C_2$	-0.4868	0.0247	-19.6897	*
δ_0	Сезонність	-25.1054	5.5406	-4.5312	*
δ_1	s_1 (1-й квартал)	1.1328	0.9874	1.1473	—
δ_2	s_2 (2-й квартал)	-1.4337	0.9432	-1.5200	—
δ_3	s_3 (3-й квартал)	12.7431	3.2234	3.9533	*
σ^2		10.5918	1.7322	6.1146	*
γ		0.9836	0.0035	279.6026	*

Примітки: * – значущість на 1-процентному рівні, ** – на 5-процентному рівні, *** – на 10-процентному рівні.

Графік. Динаміка середнього рівня ефективності банківського бізнесу – показника недоотриманих вигід DI_{BPL} , розрахованого за даними 12 найбільших банків України

$$\ln\left(\frac{EBT_{it}^*}{Asset_{it}}\right) = \beta_0 + \sum_{j=1}^2 \beta_j \ln(C_{jit}) + \frac{1}{2} \sum_{j=1}^2 \sum_{k=1}^2 \beta_{jk} \ln(C_{jit}) \times \ln(C_{kit}) + \sum_{l=1}^2 \beta_3 \ln(R_{lit}) + \frac{1}{2} \sum_{l=1}^2 \sum_{m=1}^2 \beta_{lm} \ln(R_{lit}) \times \ln(R_{mit}) + \sum_{n=1}^2 \beta_5 \ln(Z_{nit}) + \frac{1}{2} \sum_{n=1}^2 \sum_{p=1}^2 \beta_{np} \ln(Z_{nit}) \times \ln(Z_{pit}) + \frac{1}{2} \sum_{j=1}^2 \sum_{l=1}^2 \beta_7 \ln(C_{jit}) \times \ln(R_{lit}) + \frac{1}{2} \sum_{j=1}^2 \sum_{p=1}^2 \beta_8 \ln(C_{jit}) \times \ln(Z_{pit}) + \frac{1}{2} \sum_{l=1}^2 \sum_{p=1}^2 \beta_9 \ln(R_{lit}) \times \ln(Z_{pit}) + \sum_{o=1}^3 \partial_0 s_{or} + \ln(v_{it}) - \ln(u_{it}), \quad (3)$$

де s_{or} – даммі-змінна, що ідентифікує номер відповідно першого, другого та третього кварталу.

Четвертим етапом передбачається безпосередня параметризація моделі – визначення коефіцієнтів при керованих змінних та оцінка величини компоненти неефективності – u_{it} (формула 4):

$$DI_{BPL_i} = 1 - \frac{M(Y_i | U_i, X_i)}{M(Y_i | U_i = 0, X_i)}, \quad (4)$$

де DI_{BPL_i} – показник недоотриманих вигід i -банку;

M – математичне сподівання;

Y_i – фінансовий результат провадження бізнесу i -банку;

U_i – компонента неефективності i -банку;

$$X_i = (R_{1i}; R_{2i}; C_{1i}; C_{2i}; Z_i; s_i), \quad (5)$$

де X_i – вектор керованих змінних i -банку;

R_{1i} – відсоток згенерованих чистих процентних доходів на одиницю робочих активів (чиста процентна маржа);

R_{2i} – відсоток згенерованих чистих непроцентних доходів на одиницю робочих активів (чиста непроцентна маржа);

C_{1i} – величина загальноадміністративних витрат на одиницю згенерованих доходів банку;

C_{2i} – величина витрат на розвиток нематеріальної складової бізнесу на одиницю згенерованих доходів;

Z_i – коригуючі змінні (Risk_i – частка негативно класифікованих кредитів у структурі кредитного портфеля банку; Spread_i – чистий спред);

s_i – даммі-змінна, що ідентифікує номер кварталу.

Розрахунки були виконані за допомогою програми Frontier 4.1 [18],

розробленої з метою оцінювання параметрів стохастичної межі ефективності методом максимальної правдоподібності.

ОТРИМАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Результати оцінювання параметрів функції подано в таблиці 3. Так, із 31 параметра функції 24 виявилися статистично значущими, що свідчить про суттєвий вплив коефіцієнтів на величину операційного прибутку. При цьому знаки та коефіцієнти при відібраних змінних узгоджуються з економічним змістом. Серед вихідних параметрів, відібраних для визначення ефективності провадження банківського бізнесу, незначну перевагу за силою впливу ($\beta_1=0.1610$) має його здатність генерувати процентні доходи (порівняно зі здатністю генерувати непроцентні доходи — $\beta_2=0.1398$). Це пояснюється тим, що банківський бізнес в Україні зосереджений у сфері надання традиційних послуг, насамперед кредитно-депозитного характеру. Також очікуваним є негативний вплив

змінної витрат на обслуговування майнового комплексу бізнесу на одиницю загальних доходів банку ($\beta_3 = -1.4774$) та частки негативно класифікованих кредитів ($\beta_5 = -0.1445$). Особливої уваги заслуговує додатний знак та сила впливу ($\beta_4 = 1.1094$) змінної показника розвитку нематеріальної складової банківського бізнесу. Незважаючи на витратний характер показника (відповідно він має негативний вплив на величину операційного прибутку банку), він демонструє здатність нематеріальної складової банківського бізнесу створювати довгострокову цінність, яка в кінцевому підсумку знаходить своє відображення у фінансових показниках банку. Величина спреда банку традиційно є стимулюючим фактором впливу на величину операційного прибутку, що і підтверджується отриманим додатним знаком параметра ($\beta_3 = 0.2764$).

Слід зазначити, що можливості транслогарифмічної функції прибутку охарактеризувати вплив різноманітних комбінацій детермінованих факторів (ефектів другого

порядку) за рахунок гнучкої функціональної форми лише підтверджують напрям впливу відібраних основних шести факторів. Отже, як випливає з результатів оцінювання параметрів функції прибутку, можемо зробити висновок: витратна складова провадження банківського бізнесу характеризується вагомим внеском, ніж дохідна відносно можливостей ефективного функціонування бізнесу порівняно з іншими банками.

Щодо результатів оцінювання параметра випадкової компоненти, який дає змогу ідентифікувати вплив латентних факторів на величину недоотриманих вигід окремого банківського бізнесу порівняно з потенційними можливостями на ринку, то значущість параметрів σ^2 (випадкової компоненти — параметра неефективності) та γ (ступеня впливу компоненти неефективності на відхилення від еталонного рівня ефективності, тобто величину недоотриманих вигід; у нашому випадку 98% відхилення фактичного рівня ефективності від еталонного пояснюється неефективністю і лише 2% — випадковою помилкою) підтверджує адекватність розробленої моделі в цілому. За результатами апробації науково-методичного підходу до визначення ефективності банківського бізнесу на даних дванадцяти банків України слід зауважити загальну тенденцію до зниження його середнього рівня (див. графік).

Зазначена тенденція пояснюється насамперед посиленням тиску несприятливого макро- та мезосередовища на провадження бізнесу, а саме періодом економічного спаду, макроекономічною нестабільністю (в т. ч. девальваційними процесами), зниженням ділової активності суб'єктів господарювання та погіршенням майнового стану фізичних осіб як потенційних джерел генерування доходів, а також — підвищенням вартості обслуговування майнового комплексу (в т. ч. за рахунок не завжди економічно раціональної кількості персоналу та структурних підрозділів окремих банків). Окрім того, спостерігається тенденція підвищення мінливості рівня ефективності, що означає посилення розривів між ефективністю досліджуваних банків, незважаючи на поступове зростан-

Таблиця 4. Порівняння рейтингу досліджуваних банків за середнім рівнем ефективності провадження бізнесу та прибутковості діяльності упродовж 2007 р. — I півріччя 2012 р.

№	Назва банку	Місце в рейтингу за рівнем				
		ефективності	прибутковості	у тому числі за		
				рентабельністю капіталу (ROE)	рентабельністю активів (ROA)	величиною чистого прибутку
1	ПАТ "Брокбізнес-банк"	1	5	5	5	5
2	ПАТ "Альфа-банк"	2	6	7	6	7
3	ПАТ "Ощадбанк"	3	2	4	2	2
4	ПАТ "ОТП-банк"	4	4	3	3	4
5	ПАТ "ПУМБ"	5	8	8	9	6
6	ПАТ "Укрексім-банк"	6	3	2	4	3
7	ПАТ "КБ "Надра"	7	10	10	10	10
8	ПАТ "Райффайзен-банк "Аваль"	8	9	9	8	9
9	ПАБ "Укргазбанк"	9	12	12	12	12
10	ПАТ "Банк "Фінанси та кредит"	10	7	6	7	8
11	ПАТ "КБ "Приватбанк"	11	1	1	1	1
12	ПАТ "Укрсиббанк"	12	11	11	11	11

ня середнього його значення в посткризовий період.

Порівняння рейтингу досліджуваних фінансових установ за традиційними показниками ефективності (прибутковістю діяльності) з рейтингом банків за розрахованим рівнем ефективності засвідчило розбіжності позицій більшості банків (див. таблицю 4).

Так, лідер вітчизняного ринку банківських послуг за рівнем прибутковості впродовж останніх п'яти років – ПАТ “КБ “Приватбанк” характеризується низьким рівнем ефективності провадження бізнесу. А ось ПАТ “Альфа-банк” не вирізняється серед досліджуваних установ високим рівнем прибутковості, зате є одним із лідерів за рівнем ефективності. Отримані результати дають змогу зробити висновок: високий рівень прибутковості банку не завжди свідчить про оптимальне ведення бізнесу та високий рівень управління, а місце аутсайдера за рівнем ефективності свідчить про значний потенціал банку щодо її підвищення і, як наслідок, зростання інвестиційної привабливості бізнесу.

ВИСНОВКИ

Грунтуючись на методології стохастичного фронтірного аналізу, автори пропонують використовувати як індикатор ефективності банківського бізнесу показник недоотриманих вигід – DI_{BPLi} (його зменшення свідчить про підвищення ефективності банківського бізнесу, а зростання – навпаки). На відміну від існуючих граничних методів, запропонований підхід враховує показники результативності банківської діяльності (чиста процентна та непроцентна маржа), витратності (витрати на обслуговування майнового комплексу та розвиток нематеріальних активів) та коригуючі показники (рівень кредитного ризику, масштаб діяльності та чистий спред). Показник недоотриманих вигід дає можливість визначити величину недоотриманого доходу через не зовсім раціональні управлінські рішення. Результати апробації науково-методичного підходу на даних найбільших банків України за 2007-й – перше півріччя 2012 року свідчать про зниження середнього рівня ефективності банківського бізнесу (DI_{BPLi} зріс із 21.90 до 40.05%) та посилення диференціації банків за рівнем ефективності бізне-

су. Автори виявили розбіжності позицій досліджуваних установ у рейтингах, складених на основі запропонованого показника ефективності банківського бізнесу та традиційних показників рентабельності, що засвідчує неспроможність останніх адекватно відображати результативність ведення банківського бізнесу з точки зору повноти реалізації потенційних можливостей. Крім того, величина недоотриманих вигід окремого банківського бізнесу зумовлена дією його “індивідуальних рис”, а тому маємо різні рівні ефективності бізнесу, хоча банки працюють в однакових умовах та під впливом однакових зовнішніх факторів. Отже, крім проведення діагностування рівня ефективності банківського бізнесу, необхідно та важливо виявляти основні детермінанти відхилення фактичного рівня ефективності від еталонного, щоб визначити напрями його підвищення та використання банком потенційних можливостей на ринку.

Література

1. Івасів І. Результативність банківського менеджменту: від прибутку до максимізації вартості / І.Б.Івасів // *Стратегія економічного розвитку України: зб. наук. праць*. – К.: КНЕУ, 2008. – Вип. 22–23. – С. 143–148.
2. Олексіч Д. В. Методичні засади оцінки вартості банківського бізнесу: дис. ...кандидата екон. наук: 08.00.08 / Олексіч Дмитро Володимирович. – Суми, 2008. – 248 с.
3. Базарний Д. В. Управління вартістю в системі фінансового менеджменту банку [Текст] / Д.В.Базарний // *Формування ринкових відносин в Україні*. – 2012. – № 2. – С. 147–152.
4. Berger A. Efficiency of financial institutions: International survey and directions for future research / A.Berger, D.Humphrey // *European Journal of Operational Research*. – 1997. – № 98(2). – P. 175–212.
5. Berger A. Inside the Black Box: What Explains Differences in the Efficiencies of Financial Institutions? / A.Berger, L.Mester // *Journal of Banking and Finance*. – 1997. – V. 21. – P. 895–947.
6. Белоусова В. Эффективность издержек в однородных банках / В.Ю.Белоусова // *Экономический журнал ВШЭ*. – 2009. – № 4. – С. 489–519.
7. Головань С. В. Эффективность российских банков с точки зрения минимизации издержек с учетом факторов риска / С.В.Головань, А.М.Карминский, А.А.Пересецкий // *Экономика и математические методы*. – 2008. – Т. 44. – № 4. – С. 28–38.
8. Моисеев С. Эффективность российских банков: аналитический отчет / С.Р.Моисеев. – М.: Московская финансово-промышленная академия, 2007. – 20 с.
9. Карачун О. Эффективность и устойчивость финансового положения банков / О.Р.Карачун // *Банковский вестник*. – 2003. – № 28. – С. 29–38.
10. Мертенс О. Эффективность банківської системи України / О.Мертенс, Д.Урга // *Банківська справа*. – 1999. – № 6. – С. 29–36.
11. Карчева Г. Системний аналіз ефективності діяльності банків України / Г.Карчева // *Вісник Національного банку України*. – 2006. – № 11. – С. 12–17.
12. Примостка О. Економічна ефективність банківської діяльності: дис. ...кандидата екон. наук: 08.04.01 / Примостка Олена Олександрівна. – К., 2004. – 243 с.
13. Пілявський А. Ефективність витрат українських банків у 2008 році: аналіз стохастичних фронтів / А.Пілявський, О.Вовчак, Ю.Маців // *Вісник Національного банку України*. – 2012. – № 5. – С. 30–34.
14. Пілявський А. Ефективність діяльності української банківської системи (2005–2009 рр.). Методологія аналізу фронтів / А.Пілявський, О.Вовчак, Ю.Маців, Т.Хома // *Вісник Національного банку України*. – 2010. – № 4. – С. 16–22.
15. Парасій-Вергуненко І. Стратегічний аналіз у банках: теорія, методологія, практика: монографія / І.Парасій-Вергуненко. – К.: КНЕУ, 2007. – 360 с.
16. Васюренко О. Математичні методи і моделі у сфері аналізу та управління банківською діяльністю / О.Васюренко, Г.Азаренкова // *Вісник Національного банку України*. – 2003. – № 8. – С. 11–13.
17. Battese G. A model for technical inefficiency effects in a stochastic frontier production function for panel data / G.Battese, T.Coelli // *Empirical Economics*. – 1995. – № 20. – P. 325–332.
18. Frontier V4.1 [Electronic resource]. – Mode of Access: <http://www.uq.edu.au/economics/cepa/frontier.php>. – Title from the screen.

Ігор Волошин

Кандидат технічних наук,
директор департаменту
з управління фінансовими ризиками
ПАТ "Кредитпромбанк"

E-mail: vologor@i.ua

Ціноутворення кредитів на основі підходу "грошовий потік під ризиком": комплексний погляд на кредитний ризик і ризик ліквідності

Запропоновано метод ціноутворення кредитів, що базується на підході "грошовий потік під ризиком". Застосування розробленого методу забезпечує банку отримання чистого грошового прибутку від кредитної операції з доходністю не нижчою, ніж гарантована процентна ставка. Додатковий процентний дохід від премії за кредитний ризик дає змогу банку сформувати буфер ліквідності, який повністю покриває можливі втрати грошових потоків від кредитного ризику. Метод органічно вписується в підхід "скоригована на ризик рентабельність капіталу" (RAROC).

Developed is a method for loan pricing which is based on the Cash Flow at Risk approach. The use of the method allows banks to obtain a net interest income from a credit operation with the yield not less than the guaranteed interest rate. An additional interest income from a credit risk premium enables banks to form a liquidity cushion covering possible cash flow losses from credit risks in full. The method blends in with the risk-adjusted return on capital approach (RAROC).

Ключові слова: кредитний ризик, ціноутворення, кредит, ймовірність дефолту, грошовий потік під ризиком, премія за ліквідність, очікувані втрати, RAROC.

Key words: credit risk, pricing, loan, probability of default, cash flow at risk, liquidity premium, expected losses, RAROC.

Ціноутворення є одним із важливих етапів процесу кредитування та способів управління кредитним ризиком. Від того, як банки встановлюють ціни на кредити, залежить, чи отримують вони адекватну винагороду за прийняті ризики, а позичальники — доступні та привабливі за вартістю кредити. Як відомо, переоцінка кредитного ризику банками стримує кредитування, а його недооцінка наражає банки на накопичення ризиків, які можуть згодом призвести до банкрутств фінансових інститутів. Тому правильне ціноутворення впливає на можливість розширення кредитної діяльності та на обсяг захищеності банків від кредитного ризику. Проте кредитний ризик

впливає не тільки на рівень можливих втрат від неповернення кредитів, тобто на рівень капіталу, а й на стан ліквідності банку. Зауважимо, що сучасні підходи до ціноутворення більшою мірою концентрують увагу на впливі кредитного ризику на вартість кредиту, менше зважаючи на вплив кредитного ризику на ліквідність банку.

Найкращі практики комплексного управління ризиками підтверджують необхідність врахування взаємного впливу ризиків. Відомі експерти з кредитного ризику Дж. Р.Бон та Р.М.Штейн (J.R.Bohn, R.M.Stein) зауважують, що багато кредитних моделей недооцінюють ризики, оскільки вони не враховують премії за ліквідність. Водночас світова фінансова

криза 2008 року, коли ліквідність фінансових ринків швидко "випарувалася", показала важливість врахування премій за ліквідність. Дж. Р.Бон та Р.М.Штейн стверджують, що наразі немає досконалої моделі ціноутворення кредитів з урахуванням ліквідності [1]. Тому дана стаття присвячена розробці підходу до ціноутворення кредитів, виходячи із задач комплексного управління кредитним ризиком та ризиком ліквідності банку.

АНАЛІЗ НАЯВНИХ ПІДХОДІВ ДО ЦІНОУТВОРЕННЯ КРЕДИТІВ

Серед різноманіття сучасних підходів до ціноутворення кредитів розглянемо лише два, які ґрун-

туються на концепції “теперішня вартість” з урахуванням ризику та на моделі “витрати плюс прибуток”.

Перший підхід передбачає, що підвищена (порівняно з безризиковою процентною ставкою) ризикова процентна ставка повинна компенсувати втрату вартості грошей у часі та збитки від кредитного ризику. Відповідно до цього підходу процентну ставку за ризиковим кредитом знаходять з умови: теперішня вартість ризикового кредиту дорівнює теперішній вартості кредиту, вільного від ризику:

$$PV_{risk} = PV_{risk-free},$$

де PV_{risk} — теперішня вартість ризикового кредиту;

$PV_{risk-free}$ — теперішня вартість кредиту, вільного від ризику.

М.Дж. Фленнері одним із перших економістів запропонував такий ризик-нейтральний підхід до ціноутворення кредитів [2, с. 565]. Для річного незабезпеченого ризикового кредиту, який погашається в кінці строку дії договору разом із виплатою процентів, ризикова процентна ставка дорівнює [3]:

$$R = \frac{r + pd \times lgd}{1 - pd \times lgd} = \frac{r + el}{1 - el},$$

де R — ризикова процентна ставка;

r — безризикова процентна ставка;

pd — ймовірність дефолту позичальника;

lgd — питомий (на одиницю суми кредиту) рівень збитків у випадку дефолту;

el — питомі очікувані збитки [4, 5]:

$$el = pd \times lgd. \quad (1)$$

Таким чином, у цьому підході використовуємо дисконтування майбутніх грошових потоків. У результаті дисконтування теперішня вартість грошових потоків (у тому числі потоків процентів) нижча за їхню вартість у майбутньому. Тому такий підхід не може бути застосований для оцінки величини цінової компенсації впливу кредитного ризику на ризик ліквідності. Адже для управління ліквідністю треба знати майбутні (недисконтовані) грошові потоки.

Другий підхід належить до витратних методів ціноутворення. Він базується на тому, що процентні доходи повинні покрити очікувані збитки банку, спричинені кредитними ризиками, процентні витрати на фінансування кредитної операції, операційні витрати і забезпечити цільову рентабельність балансового або економічного капіталу. Якщо банк ставить за

мету підтримувати цільову рентабельність економічного капіталу, то такий підхід називається “скоригована на ризик рентабельність капіталу” — *RAROC* (*Risk-adjusted return on capital*). Згідно з цим підходом процентну ставку за ризиковим кредитом розраховують так [5, с. 270]:

$$R = r + el, \quad (2)$$

де r — гарантована процентна ставка, яка покриває процентні витрати на фінансування кредитної операції, операційні витрати і забезпечує цільову рентабельність економічного капіталу *RAROC* [5, с. 270]:

$$r = i + oc + (RAROC - i) \times EC,$$

де i — процентна ставка, за якою фінансується кредит;

oc — питомі операційні витрати;

EC — питомий економічний капітал;

RAROC — цільова рентабельність економічного капіталу.

Перевагою цього підходу є те, що за його застосування процентні доходи, тобто потоки процентів, не дисконтуються.

Проте очікувані збитки зазвичай розраховують за стандартами фінансової звітності. А національні та міжнародні стандарти фінансової звітності вимагають визначати очікувані збитки, тобто резерви для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями, з використанням дисконтування попередньо оцінених майбутніх грошових потоків, інакше кажучи, з використанням концепції “теперішня вартість” [6; 7].

Отже, діючи підходи до ціноутворення кредитів здебільшого спрямовані на компенсацію знецінення балансової вартості кредитів та втрат

капіталу, спричинених кредитним ризиком.

Проте банку важливо знайти цінову компенсацію втрат від кредитного ризику майбутніх (недисконтованих) грошових потоків, безпосередньо від яких залежить майбутній стан ліквідності банку [8, с. 68; 9].

ПРИНЦИП ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ОСНОВІ ПІДХОДУ “ГРОШОВИЙ ПОТІК ПІД РИЗИКОМ”

Для подолання цього недоліку покладемо в основу ціноутворення кредитів такий принцип: додаткові процентні доходи від премії за кредитний ризик повинні покривати можливу втрату майбутніх (недисконтованих) грошових потоків, спричинену кредитними ризиками (див. схему 1). Отже, втрата грошових потоків унаслідок кредитних ризиків, або грошовий потік під кредитним ризиком повинен дорівнювати різниці процентних доходів від ризикового кредиту і кредиту з гарантованою дохідністю, яку очікує отримати банк, а саме:

$$CFaR = \Delta II = II_{risk} - II_{garant}, \quad (3)$$

де II_{risk} — процентний дохід за ризиковим кредитом;

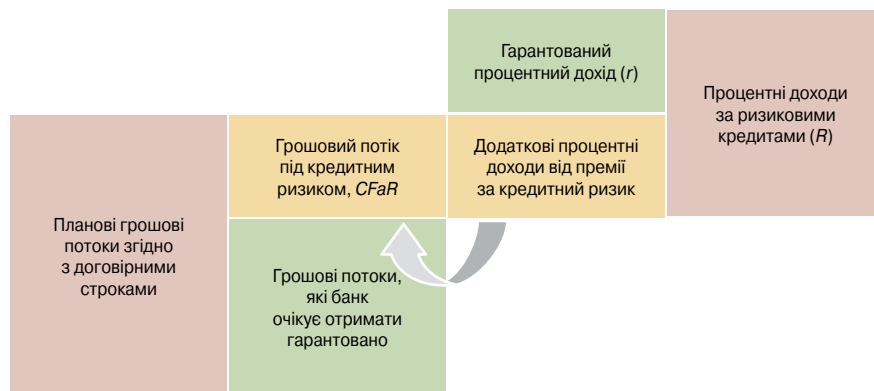
$$II_{risk} = \bar{B}_{pred} \times R, \quad (4)$$

де $\bar{B}_{pred}$ — середній упродовж строку існування кредиту прогнозний (з урахуванням втрати грошових потоків від кредитного ризику) залишок за робочим кредитом, тобто за яким погашається і тіло кредиту, і проценти;

R — договірна ризикова процентна ставка за кредитом;

II_{garant} — гарантований процентний дохід, який банк очікує отримати від надання кредиту;

Схема 1. Концепція покриття грошового потоку під кредитним ризиком додатковими доходами від премії за кредитний ризик

Джерело: розроблено автором.

Таблиця 1. Планові та прогнозні грошові потоки, залишки та процентні доходи за кредитом

Місяць, t	$csr_t, \%$	Плановий грошовий потік, CF_t^{plan}	Грошовий потік під ризиком, $CFaR$	Прогнозний грошовий потік, CF_t^{pred}	Планові залишки, B_t^{plan}	Планові доходи, II^{plan}	Прогнозні залишки, B_t^{pred}	Прогнозні доходи, II^{pred}	Різниця доходів: $II^{pred} - II^{plan}$
Формула	(10)		(11)	(9)	(12)	(4)	(13)	(5)	(3)
0	100.0				1 200.0		1 200.0		
1	99.0	100.0	1.0	99.0	1 100.0	25.0	1 089.0	40.4	12.9
2	98.0	100.0	2.0	98.0	1 000.0	22.9	980.1	36.6	13.7
3	97.0	100.0	3.0	97.0	900.0	20.8	873.3	33.0	12.1
4	96.1	100.0	3.9	96.1	800.0	18.8	768.5	29.4	10.6
5	95.1	100.0	4.9	95.1	700.0	16.7	665.7	25.9	9.2
6	94.1	100.0	5.9	94.1	600.0	14.6	564.9	22.4	7.8
7	93.2	100.0	6.8	93.2	500.0	12.5	466.0	19.0	6.5
8	92.3	100.0	7.7	92.3	400.0	10.4	369.1	15.7	5.3
9	91.4	100.0	8.6	91.4	300.0	8.3	274.1	12.4	4.1
10	90.4	100.0	9.6	90.4	200.0	6.3	180.9	9.2	3.0
11	89.5	100.0	10.5	89.5	100.0	4.2	89.5	6.1	1.9
12	88.6	100.0	11.4	88.6	0.0	2.1	0.0	3.0	0.9
Усього:		1 200.0	75.2	1 124.8		162.5		253.1	75.2
Середні значення:					650.0		626.8		

Джерело: розроблено автором.

Таблиця 2. Порівняння процентних ставок за ризиковим кредитом, розрахованих на основі різних підходів

Показники	Підходи до ціноутворення:		
	теперішня вартість	витратний метод	грошовий потік під ризиком
Процентна ставка за ризиковим кредитом, %	36.96	36.40	37.92
Премія за ліквідність – різниця ставок, розрахованих за підходом "грошовий потік під ризиком" та за традиційними підходами, %	0.96	1.52	

Джерело: розроблено автором.

$$II_{\text{гарант}} = \bar{B}_{\text{план}} \times r, \quad (5)$$

де $\bar{B}_{\text{план}}$ – середній упродовж строку існування кредиту плановий залишок за кредитом;

r – гарантована процентна ставка за кредитом;

$CFaR$ – кумулятивний грошовий потік під ризиком, тобто грошовий потік, який банк може втратити внаслідок реалізації кредитного ризику на момент погашення кредиту.

Із формули (3) з урахуванням виразів (4, 5) знайдемо шукану ризикову процентну ставку:

$$R = \frac{CFaR + \bar{B}_{\text{план}} \times r}{\bar{B}_{\text{пред}}}. \quad (6)$$

При цьому премія за кредитний ризик дорівнює:

$$\text{premia} = R - r = \frac{CFaR}{\bar{B}_{\text{пред}}} + \frac{(\bar{B}_{\text{план}} - \bar{B}_{\text{пред}})}{\bar{B}_{\text{пред}}} \times r. \quad (7)$$

Перший член у правій частині рівняння (7) відповідає за вплив кредитного ризику на грошові потоки, а другий – на обсяг грошових потоків

процентів через зміну залишків.

Розглянемо застосування концепції на прикладі кредиту з амортизацією. Для цього запишемо ряд показників, необхідних для розрахунку ризикової процентної ставки.

Прогнозні грошові потоки CF_t^{pred} визначимо так:

$$CF_t^{pred} = CF_t^{plan} \times csr_t, \quad (9)$$

де CF_t^{plan} – плановий грошовий потік; csr_t – кумулятивна ймовірність того, що позичальник не оголосить дефолт у будь-який проміжок часу до моменту часу t .

Запишемо кумулятивну ймовірність csr_t для випадку, коли гранична

ймовірність дефолту pd не залежить від часу – це означає, що кредитний рейтинг позичальника залишається незмінним [10, с. 353]:

$$csr_t = (1 - pd)^t, \quad (10)$$

де pd – гранична ймовірність дефолту в часовому інтервалі $(t-1, t)$.

Грошовий потік під ризиком $CFaR$ дорівнює:

$$CFaR = \sum_{t=1}^T (CF_t^{plan} \times (1 - csr_t)). \quad (11)$$

Планові залишки за кредитами B_t^{plan} дорівнюють:

$$B_t^{plan} = B_0^{plan} - \sum_{k=0}^t CF_k^{plan}, \quad (12)$$

де B_0^{plan} – планові залишки за кредитами на момент видачі кредиту $t = 0$; CF_k^{plan} – планові грошові потоки погашення згідно з договором на k -ий момент часу.

Прогнозні залишки B_t^{pred} за робочими кредитами, за якими погашаються як проценти, так і тіло кредиту, дорівнюють:

$$B_t^{pred} = B_t^{plan} \times csr_t. \quad (13)$$

Середні значення планових та прогнозних залишків розраховують за відомими формулами:

$$\bar{B}^{plan} = \frac{1}{T} \times \sum_{t=0}^{T-1} B_t^{plan},$$

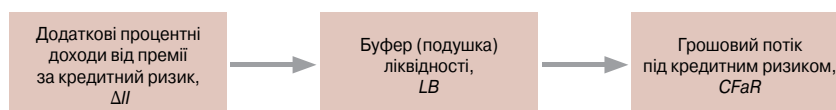
$$\bar{B}^{pred} = \frac{1}{T} \times \sum_{t=0}^{T-1} B_t^{pred},$$

де T – строк погашення кредиту.

АПРОБАЦІЯ НОВОЇ КОНЦЕПЦІЇ У ПОРІВНЯННІ З ТРАДИЦІЙНИМИ ПІДХОДАМИ

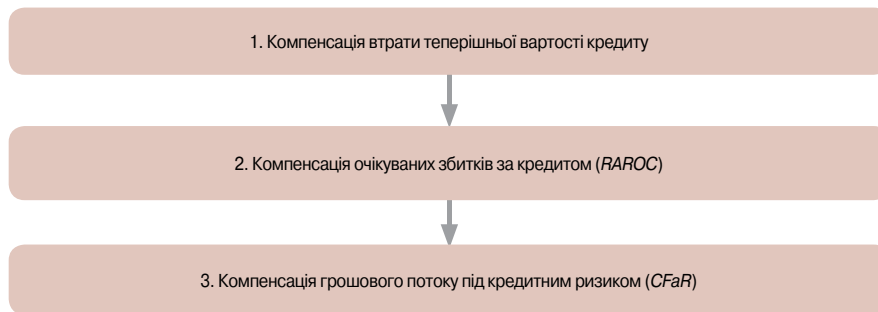
Наведемо приклад ціноутворення кредиту з рівномірним щомісячним погашенням тіла і процентів, який видано на строк 12 місяців. Сума кредиту дорівнює 1 200.00 грн., а гарантована процентна ставка – 25% річних. Кредитний рейтинг позичальника не змінюється у часі. При цьому ймовірність дефолту по-

Схема 2. Механізм покриття грошового потоку під ризиком додатковими доходами від премії за кредитний ризик

Джерело: розроблено автором.

Схема 3. Еволюція підходів до ціноутворення кредитів

Джерело: розроблено автором.

зичальника впродовж одного місяця дорівнює $pd = 1\%$. Кредит незабезпечений, тобто $lgd = 1$. Результати розрахунків планових та прогнозних грошових потоків, залишків та процентних доходів за кредитом наведено у таблиці 1.

За даними таблиці 1 $CFaR = 75.2$ грн., середні значення планових та прогнозних залишків $B^{plan} = 650.0$ грн., $B^{pred} = 626.8$ грн., процентна ставка гарантованої доходності $r = 25\%$ річних. Тоді процентна ставка за кредитом дорівнює:

$$R = \frac{75.2 + 650.0 \times 25\% / 100\%}{626.8} \times 100\% = 37.92\%.$$

Премія за кредитний ризик відповідно дорівнює:

$$premia = 37.92\% - 25\% = 12.92\%.$$

Ймовірність дефолту за кредитом у перерахуванні з місячного періоду на річний дорівнює $pd = 1 - csr_{12} = (1 - 88.6\% / 100\%) \times 100\% = 11.4\%$. Враховуючи, що $lgd = 1$, то питомі очікувані збитки дорівнюють $el = pd \times lgd = 11.4\%$. Тоді за витратним методом ціноутворення (формула (2)) процентна ставка дорівнює:

$$R = 25\% + 11.4\% = 36.4\%.$$

За методом “теперішня вартість”, дисконтуючи грошові потоки за ефективною ставкою $r_{eff} = 25\%$ та прирівнюючи теперішні вартості кредиту з гарантованою доходністю та ризикового кредиту (рівняння (14)), знаходимо: $R = 36.96\%$.

$$\sum_{t=0}^{T-1} \frac{CF_t^{plan} + B_t^{plan} \times r / 12}{(1 + r_{eff} / 12)^t} = \sum_{t=0}^{T-1} \frac{CF_t^{pred} + B_t^{pred} \times R / 12}{(1 + r_{eff} / 12)^t}. \quad (14)$$

Дані, наведені у таблиці 2, свід-

чать, що порівняно з підходом “грошовий потік під ризиком” підхід “теперішня вартість” та витратний метод дають занижені значення процентної ставки для ризикового кредиту. Таким чином, традиційні підходи не забезпечують покриття додатковими процентними доходами втрат грошових потоків від кредитного ризику. Внаслідок цього банк не в змозі ретельно контролювати вплив кредитного ризику на ліквідність, що може призводити до втрати ліквідності.

Різниця між ризиковими процентними ставками, які оцінено за підходом “грошовий потік під ризиком” і традиційними підходами, є преміями за ліквідність.

ВИСНОВКИ

Запропонований підхід “грошовий потік під ризиком” забезпечує отримання (а не нарахування) чистого прибутку від кредитної операції з доходністю не нижчою, ніж гарантована процентна ставка.

Додатковий процентний дохід від премії за кредитний ризик дає змогу банку сформувати буфер (подушку) ліквідності, який повністю покриває можливі втрати грошових потоків від кредитного ризику (див. схему 2). Зауважимо, що необхідною умовою ефективного управління кредитним ризиком і ризиком ліквідності є підтримка буферу (подушки) ліквідності у розмірі грошового потоку під ризиком:

$$LB = CFaR.$$

Запропонований підхід органічно вписується у принцип “скоригована на ризик рентабельність капіталу” $RAROC$.

Таким чином, еволюцію підходів до ціноутворення кредитів можна зобразити у вигляді схеми 3.

Наступні дослідження, на нашу думку, доцільно спрямувати на розрахунок економічного капіталу, який містить непередбачені збитки від кредитного ризику для кредитів із амортизацією.

Література

1. Bohn, J.R., Stein, R.M. *Active Credit Portfolio Management in Practice* [Текст] / J.R. Bohn, R.M. Stein. — Hoboken, New Jersey: Wiley & Sons Inc., 2009. — 610 p.
2. Синки Дж. мл. *Управление финансами в коммерческих банках* / Дж. Синки мл. [Текст] — М.: Catallaxy, 1994. — 820 с.
3. Curcio, D., Gianfrancesco, I. *Bank loans pricing and Basel II: a multi-period risk-adjusted methodology under the new regulatory constraints*, 2009 / D. Curcio, I. Gianfrancesco. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://businessperspectives.org/journals_free/bbs/2009/BBS_en_2009_4_Curcio.pdf.
4. Basel Committee on Banking Supervision. *International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. A Revised Framework. Updated November 2005* / Basel Committee on Banking Supervision. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs118.pdf>.
5. Bessis J. *Risk Management in Banking* [Текст] / J. Bessis. — West Sussex, England: Wiley & Sons Inc., 1988. — 430 p.
6. Положення “Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями” (постанова Правління Національного банку України від 25.01.2012 р. № 23). — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 “Зменшення корисності активів”. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/file/link/320306/file/IAS%2036.pdf>.
8. Волошин І.В. *Оценка банковских рисков: новые подходы* [Текст] / И.В. Волошин. — К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. — 216 с.
9. Seward, P. *FX Currency Hedging: Applying Cash Flow at Risk* / P. Seward. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reval.com/news/Documents/Reval-FX-article-GT-News.pdf>.
10. *Энциклопедия финансового риск-менеджмента* / Под ред. А.А. Лобанова и А.В. Чугунова [Текст] — М.: Альпина Бизнес Букс, 2003. — 786 с.

Дослідження/**В'ячеслав Пластун**

Кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів
Державного вищого навчального закладу
"Українська академія банківської справи
Національного банку України"
E-mail: plastun.v@gmail.com

Емпіричне дослідження причинних зв'язків розвитку інституційних інвесторів і фондового ринку

У статті досліджено причинні зв'язки розвитку інституційних інвесторів і фондового ринку України. Отримані результати підтверджують, що на сучасному етапі розвитку фондового ринку вплив інституційних інвесторів є визначальним для його подальшої еволюції. Крім того, доведено важливість участі банків у цьому процесі.

In the article investigated are casual relations of the development of institutional investors and Ukrainian stock market. The obtained results confirm the fact that at the modern stage of the stock market development the influence of institutional investors is determinant for market's further evolution. Besides that, shown is the importance of banks participation in the process.

Ключові слова: інституційний інвестор, фондовий ринок, банк, страхова компанія, інститут спільного інвестування, недержавний пенсійний фонд.

Key words: institutional investor, stock market, bank, insurance company, mutual investment fund, non-state pension fund.

Значення інституційних інвесторів¹ для світової економіки є визначальним, враховуючи сумарну кількість активів, накопичену цими фінансовими посередниками. На сучасному етапі їх розвитку такі інститути майже зрівнялися за ступенем впливу на світові фінансові ринки, адже суми коштів у їх розпорядженні приблизно однакові — з деяким домінуванням пенсійних фондів.

¹ Під інституційними інвесторами матимемо на увазі фінансових посередників, які розміщують залучені грошові кошти фізичних і юридичних осіб (акумульовані у фонди грошових коштів) у інструменти фондового ринку та інші активи з метою формування портфелів фінансових активів для отримання прибутку на принципах диверсифікації вкладень і захисту їх від втрат, забезпечення стабільного рівня доходу, досягнення інших інвестиційних цілей [14]. До інституційних інвесторів належать страхові компанії, інститути спільного інвестування, недержавні пенсійні фонди, а також комерційні банки (віднесення останніх є спірним, але вони включені з огляду на значні обсяги вкладень у цінні папери).

Незважаючи на той факт, що різні інституційні інвестори переслідують різні цілі при здійсненні операцій з інвестування залучених грошових коштів, вони приблизно однаково впливають на фондовий ринок. Тому виникає необхідність дослідити цей вплив і, що більш важливо, визначити, чи потрібно взагалі державі сприяти розвитку цих фінансових посередників в умовах слабого фондового ринку в Україні. Інституційним інвесторам України притаманна досить висока динаміка показників їх діяльності. Аналогічна ситуація спостерігається й на вітчизняному фондовому ринку. Тому важливо з'ясувати: допомагає розвиток інституційних інвесторів розвитку фондового ринку, чи навпаки — розвиток фондового ринку визначає розвиток інституційних інвесторів.

Важливість фондового ринку України підкреслювалася багатьма до-

слідниками в останні роки (З.Ватаманюк, О.Корнійчук, В.Корнєєв, Я.Зінченко, І.Школьник, О.Ковальчук, В.Яшук). Існують також розробки як теоретичного, так і практичного характеру окремих зарубіжних учених, які стверджують, що від розвитку інституційних інвесторів багато в чому залежить і розвиток фондового ринку. Зокрема в дослідженні Д.Віттаса зазначається, що інституційні інвестори можуть підтримувати розвиток фондового ринку на його ранніх стадіях, тоді як саме фондовий ринок впливає на розвиток інституційних інвесторів на пізніших стадіях своєї еволюції [5]. Це твердження важливе для нашого дослідження, адже український фондовий ринок знаходиться на початковій стадії розвитку, тому можна не лише перевірити цю тезу, а й довести, що інституційні інвестори є необхідною складовою успішної ево-

люції фондового ринку України.

Метою статті є доведення існування причинних зв'язків у розвитку інституційних інвесторів та фондового ринку України. Крім цього, необхідно показати важливість інституційних інвесторів для подальшої еволюції фондового ринку.

Залежність розвитку інституційних інвесторів і фондового ринку проявляється у тих функціях, які виконують ці фінансові посередники, а саме: проведення клірингу й розрахунків за укладеними угодами, акумуляція вільних грошових коштів, трансфер фінансових ресурсів, формування фондів грошових коштів, управління і контроль за ризиками, стимулювання припливу капіталу, впровадження фінансових інновацій, використання інформації щодо змін на ціни фінансових активів тощо. Виконання цих функцій сприяє

підвищенню ліквідності й капіталізації фондового ринку, зменшенню цінової волатильності, ефективнішому ціноутворенню на фінансові активи, інтеграції зі світовими фондовими ринками, поліпшенню інших індикаторів. Розвиток фондового ринку сприяє диверсифікації фінансових інструментів, фінансовій стабільності й ефективності операцій, які проводяться на ньому. Це проявляється в зростанні попиту на послуги з ризик-менеджменту, фінансові інновації, управління портфелями цінних паперів та на інші послуги інституційних інвесторів (див. схему).

Методологія дослідження причинних зв'язків розвитку інституційних інвесторів і фондового ринку включає такі етапи:

— відбір показників для аналізу та інформаційно-статистичне забезпечення дослідження;

— формулювання економетричної складової дослідження;

— проведення розрахунків та аналіз їх результатів;

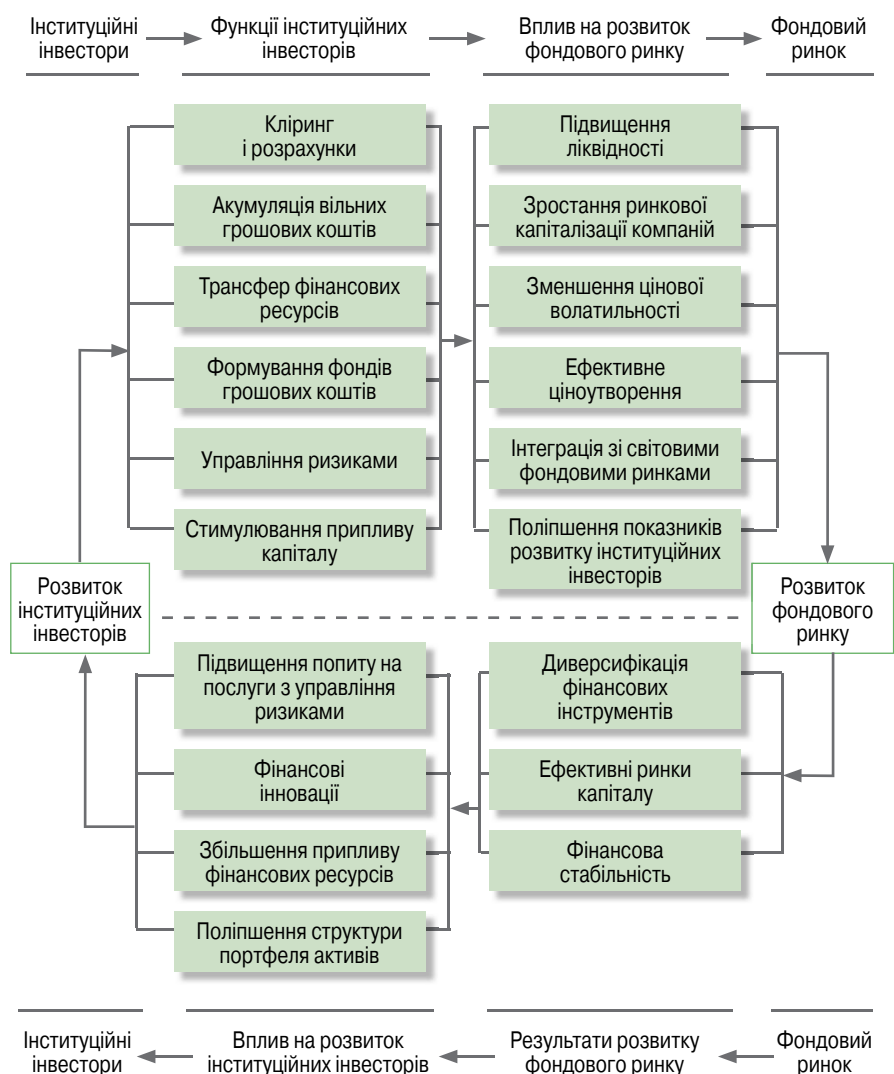
— формулювання загальних висновків.

Вибір показників, які можуть виступити як індикатори розвитку фондового ринку, є досить складним завданням, адже вони повинні одночасно відображати ліквідність, обсяги торгів, інформаційну ефективність, ступінь концентрації, волатильність, нормативну й інституційну розвинутість фондового ринку. Ми використаємо два основні показники: капіталізація фондового ринку і його ліквідність (яка може бути представлена обсягом торгів). Як показали А.Деміргук-Кунт і Р.Левайн [2], ці індикатори дають досить прийнятні результати, адже мають сильну кореляцію з іншими індикаторами розвитку фондового ринку. Крім цього, аби дослідити існування причинних зв'язків з іншими показниками фондового ринку, додатково візьмемо показники обсягів емісії акцій, облігацій, цінних паперів ІСІ, обсягів державних цінних паперів у обігу.

Стосовно показників розвитку інституційних інвесторів, то за основні індикатори візьмемо активи інституційних інвесторів (у тому числі за окремими типами інституційних інвесторів), їхні вкладення в цінні папери, а також ключові індикатори, які визначають діяльність окремих інституційних інвесторів. Зокрема для страхових компаній — це сума зібраних страхових платежів (безпосередньо впливають на обсяги коштів, які можуть інвестувати страховики при здійсненні операцій із фінансовими активами).

Головною проблемою окремих показників є відсутність статистичних даних за різними індикаторами розвитку інституційних інвесторів у щоквартальному й щомісячному розрізі. Чутливість фондового ринку до будь-яких змін потребує, щоб часові інтервали між даними не були тривалими. Крім цього, вплив різних за видами інституційних інвесторів суттєво відрізняється хоча б за обсягами їхніх операцій із цінними паперами. Наприклад, вплив банків на фондовий ринок (принаймні в контексті обсягів вкладень у цінні папери) значно більший, ніж сумарно всіх інших інституційних інвесторів. Із цієї причини недержавні пенсійні фонди, які розпоряджаються активами на суму 1.3

Схема. Причинні зв'язки розвитку інституційних інвесторів і фондового ринку [4]

млрд. грн. (за станом на кінець 2011 р.), не можуть мати суттєвого значення, тому отримані результати слід інтерпретувати, беручи до уваги цей факт. Таким чином, нами буде проведено окреме дослідження показників, статистичні дані за якими існують у щомісячному розрізі за період 2009–2011 рр. Це – вартість чистих активів ІСІ в розрізі їх видів (крім венчурних), обсяги вкладень банків у цінні папери, капіталізація фондового ринку (на прикладі відповідного показника Української біржі) та обсяги біржових контрактів, укладених організаціями торгівлі.

Показників у щоквартальному розрізі існує більше, тому можна до зазначених вище щомісячних індикаторів додати активи страхових компаній, активи недержавних пенсійних фондів, обсяг вкладень у цінні папери інституційних інвесторів сумарно і в розрізі їх видів. Також слід узяти до уваги показники емісії акцій, цінних паперів ІСІ, облігацій внутрішньої державної позики в обігу за сумою основного боргу.

Пошук взаємозв'язків між різними показниками розвитку інституційних інвесторів і фондового ринку складний (і не обов'язково може дати прийнятні результати), адже сам фондовий ринок – недостатньо розвинутий із точки зору обсягів торгів і ліквідності, а історичні показники діяльності інституційних інвесторів маємо лише за кілька останніх років. Ці передумови певною мірою визначають динаміку показників, а саме їх поступове зростання, незважаючи на вплив зовнішніх факторів. Розвиток відбувається екстенсивним шляхом, і поки що фондовий ринок та діяльність інституційних інвесторів є ненасиченими, а отже, ще тривалий час може відбуватися зростання більшості показників. Тому використання кореляційного аналізу недоречно, адже в цьому випадку, швидше за все, спостерігатиметься тісний зв'язок між окремими індикаторами.

Досить поширеною процедурою перевірки причинних зв'язків між часовими рядами даних є тест Гренджера, в якому використовується два регресних рівняння, в котрих замінюються незалежні й залежні змінні. В загальному вигляді для того, щоб визначити, чи є змінна x причиною змінної y , необхідно з'ясувати, яку частину дисперсії поточного значення змінної y можна пояснити минулими значеннями самої змінної y і чи

може додавання минулих значень змінної x поліпшити це пояснення. Змінну x називають причиною y , якщо x допомагає у передбаченні y з точки зору зменшення дисперсії. В контексті векторної авторегресії змінна x буде причиною y , якщо коефіцієнти при лагах x статистично значущі. Може спостерігатись і двосторонній причинний зв'язок, коли x є причиною y і y є причиною x .

Причинність за Гренджером для двох змінних має такий вигляд:

$$x_t = \sum_{j=1}^p a_j x_{t-j} + \sum_{j=1}^p b_j y_{t-j} + v_t; \quad (1)$$

$$y_t = \sum_{j=1}^p c_j x_{t-j} + \sum_{j=1}^p d_j y_{t-j} + w_t, \quad (2)$$

де x , y – змінні, причинні зв'язки між якими досліджуються;

a_j, b_j, c_j, d_j – коефіцієнти авторегресії;

v_t, w_t – похибки.

Відсутність причинного зв'язку від x до y означає, що $b_j = 0$ при $j = 1, \dots, p$, тобто що минулі значення x не впливають на y . Відсутність причинного зв'язку від y до x означає, що $d_j = 0$ при $j = 1, \dots, p$. Гіпотезу про наявність причинного зв'язку можна перевірити за допомогою F -статистики. Нульова гіпотеза полягає в тому, що одна змінна за Гренджером не є причиною для іншої змінної. Тривалість лагу слід обирати таким чином, щоб отримані результати допомагали в прогнозуванні.

Усі розрахунки, результати яких агреговані в табличному вигляді, отримані за допомогою програмного пакета економетричного аналізу Ів'юз 7 (EViews 7) із проведенням Гренджер козальті тест (GrangerCausalityTest).

Спочатку розглянемо, які існують причинні зв'язки між показниками, статистичні дані за якими доступні у щомісячному розрізі. Для аналізу ві-

зьмемо значення капіталізації фондового ринку (КАП ФР) і обсягу біржових контрактів (КОНТ) за період із жовтня 2009 р. до грудня 2011 р., які характеризуватимуть розвиток фондового ринку, та вартості чистих активів ІСІ (А ІСІ) і обсягу вкладень банків у цінні папери (ЦПБ), які характеризуватимуть розвиток інституційних інвесторів. Зазначимо, що між цими показниками майже не існує тісного кореляційного зв'язку (крім пари: “обсяги виконаних біржових контрактів” і “обсяг вкладень банків у цінні папери”, для якої коефіцієнт кореляції дорівнює 0.84), тобто їх зміна в конкретний момент часу здійснюється незалежно. Результати проведеного тестування зі значеннями часових лагів і значень F -статистики (F -СТАТ) для них наведені в таблиці 1.

Розрахунки свідчать про відсутність або практичну відсутність причинного зв'язку між впливом обсягів активів ІСІ на капіталізацію фондового ринку, капіталізації фондового ринку на обсяги вкладень банків у цінні папери, обсягів виконаних біржових контрактів на активи ІСІ (вплив зафіксовано лише у часовому лазі 8 місяців) і обсягів виконаних біржових контрактів на обсяги вкладень банків у цінні папери (вплив зафіксовано лише у часовому лазі 7 місяців). З другого боку, спостерігається суттєвий вплив капіталізації фондового ринку на обсяги активів ІСІ, починаючи з часового лагу 6 місяців і до 8 місяців зі збільшенням такого впливу на восьмимісячному інтервалі. Обсяг вкладень банків у цінні папери впливає на капіталізацію фондового ринку на проміжках 1–5 місяців. Обсяг активів ІСІ впливає на обсяги виконаних біржових контрактів майже на всьому проміжку часових інтервалів (крім 5-ти і 8-ми місяців,

Таблиця 1. Результати тесту Гренджера на причинність між показниками розвитку фондового ринку й інституційних інвесторів у щомісячному розрізі за жовтень 2009 р. – грудень 2011 р.

Часовий лаг (місяців)	Показники								F-СТАТ
	А ІСІ – КАП ФР	КАП ФР – А ІСІ	ЦПБ – КАП ФР	КАП ФР – ЦПБ	КОНТ – А ІСІ	А ІСІ – КОНТ	КОНТ – ЦПБ	ЦПБ – КОНТ	
1	0.688	0.366	2.951	0.684	0.257	2.494	0.108	18.970	1.94
2	0.837	0.544	2.357	0.210	0.383	2.197	0.068	10.228	1.96
3	0.522	0.620	2.340	0.031	0.298	2.614	0.566	4.065	1.98
4	0.441	0.570	2.574	0.269	0.365	2.742	1.149	1.764	2.00
5	0.383	0.923	3.264	0.584	1.634	1.939	0.988	1.264	2.03
6	0.255	2.138	1.356	0.345	1.559	3.150	0.522	1.057	2.08
7	0.991	3.942	0.489	0.277	1.079	2.780	2.732	1.793	2.12
8	1.735	9.560	0.567	0.223	2.842	1.838	1.334	0.911	2.16

Джерело: власні розрахунки автора на основі статистичних даних НКЦПФР [11], НБУ [13], УАІБ [15].

Таблиця 2. Результати тесту Гренджера на причинність між показниками розвитку фондового ринку й інституційних інвесторів у щоквартальному розрізі за 2009–2011 рр.

Часовий лаг (кварталів)	Показники								F-СТАТ
	II A – КАП ФР	КАП ФР – II A	II ЦП – КАП ФР	КАП ФР – II ЦП	КОНТ – II A	II A – КОНТ	КОНТ – II ЦП	II ЦП – КОНТ	
1	0.035	0.001	0.069	1.047	0.169	3.770	1.847	3.771	2.85
2	0.063	0.379	0.210	0.954	0.468	2.852	1.478	3.357	2.98
3	0.129	0.069	0.381	0.113	0.021	0.958	0.058	1.464	3.18

Джерело: власні розрахунки автора на основі статистичних даних НКЦПФР [11], Нацкомфінпослуг [12], НБУ [13], УАІБ [15].

хоча і в ці інтервали отримані значення F-статистики досить близькі до критичних). Обсяги вкладень банків у цінні папери суттєво впливають на обсяги виконаних біржових контрактів на інтервалах 1–3 місяці з поступовим зменшенням цього впливу.

Таким чином, із чотирьох пар, у яких є причинні зв'язки, на інституційних інвесторів як джерело впливу на фондовий ринок припадає три пари. А отже, вже на цьому етапі підтверджується висновок Д.Віттаса про підтримку саме інституційними інвесторами динаміки показників фондового ринку на його ранній стадії розвитку. Це цілком відповідає ситуації в Україні, фондовий ринок якої, незважаючи на формально двадцятирічну історію існування, не набув достатнього розвитку. Саме тому активність інституційних інвесторів є головним фактором, який може змінити ситуацію і стати визначальним у нарощуванні показників фондового ринку.

Далі розглянемо показники, доступні у щоквартальному розрізі і агреговані з точки зору розвитку інституційних інвесторів і фондового ринку. Це – капіталізація фондового ринку (КАП ФР), обсяг виконаних біржових контрактів (КОНТ), вкладення інституційних інвесторів у цінні папери (включаючи банки) (II ЦП) і обсяг їх активів (за винятком банків) (II A). Період для дослідження обмежено 2009–2011 рр. через те, що дані з капіталізації фондового ринку доступні лише за цей часовий інтервал. Таким чином, загальна кількість даних щодо кожного показника обмежена 12-ма значеннями. Результати проведеного тестування отримано аналогічно до попереднього тестування і наведено в таблиці 2.

У цьому випадку простежується лише причинний зв'язок між обсягом активів інституційних інвесторів і обсягом виконаних біржових контрактів із часовим лагом 1 квартал, а також вплив обсягу вкладень у

цінні папери інституційних інвесторів на обсяги виконаних біржових контрактів із часовим лагом 1 і 2 квартали. Затримка у 3 квартали вже не дає вагомих результатів і причинного зв'язку між показниками не спостерігається.

Порівнюючи отримані квартальні результати із місячними, можемо стверджувати, що динамічний характер розвитку фондового ринку й інституційних інвесторів дає кращі результати на менших часових періодах, що зумовлено високою чутливістю фондового ринку до навіть незначних змін в економічній кон'юнктурі, а також до ситуацій на фінансових ринках. Зазначимо, що менша кількість даних також вплинула на отримані результати. Цей недолік подолати неможливо, адже він пов'язаний із об'єктивною ситуацією. Отже, подальше накопичення інформації про діяльність інституційних інвесторів і фондового ринку дасть змогу оцінити їх взаємний вплив і наявність причинних зв'язків у їх розвитку більш об'єктивно.

Далі розглянемо, яким чином проявляються причинні зв'язки між окремими показниками розвитку

фондового ринку й інституційних інвесторів. Зокрема, необхідно дослідити, чи існує зв'язок між обсягами активів інституційних інвесторів і емісією цінних паперів. Це важливо з точки зору не лише наявності можливостей щодо розміщення залучених коштів інституційними інвесторами в цінні папери, а й з позиції бажання інших суб'єктів господарювання емітувати цінні папери з метою залучення додаткового капіталу й фінансування власної діяльності. Фактично йдеться про пошук відповіді на питання: попит визначає пропозицію на ринку цінних паперів чи, навпаки, пропозиція диктує попит, і які саме інструменти й суб'єкти (в даному випадку інституційні інвестори) є рушійною силою цих процесів?

Для аналізу візьмемо показники емісії акцій, облігацій, цінних паперів ІСІ, обсягу державних цінних паперів у обігу, обсягу торгів цінними паперами, вкладення банків у цінні папери, обсягів активів ІСІ, НПФ і страхових компаній за період 2007–2011 рр. у щоквартальному розрізі (загальна кількість даних із кожного показника дорівнює 20). Тест Гренджера на причинність проведемо для часових лагів від 1 до 4 кварталів. Результати тестування щодо вкладень банків у цінні папери наведено в таблиці 3.

Банки України мають найбільші вкладення в цінні папери серед інших інституційних інвесторів, тому й вплив цих установ на показники фондового ринку має бути суттєвим. Проведене тестування свідчить, що вкладення банків у цінні папери фактично визначають обсяги торгів ними на всьому проміжку часових

Таблиця 3. Результати тесту Гренджера на причинність між вкладеннями банків у цінні папери й окремими показниками розвитку фондового ринку України, 2007–2011 рр.

№ п/п	Пари показників	Часовий лаг (кварталів)			
		1	2	3	4
1	Облігації – вкладення банків у цінні папери	2.862	1.449	1.051	0.740
	Вкладення банків у цінні папери – облігації	0.070	0.166	0.202	9.837
2	Акції – Вкладення банків у цінні папери	0.748	0.666	0.588	1.241
	Вкладення банків у цінні папери – акції	0.182	0.120	2.853	1.578
3	Державні облігації – вкладення банків у цінні папери	6.105	6.122	3.574	4.074
	Вкладення банків у цінні папери – державні облігації	1.292	1.800	0.306	1.120
4	Обсяги торгів цінними паперами – вкладення банків у цінні папери	2.886	1.883	1.188	0.796
	Вкладення банків у цінні папери – обсяги торгів цінними паперами	8.382	10.137	9.162	73.113
5	Інвестиційні сертифікати ІСІ – вкладення банків у цінні папери	1.064	0.914	0.853	0.722
	Вкладення банків у цінні папери – інвестиційні сертифікати ІСІ	1.667	14.141	11.070	10.435
6	Акції ІСІ – вкладення банків у цінні папери	0.011	0.823	0.404	0.261
	Вкладення банків у цінні папери – акції ІСІ	0.150	0.133	0.028	1.075
7	Критичне значення F-статистики	2.16	2.19	2.23	2.28

Джерело: власні розрахунки автора на основі статистичних даних НКЦПФР [11], НБУ [13].

Таблиця 4. Результати тесту Гренджера на причинність між активами інститутів спільного інвестування й окремими показниками розвитку фондового ринку України, 2007–2011 рр.

№ п/п	Пари показників	Часовий лаг (кварталів)			
		1	2	3	4
1	Облігації – активи ІСІ	1.678	0.891	2.075	1.016
	Активи ІСІ – облігації	0.118	0.018	0.031	1.321
2	Акції – активи ІСІ	1.124	0.255	0.134	0.850
	Активи ІСІ – акції	0.010	0.261	0.640	1.055
3	Державні облігації – активи ІСІ	3.117	2.688	4.144	2.979
	Активи ІСІ – державні облігації	4.262	1.392	1.493	2.257
4	Обсяги торгів цінними паперами – активи ІСІ	0.817	0.568	0.350	0.202
	Активи ІСІ – обсяги торгів цінними паперами	4.996	3.342	1.673	1.355
5	Інвестиційні сертифікати ІСІ – активи ІСІ	2.073	1.163	2.488	1.312
	Активи ІСІ – інвестиційні сертифікати ІСІ	1.776	0.718	0.619	0.332
6	Акції ІСІ – активи ІСІ	0.000	0.913	0.426	0.315
	Активи ІСІ – акції ІСІ	0.182	0.007	0.408	0.706
7	Критичне значення F-статистики	2.16	2.19	2.23	2.28

Джерело: власні розрахунки автора на основі статистичних даних НКЦПФР [11], УАІБ [15].

Таблиця 5. Результати тесту Гренджера на причинність між активами страхових компаній і окремими показниками розвитку фондового ринку України, 2007–2011 рр.

№ п/п	Пари показників	Часовий лаг (кварталів)			
		1	2	3	4
1	Облігації – активи СК	0.004	0.718	0.467	2.785
	Активи СК – облігації	1.700	0.830	0.488	0.657
2	Акції – активи СК	0.643	0.921	0.482	0.826
	Активи СК – акції	0.369	0.440	0.255	0.659
3	Державні облігації – активи СК	0.615	0.380	1.350	1.077
	Активи СК – державні облігації	7.131	5.033	1.609	3.608
4	Обсяги торгів цінними паперами – активи СК	0.349	0.599	0.564	1.074
	Активи СК – обсяги торгів цінними паперами	1.038	1.218	0.843	2.306
5	Інвестиційні сертифікати ІСІ – активи СК	0.185	1.375	0.855	0.904
	Активи СК – інвестиційні сертифікати ІСІ	0.518	0.121	0.672	1.559
6	Акції ІСІ – активи СК	0.489	0.955	0.536	0.391
	Активи СК – акції ІСІ	0.053	0.055	0.150	0.213
7	Критичне значення F-статистики	2.16	2.19	2.23	2.28

Джерело: власні розрахунки автора на основі статистичних даних НКЦПФР [11], Нацкомфінпослуг [12].

лагів, що розглядалися. Критичні значення F-статистики перевищені у кілька разів за цією парою показників. Зазначимо, що на часовому лазі в 1 квартал спостерігається взаємозворотний причинний зв'язок між обсягами торгів цінними паперами і вкладеннями банків у цінні папери. Також наявний і причинний зв'язок між вкладеннями банків у цінні папери й емісією інвестиційних сертифікатів ІСІ на часових лагах 2–4 квартали. Це пояснюється тим, що самі банки здійснюють інвестиції в інвестиційні сертифікати ІСІ, а отже, існування попиту спонукає останніх випускати більшу кількість таких цінних паперів.

Крім цього, банки визначають і обсяги емісії облігацій із часовим лагом 1 квартал та акцій із часовим лагом 3 квартали. Але найцікавішим є той

факт, що обсяги державних облігацій в обігу напряму впливають на обсяги вкладень банків у цінні папери на всіх розмірах часових лагів, що розглядаються. Вочевидь, це свідчить про підвищену зацікавленість до цих цінних паперів із боку банків, що підтверджується офіційною статистикою НБУ про обсяги вкладень банків у різні види цінних паперів: на цінні папери центральних органів державного управління в останні роки припадало від 50% до 80% усіх вкладень банків у цінні папери. Отримані результати свідчать, що попит на цінні папери з боку банківських установ визначають їх пропозицію на фондовому ринку. Подальші розрахунки підтверджують цю тезу.

Далі розглянемо результати тестування активів інститутів спільного інвестування щодо показників фондо-

вого ринку, які наведено в таблиці 4. Враховуючи той факт, що обсяги вкладень ІСІ в цінні папери поступаються обсягам відповідних операцій банків, можемо припустити, що й причинні зв'язки будуть слабшими, що і підтверджується розрахунками. Так само, як і з банками, на активи ІСІ впливають обсяги державних облігацій в обігу на всіх часових лагах. При цьому спостерігається й зворотний зв'язок на інтервалі в 1 квартал, а саме вплив активів ІСІ на державні облігації. Це можна пояснити поступовим збільшенням питомої ваги таких цінних паперів у загальному інвестиційному портфелі ІСІ.

Ще одним важливим результатом є вплив активів ІСІ на обсяги торгів цінними паперами. І хоча він не такий значущий і не такий тривалий (лише на часовому лазі 1 і 2 квартали), як у випадку з банками, все ж ці інституційні інвестори також суттєво впливають на один з ключових показників розвитку фондового ринку.

Дещо несподіваною є відсутність причинних зв'язків між цінними паперами, які емітуються ІСІ (акціями ПФ та інвестиційними сертифікатами КІФ), і їх активами (крім впливу обсягів емісії інвестиційних сертифікатів на активи ІСІ на часовому лазі 3 квартали). Беручи до уваги, що обсяги активів ІСІ формуються за рахунок залучених коштів у результаті емісії власних цінних паперів, можемо зробити висновок про існування відповідного зв'язку між ними. На практиці також відсутня суттєва кореляція між активами ІСІ й обсягами емісії ними цінних паперів. Пояснити це відхилення можна так: загальна сума активів ІСІ сформована за рахунок усіх попередніх емісій, а поточні випуски власних цінних паперів можуть не залежати (і як показує практика, — не залежать) від обсягу активів.

Страхові компанії, результати тестування активів яких наведено в таблиці 5, менше впливають на показники розвитку фондового ринку порівняно з іншими інституційними інвесторами. Критичні значення F-статистики при дослідженні причинних зв'язків були отримані для облігацій на часовому лазі 4 квартали, що пояснюється доволі високою питомою вагою цих цінних паперів у інвестиційному портфелі страховиків.

Окремо слід зазначити той факт, що обсяг активів страхових компаній має причинні зв'язки з обсягом дер-

Таблиця 6. Результати тесту Гренджера на причинність між активами недержавних пенсійних фондів і окремими показниками розвитку фондового ринку України, 2007–2011 рр.

№ п/п	Пари показників	Часовий лаг (кварталів)			
		1	2	3	4
1	Облігації – активи НПФ	1.839	0.720	0.477	0.482
	Активи НПФ – облігації	0.093	0.304	0.221	2.322
2	Акції – активи НПФ	0.286	0.158	0.502	1.258
	Активи НПФ – акції	0.006	0.157	0.035	0.090
3	Державні облігації – активи НПФ	0.339	0.286	1.189	2.216
	Активи НПФ – державні облігації	6.023	2.505	1.602	2.422
4	Обсяги торгів цінними паперами – активи НПФ	5.426	4.708	3.113	2.598
	Активи НПФ – обсяги торгів цінними паперами	4.988	3.524	1.408	0.491
5	Інвестиційні сертифікати ІСІ – активи НПФ	0.136	0.052	0.740	1.463
	Активи НПФ – інвестиційні сертифікати ІСІ	1.278	0.876	3.880	3.244
6	Акції ІСІ – активи НПФ	0.733	0.217	0.187	0.355
	Активи НПФ – акції ІСІ	0.234	0.184	0.189	0.257
7	Критичне значення F-статистики	2.16	2.19	2.23	2.28

Джерело: власні розрахунки автора на основі статистичних даних НКЦПФР [11], Нацкомфінпослуг [12], УАІБ [15].

Таблиця 7. Результати тесту Гренджера на причинність між окремими показниками розвитку фондового ринку України, 2007–2011 рр.

№ п/п	Пари показників	Часовий лаг (кварталів)			
		1	2	3	4
1	Акції – облігації	7.505	3.239	6.920	2.590
	Облігації – акції	0.694	0.410	1.870	1.444
2	Державні облігації – облігації	0.044	1.220	1.905	1.577
	Облігації – державні облігації	9.518	14.324	6.864	16.180
3	Обсяг торгів цінними паперами – облігації	0.323	0.250	0.397	2.834
	Облігації – обсяг торгів цінними паперами	0.018	0.453	0.587	0.563
4	Інвестиційні сертифікати ІСІ – облігації	0.114	3.118	1.486	1.825
	Облігації – інвестиційні сертифікати ІСІ	1.178	1.728	1.545	1.285
5	Акції ІСІ – облігації	2.102	1.162	0.281	0.910
	Облігації – акції ІСІ	0.768	1.583	0.853	1.183
6	Державні облігації – акції	0.242	0.232	0.400	0.796
	Акції – державні облігації	0.020	1.256	0.405	0.087
7	Обсяг торгів цінними паперами – акції	0.019	0.627	0.363	0.162
	Акції – обсяг торгів цінними паперами	0.718	0.452	2.742	2.929
8	Інвестиційні сертифікати ІСІ – акції	4.538	2.603	1.639	1.824
	Акції – інвестиційні сертифікати ІСІ	0.322	0.426	0.702	0.821
9	Акції ІСІ – акції	7.111	4.348	3.620	6.607
	Акції – акції ІСІ	3.571	1.780	0.675	2.025
10	Обсяг торгів цінними паперами – державні облігації	1.530	0.582	0.378	0.645
	Державні облігації – обсяг торгів цінними паперами	7.530	3.861	5.799	4.872
11	Інвестиційні сертифікати ІСІ – державні облігації	0.000	0.078	1.426	1.664
	Державні облігації – інвестиційні сертифікати ІСІ	1.278	3.495	2.960	2.885
12	Акції ІСІ – державні облігації	0.157	0.588	0.286	0.243
	Державні облігації – акції ІСІ	0.208	1.407	0.543	0.439
13	Інвестиційні сертифікати ІСІ – обсяг торгів цінними паперами	0.029	0.112	0.684	0.774
	Обсяг торгів цінними паперами – інвестиційні сертифікати ІСІ	11.332	7.597	4.302	3.898
14	Акції ІСІ – обсяг торгів цінними паперами	3.635	1.836	1.891	1.841
	Обсяг торгів цінними паперами – акції ІСІ	0.114	1.430	1.165	0.915
15	Акції ІСІ – інвестиційні сертифікати ІСІ	0.442	0.156	0.119	0.102
	Інвестиційні сертифікати ІСІ – акції ІСІ	0.019	0.657	0.496	0.995
16	Критичне значення F-статистики	2.16	2.19	2.23	2.28

Джерело: власні розрахунки автора на основі статистичних даних НКЦПФР [11], УАІБ [15].

жавних облігацій у обігу на всіх часових інтервалах, крім 3-х кварталів. Ураховуючи ті обставини, що банки

й ІСІ, які мають у розпорядженні більші за обсягами активи і більші вкладення в цінні папери (у тому

числі державні), отримали результати, які свідчать про зворотний зв'язок. Можна припустити, що ці результати є збігом обставин, а не реальною причиною змін у обсягах державних облігацій в обігу.

Активи страховиків також впливають на обсяги торгів цінними паперами, але, на відміну від двох попередніх видів інституційних інвесторів, цей вплив проявляється лише з часовим лагом 4 квартали. Проте саме ця тенденція спостерігається щодо всіх інституційних інвесторів, адже результати тестування активів недержавних пенсійних фондів, наведені в таблиці 6, також підтверджують цей факт. При цьому відзначимо існування зворотного зв'язку, тобто підкреслимо, що саме активи НПФ впливають на обсяги торгів цінними паперами на часових лагах 1 і 2 квартали, а обсяги торгів впливають на активи НПФ на всіх часових лагах, що розглядаються.

Як і у випадку зі страховими компаніями, тут виявлено причинний зв'язок між обсягами активів НПФ і обсягом державних облігацій у обігу на всіх часових лагах, крім трьох кварталів. Беручи до уваги, що активи цих інституційних інвесторів ще менші, результат також можна вважати збігом обставин. Аналогічно вплив активів НПФ на обсяги емісії облігацій (із часовим лагом 4 квартали) і обсяги емісії інвестиційних сертифікатів ІСІ (з часовим лагом 3 і 4 квартали) можуть бути пояснені випадковістю. Все ж подібні тенденції мають місце, а отже, навіть складність пояснення цих причинних зв'язків не виключає того факту, що вони є і певною мірою можуть проявитися в майбутньому.

Розглянемо також прояви причинних зв'язків між самими показниками розвитку фондового ринку, які порівнювалися з показниками інституційних інвесторів. Особливо актуальним є вплив на обсяги торгів цінними паперами з боку емісійних операцій різних видів цінних паперів. Зокрема, як свідчать отримані результати (див. таблицю 7), суттєві зв'язки існують між обсягом торгів і обсягом державних облігацій у обігу (на всіх часових лагах), акціями (з часовим лагом 3 і 4 квартали), акціями ІСІ (з часовим лагом 1 квартал). У свою чергу, обсяг торгів впливає на показники емісії інвестиційних сертифікатів ІСІ (на всіх часових лагах) і облігацій (із часовим лагом 4 квартали).

Поряд із цим існують причинні зв'язки між показниками емісії акцій і облігацій (на всіх часових лагах), облігацій і обсягом державних облігацій у обігу, акцій ІСІ та акцій (на всіх часових лагах) зі зворотним зв'язком (із часовим лагом 1 квартал), інвестиційних сертифікатів ІСІ і акцій (із часовими лагами 1 і 2 квартали), обсягом державних облігацій у обігу й інвестиційними сертифікатами (із часовими лагами 2, 3 і 4 квартали). Тобто різні цінні папери мають вплив із високим ступенем інтенсивності на часових лагах 1–2 квартали, про що свідчать отримані показники, які суттєво перевищують критичні значення F-статистики.

Отже, можна зробити загальні висновки щодо існування впливу інституційних інвесторів на показники фондового ринку – і навпаки. З одного боку, зазначимо, що фактично не спостерігається впливу інституційних інвесторів на капіталізацію фондового ринку (крім операцій банків із цінними паперами на короткостроковому відрізку). Але суттєва залежність показника обсягу торгів (який використовувався як індикатор ліквідності фондового ринку) від вкладень інституційних інвесторів у цінні папери. Це свідчить не лише про початкову стадію розвитку фондового ринку України, а й про те, що його динаміка суттєво залежить від операцій, які здійснюють інституційні інвестори.

З другого боку, вплив інституційних інвесторів на емісію цінних паперів різних видів – обмежений. Обсяги емісії акцій та облігацій (за окремими винятками) не мають причинних зв'язків із показниками розвитку інституційних інвесторів, і лише окремі інституційні інвестори впливають на обсяги емісії цінних паперів ІСІ. Водночас існує суттєва залежність між обсягами державних облігацій у обігу й показниками розвитку інституційних інвесторів, зокрема, спостерігаються випадки взаємного впливу. Зрештою, майже всі інституційні інвестори впливають на обсяги торгів цінними паперами в односторонньому порядку, крім НПФ, активи яких, навпаки, залежать від обсягів торгів цінними паперами.

Окремо зазначимо й іншу тенденцію: на обсяги торгів на фондовому ринку впливають обсяги емісії цінних паперів, зокрема акцій і державних облігацій. Тобто інші суб'єкти еконо-

міки спроможні суттєво змінювати кон'юнктуру фондового ринку діями, які на розвинутих ринках не мали б вносити видимих коректив у його показники.

Таким чином, проведене дослідження свідчить про залежність розвитку фондового ринку України як від розвитку інституційних інвесторів, їх вкладень у цінні папери, так і від дій інших економічних суб'єктів, які виходять на фондовий ринок для реалізації власних інтересів. Перспективи дослідження цієї проблематики визначатимуться накопиченням статистичних даних, які дають змогу сформулювати нові висновки щодо взаємовпливу інституційних інвесторів і фондового ринку, а на основі порівняння з результатами цієї статті визначити ознаки подальшої еволюції фондового ринку.

Література

1. Davis E.P. *The Role of Institutional Investors in the Evolution of Financial Structure and Behaviour* // *Financial Markets Group and ESRC Working Paper*. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.lse.ac.uk/fmg/documents/specialPapers/1990s/sp89.pdf>.
2. Demircuc-Kunt, A. and Levine, R. *Stock Market Development and Financial Intermediaries: Stylized Facts* // *The World Bank Economic Review*. – 1996. – Vol. 10 (2). – pp. 291–321. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elibrary.worldbank.org/abstract/1462.pdf?itemId=content/workingpaper/10.1596/1813-9450-1462&mimeType=pdf>.
3. Granger C. J. *Investigating Causal Relationships by Econometrics Models and Cross Spectral Methods* // *Econometrica*. – 1969. – Vol. 37. – pp. 425–435.
4. Muslumov, Alovzat and Güler Aras. *Institutional Investors and Stock Market Development: A Causality Study* // *ISE Review*. – 2005. – Vol. 29. – pp. 1–14. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.muslumov.com/wp-content/uploads/2012/07/INST_INV-IMKB-Journal-Aras-2005-EN.pdf.
5. Vittas, D. *Institutional Investors and Securities Markets: Which Comes First?* // *The World Bank Development Research Group, The ABCD LAC Conference, June 28–30 1998, San Salvador, El Salvador*. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elibrary.worldbank.org/abstract/2032.pdf?itemId=content/workingpaper/10.1596/1813-9450-2032&mimeType=pdf>.
6. Ватаманюк З.Г., Кушнір Т.М. *Развитие институционального инвестирования в Украине* / З.Г. Ватаманюк, Т.М. Кушнір. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://books.efaculty.kiev.ua/trf/articles/5/>.

тирования в Украине / З.Г. Ватаманюк, Т.М. Кушнір. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://books.efaculty.kiev.ua/trf/articles/5/>.

7. Зинченко Я.В. *Транзакционные издержки интенсивного институционального развития фондового рынка* [Текст] / Я.В. Зинченко // *Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Економічна*. – Донецьк. – 2004. – Вип. 70. – С. 168–171.

8. Калмикова Л.Я. *Актуальні проблеми та подальші перспективи розвитку фондового ринку України* / Л.Я. Калмикова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/6_PNI_2012/Economics/4_101949.doc.htm.

9. Корнєєв В.В. *Модель та інструментарій фінансового ринку України* [Текст] / В.В. Корнєєв // *Фінанси України*. – 2005. – № 6. – С. 76–81.

10. Корнійчук О. *Ключові проблеми в діяльності фондового ринку України та їх вплив на реалізацію національних інтересів у фінансовій сфері* [Текст] / О. Корнійчук // *Ринок цінних паперів України*. – 2006. – № 11–12. – С. 17–25.

11. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. *Річна звітність*. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/activities/annual>.

12. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. *Річні звіти*. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/742.html>.

13. Національний банк України. *Цінні папери в портфелі депозитних корпорацій*. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/files/3.4-Securities.xls>.

14. Пластун В.Л. *Інституційні інвестори: підходи до визначення сутності та роль на фінансовому ринку* [Текст] / В.Л. Пластун // *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць*. – 2012. – Випуск 35. – С. 185–194.

15. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. *Статистика ринку*. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua/analituaib.html>.

16. Школьник І.О. *Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку: Монографія*. [Текст] / І.О. Школьник. – Суми: ВВІП “Мрія-1” ЛТД, УАБС НБУ, 2008. – 348 с.

17. Яшук В. *Становлення та перспективи розвитку фондового ринку України* [Текст] / В. Яшук // *Вісник КНТЕУ*. – 2011. – № 6. – С. 46–55.

Свєген Завальнюк

Заступник начальника
відділу інформаційних технологій
центру інформатизації
управління Національного банку
у Вінницькій області,
кандидат технічних наук

Простота і захищеність графічного пароля для користувача

У наш час більшість громадян має паролі. Вони застосовуються для ідентифікації користувача в різних комп'ютерних системах та мережах. Паролями послуговуються як звичайні користувачі, так і адміністратори зі спеціальними правами доступу. Захищеність пароля в кожній організації чи установі визначена політикою інформаційної безпеки. Проте жодна політика безпеки в застосуванні паролів не має на меті зменшення впливу людського чинника, тобто не пропонує самому користувачеві методику збереження персонального пароля не будь-де, а лише у власній пам'яті. Тому є проблема сумісності двох складових цього процесу. З одного боку – легкості запам'ятовування пароля, а з другого – необхідності високого рівня його захищеності від перехоплення і достатньої складності для запобігання його відтворення.

Nowadays, the majority of users have got passwords. The ones are used to identify a user in various computer systems and networks. Both common users and administrators with special access rights use passwords. Password protection in each organization or institution is determined by the information security policy. But, none of password security policies is aimed at diminution of the human factor influence i.e. it makes no provision for the procedure of personal password saving somewhere but in one's own mind. That is why there is a problem of compatibility of both components of the process viz. on the one hand, a password should be easy kept in mind, and on the other hand, it should be highly protected from interception and replay attack.

Ключові слова: пароль, політика безпеки, захист, символний пароль, графічний пароль, стереограма.

Key words: password, security policy, protection, character password, graphical password, stereogram.

Оскільки рівень захищеності пароля в кожній організації чи установі визначений політикою інформаційної безпеки, детальні складові цих персональних електронних ключів доступу можуть бути різними, але всі вони зазвичай мусять відповідати таким вимогам:

- пароль має складатися як мінімум із восьми знаків;
- пароль не повинен відтворювати загальновідомі персональні дані самого користувача – бути схожим на його ім'я та прізвище, дату народження тощо;
- пароль не може бути словом, яке міститься в будь-якому словнику;
- пароль необхідно створювати на основі комбінації верхніх та нижніх регістрів літер і спеціальних символів;
- упродовж певного періоду шість останніх паролів не повинні повторюватися.

СИМВОЛЬНИЙ ПАРОЛЬ: ВАРІАНТИ ЗАХИСТУ

Багато років тому користувачі персональних комп'ютерів (ПК) винайшли методи створення псевдовипадкового пароля. Найпростіший із них створюється так: необхідно взяти слово і виконати з ним певні дії. Розглянемо слово "Android" як приклад. Користувачі можуть створити на його основі такі паролі: "AnDrOiD" (верхні і нижні регістри, що чергуються), "diordnA" (змінити напрямок написання, використавши зворотний варіант), "roidAnd" (перетасувувати склади), "A2d4o6d8" (поєднати цифри і літери). Проте надмірне ускладнення пароля призводить до проблем із його запам'ятовуванням самим користувачем.

Користувачі, які мають на своєму

комп'ютері клавіатуру з кириличним або латинським шрифтом, використовують паролі на рідній мові з посимвольною заміною на латинські символи. Наприклад пароль "Пролісок" латинським шрифтом буде таким: "Ghjkbcjr". Цей спосіб дещо збільшує захищеність пароля, але він фактично безпорадний проти атаки з використанням розширеного словника, який має спеціальні правила транслітерації. Адже пари букв "кирилиця/латинь" на клавіатурах однотипні: "й/q", "я/z" тощо. Отже, цей метод створення пароля не становитиме великих проблем для злому електронного ключа у процесі підбору слова із словника зі зміною алфавіту. Практика застосування складних паролів користувачами свідчить про те, що останні, як правило, або просто забувають такі паролі, або прагнуть їх зберегти "на пам'ять" у записниках, настільних календарях,

мобільних телефонах. Ясно, що захищеність паролів після таких записів зводиться нанівець.

Спробою допомогти користувачеві була ідея створювати пароль за першими літерами слів із будь-якого знайомого речення. Наприклад, пароль із речення “Еней був парубок моторний і хлопець хоч куди козак” буде набір букв “Ебпміхххк”. Звісно, такого “слова” немає в жодному словнику. Але цьому способу притаманні й певні недоліки: в пам’яті необхідно тримати все речення, а при зміні кількох паролів, котрі не повинні повторюватися протягом певного часу, необхідно мати неабиякі літературні здібності.

Зважаючи на всі недоліки таких електронних ключів, постала необхідність вирішити проблему поєднання високого рівня захищеності пароля (убезпечення від перехоплення та складності відтворення) і простоти його запам’ятовування користувачем.

ГРАФІЧНИЙ ПАРОЛЬ: ЧИ ТАКЕ МОЖЛИВЕ?

У більшості комп’ютерних операційних систем багатьох років тому відбувся перехід на графічний інтерфейс. А принцип введення паролів у цих системах досі залишається символьним! Користувачі навіть не уявляють собі, що пароль може бути не алфавітно-цифровим. Оскільки люди живуть і працюють у сучасному інформаційно-технологічному середовищі, в якому сенс і значення людського зору є домінуючим для більшості дій, наш мозок спроможний до обробки і зберігання великої кількості графічної ін-

формації. Більшість користувачів вважає, що дуже важко запам’ятати послідовність пароля з десяти літер. Водночас кожен із нас легко запам’ятовує обличчя багатьох людей, місця, які ми відвідали, або об’єкти, які ми бачили. Ці графічні дані в електронному вигляді мають мільйони байтів інформації та забезпечують великий потенціал для унікальності вибору пароля. Саме тому так звані графічні паролі є практичнішими для людини, водночас вони значно підвищують рівень інформаційної безпеки та захищеності даних користувача персонального комп’ютера [1].

Розгадати графічний пароль за допомогою будь-якого словника не реально — частково завдяки великій кількості можливих варіантів пароля, але переважно тому, що немає жодних доступних для пошуку словників для графічної інформації. Також важко реалізувати автоматизацію морфологічного розгадування. І це при тому, що ми можемо впізнати обличчя знайомої людини менш як за одну секунду. Комп’ютеру для обробки мільйонів байтів інформації у процесі підбору варіантів графічного відповідника до оригінального зображення (пароля) необхідна значна кількість часу.

На основі цих фактів інженери-програмісти винайшли варіант захисної системи для надійної та відносно простої аутентифікації (перевірки на відповідність) користувача. Найцікавіше і найкорисніше в ній те, що запам’ятати і відтворити пароль не зможе навіть той, хто перебуває безпосередньо поряд із монітором користувача. Новий спосіб

введення графічного пароля надзвичайно надійний — хакерам не допоможе навіть клавіатурний перехоплювач (сніфер).

ПАРОЛЬ У НОВИХ СИСТЕМАХ – ЦЕ НЕ НАБІР СИМВОЛІВ, А ГРАФІЧНЕ ЗОБРАЖЕННЯ

Наприклад, користувач повинен за допомогою комп’ютерної мишки позначити чотири точки (в межах десяти пікселів зображення) на великій фотографії пейзажу. Ви можете завантажити в програму будь-яку фотографію. Найголовніше — така особливість: це має бути звичний на вигляд (стандартний) пейзаж із безліччю потенційно цікавих місць. Коли користувач створює пароль, він обирає чотири (або більше) точки, які йому дуже легко запам’ятати, наприклад, конкретне дерево, човен, будівля, надувна куля (див. схему 1).

Такий пароль, що зберігається в пам’яті людини, навіть описати простими словами буде складно. Це графічний пароль, який ґрунтується на спогадах і зорових асоціаціях. Але ці спогади дуже надійні. Тим паче, що зображення може бути місцем або пейзажем, знайомим лише для конкретного користувача. Підібрати “відмичку” для такого пароля вельми складно. Навіть важко уявити, скільки може бути на зображенні робочого стола комп’ютера варіантів комбінацій із набору лише в чотири точки! Також чудово й те, що самому користувачеві незручно записувати чи відтворювати такий графічний пароль у записнику.

Є спосіб введення пароля, який

Схема 1. Графічний пароль, створений за допомогою кількох точок на зображенні заставки робочого стола комп’ютера користувача

Схема 2. Графічний пароль, створений за допомогою трьох точок і трикутника з переліку випадкових “іконок” на зображенні заставки робочого стола комп’ютера користувача

має ще цікавіші властивості. Навіть якщо при введенні цього пароля за вашою спиною стоятиме інша особа, “випадково” запам’ятати і відтворити всі “кліки” вона ніколи не зможе. Аналогічна ситуація — якщо користувач перебуває в зоні дії камери системи відеоспостереження. Переглянувши відеозапис, ніхто не зможе відновити такий пароль. Особливість цього пароля полягає в тому, що при його створенні необхідно вибрати і запам’ятати десять “іконок” щонайменше із сотні можливих. Ці “іконки” вельми різноманітні. Уявіть — за необхідності введення пароля система видає на екран одразу величезне панно з “іконок”, перемішаних випадковим чином. Серед них обов’язково будуть три “ваші”. Їх необхідно подумки з’єднати лініями (таким чином користувач вибудує трикутник) і “клікнути” мишкою в будь-якій точці усередині цієї фігури — див. схему 2.

При цьому “іконки” одразу ж перебудовуються, переміщуються. Деякі з них зникають, інші — додаються. І серед усього цього хаосу користувач за допомогою зорової пам’яті одразу бачить “свої” значки з тих десяти, які він попередньо обрав (не обов’язково ті, котрі були на екрані щойно). Знову користувач подумки з’єднує їх у геометричну фігуру і натискає курсор у будь-якому місці, але лише в межах цієї геометричної фігури. І так десять разів поспіль. Лише після десяти таких етапів машина однозначно ідентифікує “іконки”, які користувач тримає в пам’яті, обираючи місце для натискання курсором підтвердження пароля. Будь-який спостерігач за жодних

умов не зможе запам’ятати чи вгадати ваш графічний пароль, навіть безпосередньо контролюючи ваші дії. При цьому забезпечується високий рівень секретності. Як наголошують дослідники, “якщо ви маєте чимало різних зображень, і якщо ви повинні пройти такий тест кілька разів поспіль, усі можливі комбінації “іконок” становитимуть мільярди варіантів” [2].

На жаль, ці два методи є дещо складними для використання, адже:

- не кожен користувач зможе візуально на екрані з’єднати лініями “іконки”, особливо якщо вони будуть розташовані далеко одна від одної;

- якщо пропонувати користувачеві до десяти разів обирати варіанти в новому зображенні, то за наявності за спиною камери відеоспостереження це не збільшує захищеність пароля, а, навпаки, зменшує його. Адже в цьому випадку при перегляді відеозапису виникає можливість провести аналіз статистики розташування і наявності певних “іконок” на екрані. Звісно, якщо у хакера для цього є достатньо часу.

СТЕРЕОПАРОЛЬ – НЕТРАДИЦІЙНИЙ І НАДІЙНИЙ ЗАХИСТ

Оскільки описані вище графічні “ключі” мають деякі недоліки, фахівці розробили ще один оригінальний метод введення графічного пароля, який не має таких вад, але при цьому потребує від користувача певної уваги.

Даний спосіб полягає у використанні стереограми як базового зображення для графічного пароля. Як відомо, стереограма побудована таким

чином, що користувач, аби побачити її без спотворень, повинен перебувати прямо перед екраном монітора. При цьому його очі повинні знаходитися на певній фокусній відстані від поверхні екрана монітора [3]. Сама стереограма як базис для графічного пароля створюється заздалегідь за участі самого користувача, тобто в ролі тривимірних орієнтирів для створення “ключа” необхідно обрати відомі лише цьому працівникові об’єкти. Схема введення такого пароля може бути будь-якою з описаних вище, але з меншим числом точок на екрані (див. схему 3).

Маємо стереопароль. Основна його перевага така: перебуваючи під непрямым кутом і на певній відстані від екрана монітора, сторонній спостерігач — чи то колега користувача, чи оператор камери відеоспостереження — не зможе побачити на екрані нічого, крім яскравого візерунка.

Можливим недоліком стереопароля є той факт, що користувач повинен буде навчитися фокусувати свій погляд на стереозображенні. Але високий рівень захищеності такого особистого пароля для персонального комп’ютера нівелює всі його незначні недоліки.

ГРАФІЧНИЙ ПАРОЛЬ – У КОЖЕН ДІМ

Ідея запровадження графічного пароля набула нового практичного значення після виходу нової операційної системи “Майкрософт Віндовз 8” (Microsoft Windows 8) у 2012 році. Інтерфейс цієї операційної системи насамперед орієнтований на планшетні персональні комп’ютери, тому гра-

Схема 3. Графічний пароль, створений за допомогою трьох точок на стереограмі зображення заставки робочого стола комп’ютера користувача

Схема 4. Послідовність дій користувача на зображенні заставки робочого стола комп’ютера в операційній системі “Віндовз 8”

фічні паролі в них пропонуються користувачам уже як штатна опція. Насамперед вона призначена для власників сенсорних екранів і забезпечує зручне використання графічного пароля для доступу до пристрою, адже зробити це вони можуть значно швидше, ніж шляхом введення довгих символічних паролів. Проте власники стаціонарних ПК і ноутбуків, оснащених мишкою, також можуть скористатися цією цікавою функцією.

Перш ніж її використовувати, необхідно знайти відповідне зображення і завантажити його в систему. Наступний крок — обрати панель “Користувачі”, а потім панель “Створити графічний пароль”. Для вашого облікового запису завчасно має бути створений звичайний символічний пароль, якщо його немає — необхідно створити, відтак з’явиться посилання на створення графічного “ключа”.

Після цього користувач має створити три комбінації рухів — дій на обраному зображенні. Зробити це потрібно двічі, як і з символічним паролем — один раз для завантаження і другий — для підтвердження пароля. Дуже важливо при цьому запам’ятати напрям і послідовність рухів (маніпуляцій мишкою), — чи це лінія або круговий рух, а також їх позиційне розташування на екрані монітора і місця “кліків” (див. схему 4).

Після того, як користувач обрав і завантажив зображення для створення на його основі пароля, на ньому система формує сітку координат. Довша сторона зображення розбивається на 100 сегментів, потім розбивається коротка сторона і також створюється сітка, на якій фіксуються комбінації рухів. Окремі точки маніпуляцій визначаються їх координатами на сітці. Для лінії запам’ятовуються

початкові та кінцеві координати і їх порядок, використаний для визначення напряму малювання лінії. Для кола система запам’ятовує координати його центра, радіус та напрямок руху по колу. Для простого “кліка” запам’ятовуються координати місця дотику курсором. При спробі виконання реєстрації за допомогою графічного пароля введені на екрані маніпуляції порівнюються з еталонним зразком, збереженим при налаштуванні графічного пароля. При цьому аналізується різниця між кожним рухом і автоматично приймається рішення про успішність перевірки достовірності на основі сумісності з еталоном або виявленої кількості помилок. Якщо маніпуляція неправильна (наприклад, має бути коло, а замість нього вводиться лінія), перевірка достовірності ключа буде заблокована. Якщо ж види таких рухів, їх порядок введення і напрями збігаються, то система аналізує, наскільки вони відповідають еталонним, і надає доступ користувачу до ПК.

Аби визначити необхідну кількість маніпуляцій для гарантування високого рівня безпеки графічного пароля, необхідно порівняти його з іншими способами перевірки достовірності. Наприклад, із ПІН-кодом і символічним паролем. Аналіз кількості унікальних комбінацій ПІН-коду простий. У ПІН-код, який має чотири розряди (із десятьма незалежними можливими значеннями в кожному з них), може бути 10 000 унікальних комбінацій. Аналіз текстових паролів може бути спрощений, якщо передбачити, що паролі — це послідовність знаків, яка складається з рядкових літер (їх 26), прописних літер (ще 26), цифр (10) і символів (10). У простому випадку, коли пароль складається

лише з n строкових літер, можливі 26 n перестановок. Якщо пароль може мати довжину від 1 до n знаків, кількість перестановок буде такою: пароль, що складається з восьми літер, має 208 млрд. можливих комбінацій, що для більшості користувачів здається достатньою кількістю. Кількість комбінацій пароля лише з декількох маніпуляцій курсором і знаків наведено в таблиці.

Як бачимо, використання лише трьох маніпуляцій забезпечує значну кількість унікальних комбінацій і таку ж надійність, яку має пароль із п’яти — шести випадково обраних знаків. Слід пам’ятати, що графічний пароль є додатковим способом ідентифікації або реєстрації в системі, тобто він лише доповнює символічний пароль, а не замінює його! Тому якщо користувач усе-таки забуде графічну комбінацію, то завжди матимете резервну можливість увійти до свого ПК, ввівши символічний пароль. Водночас варто врахувати, що аутентифікація в операційній системі “Віндовз 8” можлива і за допомогою облікового запису сервісу авторизації Майкрософт Лів Ай.Ді. (Live ID) [5], біометричної аутентифікації, а також ПІН-коду.

У попередніх версіях операційних систем пароль на персональних комп’ютерах зберігався у файлі Ес.Ей.Ем. (SAM). Відповідно для зламу цього пароля зловмисникові потрібний був фізичний доступ до системи та привілею “Систем” (SYSTEM). Що ж маємо нині? Операційна система “Віндовз 8” не є цілком безпечною — потенційному зловмисникові буде нескладно зламати систему, тому що в механізмі аутентифікації з’явилися нові слабкі ланки. Природно, хакерів необхідно буде просто знайти найвразливішу з них. Наприклад, реєстрація в системі за допомогою сервісу авторизації Майкрософт. Для кінцевого користувача це, безперечно, зручно: якщо він забув пароль, то може зайти на сайт Live ID з іншого комп’ютера, скористатися послугою зміни пароля — і зареєструватися на своєму комп’ютері з новим паролем.

Але, поза всяким сумнівом, ця функція створює нові “шпарини” для дій зловмисників. Доки користувач працюватиме за іншим комп’ютером, пароль до сервісу авторизації Майкрософт може зберігатися разом з останніми паролями в браузері тощо. І що найцікавіше, пароль Live ID, ПІН-код, графічний і біометричний паролі — всі вони використовуються для

Таблиця. Порівняння можливих комбінацій пароля з різних наборів — комбінацій знаків і маніпуляцій курсором

Складність	10-розрядний ПІН-код	Пароль із набору знаків a-z	Пароль зі складнішого набору знаків	Графічний пароль із декількох маніпуляцій
1	10	26	—	2 554
2	100	676	—	1 581 773
3	1 000	17 576	81 120	1 155 509 083
4	10 000	456 976	4 218 240	612 157 353 732
5	100 000	11 881 376	182 790 400	398 046 621 309 172
6	1 000 000	308 915 776	7 128 825 600	
7	10 000 000	8 031 810 176	259 489 251 840	
8	100 000 000	208 827 064 576	8 995 627 397 120	

Джерело: [4].

додаткового зберігання і шифрування звичайного пароля для реєстрації в системі. Ці ланки пов'язані зі звичайним паролем. Якщо користувач вибрав аутентифікацію за графічним паролем, то, по суті, сам графічний пароль застосовується як “ключ” для зберігання і шифрування звичайного пароля. Таким чином, окрім файла Ес.Ай.Ем., звичайний пароль зберігатиметься ще в одному місці. Якщо користувач вибрав реєстрацію з Live ID, то звичайний пароль (символьний, але зашифрований за допомогою цього сервісу авторизації Майкрософт) зберігатиметься в іншому місці. Тобто дізнавшись пароль Live ID, зловмисник зможе відновити і оригінальний текстовий пароль.

Вочевидь, що на планшетах ПК зручно малювати лінії й окреслювати кола пальцем. Але ці графічні елементи буде значно важче повторити комп'ютерною мишкою. Користувач матиме десятки варіантів з'єднання прямою лінією двох відомих йому точок на екрані монітора. Лише тому, що він не зможе провести відносно пряму лінію мишкою, введення графічного пароля ускладнюється. У більшості випадків ця лінія виходитиме кривою, яка кожного разу буде різною. Аналогічна ситуація з колами та іншими фігурами. Тому для стаціонарного

ПК у графічному паролі доцільно використовувати лише декілька точок, “клікнувши” по них курсором мишки в необхідній послідовності, як описано вище.

ВИСНОВКИ

У наш час одна з інноваційних можливостей комп'ютера — новий спосіб виконання авторизації та входу до операційної системи. Більшість користувачів ПК не хоче ускладнювати цю процедуру при запуску системи, проте для працівників банків такий легковажний підхід до інформаційної безпеки просто неприпустимий! Отже, необхідно надати користувачу швидкий і зручний механізм доступу до системи ПК, який водночас був би безпечним і надійним.

Описаний спосіб введення графічного пароля буде корисним для співробітників банків із підвищеною функціональною відповідальністю, тобто для адміністраторів, аудиторів, менеджерів, співробітників служб безпеки та на тих робочих місцях, де наявність камери відеоспостереження передбачена технологічними вимогами — тобто для касирів, охоронців. Також доцільне використання такого пароля для клієнтів

банкоматів із вбудованим тачпадом (touchpad), де присутність сторонніх осіб є постійною.

При використанні графічного пароля у користувача формується сучасний погляд на проблему інформаційної безпеки, а людський чинник у методиці його запам'ятовування і використання буде зведено до мінімуму. Нові способи аутентифікації насамперед мають сприяти зростанню зручності роботи користувача з ПК.

Література

1. Blonder G. Graphical Passwords. — US patent №5 559 961. — 1996.
2. Leonardo Sobrano. Jean-Camille Birget. Graphical passwords // The Rutgers Scholar. — An Electronic Bulletin of Undergraduate Research. — 2002. — vol. 4.
3. Завальнюк Е. А. Нарисуй мне пароль // PC World. — 2006. — № 6. — С. 110–113.
4. Steven Sinofsky. Выполнение входа с помощью графического пароля. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://blogs.msdn.com/b/b8_ru/archive/2011/12/22/signing-picture-password.aspx.
5. Безмалый В., Нефедов Д. Применение графического пароля в Windows 8 // Windows IT Pro/RE. — 2012. — № 10. — С. 45–47.

Нотатки з дискусійного клубу/

Чи може бізнес бути чесним?

В Університеті банківської справи Національного банку України відбулося засідання дискусійного клубу на тему “Справедливий бізнес: чи може бізнес бути чесним?” Науковці, викладачі, студенти Львівського, Черкаського та Харківського інститутів банківської справи УБС НБУ, банкіри-практики, експерти і представники духовенства в гарячих дискусіях висловили свої погляди на проблему та підходи до її розв'язання.

The round table meeting “Fair business: can business be honest?” was held in the NBU Banking University. During the discussion, scientists, teachers, students of the Lviv, Cherkasy and Kharkiv banking institutes of the NBU Banking University, bankers-practitioners, experts and clergy representatives exchanged their views on the question and discussed approaches to its solving.

Чесність, порядність і справедливість є основними категоріями моральності й людяності. Проте для отримання прибутку і розвитку бізнесу необхідно також бути освіченим, цілеспрямованим, наполегливим, винахідливим, комунікабельним. Як поєднати всі ці чесноти і досягти успіху? Чи діють у сучасних умовах принципи етичного бізнесу та чи може бути він справедливим?

Студентки Інституту магістерської та спеціалізованої освіти УБС НБУ Ірина Дрозд і Юлія Шубіна, представляючи доповідь “Справедливий бізнес є чесним бізнесом”, наголосили, що в Кодексі етики Європейської бізнес-асоціації визначено принципи ведення чесного бізнесу. Компанії мають сприяти поширенню правил чесної та прозорої конкуренції, некорупційних форм ведення бізнесу, дотримуватися

чинного законодавства, поважати права інтелектуальної та інших форм власності, права працівників, намагатися розвивати конструктивні взаємозв'язки між місцевими та центральними органами влади, поважати інтереси місцевих громад і визнавати важливість захисту навколишнього середовища. Тобто, іншими словами, бізнес необхідно здійснювати без хабарів, виплат заробітної плати у конвертах,

використання “шпарин” у законодавстві. Чесний підприємець не повинен завищувати ціни у гонитві за надприбутками та вводити в оману споживачів. Це — очевидні норми, але чи всі їх сповідають і дотримуються?

Студентки Інституту магістерської та післядипломної освіти УБС НБУ **Наталія Харчук** та **Оксана Залужна** в доповіді “*Дохід за будь-яку ціну*” розглянули цю проблему з позиції перспектив розвитку бізнесу. Обманути партнера чи споживача підприємця може лише один раз, удруге зробити це неможливо, до того ж втрата ділової репутації поставить під сумнів майбутнє компанії. Якщо виробник зловживає довірою покупців, він зрештою втратить їх, яскравим свідченням цьому є ринок продовольчих товарів. Випускаючи сурогатну продукцію замість натуральної, підприємці спонукають споживачів надавати перевагу іншому, якіснішому товару. Довіра споживачів до певного продукту чи послуги є важливим чинником сучасних економічних відносин. Вона також є надзвичайно важливою для суб’єктів фінансового ринку, адже клієнт звернеться лише до того банку, якому довіряє, або послугами якого рекомендує скористатися колеги і друзі.

Доповідачі також наголосили, що нечесний бізнес є забороненим із позиції суспільної моралі та етики, що не визнають його і засуджують. Заборона нечесної підприємницької практики встановлена й на законодавчому рівні. У статті 19 Закону України “Про захист прав споживачів” юридично викладено заборону нечесної підприємницької практики, яка є неприйнятною для суспільства. Свобода вибору товару чи послуги є невід’ємною складовою прав людини. У статті 1 Закону України “Про захист від недобросовісної конкуренції” її визначено як будь-які дії у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності. Отже, правове поле створено, але різноманітні прийоми нечесної конкуренції та введення в оману часто використовують виробники та мережі роздрібно-торгівлі. Споживачу треба знати кілька простих, але надійних способів протидії таким маніпуляціям: необхідно зберігати чек, перевіряти дату виготовлення товару і його сертифікацію. Укладаючи будь-яку угоду з банком чи іншою фінансовою установою, слід уважно прочитати текст документа, уточнити в ме-

неждера всі питання, які викликають сумнів.

Завдяки процесам глобалізації, створенню рейтингів, які відображають позиції різних країн світу за загальними статистичними показниками, кожна країна перебуває в конкурентних умовах, тобто має стимули для поліпшення бізнес-середовища, вдосконалення законодавства, імплементації міжнародних стандартів. Зокрема, згідно з рейтингом “Ведення бізнесу 2013” (Doing Business 2013) Україна поліпшила свою позицію на 13 пунктів і увійшла до списку 23 країн світу, які провели у 2011–2012 роках масштабні реформи у сфері бізнес-середовища, а також увійшла до списку лідерів зростання серед країн СНД. Найбільшого прогресу наша держава досягла у спрощенні процедури започаткування бізнесу, вдосконаленні реєстрації власності і сплати податків. Доповідачі наголосили, що основним індикатором чесності ведення бізнесу в Україні є зростання обсягу сплати податків до бюджету.

Які ж основні засади успішного, прозорого бізнесу? Треба вірити в успіх справи, навчитися ділитися, опанувати мистецтво переконувати інших людей у важливості впровадження змін, цінувати партнерів та їхній внесок у спільну справу, прислухатися до думки інших фахівців, клієнтів необхідно давати дещо більше від обіцяного, а також мінімізувати витрати і шукати нові підходи і методи для кожної конкретної ситуації.

Проблеми справедливості у бізнесі та нерівності доходів із найдавніших часів цікавили мислителів, учених, фінансистів. Деякі науковці вважають податки інструментом справедливого розподілу благ у суспільстві, інші переконані, що лише чесна конкуренція на всіх ринках створює необхідні передумови для цього. Завдяки прищепленню моральних і етичних цінностей у цій сфері виникло поняття соціально відповідального бізнесу — це добровільні зобов’язання компанії щодо підвищення якості життя не лише своїх співробітників, а й усього суспільства. В Україні вже є чимало компаній, які дотримуються принципів ведення чесного, соціально відповідального бізнесу, вони є прикладом для колег та всього бізнес-середовища.

Жваве обговорення розгорнулося щодо проблеми поширення корупції та її безпосереднього взаємозв’язку з прагненням підприємців вирішити проблемні питання найлегшим шля-

хом, уникаючи офіційних дозвільних процедур та контролю за своєю діяльністю. Деякі учасники засідання зазначили, що чесний бізнесмен у конкурентній боротьбі з підприємцями, які використовують тіньові механізми, може програти. Проте сучасні моделі успішного бізнесу є свідченням того, що чесний, прозорий бізнес має неабиякі переваги для свого розвитку в перспективі. Опанувавши специфіку провадження прозорої діяльності, бізнесмен обирає важчий шлях, але здобуває неоціненний досвід і навички роботи в складних або несприятливих умовах. Це і є його ключова конкурентна перевага.

Ректор-ієрей Київської Трьохсв-

Ректор УБС НБУ Тамара Смовженко окреслила основне коло питань для обговорення.

тительської духовної семінарії УГКЦ отець **Петро** наголосив, що чесність, порядність, моральність є фундаментальними чеснотами, які мають виховуватися у сім’ї. Проте нині чимало дітей у сім’ях не отримують морального, етичного виховання, бо їхні батьки не можуть навчити дітей того, чого їм самим бракує. Наступною інституцією є середня школа, але для вивчення етики у школі відведено всього одну годину на місяць, тобто учні просто не мають часу для опанування етикою і мораллю. У вищих навчальних закладах студенти вивчають передусім фахові предмети. Отже, очевидним є брак виховання моральних і етичних чеснот у молодих людей на всіх щаблях їхнього навчання.

Президент Української торгово-промислової конфедерації **Володимир Демчук** під час обговорення зазначив, що держава в багатьох випадках є несправедливою щодо бізнесу, забираючи в нього значну частину доходу через податки. Такий високий рівень оподаткування спричиняє появу різноманітних схем ухиляння від їх сплати, інакше не залишається коштів для розвитку справи, виплати зарплат на-

йманим працівникам. Провівши елементарні розрахунки, підприємств розуміє, що такий бізнес буде збитковим, отже, вкладати кошти у нього не варто. Необхідно розглядати його не лише як джерело доходів бюджету, а й як економічну категорію, а також як сферу зайнятості. Очевидно, що законодавство потребує вдосконалення, адже нормативно-правова база безпосередньо впливає на сприятливість бізнес-клімату. Тому тіньовий бізнес не є лише проблемою певних чеснот, частина підприємців змушена працювати поза межами закону, оскільки не має іншого вибору.

Використання тіньових механізмів для отримання економічних і конкурентних переваг є аморальним, але водночас це ефективна стратегія, основною метою якої є отримання прибутку. Тому головне завдання держави — створити умови, за яких бізнес може чесно, прозоро працювати, бути прибутковим, створювати нові робочі місця, виплачувати економічно обґрунтовані податки. За таких умов у підприємця не буде необхідності використовувати тіньові механізми. Бізнес-середовище має написати етичні норми і правила у сфері конкуренції, розподілу прибутків, які здебільшого виконуються. Володимир Демчак наголосив, що підприємці в переважній більшості є законслухняними громадянами, і лише економічні реалії змушують їх до пошуку шляхів збереження і розвитку бізнесу. На державному рівні необхідно реалізувати програму детінізації економіки. При цьому треба з'ясувати, в якій фазі розвитку нині знаходиться вітчизняна економіка, адже лише два десятиліття тому панувала державна форма власності на основні засоби виробництва. Нині в економіці функціонують здебільшого великі об'єднання і навіть монополії. Частка середнього та малого бізнесу становить 5–10%, в економічно розвинутих країнах цей показник сягає 60–70%. Саме вільний громадянин, який розпоряджається власністю, результатами своєї праці і застосування своїх здібностей, є рушієм економічного зростання, розробки і впровадження інновацій.

Ректор Університету банківської справи Національного банку України, доктор економічних наук, професор **Тамара Смовженко** акцентувала увагу на тому, що для ведення чесного, прозорого бізнесу надзвичайне значення має сприятливе бізнес-середовище загалом і нормативно-правова база зо-

крема. Сучасне світове господарство функціонує переважно в умовах ринкової системи, для якої притаманні кілька основних характеристик. Насамперед це дотримання права приватної власності, адже якщо доступ до ресурсів матимуть усі охочі, то ці ресурси фактично є нічийними і використовуються неефективно. Лише власники є їх ощадливими розпорядниками. У процесі економічних перетворень від адміністративно-командної до ринкової економічної системи не було досягнуто бажаного результату щодо якісної зміни економічної моделі та суспільно-економічних взаємовідносин. Необхідне чітке законодавче регулювання права приватної власності, унеможливлення порушення таких прав шляхом використання шахрайських і рейдерських схем, адже це призводить до появи тіньової економіки. Передусім в Україні необхідно зосередити увагу на створенні інституту приватної власності.

Другою складовою за пріоритетністю має бути забезпечення економічних свобод. Нині ніхто не змусить підприємця діяти за такими процедурами, які є для нього неприйнятними або не вигідними. Бізнесмен є власником підприємства, сам приймає рішення, адже у випадку помилки він збанкрутує. Чи може хтось змусити споживача купувати продукти або отримувати послуги, яким той не довіряє, або які вважає шкідливими, ненадійними? Звісно, що ні, адже споживач приймає рішення самостійно, відповідно до власних інтересів і уподобань. Необхідно досягнути консенсусу: підприємці і споживачі мають отримувати вигоду, індивідуалізм і прагнення отримати прибуток не повинні стояти на заваді суспільній користі від економічної діяльності. Це еволюційний процес, і його необхідно пройти. При цьому Тамара Смовженко наголосила, що жодні обставини не є виправданням для випуску підприємцями неякісної продукції або використання відвертого обману споживачів.

Член Міжнародної академії телебачення, мистецтва та науки **Андрій Мірошніченко** зазначив, що після розпаду СРСР неформальна суспільна угода, за якої громадяни працювали на державу, а та за все відповідала, втратила актуальність. У 1990-х роках держава зняла із себе відповідальність щодо матеріального забезпечення, давши громадянам право прояву економічної ініціативи, при цьому сторони дотримувалися неформальної

Науковці та викладачі Університету банківської справи НБУ взяли активну участь у дискусії.

угоди про взаємне невтручання у справи. Лише наприкінці 1990-х років було чітко окреслено необхідність сплачувати податки.

Нині від бізнесменів вимагають сплати податків, прозорого ведення бізнесу в рамках законодавчого поля, але при цьому держава не взяла на себе повну відповідальність за стан справ в економіці, розвиток інфраструктури, не звітує за використання надходжень та розподіл загального національного багатства. Це не проблема моральності або чесності бізнесу. Фактично це криза диспропорцій прав і обов'язків у неформальній суспільній угоді між громадянами і державою. Ця угода, яка є основою для формування законодавства, мотивації та поведінки людей, не відповідає вимогам часу. Необхідно укласти нову суспільну угоду, але нині немає дієвого механізму. Якщо ж держава вимагає сплачувати податки, але при цьому не звітує перед платниками за їх використання, або якщо громадяни вимагають звіту за використання бюджетних коштів і при цьому не хочуть сплачувати податки, досягнути суспільного порозуміння буде складно.

Податкове законодавство повинно викликати у кожного платника впевненість у справедливості адміністрування, принципів і підходів. Громадянин має відчувати, що сума сплачених податків є адекватною рівню благоустрою та забезпечених державою суспільних благ. При цьому вирішальне значення має не так розмір ставок, як база оподаткування.

Як наголосила завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Харківського інституту банківської справи УБС НБУ **Валентина Світлична**, в усьому цивілізованому світі визнано, що бізнес має бути чесним і со-

ціально відповідальним, це питання не є предметом дискусій. Натомість в Україні нечесний бізнес вважається звичним явищем. Це свідчить про певні психологічні бар'єри на шляху впровадження транспарентної моделі провадження бізнесу. В Україні усталена модель найгіршої економічної поведінки, для якої притаманним є збагачення заради збагачення, ігнорування писаних і неписаних норм та правил, дотримання бізнесменами лише власних і нехтування суспільними інтересами, публічне хизування розкішним способом життя, марнотратством тощо. Причини очевидні: недосконале законодавство, низький рівень моралі, слабкість суспільних інститутів, які покликані давати громадянам орієнтири або показувати приклад.

На думку науковця, основними історичними передумовами такого становища є панування в суспільстві понад 70 років комуністичної ідеології, яка заперечувала право непорушності приватної власності, взагалі не визнавала бізнесу як форми прояву економічної ініціативи, а схильність людей до підприємницької діяльності вважалася злом. Під час соціально-економічних трансформацій суспільству не були запропоновані морально-етичні правила ведення бізнесу, а моральних регуляторів на рівні усталених упродовж багатьох років традицій не було. Внаслідок цього сучасна модель економічної поведінки сформувалася стихійно.

Другою причиною науковець вважає специфічне ставлення православ'я до бізнесу як до негативного явища. При цьому пропагується неможливість, жебрацтво, відмова від матеріальної складової життя, покірність особистості. Історичний досвід свідчить про те, що найбільшого успіху в економічному розвитку досягнули протестантські країни, адже ця течія християнства запропонувала позитивне ставлення до бізнесу, підприємливості, засуджувала бідність, неробство, натомість заохочувала особисту свободу, продуктивну працю і досягнення родинного достатку. Успіх у підприємництві визнавався проявом божественної благодаті, завдяки чому ці країни швидко розвивалися і збільшували капіталізацію. Протестантизм, визнавши бізнес, запропонував суспільству моральні правила його ведення. Отже, в країнах православ'я церква і духовенство також мають визначити правила ведення бізнесу, що базувати-

муться на нормах християнської православної етики і моралі. Важливий внесок у формування сприятливого бізнес-середовища і визначення етичних норм мають також зробити держава, соціально-політичні інститути, засоби масової інформації, освітні заклади. З юних літ молоді необхідно прищеплювати морально-етичні цінності. Бізнесмен повинен розуміти, що прибуток — це важлива складова успіху, але честь і добра репутація значно важливіші.

Єпископ-помічник Київської архієпархії УГКЦ владика **Йосиф** зазначив, що підходити до проблеми моральності ведення бізнесу з конфесійного погляду не варто. Православне християнство дає кожній людині орієнтири щодо того, як вона може забезпечити матеріальні статки, не порушуючи при цьому інтересів інших людей, не обманюючи їх і не обкрадаючи. Але православної церкві справді необхідно наполегливо працювати над соціальною етикою як окремою наукою. Той факт, що деякі церкви дедалі більше комерціалізують свою діяльність, призводить до втрати їх морального авторитету в очах громадян. У суспільстві сформувалося чимало стереотипів. Візьмемо хоча б такий: якщо людина має будинок і автомобіль, то це обов'язково злочин. Проте засуджуючи інших, мало хто міркує про те, як почати із себе — докласти зусиль, більше працювати, здобути ще одну освіту, змінити моральні принципи на краще і досягти таким чином успіху. Жодні закони і декларації не допоможуть цього зробити, якщо сама людина не захоче пристати до позиції чесності, порядності і моральності.

Завідувач кафедри суспільних дисциплін, доктор філософських наук, професор **Зоя Скринник** дещо змінила основне русло дискусії, зосередженої на тому, що є чесні бізнесмени, які хочуть провадити бізнес законно, а нечесним бізнесменам бракує лише моральних засад або виховання. Проблема полягає в тому, що якщо молода людина має правильні переконання, які насправді є далекими від реальності, то потрапивши в її жорсткі умови, ці переконання дуже легко розсипаються. Коли бізнесмен вирішує, як йому діяти, він здебільшого обирає не між категоріями “чесно — нечесно”, а між “вигідно — невигідно”. Тобто вибір стоїть між ціною підпорядкування вимогам законів і ціною нелегальної діяльності. Сучас-

ні дослідження свідчать про те, що тінізація економіки відбувається там, де ціна нелегальної діяльності є нижчою порівняно з прозорою. При цьому тіньова частка економіки є надзвичайно організованою, в ній дуже ефективно діють неписані закони. Виникає ситуація, за якої поняття “законно” і “чесно” стають відмінними. Держава в інтересах суспільства має вирішувати ці проблеми таким чином, щоб суспільне багатство і достаток зростали. Для цього необхідний відповідний правопорядок. Якщо ж держава лише перерозподіляє суспільне багатство, а не стимулює його розширене виробництво, виникають структурні економічні проблеми. За умови, що нелегальна економіка успішно зростає і розвивається, збільшуються обсяги вивезення капіталу за кордон, податковий тягар на легальну економіку пропорційно зростає. Переобтяжена податками, зборами, платежами й акцизами, вона стає неефективною і неконкурентоспроможною. У цьому контексті науковець навела приклад перетворення США на найпотужнішу економіку світу — воно розпочалося саме з узаконення та інтеграції ефективного, інноваційного нелегального сегмента до загальної структури економіки.

Можливо, для деякого питання про чесний бізнес є риторичним або надто далеким від реальності, проте досвід багатьох успішних бізнесменів в економічно розвинутих країнах свідчить про те, що він здебільшого має незаперечні переваги над тіньовим способом ведення справ. Звісно, для цього необхідно створити сприятливу нормативну та податкову бази, прозорий механізм взаємодії державних фіскальних та регуляторних органів із підприємцями. Успішні бізнесмени в Україні зростали і розвивалися в специфічних нормативних і конкурентних умовах, але це не може бути виправданням для тіньового бізнесу. Учасники дискусії погодилися з тим, що підприємець повинен насамперед дбати не про отримання прибутку всіма засобами, а про налагодження сучасного ефективного виробничого процесу, виготовлення якісної конкурентоспроможної продукції та надання якісних послуг, і за такого підходу прибуток буде гарантовано.

Роман Підвисоцький,

“Вісник НБУ”.

Фото **Андрія Писаного.**

Основні показники діяльності банків України на 1 травня 2013 року

№ п/п	Назва показника	01.01. 2008 р.	01.01. 2009 р.	01.01. 2010 р.	01.01. 2011 р.	01.01. 2012 р.	01.01. 2013 р.	01.05. 2013 р.
1	Кількість банків за Державним реєстром банків	198	198	197	194	198	176	177
2	Вилучено з Державного реєстру банків (з початку року)	1	7	6	6	0	26	0
3	Кількість банків, що перебувають у стадії ліквідації	19	13	14	18	21	22	21
4	Кількість банків, що мають банківську ліцензію	175	184	182	176	176	176*	175*
4.1	Із них: з іноземним капіталом;	47	53	51	55	53	53	53
4.1.1	у тому числі зі 100-відсотковим іноземним капіталом	17	17	18	20	22	22	22
5	Частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків, %	35.0	36.7	35.8	40.6	41.9	39.5	37.9
Активи, млн. грн.								
1	Активи, всього	599 396	926 086	880 302	942 088	1 054 280	1 127 192	1 161 638
1.1	Загальні активи (не скориговані на резерви під активні операції)	619 004	973 332	1 001 626	1 090 248	1 211 540	1 267 892	1 298 183
2	Готівкові кошти і банківські метали	18 313	20 668	21 725	26 749	27 008	30 346	34 360
3	Кошти в Національному банку України	19 120	18 768	23 337	26 190	31 310	33 740	28 501
4	Кореспондентські рахунки, відкриті в інших банках	26 293	40 406	51 323	67 596	78 395	99 472	90 041
5	Кредити надані	485 368	792 244	747 348	755 030	825 320	815 327	821 543
5.1	У тому числі: кредити, надані суб'єктам господарювання;	276 184	472 584	474 991	508 288	580 907	609 202	621 804
5.2	кредити, надані фізичним особам	153 633	268 857	222 538	186 540	174 650	161 775	163 193
6	Довгострокові кредити	291 963	507 715	441 778	420 061	426 430	394 246	393 652
6.1	Із них: довгострокові кредити, надані суб'єктам господарювання	156 355	266 204	244 412	262 199	290 348	276 683	280 261
7	Прострочена заборгованість за кредитами	6 357	18 015	69 935	84 851	79 292	72 520	76 307
8	Вкладення в цінні папери	28 693	40 610	39 335	83 559	87 719	96 340	126 957
9	Резерви за активними операціями банків	20 188	48 409	122 433	148 839	157 907	141 319	137 228
Пасиви, млн. грн.								
1	Пасиви, всього	599 396	926 086	880 302	942 088	1 054 280	1 127 192	1 161 638
2	Капітал	69 578	119 263	115 175	137 725	155 487	169 320	175 402
2.1	У тому числі: статутний капітал	42 873	82 454	119 189	145 857	171 865	175 204	176 799
2.2	Частка капіталу в пасивах, %	11.6	12.9	13.1	14.6	14.7	15.0	15.1
3	Зобов'язання банків	529 818	806 823	765 127	804 363	898 793	957 872	986 236
3.1	У тому числі кошти суб'єктів господарювання;	111 995	143 928	115 204	144 038	186 213	202 550	208 483
3.1.1	із них строкові кошти суб'єктів господарювання	54 189	73 352	50 511	55 276	74 239	92 786	91 677
3.2	Кошти фізичних осіб;	163 482	213 219	210 006	270 733	306 205	364 003	393 375
3.2.1	із них строкові кошти фізичних осіб	125 625	175 142	155 201	206 630	237 438	289 129	310 934
Довідково								
1	Регулятивний капітал, млн. грн.	72 265	123 066	135 802	160 897	178 454	178 909	183 539
2	Достатність (адекватність) регулятивного капіталу (H2), %	13.92	14.01	18.08	20.83	18.90	18.06	18.09
3	Доходи, млн. грн.	68 185	122 580	142 995	136 848	142 778	150 449	51 454
4	Витрати, млн. грн.	61 565	115 276	181 445	149 875	150 486	145 550	47 367
5	Результат діяльності, млн. грн.	6 620	7 304	-38 450	-13 027	-7 708	4 899	4 087
6	Рентабельність активів, %	1.50	1.03	-4.38	-1.45	-0.76	0.45	1.07
7	Рентабельність капіталу, %	12.67	8.51	-32.52	-10.19	-5.27	3.03	7.12
8	Чиста процентна маржа, %	5.03	5.30	6.21	5.79	5.32	4.51	3.98
9	Чистий спред, %	5.31	5.18	5.29	4.84	4.51	3.75	3.31

* Із них один банк має ліцензію санаційного банку.

На замовлення "Вісника НБУ" матеріал підготовлено працівниками управління аналізу діяльності системи банків департаменту нормативно-методологічного забезпечення банківського регулювання та нагляду Національного банку України.

Монети України/

Про введення в обіг пам'ятних монет “Дрохва”

Національний банк України, продовжуючи серію “Флора і фауна України”, 26 квітня 2013 року ввів в обіг пам'ятні монети номіналами 10 та 2 гривні, присвячені одному з найбільших птахів України, зникаючому виду ряду Журавлеподібних, включеному до Червоної книги України та Європейського Червоного списку тварин і рослин, що перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі.

Монету номіналом 10 гривень виготовлено зі срібла 925 проби. Категорія якості карбування — спеціальний анциркулейтед, маса дорогоцінного металу в чистоті — 31.1 г, діаметр — 38.6 мм, тираж — 5 000 штук. Гурт монети — рифлений.

Монету номіналом 2 гривні виготовлено з нейзильберу. Категорія якості карбування — спеціальний анциркулейтед, маса — 12.8 г, діаметр — 31.0 мм, тираж — 30 000 штук. Гурт монети — рифлений.

На аверсі обох монет в обрамленні вінка, утвореного із зображень окремих видів флори і фауни, розміщено малий Держав-

ний герб України та написи: на монеті зі срібла — **НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ / 10 / ГРИВЕНЬ / 2013**, а також зазначено метал, його пробу — **Ag 925**, масу дорогоцінного металу в чистоті — **31.1**; на монеті з нейзильберу — **НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ / 2 / ГРИВНІ / 2013**. Крім того, на обох монетах зображено логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі обох монет зображено дрохву та розміщено написи: **ДРОХВА** (вгорі) та **OTIS TARDA** (внизу на тлі трави). На реверсі монети з нейзильберу використано тамподрук.

Художник і скульптор — Володимир Дем'яненко.

Пам'ятні монети номіналами 10 і 2 гривні “Дрохва” є дійсними платіжними засобами України та обов'язкові до приймання без будь-яких обмежень за їх номінальною вартістю до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

Про введення в обіг пам'ятних монет “Будинок з химерами”

Національний банк України, продовжуючи серію “Пам'ятки архітектури України”, 15 травня 2013 року ввів в обіг пам'ятні монети номіналами 10 та 5 гривень, присвячені несподіваній за художнім задумом і новітніми конструкціями споруді зі скульптурним оформленням на міфологічні та мисливські сюжети, збудованій на початку XX століття у Києві і відомій під назвою “Будинок з химерами”, та 150-річчю від дня народження її автора Владислава Городецького — архітектора, блискучого інженера, мандрівника, підприємця.

Монету номіналом 10 гривень виготовлено зі срібла 925 проби. Категорія якості карбування — пруф, маса дорогоцінного металу в чистоті — 31.1 г, діаметр — 38.6 мм, тираж — 5 000 штук. Гурт монети — гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу — **Ag 925**, масу дорогоцінного металу в чистоті — **31.1**, а

також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

Монету номіналом 5 гривень виготовлено з нейзильберу. Категорія якості карбування — спеціальний анциркулейтед, маса — 16.54 г, діаметр — 35.0 мм, тираж — 30 000 штук. Гурт монети — рифлений.

На аверсі обох монет розміщено: вгорі малий Державний герб України, напис півколом **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, під яким (праворуч) рік карбування — 2013; на тлі будинку з химерами зображено портрет з написом півколом **В. ГОРОДЕЦЬКИЙ**, ліворуч від якого — роки життя архітектора **1863 — 1930**, над ними номінал: на монеті зі срібла — **10 ГРИВЕНЬ**, на монеті з нейзильберу — **5 ГРИВЕНЬ** та розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі обох монет на дзеркальному тлі контуру будинку з химерами рельєфно зображено фрагмент скульптур-

ної композиції, що прикрашає фасад будівлі; вертикально на дзеркальному тлі розміщено факсиміле архітектора, внизу праворуч півколом розташовано напис – **БУДИНОК З ХИМЕРАМИ**.

Художники – Марія Скоблікова, Олександр Кузьмін.

Скульптори – Святослав Іваненко, Анатолій Дем'яненко.

Пам'ятні монети номіналами 10 та 5

гривень “Будинок з химерами” є дійсними платіжними засобами України та обов'язкові до приймання без будь-яких обмежень за їх номінальною вартістю до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

Інформація з першоджерел/

Зміни і доповнення до Державного реєстру банків, внесені у квітні 2013 р.¹

Назва банку	Вид товариства	Зареєстрований статутний капітал, грн.	Дата реєстрації банку	Реєстраційний номер	Юридична адреса
м. Київ і Київська область					
ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “ФІНАНС БАНК” (колишня назва – ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “ТММ-БАНК”)	ПАТ	176 000 000	20.01.1992 р.	82	м. Київ, вул. Панельна, 5
Публічне акціонерне товариство “КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК”	ПАТ	1 222 928 760	10.02.1993 р.	149	м. Київ, вул. Пушкінська, 42/4
Донецька область					
ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК “ПРОМЕКОНОМБАНК”	ПАТ	122 395 000	25.08.1993 р.	194	м. Донецьк, просп. Ленінський, 4

¹ “Офіційний список банків України, включених до Державного реєстру банків” опубліковано у “Віснику НБУ” № 2, 2013 р. Зміни і доповнення, внесені до Державного реєстру банків, виділено червоним кольором. Назви банків подаються за орфографією статутів.

У березні зміни і доповнення до Державного реєстру банків не вносилися.

На замовлення “Вісника НБУ” матеріали підготувала головний економіст департаменту реєстрації, ліцензування та реорганізації банків Національного банку України Олена Сілецька.

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за квітень 2013 року)*

№ п/п	Код валюти	Назва валюти	Офіційний курс	№ п/п	Код валюти	Назва валюти	Офіційний курс
1	100 BGL	100 левів (Болгарія)	523.3171	16	434 LYD	100 лівійських динарів	622.5563
2	986 BRL	100 бразильських реалів	396.9704	17	484 MXN	100 мексиканських нових песо	64.5742
3	051 AMD	10000 вірменських драмів	190.7273	18	496 MNT	10000 монгольських тугриків	56.7685
4	410 KRW	1000 вонів Республіки Корея	7.1823	19	554 NZD	100 новозеландських доларів	668.6070
5	704 VND	10000 в'єтнамських донгів	3.8180	20	586 PKR	100 пакистанських рупій	8.1226
6	981 GEL	100 грузинських ларі	481.5931	21	604 PEN	100 перуанських нових сол	308.6696
7	344 HKD	100 доларів Гонконгу	102.9475	22	642 ROL	100 румунських лейв	231.5986
8	818 EGP	100 єгипетських фунтів	117.5545	23	682 SAR	100 саудівських ріялів	213.1353
9	376 ILS	100 ізраїльських нових шекелів	219.4312	24	760 SYP	100 сирійських фунтів	11.3456
10	356 INR	1000 індійських рупій	146.9842	25	901 TWD	100 нових тайванських доларів	26.7535
11	364 IRR	1000 іранських ріалів	0.6510	26	972 TJS	100 таджицьких сомоні	168.1215
12	368 IQD	100 іракських динарів	0.6879	27	952 XOF	1000 франків КФА	15.5740
13	417 KGS	100 киргизьких сомів	16.6636	28	152 CLP	1000 чилійських песо	16.9182
14	414 KWD	100 кувейтських динарів	2803.5777	29	191 HRK	100 хорватських кун	134.7779
15	422 LBP	1000 ліванських фунтів	5.3145	30	255	100 доларів США за розр. із Індією	639.4400

* Курс встановлено з 01.04.2013 року.

Підготовлено департаментом аналізу та прогнозування грошово-кредитного ринку Національного банку України.

Офіційний курс гривні який встановлюється Національним банком

№ п/п	Код валюти	Назва валюти						
			01.04.2013 р.	02.04.2013 р.	03.04.2013 р.	04.04.2013 р.	05.04.2013 р.	
1	036 AUD	100 австралійських доларів	831.5759	831.5759	836.6359	837.9031	833.6393	
2	826 GBP	100 англійських фунтів стерлінгів	1210.3875	1210.3875	1211.8328	1208.5597	1208.9713	
3	031 AZM	100 азербайджанських манатів	1018.4760	1018.7357	1018.7357	1018.7357	1018.7357	
4	974 BYR	10 білоруських рублів	0.0092	0.0092	0.0092	0.0092	0.0092	
5	208 DKK	100 датських крон	137.2854	137.2854	137.6699	137.5652	137.4598	
6	840 USD	100 доларів США	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	
7	352 ISK	100 ісландських крон	6.4124	6.4124	6.4747	6.4621	6.4679	
8	124 CAD	100 канадських доларів	786.0407	786.0407	789.0983	788.1184	787.3830	
9	398 KZT	100 казахстанських тенге	5.2990	5.2979	5.2962	5.3032	5.2972	
10	428 LVL	100 латвійських латів	1458.6057	1458.6057	1463.6355	1462.0591	1461.3361	
11	440 LTL	100 литовських літів	296.4271	296.4271	297.2374	296.9596	296.7281	
12	498 MDL	100 молдовських лейв	64.4337	64.4711	64.3782	64.3662	64.2948	
13	578 NOK	100 норвезьких крон	136.2492	136.2492	137.4449	137.6945	137.5410	
14	985 PLN	100 польських злотих	244.8339	244.8339	245.2567	244.6650	244.5968	
15	643 RUB	10 російських рублів	2.5715	2.5693	2.5686	2.5462	2.5198	
16	702 SGD	100 сингапурських доларів	643.7130	643.7130	647.6312	645.8034	643.7187	
17	792 TRL	100 турецьких лір	440.9373	440.9373	442.9440	441.8625	442.0706	
18	795 TMM	100 туркменських манатів	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	
19	348 HUF	1000 угорських форинтів	33.6214	33.6214	33.9936	33.9405	33.9950	
20	860 UZS	100 узбецьких сумів	0.3919	0.3910	0.3910	0.3910	0.3910	
21	203 CZK	100 чеських крон	39.7632	39.7632	39.6546	39.6989	39.6848	
22	752 SEK	100 шведських крон	122.4975	122.4975	123.4871	123.1524	121.8765	
23	756 CHF	100 швейцарських франків	839.2814	839.2814	844.0671	842.7238	842.8982	
24	156 CNY	100 юанів женьміньбі (Китай)	128.5809	128.5809	129.2913	128.7487	128.8992	
25	392 JPY	1000 японських єн	84.6781	84.6781	85.6750	85.4737	83.7661	
26	978 EUR	100 євро	1023.5037	1023.5037	1026.3012	1025.3420	1024.5427	
27	960 XDR	100 СПЗ	1197.3653	1198.3077	1199.9484	1198.4425	1195.3490	
			16.04.2013 р.	17.04.2013 р.	18.04.2013 р.	19.04.2013 р.	20.04.2013 р.	
1	036 AUD	100 австралійських доларів	831.5949	829.3038	826.8860	825.3676	825.3676	
2	826 GBP	100 англійських фунтів стерлінгів	1225.8932	1224.6481	1218.3919	1219.8021	1219.8021	
3	031 AZM	100 азербайджанських манатів	1018.6058	1018.6058	1018.6058	1018.6058	1018.6058	
4	974 BYR	10 білоруських рублів	0.0092	0.0092	0.0093	0.0092	0.0092	
5	208 DKK	100 датських крон	140.2313	140.7515	140.7421	139.8585	139.8585	
6	840 USD	100 доларів США	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	
7	352 ISK	100 ісландських крон	6.7503	6.7939	6.8078	6.7714	6.7714	
8	124 CAD	100 канадських доларів	783.1943	782.4927	779.1231	780.3374	780.3374	
9	398 KZT	100 казахстанських тенге	5.2969	5.2923	5.2937	5.2930	5.2930	
10	428 LVL	100 латвійських латів	1492.3841	1497.8604	1498.0742	1489.1272	1489.1272	
11	440 LTL	100 литовських літів	302.8164	303.9275	303.9275	301.9830	301.9830	
12	498 MDL	100 молдовських лейв	64.7915	64.9885	64.9621	65.0562	65.0562	
13	578 NOK	100 норвезьких крон	139.3993	139.5109	138.9015	137.4307	137.4307	
14	985 PLN	100 польських злотих	254.1973	254.9503	255.0495	253.4053	253.4053	
15	643 RUB	10 російських рублів	2.5533	2.5414	2.5592	2.5203	2.5203	
16	702 SGD	100 сингапурських доларів	646.0482	646.9796	647.1392	647.1492	647.1492	
17	792 TRL	100 турецьких лір	446.5552	446.0980	445.6244	445.1741	445.1741	
18	795 TMM	100 туркменських манатів	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	
19	348 HUF	1000 угорських форинтів	35.5260	35.6031	35.6285	34.9930	34.9930	
20	860 UZS	100 узбецьких сумів	0.3891	0.3891	0.3891	0.3891	0.3891	
21	203 CZK	100 чеських крон	40.4255	40.5675	40.5895	40.2971	40.2971	
22	752 SEK	100 шведських крон	124.9121	125.1925	123.8567	122.6575	122.6575	
23	756 CHF	100 швейцарських франків	860.7593	862.7814	863.7756	857.1908	857.1908	
24	156 CNY	100 юанів женьміньбі (Китай)	129.1921	129.2716	129.4901	129.3143	129.3143	
25	392 JPY	1000 японських єн	81.7933	81.7481	81.5956	81.2061	81.2061	
26	978 EUR	100 євро	1045.5643	1049.4010	1049.4010	1042.6869	1042.6869	
27	960 XDR	100 СПЗ	1204.7194	1205.2480	1205.7771	1202.7073	1202.7073	

щодо іноземних валют, України щоденно (за квітень 2013 року)

Офіційний курс

	06.04.2013 р.	07.04.2013 р.	08.04.2013 р.	09.04.2013 р.	10.04.2013 р.	11.04.2013 р.	12.04.2013 р.	13.04.2013 р.	14.04.2013 р.	15.04.2013 р.
	833.6393	833.6393	832.6873	832.5429	837.2457	841.5512	844.8970	844.8970	844.8970	841.5992
	1208.9713	1208.9713	1218.4830	1223.2545	1223.7009	1223.6359	1230.7531	1230.7531	1230.7531	1227.7820
	1018.7357	1018.7357	1018.7357	1018.7357	1018.7357	1018.7357	1018.8655	1018.8655	1018.8655	1018.8655
	0.0092	0.0092	0.0092	0.0092	0.0093	0.0093	0.0093	0.0093	0.0093	0.0093
	137.4598	137.4598	138.7868	139.6413	139.7955	140.2792	140.6330	140.6330	140.6330	139.9354
	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000
	6.4679	6.4679	6.6091	6.7191	6.7145	6.7406	6.7440	6.7440	6.7440	6.7247
	787.3830	787.3830	787.7371	785.9622	787.5829	787.0308	791.8756	791.8756	791.8756	789.9193
	5.2972	5.2972	5.2969	5.2969	5.2969	5.2958	5.3025	5.3025	5.3025	5.2958
	1461.3361	1461.3361	1475.4905	1484.9192	1487.0698	1492.7415	1496.0789	1496.0789	1496.0789	1489.0756
	296.7281	296.7281	299.6449	301.4737	301.8672	302.9321	303.6960	303.6960	303.6960	302.1450
	64.2948	64.2948	64.2974	64.2907	64.3652	64.4904	64.6876	64.6876	64.6876	64.6197
	137.5410	137.5410	138.9210	139.6470	139.2315	139.3504	140.2436	140.2436	140.2436	139.4342
	244.5968	244.5968	247.8830	252.1446	252.3453	254.1215	254.9853	254.9853	254.9853	254.2023
	2.5198	2.5198	2.5278	2.5283	2.5612	2.5781	2.5883	2.5883	2.5883	2.5842
	643.7187	643.7187	644.8201	644.2186	645.0595	645.6568	646.3673	646.3673	646.3673	645.8530
	442.0706	442.0706	444.1547	446.9038	448.3341	447.5670	446.8981	446.8981	446.8981	446.7291
	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561
	33.9950	33.9950	34.3577	34.9598	35.0172	35.0865	35.2128	35.2128	35.2128	35.4183
	0.3910	0.3910	0.3910	0.3901	0.3901	0.3901	0.3901	0.3901	0.3901	0.3901
	39.6848	39.6848	40.1589	40.4605	40.4583	40.4394	40.4210	40.4210	40.4210	40.3249
	121.8765	121.8765	123.1918	124.5264	124.4299	125.4861	126.1278	126.1278	126.1278	125.1300
	842.8982	842.8982	850.9738	855.4638	854.3338	858.5439	860.4264	860.4264	860.4264	857.4393
	128.8992	128.8992	128.8885	128.8501	128.8699	129.0469	128.9983	128.9983	128.9983	129.0843
	83.7661	83.7661	83.1082	81.0313	80.8476	80.6511	80.4204	80.4204	80.4204	80.5347
	1024.5427	1024.5427	1034.6139	1040.9284	1042.2872	1045.9640	1048.6017	1048.6017	1048.6017	1043.2464
	1195.3490	1195.3490	1199.9898	1201.6929	1201.7579	1203.3029	1204.9664	1204.9664	1204.9664	1203.1852

	21.04.2013 р.	22.04.2013 р.	23.04.2013 р.	24.04.2013 р.	25.04.2013 р.	26.04.2013 р.	27.04.2013 р.	28.04.2013 р.	29.04.2013 р.	30.04.2013 р.
	825.3676	825.9391	820.7683	819.0996	821.2099	825.2304	825.2304	825.2304	821.2869	827.1818
	1219.8021	1226.9218	1216.9186	1219.1519	1219.4365	1236.0894	1236.0894	1236.0894	1236.9168	1241.8508
	1018.6058	1018.6058	1018.6058	1018.6058	1018.8655	1018.8655	1018.8655	1018.8655	1018.7357	1018.7357
	0.0092	0.0093	0.0093	0.0093	0.0092	0.0092	0.0092	0.0092	0.0092	0.0092
	139.8585	140.5976	139.7802	139.2912	139.4403	140.2224	140.2224	140.2224	139.3541	140.5668
	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000	799.3000
	6.7714	6.8486	6.8270	6.8078	6.8235	6.8235	6.8235	6.8235	6.8159	6.8252
	780.3374	779.7976	779.1009	777.7458	778.9956	781.7290	781.7290	781.7290	783.8036	788.4767
	5.2930	5.2902	5.2878	5.2902	5.2955	5.2916	5.2916	5.2916	5.2874	5.2850
	1489.1272	1497.1179	1488.2140	1482.2137	1484.8873	1493.5491	1493.5491	1493.5491	1484.5122	1497.3173
	301.9830	303.6034	301.7978	300.7098	301.0802	302.7932	302.7932	302.7932	300.9181	303.5571
	65.0562	64.9948	65.1087	65.1474	65.0959	65.0626	65.0626	65.0626	65.0350	64.9769
	137.4307	137.9954	136.9493	135.2381	135.3959	136.6021	136.6021	136.6021	136.3262	137.7477
	253.4053	255.6598	253.6691	251.1467	251.3041	252.1244	252.1244	252.1244	249.8221	253.7273
	2.5203	2.5406	2.5321	2.5261	2.5301	2.5523	2.5523	2.5523	2.5603	2.5573
	647.1492	646.7283	644.7914	644.3807	643.8159	645.8391	645.8391	645.8391	645.3880	647.9489
	445.1741	444.7904	443.1416	442.2398	442.8223	444.1310	444.1310	444.1310	443.6422	445.6112
	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561	280.4561
	34.9930	35.1489	34.7592	34.6733	34.7044	34.7060	34.7060	34.7060	34.4534	35.1542
	0.3891	0.3891	0.3881	0.3881	0.3881	0.3881	0.3881	0.3881	0.3881	0.3871
	40.2971	40.5415	40.1869	40.0745	40.1239	40.3678	40.3678	40.3678	40.3593	40.7877
	122.6575	123.1679	122.3937	120.8355	121.0420	121.6231	121.6231	121.6231	121.4095	122.5831
	857.1908	860.9412	854.9782	849.7346	845.0411	847.6442	847.6442	847.6442	846.5820	853.5891
	129.3143	129.3840	129.2991	129.3546	129.3769	129.6323	129.6323	129.6323	129.6510	129.6507
	81.2061	80.5070	80.1575	80.7631	80.3004	80.6265	80.6265	80.6265	81.0903	81.7122
	1042.6869	1048.2820	1042.0474	1038.2907	1039.5696	1045.4844	1045.4844	1045.4844	1039.0101	1048.1221
	1202.7073	1203.7415	1200.5305	1199.8205	1200.3700	1204.0679	1204.0679	1204.0679	1202.3508	1206.1428

Підготовлено департаментом аналізу та прогнозування грошово-кредитного ринку Національного банку України.

Спеціально для "Вісника НБУ"/

Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у квітні 2013 року

Структура кредитів, наданих Національним банком для підтримання ліквідності банків України у квітні 2013 р. (в розрізі інструментів)

Показники	2013 р.	Відсотки
		У тому числі за квітень
Обсяги рефінансування банків, усього	100.00	100.00
У тому числі через:		
– кредити "овернайт", надані через постійно діючу лінію рефінансування	13.13	28.25
– кредити рефінансування, надані шляхом проведення тендера	12.11	16.80
– операції прямого РЕПО	68.52	54.95
– інші короткострокові кредити	–	–
– стабілізаційні кредити	6.24	–
– інші довгострокові кредити	–	–

Середньозважена процентна ставка за кредитами, наданими Національним банком для підтримання ліквідності банків України у квітні 2013 р.

Показники	2013 р.	Відсотки річні
		У тому числі за квітень
Середньозважена процентна ставка за кредитами рефінансування, всього	7.88	7.92
У тому числі за:		
– кредитами "овернайт", наданими через постійно діючу лінію рефінансування	9.01	8.73
– кредитами, наданими шляхом проведення тендера	7.50	7.50
– операціями прямого РЕПО (розрахунково)	7.59	7.64
– за іншими короткостроковими кредитами	–	–
– стабілізаційними кредитами	9.50	–
– іншими довгостроковими кредитами	–	–

Процентні ставки банків за кредитами та депозитами у національній валюті у квітні 2013 р.*

Показники	Квітень 2013 р.	Відсотки річні
На міжбанківському ринку:		
за кредитами, наданими іншим банком**	2.99	
за депозитами, розміщеними в інших банках	6.14	
Фізичним та юридичним особам:		
за кредитами**	15.12	
за депозитами	10.77	

* За щоденною звітністю банків; відображено вартість кредитів (депозитів), фактично наданих (отриманих) банками.

** Без урахування ставок за кредитами "овердрафт".

Темпи зростання грошової маси у квітні 2013 р.

Агрегати грошової маси	01.01.2013 р.		01.02.2013 р.		01.03.2013 р.		01.04.2013 р.		01.05.2013 р.	
	%	Млн. грн.	%	Млн. грн.	%	Млн. грн.	%	Млн. грн.	%	Млн. грн.
Готівка. Гроші поза банками										
M0, до початку року	105.5	10 580.2	97.4	–5 271.6	99.1	–1 808.9	101.4	2 831.4	105.5	11 228.1
M0 + переказані кошти в національній валюті										
M1, до початку року	103.9	12 178.7	101.0	3 270.4	102.0	6 609.0	104.4	14 236.0	108.1	26 198.3
M1 + переказані кошти в іноземній валюті та інші кошти										
M2, до початку року	113.1	89 325.4	100.9	6 774.6	101.9	14 396.1	103.5	27 237.5	105.8	44 462.0
M2 + цінні папери власного боргу банків										
M3, до початку року	112.8	87 684.1	100.9	6 910.9	101.9	14 906.9	103.6	27 709.7	105.8	44 779.7

Примітка. Облікова ставка Національного банку України у березні 2013 року не змінювалася і, починаючи з 23.03.2012 р., становить 7.5% річних.

Відповідно до постанови Правління НБУ від 19.06.2012 р. № 248 з 30 червня 2012 року встановлено такий порядок формування обов'язкових резервів банками України:

– на окремому рахунку в Національному банку України № 3203 "Кошти обов'язкових резервів, що перераховані банками" – у розмірі 50% від суми обов'язкових резервів, що сформовані за попередній звітний період резервування;

– на кореспондентському рахунку банку в Національному банку України – залишок суми обов'язкових резервів, сформованих згідно з установленими нормативами на відповідний період.

Обсяг обов'язкових резервів, який має зберігатися щоденно на початок операційного дня на кореспондентському рахунку банку в Національному банку України, повинен становити не менш як 50% від суми обов'язкових резервів, що сформовані за попередній звітний період резервування.

Крім того, встановлено такі нормативи обов'язкового резервування для формування банками обов'язкових резервів:

строкові кошти і вклади (депозити) юридичних і фізичних осіб у національній валюті – 0; короткострокові кошти і вклади (депозити) юридичних і фізичних осіб в іноземній валюті – 9; довгострокові кошти і вклади (депозити) юридичних і фізичних осіб в іноземній валюті – 3; кошти вкладів (депозитів) юридичних і фізичних осіб у національній валюті на вимогу і кошти на поточних рахунках – 0; кошти вкладів (депозитів) юридичних і фізичних осіб в іноземній валюті на вимогу і кошти на поточних рахунках – 10; кошти, які залучені банками від банків-нерезидентів та фінансових організацій-нерезидентів у національній валюті – 0; кошти, які залучені банками від банків-нерезидентів та фінансових організацій-нерезидентів в іноземній валюті (крім російських рублів) – 3; кошти, які залучені банками від банків-нерезидентів та фінансових організацій-нерезидентів у російських рублях, – 0.

Водночас банкам дозволено зараховувати для покриття обов'язкових резервів, що формуються на окремому рахунку в Національному банку України № 3203 "Кошти обов'язкових резервів, що перераховані банками", придбані ними:

цільові облігації внутрішніх державних позик України, випущені з метою залучення коштів для фінансування заходів, пов'язаних із підготовкою і проведенням чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні, у розмірі 50% від їхньої номінальної вартості; облігації внутрішніх державних позик, номінованих в іноземній валюті, у розмірі 10% від їхньої номінальної вартості в гривневому еквіваленті, розрахованому з огляду на офіційний курс гривні до іноземних валют, установлений Національним банком України на перше число місяця після закінчення попереднього звітного періоду резервування.

З 02.10.2009 р. за залишками коштів обов'язкових резервів, що перераховані банками на окремий рахунок у Національному банку України, Національний банк нараховує проценти в розмірі 30% від облікової ставки Національного банку України за умови дотримання банком порядку формування та зберігання обов'язкових резервів (постанова Правління НБУ від 29.09.2009 р. № 567).

На замовлення "Вісника НБУ" матеріали підготовлено працівниками Генерального департаменту грошово-кредитної політики Національного банку України.

Ринок державних цінних паперів України у квітні 2013 року

Результати розміщення облігацій внутрішніх державних позик, номінованих у національній валюті, у квітні 2013 року

Номер розміщення	Дата проведення розрахунків за придбані облігації	Пропозиція				Результати розміщень				Встановлений рівень дохідності облігацій, %	Середньозважений рівень дохідності облігацій, %
		Встановлені обмеження на загальну кількість розміщення облігацій, шт.	Номинал облігацій, грн.	Розмір купона на одну облігацію, грн.	Термін погашення облігацій	Кількість розміщених облігацій, шт.	Загальна сума розміщення ОВДП, тис. грн.				
							Усього	Залучено коштів до державного бюджету від розміщення облігацій, тис. грн.			
71	03.04.2013 р.	45 000	1 000	–	18.12.2013 р.	45 000	42 369.30	42 369.30	8.75	8.75	
72	03.04.2013 р.	393 593	1 000	71.50	07.03.2018 р.	393 593	396 741.74	396 741.74	14.30	14.30	
73	03.04.2013 р.	–	1 000	–	12.02.2020 р.	–	–	–	–	–	
74	10.04.2013 р.	235 000	1 000	–	18.09.2013 р.	235 000	227 233.25	227 233.25	7.75	7.75	
75	10.04.2013 р.	100 000	1 000	–	19.03.2014 р.	100 000	91 019.00	91 019.00	10.50	10.50	
76	10.04.2013 р.	1 133 000	1 000	71.50	04.04.2018 р.	1 133 000	1 133 000.00	1 133 000.00	14.30	14.30	
77	10.04.2013 р.	200 800	1 000	–	12.02.2020 р.	200 800	204 569.02	204 569.02	14.30	14.30	
78	17.04.2013 р.	645 000	1 000	–	18.09.2013 р.	645 000	624 682.05	624 682.05	7.75	7.71	
79	17.04.2013 р.	–	1 000	–	19.03.2014 р.	–	–	–	–	–	
80	17.04.2013 р.	–	1 000	–	06.04.2016 р.	–	–	–	–	–	
81	17.04.2013 р.	1 618 160	1 000	71.50	04.04.2018 р.	1 618 160	1 625 279.90	1 625 279.90	14.25	14.25	
82	17.04.2013 р.	1 000 000	1 000	–	12.02.2020 р.	1 000 000	1 021 480.00	1 021 480.00	14.30	14.30	
83	24.04.2013 р.	327 800	1 000	–	19.03.2014 р.	327 800	300 697.50	300 697.50	10.00	10.00	
84	24.04.2013 р.	1 585 600	1 000	71.25	11.04.2018 р.	1 585 600	1 589 801.84	1 589 801.84	14.25	14.25	
85	24.04.2013 р.	1 310 000	1 000	–	08.04.2020 р.	1 310 000	1 313 484.60	1 313 484.60	14.30	14.30	
Разом						8 593 953	8 570 358.20	8 570 358.20			

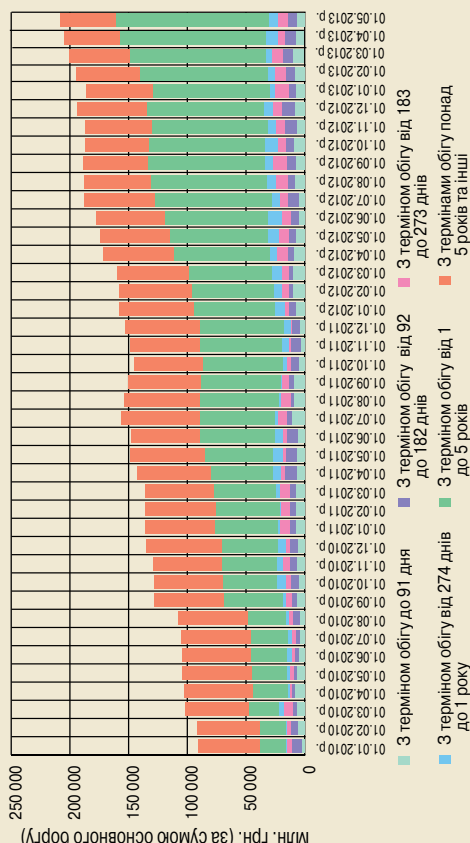
Обсяг розміщення облігацій внутрішніх державних позик у 2013 році*

Період	Результати розміщення ОВДП, номінованих у гривні			Результати розміщення ОВДП, номінованих в іноземній валюті (долари США)		
	Кількість розміщених облігацій, номінованих у гривні, шт.	Обсяг розміщених облігацій, тис. грн.		Кількість розміщених облігацій, номінованих в іноземній валюті, шт.	Залучено коштів до державного бюджету, тис. дол. США	
		Усього	Із них: залучено коштів до державного бюджету, тис. грн.		Усього	Залучено коштів до державного бюджету, тис. дол. США
Січень	4 393 373	4 403 374.04	1 903 374.04	927 492	929 657.89	
Лютий	3 707 236	3 710 451.13	2 104 511.13	663 916	667 485.06	
Березень	7 430 130	7 418 834.84	5 418 834.84	846 837	847 754.99	
I квартал	15 530 739	15 532 660.02	7 532 660.02	2 438 245	2 444 897.94	
Квітень	8 593 953	8 570 358.20	8 570 358.20	0	0	
Травень						
Червень	8 593 953	8 570 358.20	8 570 358.20	0	0	
I півріччя	24 124 692	24 103 018.22	16 103 018.22	2 438 245	2 444 897.94	
Липень						
Серпень						
Вересень						
III квартал						
Жовтень						
Листопад						
Грудень						
IV квартал						
Усього з початку року	24 124 692	24 103 018.22	16 103 018.22	2 438 245	2 444 897.94	

* За станом на 01.05.2013 р.

На замовлення "Вісника НБУ" матеріали підготовлено працівниками Генерального департаменту грошово-кредитної політики Національного банку України.

Обсяг облігацій внутрішніх державних позик, які перебувають в обігу (на 1 травня 2013 року)

Структура активів банків України

№ п/п	Назва банку ¹	Грошові кошти та їх еквіваленти	Кошти обов'язкових резервів банку в НБУ	Торгові цінні папери	Інші фінансові активи ²	Кошти в інших банках			Кредити та заборгованість клієнтів						
						Усього	У тому числі:		Усього	У тому числі:					
							в іноземній валюті	резерви під знецінення		юридичних осіб		фізичних осіб			
										усього	в іноземній валюті	резерви під знецінення	усього	в іноземній валюті	резерви під знецінення
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Група I (кількість банків у групі – 15)															
1	ПРИВАТБАНК	21 346 006	1 154 173	21	0	4 718 758	4 718 758	-78 238	121 022 784	100 678 326	25 152 468	-16 902 826	20 344 458	1 419 291	-8 128 838
2	УКРЕКСІМБАНК	11 533 286	361 977	0	0	873 553	135 883	-82 829	37 511 841	36 985 787	19 570 605	-9 169 449	526 055	336 889	-318 617
3	ОЩАДБАНК	9 369 881	216 637	0	0	1 011 848	537 544	-150 392	49 670 848	47 374 898	10 532 555	-8 647 972	2 295 949	165 262	-2 200 735
4	РАЙФФАЙЗЕН БАНК "АВАЛЬ"	5 662 154	521 731	334 707	0	298 911	5 016	-25 462	25 865 644	17 107 889	6 562 713	-3 465 029	8 757 755	4 291 227	-6 728 388
5	ПРОМІНВЕСТБАНК	2 551 732	56 200	0	0	1 392 703	1 392 703	-1 366	29 461 110	29 352 322	18 714 442	-1 954 134	108 787	9 662	-21 171
6	УКРСОЦБАНК	4 551 541	717 934	271 647	333 745	14 937	15 070	-1 049	23 979 590	11 777 428	5 732 108	-2 472 458	12 202 162	8 046 636	-5 466 924
7	ДЕЛЬТА БАНК	7 353 842	357 149	0	851 153	579 506	378 189	-857	21 349 772	10 162 261	3 553 298	-1 099 892	11 187 512	1 860 528	-2 294 728
8	ВТБ БАНК	3 796 478	359 745	1 149 958	10 609	916	916	-42	22 121 443	18 936 421	12 564 322	-3 937 041	3 185 022	496 123	-1 236 420
9	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	4 343 062	183 046	894 220	686	1 797 541	821 473	-17 206	16 911 232	13 558 042	7 200 265	-1 892 419	3 353 190	789 136	-2 082 222
10	ДОЧІРНИЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	2 204 637	178 490	2 969 668	0	45 772	4 962	-4 475	20 143 081	19 491 649	16 599 705	-1 157 904	651 433	66 877	-273 026
11	АЛЬФА-БАНК	4 876 127	307 752	1 291 263	0	157 094	50 669	-519	18 686 392	14 366 752	6 360 011	-915 679	4 319 641	1 300 435	-2 048 337
12	"НАДРА"	1 263 276	189 408	423 187	5 333	328 586	228 850	-1 454	23 153 051	12 805 012	3 018 649	-1 786 769	10 348 039	8 931 961	-2 588 144
13	УКРСІББАНК	4 833 138	0	1 115 881	7 073	167 933	8	-2 412	15 398 295	7 283 058	2 402 413	-705 779	8 115 238	5 293 095	-452 829
14	БАНК "ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	1 985 506	197 457	628 276	0	23 499	23 499	-480	18 714 633	15 683 875	4 307 683	-1 144 121	3 030 758	2 035 940	-605 870
15	УКРГАЗБАНК	1 887 154	105 348	1 602 699	798	1 297 321	735 996	-29 124	8 435 440	6 634 862	843 561	-3 439 578	1 800 578	354 387	-1 436 978
Група II (кількість банків у групі – 20)															
16	ОТП БАНК	1 732 432	99 427	0	0	51 755	3 882	-32 515	14 091 823	9 354 221	5 825 813	-1 625 175	4 737 602	2 862 221	-1 860 128
17	БРОКБІЗНЕСБАНК	718 486	160 248	0	50 859	192 400	192 400	-5 193	14 263 332	11 563 754	2 523 448	-385 993	2 699 578	999 433	-144 490
18	ВІЕЙБІ БАНК	1 163 102	100 664	563 421	82 566	171 974	171 974	-143	8 310 298	7 462 514	2 720 726	-693 600	847 785	506 814	-318 496
19	КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК	2 779 509	162 116	0	0	11 260	1 935	-1 049	9 788 415	7 695 325	3 300 136	-193 868	2 093 090	364 776	-120 159
20	КРЕДИТПРОМБАНК	626 773	66 065	26 061	0	0	0	-678	9 164 404	7 581 812	1 948 163	-1 193 356	1 582 593	700 694	-805 726
21	ІНГ БАНК УКРАЇНА	1 250 893	172 014	651 222	580	296 217	3 539	-8 045	8 233 652	8 166 865	6 865 502	-254 556	66 787	46 066	-15 164
22	"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	1 017 725	21 713	605 557	0	419	419	-4	8 927 323	8 862 496	404 870	-1 846 368	64 827	0	-1 078
23	"ПІВДЕННИЙ"	794 450	228 715	0	0	448 328	313 683	-5 766	7 194 060	6 867 876	3 173 762	-466 168	326 185	259 028	-77 561
24	ІМЕКСБАНК	580 173	37 732	0	0	416 544	26 089	-187 060	8 174 935	7 855 836	647 505	-1 038 431	319 098	23 940	-251 851
25	БАНК "ФОРУМ"	447 889	146 538	68 517	0	57 504	18 048	-783	7 276 414	5 434 271	1 321 474	-1 360 011	1 842 143	1 315 562	-1 291 642
26	РОДОВІД БАНК	181 575	0	81 520	0	0	0	0	282 549	189 079	6 079	-2 506 001	93 470	80 054	-1 406 554
27	"ХРЕЩАТИК"	1 307 325	2 135	0	57 339	8 822	8 812	-20	4 220 897	3 902 419	933 607	-296 163	318 477	13 507	-84 792
28	БАНК "КРЕДИТ ДНІПРО"	409 339	104 954	0	0	1 248 759	1 157 086	-70	5 104 248	4 890 733	2 643 220	-301 760	213 515	63 441	-164 915
29	УНІВЕРСАЛ БАНК	560 584	21 872	40 967	221	48 650	0	-1 362	3 941 497	2 301 723	1 510 953	-66 310	1 639 774	1 188 213	-364 374
30	ЕРСТЕ БАНК	603 092	73 515	787 057	1 673	0	0	0	3 384 022	1 981 168	880 626	-188 732	1 402 854	991 612	-783 091
31	БАНК "КИЇВСЬКА РУСЬ"	771 615	50 225	0	0	107 001	10 211	-1 508	4 183 417	3 832 702	522 902	-51 774	350 714	45 344	-83 099
32	БТА БАНК	1 499 489	16 844	0	0	0	0	0	1 245 280	1 212 209	459 898	-84 213	33 071	25 446	-44 012
33	ПРАВЕКС-БАНК	992 831	97 347	0	0	0	0	0	3 280 338	1 163 459	455 196	-133 910	2 116 879	528 627	-951 517
34	УНІКРЕДИТ БАНК	1 949 116	103 986	0	0	0	0	0	2 765 942	2 342 373	2 052 555	-242 156	423 569	293 651	-53 280
35	БАНК "З/4"	938 727	3 177	20 123	261 502	427 295	302 381	-30 023	372 554	97 469	0	-2 270	275 085	0	-32 043
Група III (кількість банків у групі – 24)															
36	ПІВДЕНКОМБАНК	981 444	33 972	0	0	31 894	11 756	-2 586	2 709 178	2 694 717	193 817	-45 489	14 461	8 250	-52 115
37	ЗЛАТОБАНК	305 789	60 149	0	0	192 889	71 614	-1 443	4 880 040	4 797 475	2 506 144	-199 912	82 564	10 729	-143 707
38	СІТІБАНК	1 921 028	69 916	1 017 639	41 804	33 580	4 585	-3 022	2 016 390	1 946 329	330 890	-31 663	70 062	0	-180
39	ФІДОБАНК	1 250 712	2 415	0	0	301 918	23 856	-13 129	1 346 959	955 715	90 725	-55 073	391 244	249 116	-296 762
40	УКРІНБАНК	267 718	36 581	0	0	713 913	657 049	-11 072	3 416 849	3 012 183	947 476	-122 699	404 666	30 775	-66 577
41	МЕГАБАНК	470 073	57 604	0	0	98 685	98 685	-20	4 002 872	3 552 953	1 906 697	-173 222	449 919	183 626	-71 646
42	ДІВІ БАНК	93 146	71 286	0	9 894	9 568	7 627	-296	4 650 136	4 650 135	2 418 207	-557 642	1	0	0
43	ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ	662 002	0	936 180	0	27 215	32 175	-4 960	2 989 373	2 487 623	196 608	-18 374	501 750	0	-7 964
44	АКТАБАНК	1 582 589	46 017	0	501	7 422	4 900	-767	1 905 033	1 833 312	1 232 785	-62 238	71 721	45	-15 949
45	УКРБІЗНЕСБАНК	576 510	9 340	0	0	9 501	0	-6 035	3 296 301	2 797 436	856 384	-54 553	498 865	80 165	-90 292
46	"СОЮЗ"	362 698	8 098	17 061	0	193 625	47 713	-2 887	3 171 261	3 147 312	46 383	-507 614	23 949	0	-849
47	КРЕДОБАНК	324 859	0	0	0	22 606	22 596	-1 062	2 218 531	1 484 103	394 523	-173 148	734 429	195 962	-85 600
48	МАРФІН БАНК	1 452 361	50 181	10 272	0	364 745	0	-2 426	1 645 065	1 225 805	474 188	-175 928	419 259	291 052	-345 801

¹ Назви банків подано за орфографією їхніх статутів.² Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

за станом на 01.04.2013 р. (у розрізі банків)

Тис. грн.

	Цінні папери в портфелі банку на продаж		Цінні папери в портфелі банку до погашення		Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	Інвестиційна нерухомість	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	Відстрочений податковий актив	Основні засоби та нематеріальні активи	Інші фінансові активи		Інші активи		Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	Загальні активи	
	Усього	У тому числі резерви під знецінення	Усього	У тому числі резерви під знецінення						Усього	У тому числі резерви	Усього	У тому числі резерви		Усього	У тому числі в іноземній валюті
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
	322 249	-2 790	235 213	0	1 178 551	13 762	10 000	0	2 472 214	22 213 160	-89 756	198 513	-8	44 174	174 929 579	68 889 044
	31 005 267	-233 958	1 406 202	-18 232	0	3 706 587	500 058	0	2 273 123	165 532	-16 012	334 692	-11 259	0	89 672 120	43 369 148
	21 730 297	-701 926	0	-753	50 590	0	76 646	87 267	2 989 835	698 779	-28 326	313 650	-9 631	10 092	86 226 370	17 881 760
	6 765 752	-1 076	2 041 118	0	212 080	124 110	14 613	463 915	2 760 884	433 242	-43 379	171 940	-18 362	305 792	45 976 593	14 376 858
	2 813 292	-103 354	0	0	122	630 303	8 761	433 871	2 786 829	460 574	-36 268	177 564	-16 671	23 381	40 796 442	24 057 549
	2 230 326	-78 449	1 202 136	-20 388	7 162	582 537	79 733	54 775	3 460 420	86 256	-75 424	315 640	-22 698	1 532 113	39 420 493	17 469 607
	1 939 393	-11 329	0	0	0	1 255 749	6 562	0	371 449	517 766	-217 349	77 143	-11 383	86 544	34 746 029	12 569 395
	1 149 065	-2 203	0	0	0	899 780	1 346	184 262	864 732	1 498 248	-24 293	69 985	-5 698	11 489	32 118 056	17 808 006
	3 270 789	-70 762	0	0	0	88 985	17 245	53 935	1 291 045	1 332 200	-4 331	34 287	-19 998	112 189	30 330 463	14 520 766
	1 375 482	-18 893	0	0	19 379	27 512	8 484	8 243	742 930	1 746 516	-3	49 105	-11 760	791	29 520 092	21 002 913
	1 067 279	-961	0	0	0	117 936	58	106 566	394 944	900 719	-8 816	47 933	-1 072	0	27 954 063	12 665 992
	127 217	-162	0	0	0	86 040	3 386	126 328	1 300 902	267 635	-193 120	400 900	-23 926	230 480	27 905 729	12 644 115
	339 119	-2 695	0	0	339 607	49 325	452	1 167 586	1 312 816	1 084 520	-23 748	53 731	-10 500	5 114	25 874 591	12 370 795
	10 819	-1 368	237 351	-1 280	0	140 441	1 774	38 899	124 775	1 570 534	-4 118	53 541	0	56 788	23 784 293	8 541 215
	3 184 186	-284 216	0	0	0	11 878	187	124 227	607 991	2 968 186	-195 345	106 038	-42 923	893 448	21 224 900	6 341 205
	2 434 566	-12 214	330 151	0	161 925	16 913	59 092	80 128	466 352	396 520	-10 734	62 388	-8 704	0	19 983 471	10 086 827
	280 389	-850	0	0	0	4 769	1 644	0	714 573	965 935	-6 315	49 117	-5 676	0	17 401 753	4 338 873
	2 363	0	0	0	78 490	253 276	3 717	328 480	224 520	2 563 124	-55 086	70 409	-4 332	182 026	14 098 429	6 488 422
	1 240	0	0	0	0	6 944	25 005	54 255	393 541	71 212	-1 301	14 924	-1 484	1 385	13 309 805	5 547 818
	410 880	-12 880	0	0	0	75 884	8 057	66 253	147 455	368 924	-1 355	14 657	-1 109	49 664	11 025 078	3 058 979
	3 391	0	0	0	0	0	35 657	1 835	9 546	80 465	-546	3 033	-9	0	10 738 505	7 730 587
	60	0	0	0	0	0	15	0	23 328	2 596	-547	5 735	-1 755	0	10 604 472	930 121
	663 996	-1 794	0	0	258 647	0	4 705	3 100	575 285	187 752	-61	16 078	-1 087	85 966	10 461 083	4 957 281
	10	0	0	0	0	0	390	0	391 869	12 316	-1 394	26 517	0	0	9 640 487	1 108 654
	137 667	-55 617	0	0	0	110 281	245	394 417	442 093	118 943	-13 808	83 053	0	28 910	9 312 471	2 967 444
	300 878	-278 226	0	0	0	3 946 911	0	0	504 232	3 361 472	-3 446 689	25 554	-292	191 445	8 876 136	182 672
	1 703 900	-25	171 099	0	0	11 034	7 626	41 925	269 811	263 196	-4 264	103 809	0	161 942	8 330 859	2 636 001
	131 977	-50	0	0	0	46 466	1 748	2 336	186 522	164 794	-2 579	37 158	0	103 216	7 541 517	4 231 298
	845 464	-11	13 165	0	0	103 476	571	354 175	183 693	592 828	-7 952	19 894	-3 321	0	6 727 057	4 442 043
	286 336	-1 447	0	0	0	97 622	0	84 451	708 557	482 451	-537	8 886	-792	40 921	6 558 583	2 883 291
	274 035	0	0	0	0	15 084	102	568	129 238	41 642	-398	10 704	-28	184 174	5 767 804	1 207 704
	305 529	0	0	0	0	445 757	62	8 266	732 261	1 229 287	-4 369	190 232	-1 546	21 074	5 694 082	3 218 137
	35 642	0	0	0	0	10 821	1 558	36 725	654 136	372 869	-1 615	36 520	-781	24 771	5 543 558	1 718 373
	39 903	0	0	0	2 757	0	4 760	269	47 430	63 788	-4 856	14 534	-537	8 942	5 001 429	2 797 419
	634 424	0	0	0	0	0	39	219	13 502	2 061 082	-356	17 386	-3 863	0	4 750 030	2 899 467
	424 114	-12 527	131 064	0	0	0	445	39	15 876	1 628 232	-1 520	119 636	-397	0	6 075 894	2 328 081
	60	0	10 215	0	0	0	73	1 807	30 838	547 682	-178	25 790	-41	976	6 056 307	3 209 179
	743 179	0	0	0	0	0	35 829	0	33 971	83 825	-41	4 965	-48	0	6 002 125	2 014 840
	1 824 339	-1 386	0	0	18 036	5 096	0	31 895	377 153	385 578	-18 509	7 347	-2 930	14 524	5 565 971	1 421 821
	97 612	-95	0	0	0	137 239	39	5 311	299 412	165 187	-3 993	13 863	-491	118 596	5 272 318	1 710 492
	69 632	-136	0	0	0	0	3 553	358	183 767	4 687	-273	9 104	-151	32 082	4 932 418	2 455 189
	0	0	0	0	0	0	350	485	10 787	216	-27	1 042	-2	0	4 846 910	2 574 042
	0	0	0	0	0	0	2 400	3 482	105 826	2 418	-752	11 244	-27	0	4 740 139	1 550 586
	0	0	0	0	0	0	722	0	319 807	427 856	-1 337	39 062	-59 059	316 777	4 645 785	2 516 197
	579 350	0	0	-117	0	0	1 533	1 208	106 682	31 783	-54	3 585	-61	3 798	4 619 592	1 843 211
	161 784	-3 359	0	0	0	0	600	427	7 272	510 130	-2	3 223	-3	0	4 436 178	790 663
	766 883	-386	74 461	0	2 684	0	2 469	153 242	521 687	24 815	-5 659	61 128	-7 033	0	4 173 368	1 346 953
	46 163	-3 414	45 802	0	0	24 716	689	0	147 516	65 314	-473	8 607	-330	160 026	4 021 457	2 014 572

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
49	АВАНТ-БАНК	562 233	7 573	0	0	729 353	383 422	-2 440	874 471	859 409	51 652	-6 209	15 062	1	-638
50	ДІАМАНТБАНК	536 895	8 734	40 859	0	287 262	287 262	-25	1 854 164	1 814 182	550 889	-30 525	39 983	2 911	-16 643
51	ТЕРРА БАНК	787 242	19 116	0	0	197 722	51 196	-1 617	1 772 534	1 431 995	354 074	-4 379	340 539	5 479	-22 508
52	ПЛАТИНУМ БАНК	174 508	12 915	0	0	308 649	170 862	-15 671	2 850 789	14 248	0	-2 775	2 836 541	377 311	-490 292
53	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	679 701	10 318	0	490	330 329	204 855	-23 861	2 097 170	2 051 698	228 059	-66 789	45 472	27 468	-47 295
54	"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	866 692	2 570	0	0	0	0	0	2 111 195	1 918 229	115 604	-492 804	192 966	52 053	-35 306
55	МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	992 288	21 007	0	0	798 813	728 655	-4 834	1 298 707	1 245 237	12 584	-44 216	53 470	1 375	-12 637
56	ІНДУСТРІАЛБАНК	567 508	21 104	0	2 859	71 852	3 537	-35	1 566 853	1 472 269	435 297	-260 793	94 585	71 007	-46 373
57	ПІРЕУС БАНК МКБ	1 030 021	11 727	0	0	0	0	0	1 527 308	1 394 767	619 778	-167 787	132 541	52 607	-216 606
58	ЄВРОГАЗБАНК	127 988	12 554	358 708	0	387 872	381 869	0	1 062 456	1 049 786	628 438	-19 121	12 670	4 626	-24 579
59	СВЕДБАНК	167 193	33 782	0	0	0	0	0	2 207 341	1 923 232	1 337 460	-394 536	284 109	103 020	-430 377
Група IV (кількість банків у групі – 116)															
60	БАНК "РУСКИЙ СТАНДАРТ"	407 150	10 634	0	0	72 067	72 067	0	2 564 059	79 151	6 570	0	2 484 908	0	-253 324
61	БАНК "НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	140 023	18 011	0	52	35 231	5 188	0	2 576 421	1 943 345	746 061	-39 414	633 076	82 454	-138 605
62	АКТИВ-БАНК	380 861	28 338	0	0	135 123	92 544	-430	2 116 817	1 392 240	665 965	-35 062	724 577	87 792	-37 747
63	ЕКСПРЕС-БАНК	1 264 268	11 125	153 344	0	332	836	-560	1 260 210	873 445	24 953	-105 695	386 765	18 815	-47 539
64	ТАСКОМБАНК	317 756	15 934	0	0	20 940	23 940	-3 039	1 948 729	1 809 045	802 655	-60 786	139 684	108 394	-3 440
65	БАНК КІПРУ	160 395	28 935	11 442	0	0	0	0	1 752 699	1 188 331	963 197	-43 098	564 369	87 724	-80 220
66	ФОРТУНА-БАНК	61 241	12 279	0	0	2 324	2 324	-148	2 199 319	2 180 298	713 892	-161 421	19 022	3 734	-5 992
67	ПРОКРЕДИТ БАНК	332 164	47 790	44 519	0	159 975	65 716	-1 772	1 604 402	1 052 734	429 531	-34 709	551 668	206 278	-55 378
68	БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	233 620	15 259	15 531	0	126 582	0	-918	1 703 069	1 681 012	1 022 683	-49 724	22 057	5	-101
69	ФІНБАНК	173 169	19 808	0	0	89 771	14 352	-51	1 590 063	1 543 056	784 034	-14 561	47 007	10 472	-10 371
70	БМ БАНК	274 142	30 377	83 611	0	278	278	-3	1 833 073	1 422 006	786 617	-141 495	411 067	241 571	-101 927
71	БАНК "ПЕРШИЙ"	164 394	0	82 867	0	77 817	77 832	-27	1 477 188	1 397 358	505 617	-12 952	79 830	59 050	-32 757
72	ІДЕЯ БАНК	316 617	0	0	0	20 470	20 470	0	1 709 506	60 489	31 994	-16 083	1 649 017	10 850	-196 188
73	"КІЇВ"	194 032	4 542	0	0	0	0	0	921 264	912 514	59 349	-921 627	8 750	911	-709 043
74	ФОЛЬКСБАНК	300 568	26 172	0	0	69 311	0	-700	1 505 626	1 033 145	435 427	-75 535	472 481	330 850	-112 754
75	ЕКСПОБАНК	392 489	18 133	79 613	1	23 541	3 583	-275	1 219 506	969 020	180 275	-125 061	250 487	169 041	-64 020
76	ЕНЕРГОБАНК	285 232	17 581	0	0	138 697	138 697	-37	1 304 490	1 042 287	194 976	-8 866	262 203	13 070	-16 068
77	АКЦЕНТ-БАНК	835 163	12 005	0	0	0	0	0	1 012 995	308 137	0	-4 921	704 859	134 806	-207 160
78	БАНК "ДЕМАРК"	88 192	4 189	0	0	181 615	146 955	-430	1 250 644	1 226 601	149 560	-93 162	24 044	3 298	-43 424
79	БАНК "ВОСТОК"	221 493	16 087	0	0	7 524	0	-480	1 560 610	1 547 753	551 080	-4 701	12 856	0	-447
80	БАНК "КАМЕІО"	123 109	8 027	0	0	145 827	145 827	0	1 386 856	1 253 902	527 765	-31 496	132 954	89 375	-6 122
81	АСТРА БАНК	179 831	14 040	0	0	3 850	3 831	0	1 008 720	354 605	40 605	-31 582	654 115	38 042	-99 285
82	МІСТО БАНК	276 876	14 894	0	0	23 739	23 739	-240	1 314 369	1 036 820	194 215	-163 305	277 550	122 109	-48 438
83	ДОЙЧЕ БАНК ДБУ	1 423 515	27 588	0	0	0	0	0	11 974	11 974	0	-498	0	0	0
84	"АРКАДА"	64 357	222	0	0	0	0	0	1 466 483	1 365 751	0	-80 412	100 732	20	-20 078
85	БАНК "МЕРКУРІЙ"	42 067	7 470	286 364	0	160 199	160 199	-2	928 679	697 895	67 619	-15 133	230 785	34 487	-20 057
86	"КАПІТАЛ"	511 974	7 176	70 608	0	16 724	16 724	0	780 145	536 939	34 106	-7 213	243 207	46 565	-19 904
87	ЄВРОБАНК	360 533	3 423	0	0	1 978	0	-20	553 670	434 159	63 350	-2 638	119 512	10 359	-9 048
88	БАНК "НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	158 797	10 832	41 382	0	216 905	204 035	-421	1 064 501	852 576	118 178	-46 615	211 925	13 467	-29 645
89	ФІНРОСТБАНК	502 580	12 032	0	0	239 612	98 368	-1 630	738 099	724 714	84 811	-29 429	13 384	5 146	-18 381
90	МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	234 560	29 162	157 107	0	55 429	24 225	-852	976 688	903 618	590 793	-32 323	73 070	8 179	-171
91	"УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ СВІТ"	141 897	12 003	0	0	0	0	0	1 148 221	1 122 465	485 088	-41 630	25 756	1 987	-16 931
92	КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	114 667	10 892	0	0	81 385	0	0	911 988	826 632	717 229	-172 181	85 356	22 050	-37 673
93	"ТК КРЕДИТ"	693 116	27 062	0	0	152	115	0	614 806	598 619	0	-20 928	16 187	743	-9 957
94	ЮНЕКС БАНК	159 685	13 461	0	0	0	0	0	1 129 274	1 104 428	88 387	-37 151	24 847	246	-2 145
95	БАНК "ЗОЛОТІ ВОРОТА"	143 664	10 717	0	0	4 832	4 832	0	1 121 277	847 361	276 663	-35 592	273 916	59 218	-38 435
96	БАНК "ПІТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА"	290 005	1 173	0	0	8 704	8 704	-88	526 373	511 028	355 593	-29 023	15 345	5 953	-49 711
97	АВТОКРАЗБАНК	242 514	3 236	74 165	0	147 835	38 645	-310	764 205	743 276	62 967	-42 344	20 929	6 466	-9 587
98	РЕАЛ БАНК	574 834	3 723	0	0	0	0	0	662 198	652 071	74 078	-20 656	10 127	258	-357
99	ПОЛТАВА-БАНК	172 409	4 925	0	0	158	158	-2	880 885	800 788	31 638	-62 862	80 097	2 884	-14 985
100	ІНТЕГРАЛ-БАНК	136 133	6 222	0	0	17 709	8 129	-2 395	474 362	461 359	17 075	-44 776	13 003	1 568	-11 247
101	"ГЛОБУС"	163 474	8 912	128 268	4 995	39 172	-5 069	-19 153	446 634	433 118	5 694	-68 950	13 516	0	-13 851
102	"ДАНІЕЛЬ"	63 463	8 996	198 824	0	0	0	0	471 880	385 717	10 871	-3 997	86 163	25 640	-79 243
103	УКРГАЗПРОМБАНК	82 533	4 217	0	0	80 567	39 896	-990	679 670	596 576	222 066	-37 284	83 094	18 617	-15 973
104	"ПРЕМІУМ"	214 053	761	0	0	39 247	38 286	-12 451	357 652	356 641	8 128	-161 344	1 011	0	-1
105	"ПОРТО-ФРАНКО"	322 842	12 181	0	0	39 832	20 036	-355	572 973	502 781	270 928	-3 084	70 193	25 781	-23 454
106	"ЛЬВІВ"	13 566	22 817	29 474	0	218 296	159 278	-725	582 865	509 392	177 881	-48 459	73 474	19 070	-21 100
107	БАНК "МОРСЬКИЙ"	147 457	6 044	0	0	269 073	223 172	-376	400 889	330 996	52 462	-9 564	69 892	22 691	-10 922
108	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	118 150	8 293	784	0	84 335	84 335	0	571 127	529 674	129 902	-6 809	41 453	17 305	-42 882
109	"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	108 283	5	0	0	89 647	89 647	-2 768	25 383	23 901	0	-1 710	1 482	0	-15
110	СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК	154 171	6 520	0	0	0	0	0	649 776	649 776	62 578	0	0	0	0
111	КОМІНВЕСТБАНК	129 990	10 094	0	0	238 717	225 897	0	414 916	331 358	168 224	-20 295	83 559	2 845	-3 654
112	КЛАСИКБАНК	91 882	455	0	0	117 948	117 948	-32	421 291	389 111	0	-112 989	32 179	0	-8 060

	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
	236 043	-40	0	0	0	0	480	276	34 034	1 375 722	-327	7 461	-1 942	0	3 827 645	1 947 725
	99 011	-16 269	0	0	0	0	2 759	0	95 419	595 680	-4 815	40 580	-47	141 886	3 703 249	1 734 014
	639 290	-10 552	0	0	0	12 245	501	0	50 972	143 936	-31 558	22 671	-75	6 419	3 652 649	1 069 263
	1 173	0	920	-6 730	0	84 693	13 013	7 244	148 623	9 358	-288	20 193	-1 101	0	3 632 078	638 483
	189 165	-2 039	0	0	0	31 655	10 828	0	36 185	36 173	-1 995	3 630	-171	39 238	3 464 882	561 637
	139 328	-7	0	0	0	0	2 649	417	119 624	215 111	-188	2 047	-721	1 122	3 460 755	1 767 093
	78 739	-287	0	0	0	0	273	0	105 706	125 663	-1 055	20 263	-9 156	3 813	3 445 273	1 531 086
	334 348	-36 796	0	0	8 006	156 734	2 818	2 160	192 742	267 632	-1 188	22 385	-1 493	17 770	3 234 773	1 120 270
	138 163	-1 481	15 001	0	0	45 787	6 073	147 339	153 212	17 075	-9 883	10 268	-533	9 751	3 111 724	1 646 567
	0	0	0	0	0	0	32	1 653	260 282	797 755	-9 427	15 099	-1	0	3 024 399	1 894 362
	3 101	-786	0	0	0	79 589	3 224	260 929	5 454	560	-11 755	37 159	-1 189	61 782	2 860 114	1 453 299
	9	0	0	0	0	0	0	7 123	96 608	44 151	-11 153	20 000	-1 934	0	3 221 801	412 621
	133 143	-1 030	0	0	0	0	1 372	0	1 198	103 200	0	410	0	2 572	3 011 631	991 650
	662	0	0	0	0	0	600	5 001	238 885	976	-379	2 477	-52	64 575	2 974 315	931 424
	58 522	-18 513	0	0	6 719	0	7 982	2 934	102 918	9 880	-298	13 848	-109	10 427	2 902 508	398 627
	83 327	-2 800	0	0	0	9 983	1 412	4 638	80 357	37 087	-49	4 369	-411	68 228	2 592 759	1 287 404
	34	-1	0	0	0	70 420	148	5 099	248 708	50 751	-241	28 093	-5 903	227 559	2 584 285	1 189 276
	60	0	0	0	0	0	540	108	174 251	82 156	-155	3 719	-22	0	2 535 997	825 857
	21 063	0	40 054	0	0	0	1 857	24 600	79 299	20 465	-724	8 659	-2 022	41 426	2 426 275	928 467
	0	0	16 656	0	0	0	184	611	22 646	256 641	0	17 844	0	0	2 408 644	1 304 910
	45 900	-13	0	0	0	0	27	0	218 012	249 493	-377	15 074	0	0	2 401 317	1 157 089
	790	-12 422	0	0	0	0	3	8 535	14 006	59 991	-14 016	2 544	-584	84 226	2 391 575	1 114 887
	286 045	-4	0	0	0	84 814	864	0	124 317	80 662	-214	5 395	-39	2 008	2 386 373	1 034 600
	188 226	-299	0	0	0	147	3 386	2 630	117 187	12 249	-2 291	11 593	-493	306	2 382 316	426 741
	77 486	-3 549	0	0	0	88 333	279	239 924	412 302	9 147	-4 039	12 083	-7 791	368 080	2 327 473	168 389
	77	0	120 308	0	0	1 844	0	13	145 574	10 971	-646	1 574	0	0	2 182 039	1 004 967
	308 343	-3	0	0	0	46 263	1 702	309	81 125	2 014	-4 554	2 455	-849	0	2 175 496	910 085
	3 607	0	0	0	0	39 107	267	0	69 740	245 348	-14 049	2 011	-16	28 272	2 134 352	745 117
	0	0	0	0	0	0	0	0	35 956	145 579	-5 457	211	-28	0	2 041 910	882 468
	16 457	0	0	0	0	0	112	0	67 034	369 031	-2 500	1 275	-1	0	1 978 549	740 353
	0	0	0	0	0	0	16 956	1 272	15 632	109 644	-268	7 636	-180	1 044	1 957 898	797 570
	113 401	0	0	0	0	16 654	51	0	55 825	7 087	-116	6 107	-13	10 932	1 873 876	888 697
	571 861	0	0	0	0	0	292	0	67 073	1 978	-60	3 975	-125	0	1 851 620	127 372
	0	0	0	0	0	17 890	13	3 476	108 447	77 233	-40	3 728	-395	910	1 841 575	364 629
	307 961	0	0	0	0	0	0	3 650	375	98	-10	286	-268	0	1 775 447	1 376 218
	60	0	0	0	0	0	191	0	228 643	3 093	-30	1 506	-1 645	0	1 764 554	6 402
	22 624	-50	0	0	0	14 635	2 018	11	128 892	10 999	-180	4 790	-158	107 746	1 716 494	281 937
	4 722	0	13 386	-19 151	0	0	94	0	61 716	14 729	-546	143 852	-7	11 175	1 636 303	226 123
	240 912	-6	0	0	0	0	33	242	88 130	356 512	-426	1 532	-296	0	1 606 966	112 906
	0	0	0	0	0	0	190	0	44 094	13 231	-3 173	24 910	-1 078	26 602	1 601 445	452 126
	6 392	-291	0	0	0	0	122	830	14 952	3 249	-319	2 177	-59	0	1 520 046	390 644
	0	0	0	0	0	5 189	514	0	8 088	46 851	-31	2 014	-5	0	1 515 602	898 393
	95 394	-14 766	35 007	0	0	24 728	536	70	46 494	5 815	-80	1 231	-36	0	1 511 394	564 845
	308 327	-34 840	0	0	0	294	285	0	12 801	56 876	-6	2 513	0	7 117	1 507 145	986 442
	44 093	-2 180	0	0	0	16 403	207	516	6 621	79 954	-62	6 879	-3	1 996	1 491 805	578 460
	32 646	0	0	0	0	0	103	1 089	47 054	14 407	-246	16 243	-109	0	1 413 962	227 262
	20 093	0	0	0	0	39	59	167	56 628	28 344	-222	6 193	-20	0	1 392 013	383 052
	339 808	0	0	0	0	6 617	828	2 475	5 184	129 633	-442	1 177	-173	40 136	1 352 113	720 945
	26 219	-703	0	0	0	10 152	151	1 433	22 643	1 784	-115	7 276	-57	31 849	1 333 463	204 409
	25 447	-7 247	0	0	0	261	702	0	16 526	24 121	-11	7 255	-23	0	1 315 068	147 523
	26 633	-1 204	0	0	0	0	1 748	9	140 132	17 285	-1 277	46 055	-1 198	0	1 290 240	120 807
	390	-70	0	0	0	0	8	4 924	8 752	622 743	-2 147	1 212	-4	0	1 272 455	685 944
	0	0	0	0	0	56 896	112	0	71 224	329 422	-17	2 966	0	1 137	1 253 212	275 356
	130 670	-569	0	0	0	40 485	84	0	4 909	259 043	-1 233	6 808	-16	37 810	1 222 972	221 159
	212	-6	12 038	0	0	0	358	825	27 836	258 152	-462	5 174	-111	0	1 151 581	550 056
	0	0	0	0	0	0	255	124	30 070	409 510	-289	431	0	0	1 052 103	557 317
	4 746	0	0	0	0	18 657	37	104	50 171	9 760	-15	284	0	6 405	1 037 993	473 267
	160	-302	1 218	0	0	0	507	0	52 652	2 454	-194	44 157	-174	0	968 167	384 254
	10 038	0	0	0	0	28 117	163	2 814	58 775	1 333	0	16 926	-98	0	941 628	298 324
	36 050	-2 320	0	0	4 425	16 417	826	9 217	31 879	42 057	-320	12 746	-418	0	936 307	320 437
	304 547	0	0	0	0	0	0	0	38 579	325 934	0	1 771	0	0	894 148	717 472
	0	0	0	0	0	0	0	261	12 418	56 477	-4	616	0	0	880 239	167 266
	0	-210	0	0	0	3 436	0	0	53 208	3 027	-23	5 916	0	8 547	867 850	460 544
	72 641	0	0	0	0	0	135	42	588	153 339	-41	399	0	0	858 719	278 671

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
113	ПРОМЕКОНОМБАНК	97 886	1 443	24 684	0	73 439	46 954	-16	571 253	542 273	5 485	-14 991	28 980	4 121	-21 881
114	ЗАХІДІНКОМБАНК	163 692	0	0	0	160	160	0	589 984	511 932	21 031	-38 736	78 052	48 528	-57 132
115	АКОРДБАНК	198 222	5 415	5 224	0	0	0	0	398 090	375 992	192 997	-1 225	22 098	4 235	-236
116	БАНК "РИНКОВІ ТЕХНОЛОГІЇ"	142 845	74	0	0	54 357	54 357	-9 592	539 083	510 828	0	-147 330	28 255	0	-1 195
117	МЕТАБАНК	72 510	3 393	0	54	4 913	4 915	-12	507 507	426 208	66 262	-11 326	81 300	16 774	-11 367
118	РАДИКАЛ БАНК	152 158	1 102	20 243	119	2 651	1 291	-4 157	543 338	443 095	96 807	-3 392	100 243	0	-1 814
119	БАНК "ГРАНТ"	92 777	4 812	0	0	1 420	172	0	570 012	504 639	185 305	-4 019	65 372	13 063	-2 320
120	"НОВИЙ"	89 682	5 384	1 780	0	7 592	7 592	-575	527 122	520 585	58 840	-8 634	6 537	1 628	-1 481
121	ДІАПАЗОН-МАКСИМУМ БАНК	169 434	473	0	0	128 247	48 547	-8 855	64 933	47 297	25 961	-11 789	17 637	0	-35
122	ЄКАТЕРИНОСЛАВСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	18 384	18	0	0	310	310	-337	608 044	607 977	0	-257 305	67	0	-874
123	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	139 983	5 615	0	0	29 147	29 147	-7	375 761	328 590	89 867	-1 244	47 171	22 850	-16 456
124	АПЕКС-БАНК	23 053	1 105	16 567	0	164 015	73 145	-17 063	387 583	311 335	104 595	-27 643	76 248	0	-4 244
125	ЄВРОПРОМБАНК	8 952	6 480	0	0	29 840	26 583	-295	551 791	549 242	315 864	-39 992	2 549	0	-394
126	БАНК "КОНТРАКТ"	87 522	3 459	19 000	0	1 545	1 545	-14	361 830	274 306	79 495	-25 210	87 523	36	-5 518
127	СТАРОКІЇВСЬКИЙ БАНК	102 475	2 335	0	0	32 093	0	0	324 210	121 612	36 935	-2 422	202 599	25 431	-316
128	БАНК "РЕНЕСАНС КАПІТАЛ"	121 264	530	0	0	10 000	63	0	369 862	0	0	0	369 862	0	-39 819
129	"СТАНДАРТ"	30 267	1 967	0	0	139 391	48 055	-62	213 270	210 533	0	-1 053	2 737	0	-404
130	АГРОКОМБАНК	66 346	1 973	25 454	0	39 045	24 208	-1 181	325 423	273 953	17 299	-5 148	51 470	3 068	-9 111
131	УКРКОМУНБАНК	121 809	1 065	0	0	21 491	16 885	-38	302 118	222 379	11 725	-14 860	79 739	3 696	-14 065
132	БАНК "УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	14 120	2 785	10 275	0	9 849	3 449	-2 136	179 054	122 581	27 650	-8 013	56 473	15 662	-12 528
133	УНІКОМБАНК	18 862	2	0	0	0	0	0	525 818	525 650	0	-54 306	168	6	-2 568
134	ЛЕГБАНК	32 665	2 881	0	0	81 768	81 768	0	270 043	256 784	80 548	-18 952	13 258	0	-34
135	"АКСІОМА"	26 629	515	6 236	0	0	0	0	478 016	473 819	0	-132 748	4 197	0	-1 177
136	БАНК "БОГУСЛАВ"	49 112	0	0	0	25 299	19 555	-8 484	336 210	310 441	8 895	-80 541	25 769	2 831	-1 911
137	ІНВЕСТБАНК	69 315	2 493	63	0	76 558	11 798	-15 854	275 707	258 426	117 265	-7 498	17 281	5 112	-1 254
138	ІНТЕРБАНК	35 071	3 274	5 300	0	13 027	13 027	-2	255 001	253 969	117 588	-2 204	1 031	832	-5 205
139	БАНК "ТРАСТ"	32 561	2 415	0	0	43 170	43 170	0	300 942	121 502	119 992	0	179 440	19 829	-10 510
140	АСВІО БАНК	64 273	710	0	0	23 979	23 979	0	349 882	303 267	5 898	-15 281	46 615	0	-29 804
141	БАНК "СОФІЙСЬКИЙ"	16 268	2 218	0	0	10 325	5 802	-480	397 901	396 864	68 923	-2 839	1 037	0	0
142	"СТОЛИЧНИЙ"	44 384	548	0	0	48 802	0	-4 200	336 141	332 744	50 371	-46 112	3 397	0	-950
143	ПОЛІКОМБАНК	22 402	2 138	0	0	42 838	42 838	-2 820	286 782	282 113	1 670	-22 883	4 669	344	-936
144	КРЕДИТВЕСТ БАНК	21 548	4 309	0	0	150 244	141 665	-1 171	213 709	212 745	114 644	-3 819	964	152	-390
145	РЕГІОН-БАНК	48 015	2 033	504	0	21 499	0	-1	269 567	247 067	45 065	-5 231	22 500	8 682	-11 892
146	"ТРАСТ-КАПІТАЛ"	48 704	0	0	0	90 122	88 522	-14 305	185 869	151 228	35 969	-8 755	34 641	16 776	-15 238
147	ІНТЕРКРЕДИТБАНК	22 526	1 541	0	0	32 601	0	-910	310 617	308 300	15 789	-17 862	2 317	0	-3
148	МЕЛІОР БАНК	53 335	627	0	0	28 599	0	-410	277 948	276 890	8 795	-29 004	1 058	0	-4
149	БАНК "СІЧ"	28 126	0	0	0	48 355	13 687	-4 454	251 633	249 026	54 050	-1 228	2 606	0	-14
150	ОКСІ БАНК	37 535	2 686	0	0	16 629	16 629	0	264 999	231 443	90 179	-3 398	33 556	2 660	-951
151	ПРАЙМ-БАНК	180 450	1 427	0	0	43 128	0	-1 876	101 080	94 369	0	-9 748	6 710	1 882	-3 957
152	АРТЕМ-БАНК	24 392	1 019	0	0	112 211	78 669	-732	96 788	66 519	36 831	-12 174	30 269	12 604	-3 470
153	МОТОР-БАНК	66 700	2 082	0	0	7 748	7 748	-245	171 696	169 635	0	-740	2 061	0	-23
154	"УКООПСІЛКА"	33 736	516	0	0	0	0	0	193 125	183 613	19 995	-2 814	9 512	2 210	-5 525
155	ФІНЕКСБАНК	141 785	428	0	0	48 171	0	-4 337	73 032	61 220	0	-588	11 812	0	-4 538
156	РАДАБАНК	68 516	1 064	0	0	23 116	15 194	-233	158 599	136 471	42 901	-4 994	22 128	0	-1 681
157	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК РАЦІО- НАЛЬНОГО ФІНАНСУВАННЯ	15 208	295	0	0	1 169	1 169	0	216 419	206 901	0	-36 181	9 518	4 107	-879
158	ТММ-БАНК	18 837	37	0	0	0	0	0	48 613	45 945	0	-12 024	2 668	696	-3 102
159	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	11 433	506	4 165	0	7 986	7 986	-3 169	184 157	172 877	8 649	-16 087	11 280	0	-1 547
160	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	17 236	2 570	0	0	107 079	16 065	-4 156	76 438	74 990	38 480	0	1 448	0	-12
161	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	15 113	200	0	0	0	0	0	104 366	89 531	5 043	0	14 835	4 002	-325
162	КРЕДИТ ОПТИМА БАНК	4 808	143	0	0	74 476	25 019	-7 397	126 273	83 399	492	-5 404	42 874	0	-6 488
163	БАНК "НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"	12 128	532	0	64	21 107	1 115	-184	159 809	159 667	4 377	-22 614	142	0	-744
164	ПРОФІН БАНК	129 364	419	0	0	4 981	0	-16	22 005	20 681	0	0	1 325	0	-103
165	УКРЕБДІНВЕСТБАНК	12 524	1 577	0	0	3 197	3 197	-799	107 698	75 400	0	-2 281	32 298	7 194	-6 118
166	ГРІН БАНК	26 183	55	0	0	23 374	0	-277	115 100	89 495	25 700	-14 930	25 605	0	-16 618
167	"КОНКОРД"	2 822	66	2 545	0	0	0	0	158 956	157 569	0	-29 270	1 387	7	-1 640
168	БАНК "ФАМІЛЬНИЙ"	19 415	0	0	0	41 911	799	-415	23 822	124	0	0	23 698	18 028	-7 187
169	СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	50 098	194	0	0	0	0	0	57 676	44 796	0	-1 749	12 881	1 294	-2 374
170	БАНК "ВЕЛЕС"	8 160	92	0	0	119	119	-1	133 584	131 024	0	-50 295	2 559	0	-791
171	БАНК "АЛЬЯНС"	2 005	36	0	0	0	0	0	121 377	119 982	989	-3 979	1 395	1 165	-3 966
172	"ЦЕНТР"	32 105	127	0	3	1 505	1 505	-2 048	109 208	109 148	0	0	59	0	-1
173	БАНК "ЮНІСОН"	6 285	0	0	0	21 340	6 937	-4 818	0	0	0	0	0	0	0
174	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	13 351	51	0	0	27 816	3 386	-650	25 916	24 209	0	-98	1 707	0	-12
175	АЛЬПАРІ БАНК	122 465	0	0	0	-300	0	-300	0	0	0	0	0	0	0

	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
	24 961	0	0	0	0	0	1 964	3 570	13 445	1 305	-601	6 259	0	0	820 211	79 852
	30 075	0	0	0	0	0	1 615	0	13 091	326	-283	2 078	-1 126	0	801 021	190 084
	47 282	0	0	0	0	0	497	0	7 129	126 254	-12	370	0	0	788 482	332 764
	0	0	0	0	0	0	150	0	7 264	25 133	-1	1 197	-18	0	770 104	161 143
	23 401	-94	71 267	0	0	13 960	465	0	29 942	8 913	-606	2 929	-237	23 483	762 736	152 111
	23 515	0	0	0	0	0	43	428	11 722	847	-15	3 163	-145	0	759 328	204 889
	3 410	-10	0	0	0	0	3	29	42 440	3 696	-3	1 051	-23	355	720 003	226 535
	24 985	-1	0	0	0	17 432	27	1 339	5 875	10 232	-224	4 405	-2	21 096	716 951	131 172
	29 894	0	0	0	0	0	77	43	22 814	295 629	-70	1 307	-559	0	712 851	533 355
	0	0	36 692	-26 900	0	225	8	0	517	4	-343	409	0	0	664 610	1 394
	1 708	0	0	0	0	9 305	1 498	517	56 466	21 952	-124	1 766	-41	15 527	659 245	225 902
	0	0	5 190	0	0	0	581	515	3 536	41 082	-138	3 225	-12	1 243	647 696	215 310
	0	0	0	0	0	0	0	13	31 725	65	-6	122	0	0	628 988	344 057
	0	0	0	0	0	1 488	55	293	41 382	57 820	-7 737	9 483	0	25 101	608 976	160 291
	1 014	-6	0	0	0	0	206	0	71 113	3 209	-28	14 766	0	56 952	608 374	77 631
	0	0	0	0	0	0	0	0	45 906	17 800	-328	14 750	-1 179	0	580 112	69 141
	79 111	0	0	0	0	0	413	225	5 346	107 704	-55	311	-8	0	578 005	157 984
	20 530	0	0	0	0	0	201	80	91 822	3 577	-1 361	2 514	0	314	577 277	71 062
	0	0	0	0	0	15 641	377	2 385	78 329	9 466	-301	9 455	-236	0	562 136	36 418
	18 066	0	0	0	0	0	156	0	61 217	227 560	-850	1 011	-45	31 810	555 902	279 303
	0	0	0	0	0	0	163	0	3 141	0	-177	154	0	0	548 139	122
	73 063	-648	0	0	0	0	250	0	8 266	2 850	-21	478	0	64 056	536 319	178 553
	0	-5 585	0	0	0	0	187	0	1 531	108	-795	145	0	0	513 368	2 761
	70 542	0	0	0	0	5 156	0	0	19 590	2 833	-8	2 966	-63	0	511 709	73 990
	7 952	0	0	0	0	18 658	553	38	22 907	1 698	-85	1 052	-2	1 826	478 821	143 986
	163 140	-25 627	0	0	0	0	0	0	1 790	36	-79	539	-322	0	477 179	131 522
	0	0	0	0	0	28 354	3	850	48 722	4 158	-11	883	-96	0	462 058	203 493
	0	0	0	0	0	0	180	16	13 687	8 014	-4	683	-1	0	461 424	66 730
	0	0	0	0	0	0	0	0	4 023	7 998	0	2 986	0	0	441 719	85 681
	2	-84	0	0	0	0	113	9	5 654	17	0	505	0	0	436 175	57 025
	1 210	-1 983	0	0	0	9 041	164	0	53 664	550	-46	5 979	-33	358	425 125	54 777
	0	0	0	0	0	0	785	129	1 691	192	-21	517	-8	12 388	405 513	261 048
	0	0	0	0	0	3 712	185	118	19 137	10 520	-2	5 630	-34	19 946	400 865	66 290
	11 461	-4	0	0	0	30 033	18	0	921	194	-11	29 956	0	0	397 278	185 003
	0	0	0	0	0	0	0	131	6 644	3	0	1 710	-1	0	375 774	26 059
	513	-105	0	0	0	0	0	38	5 187	1	0	323	0	0	366 571	29 389
	5 579	0	0	0	0	0	66	0	5 027	8 241	0	3 812	-48	0	350 838	94 903
	0	0	0	0	0	0	47	143	4 388	317	-12	4 537	-1	10 274	341 556	137 436
	0	0	0	0	0	0	252	0	13 097	12	0	384	-34	0	339 829	63 862
	67 685	-104	0	0	0	0	57	33	555	74	-28	292	0	19 397	322 501	133 473
	3 997	-74	18 855	-1 645	0	0	1 261	87	31 708	4 148	-4	4 842	0	0	313 125	40 271
	0	0	0	0	0	0	48	1 416	59 275	721	-5	245	-2	0	289 082	45 261
	0	0	0	0	0	0	4	293	7 298	1 579	-6	257	-1	6 547	279 395	23 592
	7 013	0	0	0	0	4 437	284	47	9 975	920	0	1 629	-35	0	275 600	66 270
	49	-68	0	0	0	5 870	103	0	9 088	3 326	0	235	-7	0	251 763	13 595
	142 627	-99	0	0	0	8 482	132	0	29 068	1	0	436	-2	0	248 232	17 355
	2	0	0	0	0	0	129	0	11 909	178	-37	575	-45	937	221 978	21 077
	60	0	0	0	0	0	1 745	305	13 629	1 688	0	480	-6	0	221 230	58 956
	16 485	-202	0	-416	0	26 769	0	340	36 766	161	-61	297	0	20 281	220 777	12 813
	0	0	0	0	0	0	36	67	13 545	2	-8	130	-2	154	219 636	27 623
	0	0	0	0	0	0	21	245	22 203	85	-4	125	-154	0	216 319	13 845
	0	0	0	0	0	10 642	1 047	537	38 604	2 383	0	1 373	-73	0	211 355	7 894
	59 737	0	0	0	0	8 699	47	34	8 265	3	-13	1 737	0	0	203 517	14 510
	6 392	-68	0	0	0	0	72	46	3 036	18	-23	8 922	-2 200	0	183 197	29 216
	3 164	-98	0	0	0	0	71	423	226	2	0	15	0	3 360	171 648	593
	1	0	53 085	0	0	3 066	9	0	28 661	1 303	-38	352	-17	0	171 625	63 179
	0	0	0	0	0	0	44	15	51 558	760	-96	302	-2	0	160 647	6 915
	0	-10	0	0	0	921	0	0	3 338	5 785	-1 464	176	-2	0	152 174	897
	18 342	0	0	0	0	0	22	0	6 765	0	-3	29	-3	0	148 577	2 932
	0	0	0	0	0	0	174	317	1 861	235	-3	243	0	0	145 777	15 991
	45 954	0	47 835	-2 667	0	0	0	80	15 180	1 293	0	3 607	-1	0	141 574	54 570
	0	0	4 379	0	0	24 674	417	1 287	30 351	56	0	465	-8 910	3 388	132 152	3 613
	0	0	0	0	0	0	36	0	142	0	0	27	0	0	122 369	0

Структура зобов'язань банків України

№ п/п	Назва банку	Кошти банків		Усього	Кошти клієнтів							
		Усього	У тому числі в іноземній валюті		У тому числі:							
					юридичних осіб				фізичних осіб			
					усього	із них в іноземній валюті	на вимогу	із них в іноземній валюті	усього	із них в іноземній валюті	на вимогу	із них в іноземній валюті
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Група I (кількість банків у групі – 15)												
1	ПРИВАТБАНК	10 888 128	6 312 466	108 495 477	21 173 313	9 623 089	10 449 152	3 820 279	87 322 164	43 762 929	15 256 017	2 456 543
2	УКРЕКСІМБАНК	10 778 462	3 372 421	44 061 726	28 055 221	19 007 060	20 746 150	17 790 907	16 006 505	9 853 335	1 752 925	753 098
3	ОЩАДБАНК	16 148 964	741 463	40 021 338	7 434 708	1 828 017	3 995 730	102 080	32 586 630	7 148 643	11 140 629	261 482
4	РАЙФФАЙЗЕН БАНК "АВАЛЬ"	6 119 981	5 665 885	28 973 286	12 574 373	3 702 919	9 472 485	1 732 103	16 398 914	5 123 904	6 428 025	1 323 902
5	ПРОМІНВЕСТБАНК	18 471 671	16 212 447	13 271 578	5 404 515	2 527 039	2 769 632	908 073	7 867 064	2 959 461	1 501 866	149 697
6	УКРСОЦБАНК	11 895 704	10 610 930	18 559 678	6 228 708	1 933 310	4 380 065	963 696	12 330 971	5 905 555	2 715 129	1 031 442
7	ДЕЛЬТА БАНК	6 329 026	1 533 764	22 628 052	6 518 072	2 986 921	4 571 052	2 502 668	16 109 980	8 039 895	2 759 534	1 745 320
8	ВТБ БАНК	12 667 252	12 437 828	12 878 239	5 884 381	1 970 136	2 602 341	758 660	6 993 858	3 650 345	1 285 443	536 016
9	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	2 872 108	1 691 747	19 108 457	8 266 458	3 314 342	5 767 030	1 961 001	10 842 000	5 823 142	3 460 922	1 459 301
10	ДОЧІРНИЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	8 079 501	7 936 220	15 862 132	5 042 375	2 259 800	2 675 966	651 504	10 819 756	8 918 333	1 491 570	865 663
11	АЛЬФА-БАНК	5 002 510	4 232 831	15 927 169	6 174 329	2 923 438	2 688 280	934 228	9 752 840	5 669 160	1 522 092	747 876
12	"НАДРА"	10 047 603	173 791	10 462 979	6 730 165	1 068 924	2 830 905	160 569	3 732 814	2 098 826	648 399	74 315
13	УКРСИББАНК	424 175	233 904	17 632 312	6 942 408	2 270 309	3 988 725	1 191 965	10 689 903	5 658 098	5 112 753	2 804 598
14	БАНК "ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	6 275 705	1 009 338	13 163 399	4 022 078	1 663 765	1 526 040	284 345	9 141 321	4 341 869	860 649	233 954
15	УКРГАЗБАНК	5 260 970	773 565	8 642 033	3 020 084	311 732	1 289 297	72 819	5 621 949	3 288 183	1 639 825	648 599
Група II (кількість банків у групі – 20)												
16	ОТП БАНК	517	264	9 181 042	3 486 333	1 083 113	2 918 641	795 393	5 694 709	3 831 975	2 281 477	1 700 406
17	БРОКБІЗНЕСБАНК	1 479 295	3 957	12 546 767	4 729 537	1 704 677	1 340 699	326 646	7 817 230	3 299 281	1 121 355	377 062
18	ВІЕЙБІ БАНК	243 548	161 368	8 790 157	1 740 894	91 555	284 089	36 993	7 049 263	3 135 298	909 193	334 029
19	КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК	1 026 580	833 380	9 876 201	5 951 643	2 590 792	2 836 345	1 255 229	3 924 559	1 474 726	559 808	128 001
20	КРЕДИТПРОМБАНК	2 057 701	688 539	6 525 237	2 084 371	592 737	420 564	63 622	4 440 866	2 385 244	379 588	79 170
21	ІНГ БАНК УКРАЇНА	4 348 534	4 308 444	4 010 979	4 001 947	3 207 029	1 852 919	1 107 961	9 032	6 908	9 032	6 908
22	"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	3 579 035	117 202	5 095 185	2 628 448	32 086	1 421 628	19 182	2 466 737	732 411	117 901	61 564
23	"ПІВДЕННИЙ"	1 786 768	1 437 387	6 411 167	2 375 924	805 635	1 330 358	405 249	4 035 243	2 558 732	1 144 964	663 920
24	ІМЕКСБАНК	3 288 317	78 071	4 824 155	1 156 104	172 184	173 471	7 893	3 668 051	1 001 432	367 198	59 187
25	БАНК "ФОРУМ"	208 088	98 733	6 320 357	1 856 386	361 120	508 274	183 117	4 463 970	3 066 213	497 012	224 900
26	РОДОВІД БАНК	4 870 498	83 175	201 470	165 200	29 978	160 210	28 935	36 270	13 616	36 266	13 614
27	"ХРЕЩАТИК"	968 778	895 086	5 971 657	2 514 775	140 915	738 720	62 289	3 456 882	1 154 203	542 731	86 741
28	БАНК "КРЕДИТ ДНІПРО"	617 992	523 992	5 756 366	1 705 933	633 462	585 693	244 551	4 050 433	2 799 021	624 065	347 660
29	УНІВЕРСАЛ БАНК	1 716 318	1 706 297	3 190 440	502 374	64 401	398 935	22 372	2 688 066	1 837 321	527 399	349 441
30	ЕРСТЕ БАНК	1 931 200	1 712 041	2 678 169	1 208 924	546 804	711 592	128 509	1 469 244	665 744	698 190	299 621
31	БАНК "КІЇВСЬКА РУСЬ"	286 914	10 407	4 478 420	1 250 429	86 486	565 522	58 842	3 227 991	1 293 494	561 321	204 223
32	БТА БАНК	1 534 970	1 188 298	1 369 425	187 374	75 666	105 198	14 345	1 182 051	897 770	77 427	36 097
33	ПРАВЕКС-БАНК	341 624	341 588	3 421 172	805 934	270 084	521 196	75 920	2 615 238	867 085	747 939	216 877
34	УНІКРЕДИТ БАНК	1 968 349	1 968 349	1 959 248	1 071 892	263 707	842 242	175 402	887 357	618 971	326 229	179 454
35	БАНК "3/4"	1 849 030	760 197	341 389	76 118	20 469	49 080	20 469	265 272	152 420	77 840	67 675
Група III (кількість банків у групі – 24)												
36	ПІВДЕНКОМБАНК	222 534	54 402	3 579 055	1 369 277	52 727	1 049 998	43 647	2 209 778	736 790	265 974	100 865
37	ЗЛАТОБАНК	636 528	396 510	3 992 740	1 867 958	372 745	558 326	46 254	2 124 782	1 398 928	147 992	63 984
38	СІТІБАНК	358 685	0	4 473 767	4 442 790	1 347 978	4 326 255	1 347 919	30 977	8 177	30 977	8 177
39	ФІДОБАНК	1 363 406	816 711	2 816 917	2 092 403	937 601	823 020	550 943	724 514	546 020	164 985	87 897
40	УКРІНБАНК	829 014	538 109	3 592 413	1 291 550	144 076	272 802	29 292	2 300 863	1 008 418	222 299	71 846
41	МЕГАБАНК	199 877	199 801	2 871 608	1 228 250	593 382	798 232	408 708	1 643 357	714 967	200 865	24 910
42	ДІВІ БАНК	273 557	258 385	3 646 863	3 601 109	16 101	245 289	20	45 753	27 283	20 734	4 271
43	ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ	80 046	0	3 849 596	2 618 035	678 960	598 761	140 472	1 231 562	817 435	97 423	4 600
44	АКТАБАНК	157 551	100 531	3 667 417	1 848 503	710 512	1 164 993	206 790	1 818 914	1 360 380	174 865	62 740
45	УКРБІЗНЕСБАНК	137 777	10 238	3 886 818	2 072 248	1 072 449	304 649	77 912	1 814 570	705 673	130 557	13 598
46	"СОЮЗ"	895 037	261 007	1 300 835	1 043 134	93 112	706 233	15 012	257 701	105 931	58 397	39 673
47	КРЕДОБАНК	305 302	305 302	2 856 737	932 134	174 891	564 272	152 723	1 924 603	605 051	329 081	90 215
48	МАРФІН БАНК	1 287 990	1 287 990	2 068 792	796 587	325 947	596 637	197 118	1 272 205	808 868	528 794	319 558
49	АВАНТ-БАНК	661 188	403 214	1 040 895	446 516	11 027	297 781	2 572	594 379	238 847	107 035	31 588

за станом на 01.04.2013 р. (у розрізі банків)

Тис. грн.

	Боргові цінні папери, емітовані банком		Інші залучені кошти	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	Відстрочені податкові зобов'язання	Резерви за зобов'язаннями	Інші фінансові зобов'язання	Інші зобов'язання	Субординований борг	Зобов'язання групи вибуття	Загальні зобов'язання	
	Усього	У тому числі в іноземній валюті									Усього	У тому числі в іноземній валюті
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	6 756 153	0	3 180 874	0	59 993	23 518	24 651 028	706 716	1 208 278	0	155 970 166	87 209 700
	0	0	13 053 262	3 500	52 746	8 015	715 055	109 711	2 961 323	0	71 743 801	48 678 707
	30	0	9 583 908	50 082	0	148 092	982 685	211 465	804 132	0	67 950 696	20 529 645
	0	0	80 427	0	51 172	31 583	1 307 568	266 747	2 398 344	0	39 229 108	17 349 044
	337 221	0	535 708	0	20 982	51 546	591 140	154 049	2 301 712	0	35 735 607	24 731 290
	0	0	0	0	0	47 254	287 952	147 496	799 088	0	31 737 173	19 349 867
	1 203 642	48 790	100 000	0	240 407	5 802	255 318	50 758	773 133	0	31 586 138	13 432 409
	95 359	0	0	0	21 918	4 872	1 390 886	96 304	1 482 639	0	28 637 470	20 784 483
	112	0	1 986 224	0	0	756	1 469 310	90 543	486 676	0	26 014 185	13 855 392
	0	0	0	996	4 094	43 932	1 765 884	113 463	415 424	0	26 285 426	21 220 180
	0	0	758 114	0	0	5 321	1 004 406	76 579	1 051 105	0	23 825 204	15 496 296
	259	172	2 493 060	0	0	7 195	270 573	39 863	553 855	0	23 875 388	6 195 680
	113 098	0	14 452	0	0	30 113	1 320 972	109 555	3 597 220	0	23 241 896	12 821 667
	0	0	61 556	0	10 905	10 310	1 116 110	19 047	1 042 251	0	21 699 284	9 070 034
	4 457	0	51 147	0	60 642	2 294	2 908 190	57 021	0	0	16 986 755	6 632 329
	7	0	5 084 574	0	0	116 013	747 358	66 905	1 575 986	0	16 772 403	12 115 016
	0	0	0	393	35 544	238	387 942	29 590	0	0	14 479 769	5 304 886
	0	0	710 600	0	21 502	0	2 543 444	14 068	374 946	0	12 698 266	6 963 056
	200 991	0	10 387	14 800	0	17 755	51 106	70 051	437 514	0	11 705 387	5 391 687
	0	0	157 342	0	452	433	29 002	35 203	282 719	0	9 088 091	4 016 022
	0	0	0	8 947	0	1 616	193 958	42 408	0	0	8 606 442	7 674 046
	10 068	0	0	0	133	757	2 391	7 745	0	0	8 695 313	882 679
	0	0	126 819	2 500	4 606	5 510	268 783	23 827	185 948	0	8 815 927	5 363 124
	0	0	0	118	0	0	30 155	9 931	103 909	0	8 256 585	1 357 421
	7 186	0	58 055	0	0	6 076	152 962	21 987	1 054 774	0	7 829 483	4 698 336
	0	0	116 322	0	6 596	3 113	53 008	8 971	0	0	5 259 978	174 929
	0	0	23 269	0	0	240	318 532	26 018	313 370	0	7 621 863	2 649 770
	516	0	108 513	0	0	254	135 347	28 281	293 305	0	6 940 573	4 416 491
	0	0	1 236	0	0	346	727 501	19 382	449 233	0	6 104 457	4 781 961
	0	0	0	0	0	28	505 259	42 440	0	0	5 157 097	3 382 766
	0	0	106 194	0	0	1	4 689	10 676	378 830	0	5 265 724	1 433 330
	0	0	0	7	0	272	1 226 903	19 030	0	0	4 150 607	3 170 886
	50 075	0	0	0	1 399	1 765	513 450	78 158	121 065	0	4 528 707	2 038 645
	0	0	0	6 420	180	7 085	42 292	31 899	0	0	4 015 473	2 902 510
	0	0	0	0	433	195	2 004 447	883	0	0	4 196 377	2 659 077
	0	0	25 000	0	0	14 105	1 550 308	8 721	297 525	0	5 697 248	2 390 259
	0	0	5 119	73	0	43	711 701	2 311	348 661	0	5 697 177	2 661 150
	0	0	0	0	1 793	1 564	86 557	4 385	0	0	4 926 751	1 359 460
	0	0	0	8	0	2	214 522	12 355	0	0	4 407 210	2 309 441
	0	0	27 018	0	0	1 462	151 443	8 208	86 278	0	4 695 836	1 785 372
	217 222	6 704	763 491	989	0	606	4 915	6 187	210 461	0	4 275 356	2 478 217
	0	0	0	0	0	1 300	1 435	1 440	326 488	0	4 251 082	628 287
	0	0	0	1 900	0	0	6 024	17 276	415 499	0	4 370 341	1 496 734
	5 891	0	0	0	2 274	2 913	386 630	5 248	0	0	4 227 923	2 553 954
	0	0	3 223	2 169	0	6 191	22 525	11 710	162 095	0	4 232 509	1 925 386
	1 109 445	0	0	0	683	23 694	541 886	950	221 915	0	4 094 445	909 673
	0	0	29 190	0	2 542	2 581	62 821	11 946	281 460	0	3 552 579	1 412 149
	0	0	0	1 000	5 842	64	19 666	12 283	0	0	3 395 638	2 435 345
	396 083	2 876	0	114	0	34	1 325 159	3 554	77 516	0	3 504 543	1 875 363

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
50	ДІАМАНТБАНК	272 741	264 202	2 409 079	830 894	50 350	424 433	31 712	1 578 186	733 637	180 013	119 150
51	ТЕРРА БАНК	600 087	181 394	2 249 113	816 288	34 221	384 600	29 121	1 432 826	753 880	79 575	35 410
52	ПЛАТИНУМ БАНК	0	0	2 856 367	533 502	136 108	53 657	7 002	2 322 865	312 230	212 030	102 244
53	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	845 807	105 236	1 962 630	745 126	151 257	120 034	8 537	1 217 503	494 928	105 493	35 949
54	"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	70 096	0	2 506 647	1 958 633	151 079	869 778	120 873	548 014	275 950	158 433	33 558
55	МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	956 384	837 749	1 995 985	484 117	910	67 092	340	1 511 867	627 107	119 884	27 368
56	ІНДУСТРІАЛБАНК	381 443	157 693	1 717 674	545 925	252 942	133 990	17 233	1 171 749	462 533	274 484	39 778
57	ПІРЕУС БАНК МКБ	920 795	920 795	1 097 445	207 909	21 581	172 077	13 799	889 536	466 097	253 938	165 783
58	ЄВРОГАЗБАНК	405 281	379 998	1 494 652	177 241	14 610	98 377	2 655	1 317 411	672 997	32 145	14 565
59	СВЕДБАНК	1 294 579	1 294 428	86 656	83 467	50 097	82 638	50 097	3 189	1 784	3 189	1 784
Група IV (кількість банків у групі – 116)												
60	БАНК "РУСКИЙ СТАНДАРТ"	1 153 709	72 282	1 510 815	62 743	661	15 273	661	1 448 072	283 221	176 229	44 137
61	БАНК "НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	39 208	9 144	2 389 160	1 254 042	120 473	279 870	23 816	1 135 118	796 109	157 092	96 041
62	АКТИВ-БАНК	366 496	66 250	2 052 853	857 783	529 595	343 440	58 887	1 195 070	471 737	44 726	10 303
63	ЕКСПРЕС-БАНК	308 488	145 989	2 072 761	870 245	44 195	695 616	26 610	1 202 516	209 397	498 494	14 704
64	ТАСКОМБАНК	46 178	14 564	1 981 826	938 097	405 060	468 308	208 410	1 043 728	695 298	84 715	56 661
65	БАНК КІПРУ	936 998	936 934	815 226	157 271	36 420	75 011	7 707	657 955	328 744	86 238	39 357
66	ФОРТУНА-БАНК	148 352	148 351	1 803 770	1 152 326	114 241	242 721	18 963	651 444	550 033	13 743	6 524
67	ПРОКРЕДИТ БАНК	41 413	1 399	1 652 522	429 533	73 136	395 792	71 730	1 222 990	569 147	510 620	343 534
68	БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	312 527	7	1 547 634	519 298	449 122	62 710	29 100	1 028 335	660 974	51 636	12 255
69	ФІНБАНК	491 255	91 743	1 327 641	465 075	156 643	75 976	10 322	862 565	450 825	147 558	63 577
70	БМ БАНК	456 752	456 284	1 322 605	373 745	74 851	110 996	22 725	948 860	550 570	88 994	49 444
71	БАНК "ПЕРШИЙ"	277 238	77 948	1 495 040	691 106	377 674	564 307	356 617	803 934	527 633	59 526	21 297
72	ІДЕЯ БАНК	250 403	230 404	1 777 717	238 252	19 005	81 102	6 344	1 539 466	210 449	66 975	6 307
73	"КІІВ"	932 469	0	533 385	81 558	2 482	37 131	1 373	451 827	126 399	50 473	15 310
74	ФОЛЬКСБАНК	613 380	613 376	889 982	296 728	35 386	141 013	18 432	593 253	315 870	143 648	84 483
75	ЕКСПОБАНК	628 268	19 457	1 056 757	302 978	27 400	94 469	24 005	753 779	462 829	56 825	29 951
76	ЕНЕРГОБАНК	137 439	134 939	1 419 642	566 272	181 895	231 909	17 665	853 370	368 902	117 477	46 031
77	АКЦЕНТ-БАНК	358 565	210 932	1 284 118	274 659	1 557	118 000	1 557	1 009 458	586 017	67 973	9 177
78	БАНК "ДЕМАРК"	162 419	162 419	1 226 729	256 882	44 167	71 572	887	969 847	206 853	114 083	4 086
79	БАНК "ВОСТОК"	30 701	30 701	1 474 064	695 143	103 538	431 457	48 317	778 921	589 879	64 161	24 075
80	БАНК "КАМБІО"	224 941	17 456	1 384 161	511 170	197 438	190 137	52 785	872 991	662 784	90 697	77 630
81	АСТРА БАНК	16 472	16 457	648 923	168 620	41 593	79 051	31 224	480 303	96 032	74 728	27 817
82	МІСТО БАНК	291 648	74 693	1 194 782	688 591	68 819	620 049	41 884	506 191	322 478	32 612	16 618
83	ДОЙЧЕ БАНК ДБУ	0	0	1 542 629	1 542 629	1 366 995	167 218	8 184	0	0	0	0
84	"АРКАДА"	214 006	0	1 040 280	403 299	2 094	123 810	2 094	636 981	2 242	6 570	9
85	БАНК "МЕРКУРІЙ"	168 911	4 796	1 172 808	319 365	30 225	57 039	28 701	853 444	249 402	126 855	10 726
86	"КАПІТАЛ"	72 819	16 986	1 249 404	635 169	4 293	413 449	1 251	614 236	203 585	61 501	8 535
87	ЄВРОБАНК	384 720	29 649	1 020 524	636 974	19 902	143 786	9 900	383 550	203 374	27 675	10 397
88	БАНК "НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	211 985	175 538	1 225 230	515 155	17 880	205 348	11 756	710 075	253 293	91 040	19 279
89	ФІНРОСТБАНК	272 975	42 294	1 072 188	452 037	94 442	234 200	47 212	620 151	267 882	35 286	5 570
90	МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	25 825	19 582	1 260 455	658 920	462 338	430 720	323 056	601 535	400 973	122 989	86 448
91	"УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ СВІТ"	16 076	0	1 234 275	320 452	39 824	83 825	9 545	913 823	532 747	47 735	37 261
92	КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	653 900	653 900	1 129 915	94 825	2 935	94 825	2 935	18 090	15 683	3 548	2 046
93	"ТК КРЕДИТ"	42 475	0	1 194 581	1 120 548	566 443	839 937	442 120	74 033	25 220	4 495	859
94	ЮНЕКС БАНК	70 147	93	982 682	337 473	43 070	152 643	33 494	645 209	352 199	83 429	29 864
95	БАНК "ЗОЛОТІ ВОРОТА"	0	0	1 153 772	436 009	68 048	215 409	3 975	717 762	363 423	85 781	16 354
96	БАНК "ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА"	325 427	325 421	640 148	341 106	27 195	317 971	25 128	299 042	232 983	55 874	29 044
97	АВТОКРАЗБАНК	278 653	12 299	796 639	221 787	41 133	55 189	764	574 852	140 805	86 832	8 139
98	РЕАЛ БАНК	23 412	182	952 854	446 833	30 277	366 474	24 551	506 021	107 425	55 746	12 512
99	ПОЛТАВА-БАНК	0	0	1 017 091	473 199	62 220	275 023	62 220	543 892	56 497	153 346	6 853
100	ІНТЕГРАЛ-БАНК	23 990	23 980	519 930	173 564	5 607	96 259	5 607	346 366	241 364	63 625	34 720
101	"ГЛОБУС"	153 775	99 076	545 189	65 775	2 934	47 041	2 934	479 414	262 515	114 177	85 582
102	"ДАНІЕЛЬ"	174 743	786	694 177	169 332	8 223	90 048	3 462	524 845	267 822	61 942	30 380
103	УКРГАЗПРОМБАНК	40 755	30 671	600 341	173 153	23 868	95 005	7 962	427 188	210 503	37 400	8 301
104	"ПРЕМІУМ"	192 238	136 325	173 995	104 437	22 884	5 852	35	69 558	20 169	12 156	3 899
105	"ПОРТО-ФРАНКО"	306 590	83 987	567 250	103 507	15 557	18 974	3 703	463 742	383 892	110 175	103 564
106	"ЛЬВІВ"	115 364	85 463	642 019	224 946	40 223	100 343	15 824	417 073	171 802	30 299	8 184
107	БАНК "МОРСЬКИЙ"	307 975	203 677	471 847	86 027	39 274	33 968	12 572	385 821	110 150	45 389	17 058
108	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	84 313	84 313	560 398	139 800	11 619	76 495	1 819	420 598	242 927	51 846	19 034
109	"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	59 768	0	407 715	345 518	325 703	54 033	52 783	62 196	51 286	97	10
110	СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК	311 055	311 055	241 066	241 066	87 519	217 130	63 584	0	0	0	0
111	КОМІНВЕСТБАНК	238 231	227 231	478 534	113 010	18 567	86 766	17 697	365 525	205 266	114 492	45 269
112	КЛАСИКБАНК	243 461	127 999	219 481	137 179	0	61 016	0	82 301	5 442	2 160	1 675
113	ПРОМЕКОНОМБАНК	101 398	22 532	520 609	49 949	229	26 568	229	470 660	62 754	63 083	3 855
114	ЗАХІДІНКОМБАНК	498	0	551 879	219 930	126 865	22 649	5 989	331 948	134 138	20 968	8 833

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	0	0	0	0	235	3 105	581 842	5 979	155 467	0	3 428 449	1 758 381
	0	0	52 869	0	1 947	1 364	118 109	4 411	56 000	0	3 083 899	1 084 513
	13 369	0	94 942	0	0	1 585	97 586	39 225	111 259	0	3 214 332	661 436
	1 947	0	4 343	0	383	558	36 586	5 491	0	0	2 857 745	788 528
	0	0	0	0	0	0	196 808	4 161	86 628	0	2 864 340	1 767 093
	32 532	15 519	0	0	411	126	83 736	7 111	159 475	0	3 235 759	1 542 592
	0	0	5 367	1 576	25 354	6 430	280 800	11 024	0	0	2 429 669	1 131 257
	0	0	1 640	0	0	0	18 345	7 968	420 304	0	2 466 497	1 845 900
	7 238	0	0	0	0	601	792 479	3 465	40 425	0	2 744 141	1 763 948
	0	0	0	0	0	26 042	823	31 765	422 495	0	1 862 360	1 769 203
	0	0	0	944	0	0	23 332	25 228	221 728	0	2 935 756	401 550
	3	0	0	500	3 833	102	168 794	4 339	190 445	0	2 796 383	1 064 970
	0	0	0	255	126	290	2 996	5 954	0	0	2 428 969	1 068 291
	0	0	0	3 061	11 594	910	40 773	17 330	0	0	2 454 918	406 736
	88 361	0	0	0	0	6	81 433	3 573	55 234	0	2 256 611	1 195 339
	0	0	0	0	12 497	63	65 232	17 804	0	0	1 847 821	1 327 035
	0	0	0	0	0	268	158 520	1 297	0	0	2 112 207	968 948
	108 913	0	251 662	0	0	4 726	20 195	7 959	54 262	0	2 141 652	958 449
	0	0	608	0	0	6 180	251 408	3 005	0	0	2 121 361	1 360 785
	0	0	60 270	0	0	1 204	241 649	2 553	101 744	0	2 226 316	999 135
	0	0	0	0	0	556	27 165	4 116	329 960	0	2 141 156	1 417 363
	0	0	3 209	0	3 037	54	72 903	4 612	232 019	0	2 088 110	1 054 432
	0	0	2 433	358	6 405	6	25 819	2 865	0	0	2 066 006	460 365
	0	0	409	0	76 050	3 025	1 042	5 754	0	0	1 552 135	128 979
	0	0	1 464	0	7 137	255	5 427	8 141	157 756	0	1 683 542	1 126 603
	44 738	44 738	0	0	7 842	77	8 725	2 901	108 735	0	1 858 044	646 753
	0	0	44 768	0	1 819	502	224 640	3 595	0	0	1 832 406	907 455
	0	0	0	0	0	1	158 079	2 167	50 384	0	1 853 314	936 152
	0	0	0	0	0	1 488	369 712	2 837	0	0	1 763 183	782 241
	0	0	0	0	0	1 963	53 084	16 590	16 076	0	1 592 478	799 904
	49 662	407	0	0	660	21	1 005	1 710	65 344	0	1 727 504	889 996
	0	0	0	0	2 887	1 727	6 914	1 302	0	0	678 225	156 922
	0	0	0	0	3 556	963	6 124	4 237	0	0	1 501 310	470 533
	0	0	0	914	135	6 876	144	8 319	0	0	1 559 019	1 380 931
	0	0	0	214	5 410	16 623	163 281	11 608	0	0	1 451 421	4 336
	0	0	65 297	121	13 314	8	6 637	2 980	65 048	0	1 495 125	285 594
	0	0	35 000	0	121	1	5 784	963	80 000	0	1 444 092	224 910
	0	0	83	0	0	180	340	2 219	69 946	0	1 478 011	253 015
	15 108	0	0	0	0	1 666	9 682	2 571	41 000	0	1 507 242	450 789
	0	0	0	71	863	86	9 906	2 651	29 203	0	1 387 944	407 111
	0	0	0	0	962	229	44 872	4 667	65 414	0	1 402 425	960 848
	20 025	10 286	0	0	18	0	569	1 514	0	0	1 272 477	583 072
	0	0	40 907	0	9 554	3 313	107 489	6 143	0	0	934 221	764 557
	0	0	0	200	0	0	79 974	2 075	3 499	0	1 322 803	591 663
	0	0	0	150	0	0	13 454	4 442	0	0	1 070 876	395 645
	0	0	3 323	0	0	76	1 882	3 735	80 691	0	1 243 479	432 700
	0	0	0	0	0	0	132 202	5 771	99 913	0	1 203 461	815 060
	0	0	28 531	0	0	0	1 368	3 706	59 506	0	1 168 403	225 087
	0	0	0	597	3 790	426	16 875	998	60 522	0	1 059 475	142 332
	0	0	0	600	18 861	0	4 832	1 847	10 042	0	1 053 272	118 901
	0	0	0	712	74	1	486 465	482	50 435	0	1 082 091	598 754
	0	0	0	0	337	3 091	328 329	2 371	0	0	1 033 092	534 372
	0	0	0	55	1 271	223	184 101	3 824	0	0	1 058 396	380 864
	54 981	44 753	8 908	0	0	0	283 406	3 805	0	0	992 195	591 494
	0	0	0	0	0	3 730	409 367	276	0	0	779 606	588 553
	0	0	0	0	0	21	3 483	879	29 103	0	907 325	485 817
	0	0	20 981	0	0	9	3 689	1 009	52 827	0	835 897	374 224
	0	0	0	0	0	45	191	882	9 707	0	790 648	353 101
	0	0	0	0	0	299	5 943	4 191	30 261	0	685 405	340 211
	0	0	0	0	18	0	301 417	154	0	0	769 072	449 279
	0	0	0	0	0	0	57 401	1 160	0	0	610 682	454 739
	20 496	11 060	0	0	100	77	1 440	282	0	0	739 161	462 553
	0	0	0	0	0	5 743	153 565	195	0	0	622 444	286 830
	0	0	621	0	0	18	10 070	536	75 643	0	708 894	85 718
	0	0	0	0	0	0	12 790	1 562	0	0	566 730	261 027

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
115	АКОРДБАНК	171 131	22 130	316 627	87 720	2 470	38 755	2 069	228 907	127 877	20 985	11 330	
116	БАНК "РИНКОВІ ТЕХНОЛОГІЇ"	87 484	63 944	346 181	345 696	0	264 438	0	485	0	460	0	
117	МЕТАБАНК	2 559	2 559	618 530	150 292	3 791	106 016	3 233	468 238	117 645	65 938	10 364	
118	РАДИКАЛ БАНК	0	0	567 390	259 271	4 234	184 718	1 602	308 120	93 120	36 295	9 777	
119	БАНК "ГРАНТ"	7 049	2 539	508 397	203 091	22 086	122 686	21 287	305 306	171 167	57 656	15 120	
120	"НОВИЙ"	0	0	503 988	293 668	79 980	207 903	66 619	210 319	28 501	18 906	706	
121	ДІАПАЗОН-МАКСИМУМ БАНК	98 568	90 561	166 609	28 303	985	23 395	985	138 306	131 698	56 041	54 406	
122	ЄКАТЕРИНОСЛАВСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	0	0	367 635	330 411	2	85 191	2	37 224	1 140	6 436	121	
123	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	77 650	20 629	418 822	133 677	61 771	106 117	46 851	285 145	149 653	25 622	5 775	
124	АПЕКС-БАНК	203 516	82 867	196 319	31 289	3 038	27 507	3 038	165 030	148 820	3 349	1 014	
125	ЄВРОПРОМБАНК	45 361	41 359	454 564	151 249	33 584	23 266	462	303 315	276 663	11 469	6 614	
126	БАНК "КОНТРАКТ"	17 033	17 033	403 810	144 987	28 229	82 987	3 019	258 823	90 611	33 846	15 826	
127	СТАРОКИЇВСЬКИЙ БАНК	100 558	0	383 685	101 652	4 763	78 296	4 763	282 032	81 931	19 138	6 121	
128	БАНК "РЕНЕСАНС КАПІТАЛ"	107 896	0	81 051	11 917	8	10 902	8	69 134	10 833	58 141	6 951	
129	"СТАНДАРТ"	141 226	0	182 311	93 501	6 709	32 791	101	88 811	51 467	6 752	4 347	
130	АГРОКОМБАНК	112 516	50 637	261 462	127 983	7 356	98 369	3 961	133 479	67 488	14 854	9 341	
131	УКРКОМУНБАНК	0	0	359 684	120 035	3 401	103 039	3 401	239 649	25 635	84 726	868	
132	БАНК "УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	10 598	10 598	192 991	26 292	6 032	24 243	4 804	166 699	111 728	16 632	10 712	
133	УНІКОМБАНК	13 446	0	26 636	222	0	69	0	26 414	166	22 231	0	
134	ЛЕГБАНК	81 708	71 378	284 140	67 205	8 447	64 181	8 217	216 935	97 423	23 013	19 162	
135	"АКСІОМА"	2 507	0	174 873	84 773	1 134	34 198	839	90 101	16 879	3 365	111	
136	БАНК "БОГУСЛАВ"	20 201	10 235	290 486	120 012	2 699	48 140	2 699	170 474	92 116	11 711	5 511	
137	ІНВЕСТБАНК	83 993	7 993	261 969	59 515	1 220	57 058	1 220	202 454	111 007	33 549	10 503	
138	ІНТЕРБАНК	49 263	13 141	287 193	190 820	36 914	171 525	36 914	96 373	54 930	42 102	14 843	
139	БАНК "ТРАСТ"	174 533	130 409	149 556	17 022	7 137	11 036	7 137	132 534	7 691	3 241	25	
140	АСВІО БАНК	77 318	47 318	257 311	57 332	11 034	30 274	5 693	199 980	550	417	228	
141	БАНК "СОФІЙСЬКИЙ"	4 452	4 452	216 465	130 392	0	40 495	0	86 073	32 637	3 053	1 105	
142	"СТОЛИЧНИЙ"	52 032	52 032	258 238	82 080	583	66 277	583	176 158	13 119	15 293	3 201	
143	ПОЛІКОМБАНК	29 068	0	240 868	55 282	3 864	44 394	3 839	185 586	51 544	51 409	10 045	
144	КРЕДИТВЕСТ БАНК	52 117	52 117	196 519	150 661	34 254	138 502	22 988	45 858	23 105	8 206	3 526	
145	РЕГІОН-БАНК	25 611	0	240 455	66 164	2 764	56 074	2 674	174 290	61 715	30 051	10 738	
146	"ТРАСТ-КАПІТАЛ"	118 575	98 337	146 519	122 293	73 735	40 392	29 480	24 226	16 769	4 489	3 234	
147	ІНТЕРКРЕДИТБАНК	4 001	0	239 630	175 966	17 365	34 439	5 171	63 664	19 601	15 230	10 934	
148	МЕЛІОР БАНК	0	0	174 443	123 430	1 223	52 075	1 223	51 013	29 078	960	650	
149	БАНК "СІЧ"	41 806	15 306	177 472	59 554	2 165	48 919	1 565	117 918	87 131	5 352	2 928	
150	ОКСІ БАНК	36 510	32 410	179 506	27 338	3 640	11 816	1 739	152 169	102 799	9 473	5 535	
151	ПРАЙМ-БАНК	20 000	0	129 277	64 307	917	64 307	917	64 969	61 500	4 558	1 791	
152	АРТЕМ-БАНК	77 523	54 408	95 145	29 208	1 256	17 652	1 256	65 936	28 064	8 344	2 243	
153	МОТОР-БАНК	0	0	172 489	96 753	12 471	83 637	11 854	75 736	29 272	21 326	567	
154	"УКООПСЛІКА"	0	0	152 019	89 761	19 797	19 229	442	62 257	16 131	3 820	164	
155	ФІНЕКСБАНК	0	0	145 843	86 615	677	86 615	677	59 228	27 842	17 708	13 674	
156	РАДАБАНК	13 621	13 621	120 563	29 508	1 761	19 579	1 681	91 055	53 293	1 618	193	
157	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК РАЦІОНАЛЬНОГО ФІНАНСУВАННЯ	0	0	61 564	55 341	3 845	18 045	3 845	6 223	4 517	4 406	2 701	
158	ТММ-БАНК	0	0	46 346	44 916	17	44 916	17	1 430	796	229	148	
159	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	10 169	0	81 178	38 901	1 108	26 703	1 108	42 277	20 367	8 614	697	
160	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	23 882	23 877	57 176	10 066	2 367	10 066	2 367	47 110	30 088	15 579	2 443	
161	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	29 997	0	58 567	22 040	1 032	10 470	1 032	36 526	1 778	892	116	
162	КРЕДИТ ОПТИМА БАНК	47 465	24 065	39 297	23 521	1	1 912	1	15 776	4 719	348	281	
163	БАНК "НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"	20 000	0	71 547	37 290	5 359	9 461	5 359	34 257	7 977	1 766	131	
164	ПРОФІН БАНК	31 361	0	50 030	24 235	4 700	18 499	4 700	25 795	355	11 349	185	
165	УКРБУДІНВЕСТБАНК	5 502	0	72 793	56 476	91	29 810	91	16 317	12 291	11 327	8 720	
166	ГРІН БАНК	50 807	2 047	7 232	352	139	352	139	6 880	491	437	24	
167	"КОНКОРД"	0	0	36 118	2 386	0	2 386	0	33 732	728	2 463	248	
168	БАНК "ФАМІЛЬНИЙ"	9 284	9 228	28 863	23 806	9 850	18 079	4 218	5 057	3 436	3 578	1 966	
169	СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	0	0	33 664	24 687	1 842	24 651	1 842	8 977	2 543	5 701	620	
170	БАНК "ВЕЛЕС"	0	0	18 873	8 342	46	8 342	46	10 530	1 412	2 330	1 412	
171	БАНК "АЛЬЯНС"	0	0	19 303	5 845	901	1 794	901	13 458	6 363	488	16	
172	"ЦЕНТР"	0	0	14 968	8 121	5	6 761	5	6 847	5 725	1 456	993	
173	БАНК "ЮНІСОН"	9 798	4 797	7 308	7 308	0	7 308	0	0	0	0	0	
174	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	0	0	15 921	12 540	0	2 327	0	3 380	3 380	0	0	
175	АЛЬПАРІ БАНК	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	41 337	35 863	0	0	66	175	123 056	2 312	34 177	0	688 881	341 329
	0	0	0	0	17	7 021	24 109	253	0	0	465 065	87 923
	0	0	0	0	311	24	2 605	2 938	12 170	0	639 137	137 812
	3 200	1 599	43 167	0	0	554	3 031	824	20 170	0	638 336	98 969
	0	0	0	0	256	13	5 730	703	23 423	0	545 572	224 207
	0	0	0	0	0	2	5 061	919	107 983	0	617 952	132 284
	0	0	0	0	0	8	296 160	565	14 122	0	576 032	507 173
	0	0	0	1	106	0	666	1 745	0	0	370 154	1 145
	82	82	0	0	8 098	285	22 049	523	37 723	0	565 234	241 302
	8 207	8 207	0	0	0	1 282	38 575	1 272	0	0	449 173	280 526
	0	0	0	0	0	382	75	1 342	0	0	501 724	351 627
	0	0	0	0	0	3 975	50 332	582	12 530	0	488 264	179 928
	0	0	0	28	0	266	1 284	446	21 349	0	507 615	87 531
	0	0	0	553	3 897	11 870	29 130	21 530	52 704	0	308 630	63 712
	0	0	258	0	221	0	112 191	1 531	12 107	0	449 846	170 267
	0	0	51 634	0	0	1 275	1 202	1 547	17 093	0	446 727	125 586
	0	0	0	0	11 238	3	40 306	392	0	0	411 622	33 211
	0	0	0	0	36	0	226 384	1 057	0	0	431 065	285 524
	0	0	0	46	0	7 229	547	57	0	0	47 962	567
	0	0	0	0	1 444	127	1 765	2 421	20 273	0	391 879	185 336
	0	0	0	0	1 163	8 044	248	726	50 429	0	237 990	18 013
	0	0	0	0	611	91	5 058	1 944	0	0	318 392	109 729
	0	0	0	388	0	9	1 466	867	27 096	0	375 787	147 897
	0	0	0	210	81	0	517	7 593	62 701	0	407 559	143 642
	0	0	0	0	1 705	4	169	58	54 253	0	380 278	199 491
	0	0	0	92	0	0	148	400	0	0	335 269	58 902
	92 111	45 946	0	0	0	0	8 013	482	0	0	321 523	83 034
	0	0	0	45	0	26	576	248	0	0	311 166	65 734
	0	0	0	0	10 675	0	683	572	30 003	0	311 868	55 519
	0	0	0	0	0	14	424	584	44 782	0	294 440	154 283
	0	0	0	0	0	1	1 763	521	46 989	0	315 340	66 040
	0	0	0	18	6 482	10	190	414	34 232	0	306 440	212 847
	0	0	0	0	0	6	292	261	1 510	0	245 700	36 967
	0	0	0	0	0	22	1 532	324	0	0	176 322	30 301
	594	0	0	191	0	28	8 315	349	0	0	228 755	112 856
	0	0	124	0	0	1	36	675	0	0	216 852	138 849
	0	0	0	0	0	585	61 692	135	35 272	0	246 961	62 417
	0	0	4 428	0	50	22	3 869	289	46 107	0	227 432	134 866
	0	0	0	0	0	10	863	1 026	0	0	174 388	42 440
	0	0	0	0	554	34	162	382	0	0	153 151	35 972
	0	0	0	0	0	237	340	1 634	11 484	0	159 538	28 537
	0	0	0	0	0	34	140	1 322	0	0	135 681	68 708
	0	0	0	2	54	0	886	209	0	0	62 715	8 700
	0	0	0	20	3	0	17	604	0	0	46 989	813
	0	0	0	104	458	210	543	97	0	0	92 758	21 475
	0	0	0	0	0	50	288	1 299	15 795	0	98 489	72 265
	0	0	0	0	0	0	145	596	23 580	0	112 885	20 495
	0	0	0	0	0	0	247	578	63 060	0	150 647	28 785
	0	0	0	0	0	0	40	261	40 327	0	132 175	13 335
	0	0	78	0	0	35	576	954	0	0	83 035	5 274
	0	0	0	47	36	168	267	277	0	0	79 090	12 383
	0	0	0	0	42	0	67	3	36 218	0	94 369	29 728
	0	0	0	0	523	17	84	193	8 000	0	44 936	744
	0	0	0	0	0	0	3 112	269	45 648	0	87 176	59 218
	0	0	0	0	9	76	599	301	19 600	0	54 250	4 458
	0	0	0	0	21	344	3 638	6	7 051	0	29 932	1 459
	0	0	0	0	41	53	651	46	56 157	0	76 251	7 264
	0	0	0	0	0	1	608	987	0	0	16 563	6 187
	0	0	0	0	124	0	672	1 441	0	0	19 343	5 418
	0	0	0	0	0	240	2	1 810	32 959	0	50 931	3 380
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Прибутки і збитки банків України

№ п/п	Назва банку	Процентні доходи	Процентні витрати	Чистий процентний дохід / (чисті процентні витрати)	Комісійні доходи	Комісійні витрати	Результат від операцій із цінними паперами в торговому портфелі банку	Результат від операцій із хеджування справедливої вартості	Результат від переоцінки інших фінансових інструментів ¹	Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	Результат від операцій з іноземною валютою	Результат від переоцінки іноземної валюти	Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Група I (кількість банків у групі – 15)													
1	ПРИВАТБАНК	4 830 436	-2 937 439	1 892 997	870 543	-207 058	0	0	0	0	-88 127	183	0
2	УКРЕКСІМБАНК	2 088 882	-1 175 466	913 416	141 143	-26 375	0	0	0	18 027	44 074	-25 508	0
3	ОЩАДБАНК	2 635 488	-1 287 101	1 348 387	341 463	-60 664	0	0	0	68 879	20 640	-7 666	0
4	РАЙФФАЙЗЕН БАНК "АВАЛЬ"	1 422 487	-565 143	857 345	375 611	-45 796	10 902	0	4 172	-1 207	25 267	-4 910	0
5	ПРОМІНВЕСТБАНК	990 842	-710 992	279 849	86 297	-10 114	0	0	31 603	-5	12 201	1 767	0
6	УКРСОЦБАНК	1 029 508	-602 098	427 410	180 276	-30 868	5 462	0	-16 006	696	13 989	-10 467	0
7	ДЕЛЬТА БАНК	885 512	-908 214	-22 701	670 379	-21 013	0	0	-582	-27 236	-81 816	-4 949	0
8	ВТБ БАНК	916 793	-549 026	367 767	99 721	-10 786	31 418	0	11 787	0	18 628	953	0
9	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	843 876	-455 871	388 006	154 612	-48 458	5 297	0	-2 156	1 461	-1 245	27 048	834
10	ДОЧІРНІЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	759 099	-390 681	368 418	101 266	-19 211	1 499	0	2 150	-7	53 452	-2 245	0
11	АЛЬФА-БАНК	883 041	-544 844	338 197	123 850	-8 636	-514	0	-55 909	-1 741	19 596	11 199	0
12	"НАДРА"	439 926	-396 520	43 407	66 404	-8 749	0	0	0	-19	58 477	-9 085	0
13	УКРСИББАНК	764 279	-353 780	410 499	181 384	-30 541	-12 863	0	-11 502	1 997	16 451	-2 280	0
14	БАНК "ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	507 471	-432 533	74 938	90 732	-9 966	908	0	0	0	32 739	-2 153	0
15	УКРГАЗБАНК	512 797	-321 908	190 889	37 399	-6 256	136	0	0	25 390	7 647	5 783	0
Група II (кількість банків у групі – 20)													
16	ОТП БАНК	701 486	-231 961	469 525	92 056	-17 449	0	0	-7 164	11 297	20 479	-8 465	0
17	БРОКБІЗНЕСБАНК	429 678	-290 409	139 269	47 169	-4 303	0	0	-6 417	0	-45 651	-4 565	0
18	ВІЕЙБІ БАНК	366 135	-345 967	20 167	51 732	-6 299	5 147	0	18 539	0	367	9 745	0
19	КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК	386 116	-187 409	198 706	78 563	-18 487	0	0	-1 024	0	24 473	12 334	0
20	КРЕДИТПРОМБАНК	248 692	-319 958	-71 267	21 985	-2 542	0	0	67 077	-28 001	5 433	-1 034	0
21	ІНГ БАНК УКРАЇНА	204 756	-20 875	183 881	17 906	-58 432	-1 789	0	15 022	0	16 991	-1 732	0
22	"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	423 406	-229 713	193 693	7 299	-1 525	65 669	0	-44 668	0	-38	-21 251	0
23	"ПІВДЕННИЙ"	239 811	-153 022	86 789	55 252	-12 142	0	0	0	-73	-4 959	-133	0
24	ІМЕКСБАНК	363 693	-253 937	109 756	30 813	-1 647	0	0	11 376	0	-783	1 833	0
25	БАНК "ФОРУМ"	56 520	-199 416	-142 896	20 268	-4 354	0	0	-5 069	-34	-2 128	5 077	0
26	РОДОВІД БАНК	43 551	-65 731	-22 180	2 063	-178	0	0	0	0	165	-7 705	0
27	"ХРЕЩАТИК"	204 837	-186 403	18 434	32 134	-5 030	0	0	13 517	1 707	19 064	6 478	0
28	БАНК "КРЕДИТ ДНІПРО"	205 782	-170 056	35 726	23 240	-3 648	0	0	0	0	0	10 284	0
29	УНІВЕРСАЛ БАНК	181 475	-90 348	91 127	11 567	-2 128	773	0	-866	956	-618	-1 894	0
30	ЕРСТЕ БАНК	189 621	-93 574	96 047	28 457	-9 974	5 672	0	-2 461	-5 307	-32 138	-1 401	0
31	БАНК "КИЇВСЬКА РУСЬ"	175 223	-165 688	9 535	18 109	-1 717	0	0	0	1 256	20 714	-1 661	0
32	БТА БАНК	54 668	-44 166	10 502	4 481	-722	0	0	0	21	3 321	-3 600	0
33	ПРАВЕКС-БАНК	119 521	-90 756	28 766	42 615	-2 811	0	0	0	21	7 224	4 518	0
34	УНІКРЕДИТ БАНК	124 979	-40 226	84 752	20 133	-7 534	-1 461	0	0	0	-2 059	4 479	0
35	БАНК "3/4"	39 015	-22 005	17 010	793	-229	6 539	0	12 719	-672	35 481	887	0
Група III (кількість банків у групі – 24)													
36	ПІВДЕНКОМБАНК	150 595	-125 858	24 737	11 982	-1 379	0	0	0	6 280	1 140	-125	0
37	ЗЛАТОБАНК	176 521	-130 182	46 340	11 870	-2 165	0	0	0	0	4 611	-1 639	0
38	СІТІБАНК	101 433	-13 428	88 005	9 667	-2 826	11 173	0	39 231	0	25 156	916	0
39	ФІДОБАНК	63 154	-40 159	22 995	13 405	-1 740	0	0	0	23 088	8 084	-626	0
40	УКРІНБАНК	144 601	-126 869	17 732	17 058	-3 410	0	0	0	242	3 533	1 545	0
41	МЕГАБАНК	114 999	-86 719	28 280	36 065	-1 285	0	0	-45	2	2 096	-112	0
42	ДІВІ БАНК	186 300	-69 600	116 700	3 716	-281	0	0	56 996	0	4 905	7	0
43	ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ	144 447	-96 620	47 826	11 285	-1 794	4	0	240	0	5 947	-253	0
44	АКТАБАНК	69 869	-62 565	7 303	31 976	-11 099	0	0	-1 429	-590	69 876	-1 562	0
45	УКРБІЗНЕСБАНК	131 904	-97 837	34 068	13 292	-1 999	0	0	1 087	182	1 649	-77	0
46	"СОЮЗ"	120 916	-58 230	62 687	16 672	-1 975	2 958	0	5 072	-131	7 372	199	0
47	КРЕДОБАНК	102 302	-74 430	27 872	34 191	-2 514	0	0	0	2 098	1 910	489	0
48	МАРФІН БАНК	78 552	-44 375	34 177	22 497	-3 573	764	0	0	431	2 534	-707	0

¹ Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки через прибутки або збитки.

за станом на 01.04.2013 р. (у розрізі банків)

Тис. грн.

Доходи / (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів ²	Витрати / (доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань ³	Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках	Відрахування до резерву під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	Відрахування до резервів за зобов'язаннями	Інші операційні доходи	Адміністративні та інші операційні витрати	Частка в прибутку / (збитку) асоційованих компаній	Прибуток / (збиток) до оподаткування	Витрати на податок на прибуток	Прибуток / (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	Прибуток / (збиток)
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
0	0	-465 909	-15 257	0	0	16 060	13 474	-1 329 804	0	687 103	-62 872	0	624 232
0	0	-722 291	-7 227	341	20	-3 203	12 587	-264 615	0	80 389	-39 800	0	40 589
0	0	-752 906	-2 857	116 043	0	-91 075	11 843	-804 733	0	187 355	-50 080	0	137 275
0	0	-303 919	-9 376	0	0	3 108	19 102	-813 095	0	117 202	-33 267	0	83 936
-2 461	0	-115 924	-8 270	-126	0	3 612	10 064	-276 421	0	12 071	0	1 550	13 621
0	0	-140 329	-2 116	-8 771	0	-144	13 938	-417 890	0	15 180	-10 798	0	4 382
0	0	-75 057	-3 158	0	0	-39 471	80 819	-376 983	0	98 230	-250	0	97 980
0	0	-200 824	-3 585	2 227	0	-857	39 637	-277 126	0	78 960	0	0	78 960
0	0	-190 895	3 471	-8 202	0	-336	10 500	-225 041	0	114 895	-25 410	0	89 485
-13 988	0	-120 627	-4 072	0	0	31 973	3 217	-259 391	0	142 434	-1 009	0	141 425
-38	0	-284 758	-986	-959	0	8 123	161 810	-299 673	0	9 562	-4 728	0	4 835
0	0	41 352	-22 164	0	0	15 081	14 635	-197 527	0	1 813	-1 397	0	416
0	0	-149 977	-5 247	0	0	8 292	127 155	-521 179	0	12 190	-6 144	0	6 046
0	0	3 998	-587	0	-18	-4 148	2 465	-187 393	0	1 516	0	0	1 516
0	0	435 760	-70 425	2 490	0	167	2 574	-168 719	0	462 836	-17 000	0	445 836
0	0	-278 258	-5 632	21 442	0	-11 070	26 831	-307 765	0	5 827	0	0	5 827
0	0	-9 467	329	0	0	86	2 543	-116 112	0	2 879	0	0	2 879
0	0	-1 645	-439	0	0	0	56 996	-86 724	0	67 586	-67 438	0	148
0	0	-56 286	72	0	0	-3 152	2 151	-160 818	0	76 532	-20 900	0	55 632
0	0	-980	-262	2 473	0	663	23 519	-156 368	0	-139 305	0	0	-139 305
0	0	-88 203	0	0	0	-561	1 082	-35 714	0	48 452	-9 009	0	39 443
0	0	-174 758	-73	0	0	93	188	-24 416	0	212	-14	0	199
972	0	-16 090	-161	-6	0	-1 815	1 736	-99 480	0	9 890	-2 500	0	7 390
0	0	-92 009	-1 164	0	0	0	976	-57 122	0	2 028	-269	0	1 759
0	0	260 762	2 064	0	0	-4 908	3 726	-130 607	0	1 902	5	0	1 907
0	0	9 512	-1 515	-4	0	0	1 658	-21 847	0	-40 030	0	0	-40 030
0	0	-3 997	-500	0	0	-25	974	-81 430	0	1 326	0	0	1 326
521	124	7 026	-156	0	0	223	1 441	-74 380	0	399	0	0	399
0	0	14 135	-1 367	0	0	834	2 643	-93 070	0	22 093	0	0	22 093
0	0	23 536	-140	251	0	-175	12 786	-112 184	0	2 968	0	0	2 968
0	0	328	-21	0	0	70	9 903	-55 716	0	800	0	0	800
0	0	1 938	171	0	0	308	26 725	-39 839	0	3 305	0	0	3 305
-3	0	648 860	-282	0	0	386	4 044	-134 862	0	598 475	-359	0	598 115
0	0	-12 061	1 923	0	0	-3 296	904	-51 993	0	33 787	-6 420	0	27 368
0	0	12 564	-3 628	0	0	-154	15	-4 445	0	76 881	52 477	0	129 358
0	0	11 601	143	93	0	-8 094	1 618	-45 682	0	2 314	-551	0	1 763
0	0	-25 248	-86	0	0	79	644	-34 051	0	354	-73	0	281
0	0	22 303	-72	0	0	-481	1 613	-22 470	0	172 214	-21 105	0	151 110
0	0	-9 536	-968	14 744	0	24	1 289	-62 608	0	8 150	0	0	8 150
0	0	1 105	-29	0	0	44	3 331	-39 992	0	1 158	0	0	1 158
0	0	-15 607	-22	-58	0	1 146	2 071	-50 860	0	1 671	-989	0	681
0	0	-170 101	-28	0	0	-145	23	-10 580	0	1 212	0	0	1 212
0	0	-5 274	-7	0	0	2	4 359	-54 807	0	7 529	-4 400	0	3 129
0	0	-50 539	-48	0	0	1 038	822	-45 644	0	104	0	0	104
0	0	11 493	-32	0	72	-4 141	669	-41 359	0	14 905	-3 984	21	10 942
0	0	-22 361	3	-3 359	0	-7 476	1 551	-59 418	0	1 795	-1 025	0	770
0	0	-20 065	-2 039	-364	0	-374	5 210	-83 048	0	-36 635	0	0	-36 635
215	15	-1 557	35	11	1 106	-25	798	-54 748	0	1 971	-1 074	0	898

² Доходи / (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова.³ Витрати / (доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
49	АВАНТ-БАНК	50 963	-50 774	190	19 241	-509	0	0	0	0	1 298	-220	0
50	ДІАМАНТБАНК	91 822	-76 255	15 567	16 775	-1 784	-180	0	0	243	514	-355	0
51	ТЕРРА БАНК	84 194	-81 763	2 431	42 327	-2 468	7 739	0	0	39	-7 907	2 486	0
52	ПЛАТИНУМ БАНК	343 681	-153 661	190 020	23 775	-4 373	0	0	0	0	620	-380	0
53	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	107 632	-70 869	36 764	5 160	-672	0	0	-4 099	-598	2 515	1 599	0
54	"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	79 274	-35 133	44 141	8 654	-273	0	0	2 368	6	615	172	0
55	МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	87 174	-80 521	6 653	47 712	-555	0	0	0	9 149	3 853	-1 922	0
56	ІНДУСТРІАЛБАНК	90 657	-57 097	33 560	6 202	-1 952	0	0	-6 628	0	376	51	0
57	ПІРЕУС БАНК МКБ	71 787	-30 681	41 106	7 103	-1 184	0	0	-157	0	-1 825	-73	0
58	ЄВРОГАЗБАНК	65 993	-56 936	9 057	2 864	-363	32 894	0	-27 567	0	-563	644	0
59	СВЕДБАНК	80 622	-32 370	48 251	869	-324	-28	0	-9	0	-12 918	-68	0
Група IV (кількість банків у групі – 116)													
60	БАНК "РУСКИЙ СТАНДАРТ"	268 462	-103 733	164 729	36 215	-7 118	0	0	0	0	-10 132	826	0
61	БАНК "НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	93 540	-71 902	21 638	4 983	-92	0	0	-311	3	768	1 370	0
62	АКТИВ-БАНК	86 989	-67 711	19 278	4 491	-707	0	0	-554	0	2 004	-677	0
63	ЕКСПРЕС-БАНК	85 056	-49 833	35 223	30 875	-1 467	117	0	-325	0	1 216	-912	0
64	ТАСКОМБАНК	74 721	-48 783	25 938	7 011	-653	0	0	0	161	6 367	-101	0
65	БАНК КІПРУ	69 654	-33 396	36 258	4 474	-288	1 243	0	0	0	218	231	0
66	ФОРТУНА-БАНК	92 136	-55 410	36 727	2 875	-418	0	0	-1 057	0	-3 049	2 740	0
67	ПРОКРЕДИТ БАНК	85 217	-32 268	52 949	19 325	-1 853	0	0	118	0	2 336	-11	0
68	БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	63 075	-47 161	15 914	3 546	-366	0	0	1 097	0	358	-660	0
69	ФІНБАНК	64 179	-53 330	10 848	6 238	-2 222	0	0	0	0	960	-67	0
70	БМ БАНК	51 330	-44 383	6 947	7 854	-747	24 418	0	0	0	-5 146	-177	0
71	БАНК "ПЕРШИЙ"	59 067	-43 465	15 602	7 085	-917	-1 986	0	-875	0	-641	826	0
72	ІДЕЯ БАНК	113 443	-90 408	23 035	18 029	-585	0	0	0	-875	490	-285	0
73	"КІІВ"	54 873	-38 018	16 855	2 295	-579	0	0	351	-24	-1 613	-2 159	0
74	ФОЛЬКСБАНК	59 436	-28 749	30 686	8 137	-508	0	0	0	0	1 445	-378	0
75	ЕКСПОБАНК	28 012	-39 408	-11 396	3 960	-419	-44	0	2 621	0	-144	-2 690	0
76	ЕНЕРГОБАНК	58 101	-40 603	17 498	7 237	-726	0	0	-10 107	0	6 452	787	0
77	АКЦЕНТ-БАНК	87 252	-36 054	51 198	19 986	-1 331	0	0	0	0	2 376	270	0
78	БАНК "ДЕМАРК"	53 894	-43 036	10 859	3 623	-44	0	0	0	0	7 298	-6 544	0
79	БАНК "ВОСТОК"	48 560	-30 533	18 027	6 494	-1 092	0	0	2 499	0	242	-565	0
80	БАНК "КАМБІО"	56 685	-43 276	13 409	4 472	-426	0	0	0	66	307	-61	0
81	АСТРА БАНК	65 338	-21 327	44 012	3 988	-433	0	0	5	674	556	-765	0
82	МІСТО БАНК	57 627	-21 767	35 859	2 591	-166	0	0	-202	-1 700	215	601	0
83	ДОЙЧЕ БАНК ДБУ	10 355	-401	9 954	3 939	-567	0	0	0	6 202	479	12	0
84	"АРКАДА"	40 686	-36 308	4 378	19 378	-24	0	0	0	0	321	-23	0
85	БАНК "МЕРКУРІЙ"	53 493	-51 225	2 268	2 748	-225	-13 464	0	22 999	0	-118	11	0
86	"КАПІТАЛ"	32 536	-41 084	-8 548	11 357	-3 243	0	0	27	0	65	-111	0
87	ЄВРОБАНК	29 473	-33 423	-3 950	3 007	-251	0	0	0	3 499	-1 269	-21	0
88	БАНК "НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	56 340	-43 553	12 787	28 676	-1 006	726	0	0	0	1 800	-203	0
89	ФІНРОСТБАНК	39 684	-37 921	1 763	10 223	-2 841	0	0	0	0	419	133	0
90	МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	39 868	-20 295	19 573	5 340	-825	-3 148	0	-355	0	2 458	-86	0
91	"УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ СВІТ"	47 516	-39 126	8 390	3 009	-428	0	0	0	0	394	295	0
92	КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	47 553	-8 747	38 807	2 415	-337	0	0	0	493	5 686	66	0
93	"ТК КРЕДИТ"	30 542	-23 274	7 268	4 655	-3 581	0	0	0	0	-1 575	-33	0
94	ЮНЕКС БАНК	53 812	-31 820	21 992	3 120	-781	0	0	174	0	-1 968	-199	0
95	БАНК "ЗОЛОТІ ВОРОТА"	33 500	-30 043	3 457	7 557	-626	-52	0	0	7	209	51	0
96	БАНК "ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА"	21 547	-12 107	9 440	6 230	-767	0	0	0	5	1 654	-167	0
97	АВТОКРАЗБАНК	39 772	-35 248	4 524	4 305	-984	465	0	0	2	41	-234	0
98	РЕАЛ БАНК	38 824	-25 403	13 421	13 254	-3 880	0	0	0	0	3 521	0	0
99	ПОЛТАВА-БАНК	36 182	-25 774	10 408	10 575	-640	0	0	0	0	3 181	-260	0
100	ІНТЕГРАЛ-БАНК	24 002	-15 054	8 948	7 404	-620	0	0	8 547	0	-38 284	20 041	0
101	"ГЛОБУС"	40 599	-20 962	19 637	1 735	-573	4 261	0	-5 663	0	-881	1 057	0
102	"ДАНІЕЛЬ"	29 028	-27 673	1 354	910	-186	4 885	0	-1 557	0	-1 889	-67	490
103	УКРГАЗПРОМБАНК	29 905	-20 939	8 966	3 915	-450	0	0	507	0	424	-100	0
104	"ПРЕМІУМ"	24 090	-5 375	18 715	3 027	-1 818	0	0	0	0	247	529	0
105	"ПОРТО-ФРАНКО"	21 776	-16 909	4 867	1 731	-334	0	0	0	0	37	-109	0
106	"ЛЬВІВ"	25 042	-21 051	3 992	2 748	-222	1 088	0	0	0	126	-321	0
107	БАНК "МОРСЬКИЙ"	17 010	-16 743	267	2 577	-109	0	0	0	0	-56	-129	0
108	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	24 387	-16 395	7 992	8 139	-1 209	14	0	0	64	-844	137	0
109	"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	7 338	-4 649	2 688	75	-54	0	0	0	-1 052	107	1 739	0
110	СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК	20 427	-938	19 489	1 448	-4	0	0	-3 441	0	478	-95	0
111	КОМІНВЕСТБАНК	15 391	-14 008	1 383	7 281	-356	0	0	0	0	867	-75	0
112	КЛАСИКБАНК	13 277	-5 186	8 091	881	-543	0	0	0	0	1 600	-115	0

	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
	0	0	-1 654	-1 274	60	0	27	53	-16 747	0	464	-114	0	350
	0	0	6 942	871	448	0	1 035	1 153	-41 055	0	173	0	0	173
	0	0	35 436	-13 379	-18	0	-1 334	833	-65 042	0	1 142	-779	0	363
	0	0	-83 338	-715	0	-6 730	-182	73 313	-158 969	0	33 041	0	0	33 041
	0	0	-15 623	-551	11 016	0	-110	1 524	-23 380	0	13 546	-3 208	0	10 338
	0	0	-15 695	129	215	0	0	273	-18 178	0	22 426	435	0	22 861
	0	0	-15 045	-8 324	0	0	-14	2 781	-43 586	0	702	-167	0	535
	0	0	-12 687	80	-3 355	0	28 288	6 283	-42 828	0	7 391	-1 576	0	5 815
	0	0	74 798	-125	0	0	0	2 122	-50 219	0	71 547	-12 100	0	59 447
	0	0	2 161	-44	0	0	625	77	-19 201	0	584	-1	0	583
	0	0	19 698	-3 208	0	0	252	10 152	-43 279	0	19 389	0	0	19 389
	0	0	-74 421	-3 826	0	0	0	18 813	-114 924	0	10 162	-3 005	0	7 156
	0	0	-18 566	0	185	0	10	2 509	-10 205	0	2 292	-500	0	1 792
	0	0	-3 203	-51	0	0	-224	385	-20 348	0	394	-276	0	118
	0	0	6 278	-24	-97	0	-405	1 218	-68 156	0	3 541	988	0	4 529
	0	0	10 501	-136	0	0	-2	12 109	-25 064	0	36 131	0	0	36 131
	0	0	-1 025	-1 651	0	0	31	5 253	-43 090	0	1 654	-1 581	0	72
	0	0	-23 785	-5	0	0	-234	742	-8 391	0	6 145	1	0	6 146
	0	0	2 289	-1 075	0	0	-1 186	2 755	-63 421	0	12 227	-4 220	0	8 007
	0	0	5 510	0	0	0	-5 859	97	-19 216	0	421	0	0	421
	0	0	-555	43	30	0	-1 204	782	-19 498	0	-4 646	0	0	-4 646
	0	0	-11 906	5 704	0	0	5 487	6 837	-33 937	0	5 332	0	0	5 332
	0	0	-300	-9	0	0	732	632	-19 875	0	272	-3	0	269
	0	0	-25 885	-1 353	-285	0	-1	30 431	-41 040	0	1 676	-613	0	1 063
	0	0	-25 028	1 482	2	0	680	1 783	-24 266	0	-30 220	21 145	0	-9 074
	0	0	-4 229	16	0	0	9	18 069	-30 724	0	22 523	-2 967	0	19 556
	0	0	20 995	-413	0	0	10	1 278	-13 319	0	437	0	0	437
	0	0	4 352	307	0	0	-305	1 378	-26 375	0	499	0	0	499
	0	0	-19 867	2	0	0	11	220	-50 180	0	2 686	-1 552	0	1 134
	0	0	-3 700	86	0	0	-282	410	-11 456	0	250	0	0	250
	0	0	-811	-155	0	0	-1 581	150	-20 284	0	2 925	0	0	2 925
	0	0	-2 883	-8	0	0	216	347	-15 260	0	180	-32	0	147
	-762	0	-6 459	0	0	0	91	723	-39 333	0	2 295	-66	0	2 229
	0	0	3 552	-4	0	0	-945	390	-10 100	0	30 092	-97	0	29 995
	0	0	1 426	-93	0	0	7 844	204	-7 659	0	21 742	-3 100	0	18 642
	0	0	3 971	-548	0	0	1 320	1 468	-26 468	0	3 772	-944	0	2 828
	0	0	5 469	-120	0	0	0	288	-19 506	0	351	-133	0	217
	0	0	8 119	-44	0	1	4	956	-7 901	0	681	-405	0	276
	-174	293	-367	-205	7 530	0	15	2 416	-10 265	0	258	-150	0	109
	0	0	6 382	-985	0	0	-1 519	1 024	-46 386	0	1 297	-650	0	647
	0	0	1 908	2	-34	0	147	84	-11 256	0	548	-68	0	480
	0	0	-5 616	-5	0	0	35	407	-15 912	0	1 868	0	0	1 868
	0	0	2 212	-17	-127	0	0	180	-7 997	0	5 911	-230	0	5 681
	0	0	40 674	0	-1 332	0	-942	873	-8 798	0	77 604	0	0	77 604
	0	0	-7 613	1	7 846	0	0	177	-6 104	0	1 043	-266	0	777
	0	0	-2 969	-34	0	0	0	163	-19 282	0	215	183	0	398
	-17	0	5 955	-16	0	0	-56	1 305	-17 191	0	583	-8	0	574
	0	0	1 762	-7	0	0	0	625	-17 365	0	1 409	-36	0	1 373
	0	0	1 652	-48	212	0	0	96	-15 751	0	-5 722	5 924	0	203
	0	0	-9 411	0	-2 779	0	-188	1 458	-12 652	0	2 744	-2 142	0	602
	0	0	21	-918	-77	0	-358	300	-16 613	0	5 620	-821	0	4 798
	0	0	5 000	-391	0	0	2	416	-10 069	0	993	-321	0	672
	0	0	-6 638	0	0	0	-1 646	357	-9 385	0	2 262	-309	0	1 953
	0	0	-1 832	21	-22	0	-15	9 156	-11 088	0	160	-63	0	97
	0	0	1 837	117	0	0	2	111	-15 084	0	244	0	0	244
	0	0	-7 681	-105	0	0	-332	72	-1 983	0	10 672	-92	0	10 580
	0	0	1 716	0	0	0	0	462	-6 836	0	1 534	-111	0	1 423
	0	0	4 371	-38	0	0	66	169	-11 539	0	441	0	0	441
	0	0	498	1	0	0	0	4 364	-7 209	0	205	0	0	205
	0	0	-407	19	-12	0	-105	274	-15 241	0	-1 181	0	0	-1 181
	0	0	-508	0	0	0	32	0	-2 927	0	100	-51	0	49
	0	0	0	0	0	0	0	4	-10 331	0	7 547	-1 992	0	5 555
	0	0	44	62	0	0	152	126	-9 311	0	173	-64	0	108
	0	0	-7 237	-6	0	0	176	0	-2 390	0	458	-1	0	456

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
113	ПРОМЕКОНОМБАНК	38 552	-26 632	11 919	611	-127	47	0	0	1 099	64	0
114	ЗАХІДІНКОМБАНК	14 769	-10 804	3 965	927	-163	0	0	0	54	1 117	0
115	АКОРДБАНК	18 115	-11 987	6 128	1 896	-170	152	0	-297	0	858	-106
116	БАНК "РИНКОВІ ТЕХНОЛОГІЇ"	28 546	-4 338	24 208	4 132	-224	0	0	0	2 075	0	0
117	МЕТАБАНК	23 726	-17 828	5 898	7 613	-188	0	0	244	24	523	-123
118	РАДИКАЛ БАНК	24 891	-17 011	7 880	4 123	-416	-387	0	694	0	1 773	-136
119	БАНК "ГРАНТ"	24 644	-18 683	5 961	4 499	-169	0	0	0	0	209	-92
120	"НОВИЙ"	14 174	-15 892	-1 718	3 144	-508	0	0	81	0	767	-234
121	ДІАПАЗОН-МАКСИМУМ БАНК	6 948	-2 617	4 331	2 549	-381	0	0	0	0	170	-1 524
122	ЄКАТЕРИНОСЛАВСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	31 833	-2 525	29 308	267	-18	0	0	0	0	792	-9
123	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	19 244	-14 556	4 688	3 416	-257	0	0	0	0	371	-527
124	АЛЕКС-БАНК	25 589	-16 626	8 964	706	-51	487	0	-23	0	4 309	-1 830
125	ЄВРОПРОМБАНК	23 935	-13 647	10 288	803	-123	0	0	0	0	373	-49
126	БАНК "КОНТРАКТ"	11 674	-13 669	-1 995	7 954	-735	33	0	-185	0	895	-1 073
127	СТАРОКИЇВСЬКИЙ БАНК	7 656	-12 464	-4 808	3 672	-327	0	0	0	0	144	0
128	БАНК "РЕНЕСАНС КАПІТАЛ"	24 423	-5 320	19 103	32 113	-1 784	0	0	0	0	99	-22
129	"СТАНДАРТ"	14 390	-9 931	4 459	1 883	-16	0	0	-246	0	599	121
130	АГРОКОМБАНК	12 143	-9 242	2 901	2 723	-413	3 830	0	593	170	646	76
131	УКРКОМУНБАНК	9 701	-7 602	2 099	7 421	-1 511	0	0	0	0	88	-24
132	БАНК "УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	8 869	-5 153	3 716	2 112	-314	830	0	-2 907	0	2 804	319
133	УНІКОМБАНК	14 122	-763	13 360	755	-24	0	0	0	0	45	-1
134	ЛЕГБАНК	10 899	-8 931	1 967	1 176	-132	0	0	0	4 441	268	-240
135	"АКСІОМА"	26 645	-7 172	19 473	3 913	-319	361	0	0	0	334	-41
136	БАНК "БОГУСЛАВ"	21 672	-10 905	10 766	1 804	-265	0	0	0	1	-103	0
137	ІНВЕСТБАНК	13 605	-9 075	4 531	1 691	-122	2	0	0	0	83	-17
138	ІНТЕРБАНК	13 215	-6 576	6 639	53	-3	0	0	0	0	229	244
139	БАНК "ТРАСТ"	9 767	-10 127	-361	10 709	-66	0	0	0	0	107	-21
140	АСВІО БАНК	16 407	-9 433	6 975	144	-18	0	0	13	0	40	-1
141	БАНК "СОФІЙСЬКИЙ"	14 164	-8 638	5 526	379	-15	0	0	0	0	847	0
142	"СТОЛИЧНИЙ"	17 275	-8 435	8 841	1 727	-62	0	0	0	16	-2	7
143	ПОЛІКОМБАНК	11 360	-7 475	3 884	1 565	-33	0	0	-8	0	300	-209
144	КРЕДИТВЕСТ БАНК	9 681	-3 306	6 375	1 358	-215	0	0	1 389	0	726	-10
145	РЕГІОН-БАНК	12 088	-7 740	4 348	1 889	-64	0	0	1	219	56	-34
146	"ТРАСТ-КАПІТАЛ"	7 674	-5 097	2 578	619	-103	0	0	0	0	100	-9
147	ІНТЕРКРЕДИТБАНК	13 516	-7 215	6 301	3 467	-1 329	0	0	-35	0	833	-34
148	МЕЛІОР БАНК	10 433	-4 213	6 219	4 462	-1 288	0	0	0	0	223	32
149	БАНК "СІЧ"	10 511	-4 773	5 738	560	-133	0	0	0	-152	-128	-651
150	ОКСІ БАНК	10 798	-5 262	5 537	1 544	-252	509	0	-316	0	77	-24
151	ПРАЙМ-БАНК	6 461	-3 215	3 246	3 897	-1 001	0	0	0	0	-918	-52
152	АРТЕМ-БАНК	5 280	-5 064	216	756	-128	0	0	0	0	104	-11
153	МОТОР-БАНК	9 124	-3 743	5 381	3 185	-2 713	0	0	0	85	48	98
154	"УКООПСІЛКА"	8 127	-5 269	2 858	816	-30	0	0	109	0	59	-249
155	ФІНЕКСБАНК	5 413	-1 382	4 031	1 662	-265	0	0	0	0	59	-106
156	РАДАБАНК	5 965	-3 837	2 129	1 266	-165	0	0	-2	0	176	1
157	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК РАЦІОНАЛЬНОГО ФІНАНСУВАННЯ	6 067	-1 128	4 939	539	-177	0	0	-10	0	32	9
158	ТММ-БАНК	5 340	-964	4 375	90	-5	0	0	0	250	1 000	0
159	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	8 438	-1 425	7 012	801	-436	42	0	0	0	-53	21
160	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	7 943	-1 951	5 991	2 089	-392	0	0	0	0	1	59
161	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	5 416	-4 189	1 227	710	-33	0	0	0	0	78	0
162	КРЕДИТ ОПТИМА БАНК	9 016	-5 364	3 652	88	-4	0	0	0	0	-1	-2
163	БАНК "НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"	6 809	-3 583	3 226	621	-20	0	0	-7	0	45	4
164	ПРОФІН БАНК	4 174	-806	3 368	650	-100	0	0	0	0	117	7
165	УКРБУДІНВЕСТБАНК	6 166	-1 886	4 280	1 586	-35	0	0	0	0	25	-4
166	ГРІН БАНК	7 049	-3 637	3 412	72	0	0	0	0	0	480	-91
167	"КОНКОРД"	9 292	-3 778	5 514	108	-20	0	0	0	0	3	-4
168	БАНК "ФАМІЛЬНИЙ"	3 210	-1 362	1 848	1 242	-909	0	0	0	0	8	-1
169	СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	2 174	-441	1 733	1 402	-55	105	0	0	0	30	-2
170	БАНК "ВЕЛЕС"	4 535	-496	4 039	1 648	-971	0	0	0	0	14	-3
171	БАНК "АЛЬЯНС"	3 385	-1 958	1 427	117	-6	0	0	0	0	170	-37
172	"ЦЕНТР"	4 803	-138	4 665	226	-29	0	0	535	0	32	-4
173	БАНК "ЮНІСОН"	610	-11	599	327	-22	0	0	10	-51	2 482	0
174	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	2 750	-1 033	1 717	88	-8	0	0	-7	0	239	-45
175	АЛЬПАРІ БАНК	1 255	0	1 255	0	-2	0	0	0	0	0	0

	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
	0	0	-2 265	0	0	0	3	22	-11 023	0	351	-179	0	172
	0	0	-3 789	-8	0	0	0	5 506	-7 602	0	6	0	0	6
	0	0	22	4	0	0	-17	87	-8 410	0	148	0	0	148
	0	0	-16 181	-7	0	0	-7 021	70	-3 472	0	3 578	-22	0	3 556
	0	0	901	-223	1	0	0	408	-14 213	0	864	0	0	864
	0	0	-1 069	-140	0	0	-104	68	-12 010	0	276	0	0	276
	0	0	121	-6	0	0	-4	97	-10 214	0	401	-260	0	141
	0	0	1 326	303	0	0	3	6 919	-6 572	0	3 511	-27	0	3 485
	0	0	-293	-255	0	0	-8	13	-4 286	0	316	0	0	316
	0	0	-30 828	14	0	1 123	16 068	77	-3 281	0	13 513	-76	0	13 437
	0	0	365	-21	0	0	-284	239	-7 511	0	478	-39	0	439
	0	0	-5 066	7	0	0	-574	94	-5 837	0	1 186	0	0	1 186
	0	0	-3 551	-4	0	0	-382	22	-6 557	0	819	-205	0	615
	0	0	944	874	0	0	-509	2 347	-8 525	0	24	0	0	24
	0	0	-298	0	0	0	0	10 179	-7 928	0	634	-1	0	633
	0	0	28 377	-1 412	0	0	-5 766	55 865	-80 506	0	46 065	-8 876	0	37 190
	0	0	1 083	-1	0	0	0	22	-7 887	0	17	0	0	17
	0	0	-1 177	11	0	0	217	531	-9 753	0	356	0	0	356
	0	0	0	-1	0	0	1	369	-8 440	0	2	0	0	2
	0	0	1 602	-2	0	0	0	397	-6 699	0	1 859	0	0	1 859
	0	0	3 627	-7 273	0	0	0	4	-1 346	0	9 146	-79	0	9 067
	0	0	-785	-10	-273	0	-23	335	-6 476	0	248	0	0	248
	0	0	-21 171	0	-158	0	-21	142	-2 097	0	416	0	0	416
	0	0	-6 361	-11	1 599	0	0	31	-6 997	0	465	-95	0	370
	0	0	79	32	0	0	51	278	-4 793	0	1 815	-390	0	1 425
	0	0	-244	-203	-3 727	0	0	1	-2 484	0	505	-420	0	84
	0	0	-3 513	22	0	0	0	6 113	-12 959	0	0	3	0	3
	0	0	-4 409	-3	0	0	0	20	-2 352	0	410	-70	0	340
	0	0	415	1	0	0	0	3	-7 055	0	101	-10	0	91
	0	0	-6 220	0	0	0	-26	9	-4 070	0	220	-136	0	84
	0	0	1 825	-27	0	0	125	298	-6 524	0	1 197	18	0	1 215
	0	0	-1 063	3	0	0	0	63	-5 126	0	3 499	0	0	3 499
	0	0	78	-14	0	0	0	93	-6 290	0	282	-45	0	237
	0	0	-311	0	1	0	5	379	-2 986	0	274	-60	0	214
	0	0	-3 581	2	0	0	1	47	-5 560	0	110	-68	0	42
	0	0	-6 565	0	38	0	-22	49	-3 121	0	27	-8	0	19
	0	0	1 566	-24	0	0	-28	256	-6 484	0	522	-191	0	331
	0	0	-279	4	0	0	3	310	-6 983	0	129	-34	0	95
	0	0	-11	-13	0	0	-585	21	-3 395	0	1 188	-285	0	903
	0	0	-631	-151	0	0	-20	2 935	-2 554	0	515	-1	0	514
	0	0	909	-2	-74	651	-1	54	-5 919	0	1 702	0	0	1 702
	0	0	285	0	0	0	-16	23	-6 031	0	-2 174	0	0	-2 174
	0	0	921	-1	0	0	-171	23	-6 008	0	144	0	0	144
	0	0	2 303	-30	0	0	1	28	-5 027	0	678	0	0	678
	0	0	-5 104	-2	-4	0	0	134	-2 880	0	-2 523	0	0	-2 524
	0	0	-1 693	-2	-99	0	11	278	-3 799	0	406	-70	0	336
	-7	0	-1 829	-5	0	0	-210	180	-5 379	0	136	213	0	349
	0	0	852	-5	0	0	-28	32	-8 247	0	353	-173	0	180
	0	0	634	0	-3	0	0	167	-2 721	0	57	-41	0	16
	0	0	-517	19	0	0	0	9	-2 721	0	523	0	0	523
	0	0	-875	-1	0	0	110	1	-2 528	0	577	-97	0	480
	0	0	17	0	0	0	-5	496	-8 564	0	-4 012	0	0	-4 012
	0	0	769	0	0	0	-96	99	-6 022	0	601	-47	0	554
	0	0	593	-2 200	-64	0	0	17	-2 190	0	27	0	0	27
	0	0	-4 235	0	-2	0	-4	3	-1 161	0	202	0	0	202
	0	0	-114	-9	0	0	0	859	-2 920	0	5	-1	0	4
	0	0	1 197	-6	0	0	-13	97	-3 769	0	719	-167	0	552
	0	0	-1 047	-1 445	0	0	-246	56	-1 882	0	160	-91	0	69
	0	0	-707	-3	0	0	-53	27	-819	0	117	0	0	117
	0	0	40	0	0	0	7	28	-3 578	0	1 922	0	0	1 922
	0	0	-4 818	-1	0	-2 667	0	11 990	-7 642	0	208	-44	0	164
	0	0	248	-10	0	0	0	140	-2 217	0	146	0	0	146
	0	0	300	0	0	0	0	0	-745	0	808	0	0	808

Структура власного капіталу банків України за станом на 01.04.2013 р. (у розрізі банків)

Тис. грн.

№ п/п	Назва банку	Статутний капітал	Емісійні різниці	Незарєстровані внески до статутного капіталу	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Резервні та інші фонди банку	Резерви переоцінки	Усього власного капіталу	Усього зобов'язань та власного капіталу
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Група I (кількість банків у групі – 15)									
1	ПРИВАТБАНК	14 897 555	19 709	0	2 198 697	1 250 569	592 883	18 959 413	174 929 579
2	УКРЕКСІМБАНК	16 446 818	0	0	349 828	146 233	985 440	17 928 319	89 672 120
3	ОЩАДБАНК	14 496 000	0	1 333 632	1 057 761	157 187	1 231 094	18 275 674	86 226 370
4	РАЙФФАЙЗЕН БАНК "АВАЛЬ"	3 002 775	3 033 306	0	-749 776	278 625	1 182 555	6 747 485	45 976 593
5	ПРОМІНВЕСТБАНК	5 298 715	18 861	0	-2 344 239	0	2 087 497	5 060 834	40 796 442
6	УКРСОЦБАНК	1 814 515	1 654 429	0	-23 088	2 163 895	2 073 568	7 683 320	39 420 493
7	ДЕЛЬТА БАНК	2 327 000	0	0	195 838	567 640	69 413	3 159 891	34 746 029
8	ВТБ БАНК	5 415 784	0	0	-2 087 278	0	152 080	3 480 586	32 118 056
9	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	3 294 492	101 660	0	-435 246	649 551	705 820	4 316 277	30 330 463
10	ДОЧІРНИЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	3 392 461	270 558	0	-933 114	364 732	140 029	3 234 666	29 520 092
11	АЛЬФА-БАНК	4 639 121	6	0	-878 278	247 335	120 674	4 128 859	27 954 063
12	"НАДРА"	3 890 363	638 910	0	-688 653	100	189 622	4 030 341	27 905 729
13	УКРСИББАНК	1 774 333	811 260	0	-7 901 563	7 940 712	7 953	2 632 695	25 874 591
14	БАНК "ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	2 100 000	0	200 000	-248 853	0	33 863	2 085 010	23 784 293
15	УКРГАЗБАНК	10 000 000	135 942	0	-6 050 761	10 058	142 907	4 238 146	21 224 900
Група II (кількість банків у групі – 20)									
16	ОТП БАНК	2 868 191	2 754	0	51 813	288 311	0	3 211 068	19 983 471
17	БРОКБІЗНЕСБАНК	2 524 140	0	0	11 597	57 271	328 975	2 921 983	17 401 753
18	ВІЕЙБІ БАНК	2 348 619	430 119	200 004	-1 659 215	16 129	64 507	1 400 163	14 098 429
19	КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК	1 050 000	0	172 929	136 097	247 894	-2 501	1 604 419	13 309 805
20	КРЕДИТПРОМБАНК	2 635 938	200 462	0	-928 450	0	29 037	1 936 987	11 025 078
21	ІНГ БАНК УКРАЇНА	731 298	0	0	1 034 015	366 750	0	2 132 063	10 738 505
22	"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	1 850 000	0	0	1 341	57 819	0	1 909 159	10 604 472
23	"ПІВДЕННИЙ"	956 894	335 564	0	100 892	127 739	124 068	1 645 156	10 461 083
24	ІМЕКСБАНК	1 140 000	0	150 000	5 053	85 054	3 795	1 383 901	9 640 487
25	БАНК "ФОРУМ"	5 934 619	0	0	-4 591 934	38 638	101 665	1 482 987	9 312 471
26	РОДОВІД БАНК	12 359 299	535 524	0	-9 929 845	573 038	78 143	3 616 159	8 876 136
27	"ХРЕЩАТИК"	828 828	0	0	-207 091	51 655	35 604	708 997	8 330 859
28	БАНК "КРЕДИТ ДНІПРО"	315 000	0	0	2 046	188 321	95 577	600 944	7 541 517
29	УНІВЕРСАЛ БАНК	1 162 672	887 485	0	-1 458 658	27 986	3 115	622 600	6 727 057
30	ЕРСТЕ БАНК	1 380 500	1 130 000	0	-1 117 594	3 529	5 052	1 401 487	6 558 583
31	БАНК "КИЇВСЬКА РУСЬ"	416 080	0	69 000	-110 995	44 004	83 990	502 080	5 767 804
32	БТА БАНК	1 500 000	87 159	0	-100 976	33 093	24 200	1 543 475	5 694 082
33	ПРАВЕКС-БАНК	941 920	786 808	0	-949 497	1 332	234 288	1 014 851	5 543 558
34	УНІКРЕДИТ БАНК	653 508	2 018	0	174 535	155 694	202	985 956	5 001 429
35	БАНК "3/4"	267 000	0	0	200 438	83 799	2 415	553 653	4 750 030
Група III (кількість банків у групі – 24)									
36	ПІВДЕНКОМБАНК	300 000	0	0	9 569	64 145	4 932	378 646	6 075 894
37	ЗЛАТОБАНК	352 500	0	0	3 634	2 996	0	359 130	6 056 307
38	СІТІБАНК	66 500	253 091	0	628 797	95 172	31 814	1 075 374	6 002 125
39	ФІДОБАНК	675 689	2	520 000	-322 409	294	285 186	1 158 761	5 565 971
40	УКРІНБАНК	305 000	12	0	1 586	29 754	240 130	576 482	5 272 318
41	МЕГАБАНК	500 000	138	0	2 686	103 317	50 921	657 062	4 932 418
42	ДІВІ БАНК	590 000	0	0	5 793	35	0	595 828	4 846 910
43	ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ	310 000	0	0	57 072	2 727	0	369 798	4 740 139
44	АКТАБАНК	400 000	12	0	9 864	7 986	0	417 862	4 645 785
45	УКРБІЗНЕСБАНК	234 160	11 436	0	37 103	56 298	48 086	387 083	4 619 592
46	"СОЮЗ"	336 000	0	0	3 621	4 320	-2 209	341 733	4 436 178
47	КРЕДОБАНК	1 918 969	38	0	-1 504 620	40 176	166 225	620 788	4 173 368

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
48	МАРФІН БАНК	435 000	80 212	0	2 049	80 232	28 326	625 819	4 021 457
49	АВАНТ-БАНК	320 000	0	0	1 388	1 062	651	323 101	3 827 645
50	ДІАМАНТБАНК	210 000	0	0	3 061	61 739	0	274 800	3 703 249
51	ТЕРРА БАНК	557 141	0	0	2 616	7 134	1 859	568 750	3 652 649
52	ПЛАТИНУМ БАНК	380 567	0	0	36 046	1 133	0	417 746	3 632 078
53	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	500 000	9 540	0	55 357	41 632	608	607 138	3 464 882
54	"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	439 693	0	0	60 856	45 350	50 516	596 415	3 460 755
55	МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	195 890	0	0	3 786	3 950	5 888	209 514	3 445 273
56	ІНДУСТРІАЛБАНК	607 798	8 022	0	42 988	137 686	8 610	805 103	3 234 773
57	ПІРЕУС БАНК МКБ	1 627 792	0	0	-1 043 428	41 245	19 618	645 227	3 111 724
58	ЄВРОГАЗБАНК	230 000	0	39 911	3 225	7 122	0	280 258	3 024 399
59	СВЕДБАНК	5 440 928	0	799 300	-5 250 303	236	7 593	997 753	2 860 114
Група IV (кількість банків у групі – 116)									
60	БАНК "РУСКИЙ СТАНДАРТ"	183 000	0	100 000	3 044	0	0	286 044	3 221 801
61	БАНК "НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	161 000	0	0	9 421	45 154	-327	215 249	3 011 631
62	АКТИВ-БАНК	312 750	0	0	149 516	82 947	132	545 346	2 974 315
63	ЕКСПРЕС-БАНК	248 768	0	0	77 671	80 709	40 443	447 590	2 902 508
64	ТАСКОМБАНК	220 000	11	0	88 576	1 824	25 737	336 148	2 592 759
65	БАНК КІПРУ	700 644	41	0	-26 666	50 703	11 742	736 463	2 584 285
66	ФОРТУНА-БАНК	215 000	0	0	10 382	39 665	158 743	423 790	2 535 997
67	ПРОКРЕДИТ БАНК	298 333	778	0	-14 455	0	-33	284 623	2 426 275
68	БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	250 000	0	0	3 025	34 258	0	287 283	2 408 644
69	ФІНБАНК	135 050	44	0	-11 059	13 770	37 196	175 001	2 401 317
70	БМ БАНК	579 668	0	0	-334 635	5 383	3	250 419	2 391 575
71	БАНК "ПЕРШИЙ"	265 000	0	0	2 899	13 181	17 182	298 262	2 386 373
72	ІДЕЯ БАНК	160 000	17 420	47 970	33 176	23 436	34 308	316 310	2 382 316
73	"КИЇВ"	3 567 544	847	0	-3 471 027	366 441	311 532	775 337	2 327 473
74	ФОЛЬКСБАНК	420 000	42 864	0	-79 240	28 757	86 117	498 497	2 182 039
75	ЕКСПОБАНК	404 231	0	0	-189 418	9 185	93 453	317 452	2 175 496
76	ЕНЕРГОБАНК	359 037	33	0	-110 034	28 209	24 702	301 947	2 134 352
77	АКЦЕНТ-БАНК	125 560	41	0	30 822	29 099	3 075	188 597	2 041 910
78	БАНК "ДЕМАРК"	176 000	393	0	950	32 151	5 871	215 366	1 978 549
79	БАНК "ВОСТОК"	307 350	0	0	55 710	2 360	0	365 420	1 957 898
80	БАНК "КАМБІО"	111 467	0	0	806	663	33 436	146 372	1 873 876
81	АСТРА БАНК	1 050 000	0	0	123 412	2 884	-2 900	1 173 395	1 851 620
82	МІСТО БАНК	299 980	1 056	0	-42 723	18 356	63 596	340 265	1 841 575
83	ДОЙЧЕ БАНК ДБУ	228 666	0	0	-13 457	0	1 219	216 428	1 775 447
84	"АРКАДА"	220 445	13	0	48 770	43 904	0	313 133	1 764 554
85	БАНК "МЕРКУРІЙ"	141 500	0	0	5 720	12 207	61 942	221 369	1 716 494
86	"КАПІТАЛ"	194 079	1 049	0	-9 945	6 664	363	192 210	1 636 303
87	ЄВРОБАНК	126 670	0	0	1 274	75	936	128 955	1 606 966
88	БАНК "НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	113 961	54 132	0	-112 493	38 602	0	94 202	1 601 445
89	ФІНРОСТБАНК	120 000	0	0	2 494	9 607	0	132 101	1 520 046
90	МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	99 825	0	0	12 743	605	4	113 177	1 515 602
91	"УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ СВІТ"	143 000	0	0	33 599	62 317	0	238 917	1 511 394
92	КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	505 000	0	0	76 783	523	-9 382	572 924	1 507 145
93	"ТК КРЕДИТ"	151 829	5	0	933	16 215	19	169 002	1 491 805
94	ЮНЕКС БАНК	292 000	4 161	0	12 815	1 290	32 821	343 087	1 413 962
95	БАНК "ЗОЛОТІ ВОРОТА"	169 651	0	0	-37 606	2 402	14 087	148 534	1 392 013
96	БАНК "ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА"	319 475	124	0	-214 075	40 389	2 738	148 651	1 352 113
97	АВТОКРАЗБАНК	155 000	1 525	0	-3 725	0	12 260	165 060	1 333 463
98	РЕАЛ БАНК	150 000	80 000	0	3 177	20 308	2 108	255 593	1 315 068
99	ПОЛТАВА-БАНК	70 500	60	0	22 407	63 980	80 021	236 968	1 290 240
100	ІНТЕГРАЛ-БАНК	160 000	14	0	3 043	27 308	0	190 365	1 272 455
101	"ГЛОБУС"	160 000	0	0	55 515	4 606	0	220 120	1 253 212
102	"ДАНІЕЛЬ"	120 412	0	0	695	43 469	0	164 577	1 222 972
103	УКРГАЗПРОМБАНК	82 800	0	0	6 955	60 578	9 052	159 385	1 151 581
104	"ПРЕМІУМ"	260 000	0	0	4 735	7 763	0	272 497	1 052 103
105	"ПОРТО-ФРАНКО"	120 054	0	0	2 914	7 514	187	130 668	1 037 993
106	"ЛЬВІВ"	237 905	230	0	-153 938	9 936	38 137	132 270	968 167
107	БАНК "МОРСЬКИЙ"	145 962	12 510	0	-24 065	317	16 256	150 981	941 628
108	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	230 000	17 924	0	-336	3 422	-109	250 902	936 307
109	"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	125 000	0	0	77	0	0	125 077	894 148
110	СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК	250 000	0	0	19 515	42	0	269 557	880 239
111	КОМІНВЕСТБАНК	115 000	0	0	627	9 600	3 463	128 689	867 850
112	КЛАСИКБАНК	220 000	0	0	987	4 268	11 019	236 275	858 719

1	2	3	4	5	6	7	8	9
113	ПРОМЕКОНОМБАНК	122 395	0	0	-11 803	33	692	111 317
114	ЗАХІДІНКОМБАНК	174 319	0	0	-95 735	138 098	17 610	234 291
115	АКОРДБАНК	96 400	0	0	2 020	1 212	-31	99 601
116	БАНК "РИНКОВІ ТЕХНОЛОГІЇ"	300 000	0	0	4 398	640	0	305 038
117	МЕТАБАНК	75 839	1 612	0	9 438	30 279	6 432	123 599
118	РАДИКАЛ БАНК	120 000	0	0	2 138	73	-1 219	120 992
119	БАНК "ГРАНТ"	120 000	0	0	1 190	17 604	35 638	174 432
120	"НОВИЙ"	150 000	0	0	-55 469	2 150	2 319	98 999
121	ДІАПАЗОН-МАКСИМУМ БАНК	110 000	0	21 000	990	4 545	284	136 819
122	ЄКАТЕРИНОСЛАВСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	247 526	7 000	0	15 246	24 671	14	294 456
123	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	60 407	0	0	786	8 523	24 295	94 012
124	АПЕКС-БАНК	190 000	0	0	7 723	806	-6	198 523
125	ЄВРОПРОМБАНК	120 000	0	0	2 694	4 570	0	127 264
126	БАНК "КОНТРАКТ"	86 000	0	0	342	10 672	23 698	120 713
127	СТАРОКІЇВСЬКИЙ БАНК	51 356	0	0	2 476	9 697	37 229	100 759
128	БАНК "РЕНЕСАНС КАПІТАЛ"	201 400	0	0	65 534	4 548	0	271 482
129	"СТАНДАРТ"	125 000	0	0	2 907	91	161	128 159
130	АГРОКОМБАНК	102 454	1	0	-806	11 578	17 324	130 550
131	УКРКОМУНБАНК	105 800	0	0	21	7 926	36 766	150 513
132	БАНК "УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	85 320	0	0	31 451	7 940	125	124 837
133	УНІКОМБАНК	460 564	0	0	35 692	3 921	0	500 177
134	ЛЕГБАНК	111 500	0	0	479	26 006	6 455	144 440
135	"АКСІОМА"	266 000	0	0	2 240	7 137	0	275 378
136	БАНК "БОГУСЛАВ"	180 000	0	0	9 315	4 641	-638	193 317
137	ІНВЕСТБАНК	74 130	0	0	7 774	13 353	7 777	103 034
138	ІНТЕРБАНК	36 050	0	0	333	32 927	309	69 620
139	БАНК "ТРАСТ"	69 000	0	0	114	315	12 351	81 780
140	АСВІО БАНК	104 000	27	0	2 057	20 070	0	126 155
141	БАНК "СОФІЙСЬКИЙ"	120 000	0	0	195	0	0	120 195
142	"СТОЛИЧНИЙ"	121 335	91	0	84	3 494	5	125 009
143	ПОЛІКОМБАНК	49 500	0	0	3 566	18 817	41 373	113 257
144	КРЕДИТВЕСТ БАНК	88 045	2 902	0	14 739	5 387	0	111 073
145	РЕГІОН-БАНК	56 481	12	0	8 949	12 903	7 180	85 525
146	"ТРАСТ-КАПІТАЛ"	53 250	0	0	8 429	22 943	6 216	90 838
147	ІНТЕРКРЕДИТБАНК	130 000	0	0	69	5	0	130 073
148	МЕЛІОР БАНК	190 000	0	0	248	0	0	190 248
149	БАНК "СІЧ"	120 000	0	0	1 918	3	163	122 084
150	ОКСІ БАНК	114 696	0	0	4 750	5 258	0	124 704
151	ПРАЙМ-БАНК	61 100	3 920	0	3 795	13 217	10 836	92 868
152	АРТЕМ-БАНК	86 000	0	0	514	8 343	212	95 069
153	МОТОР-БАНК	120 000	0	0	16 619	1 789	329	138 737
154	"УКООПСІЛКА"	72 626	0	0	-2 170	8 185	57 289	135 930
155	ФІНЕКСБАНК	122 474	0	0	-2 679	62	0	119 857
156	РАДАБАНК	120 000	0	0	1 438	17 425	1 056	139 919
157	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК РАЦІОНАЛЬНОГО ФІНАНСУВАННЯ	153 000	0	0	15 719	6 934	13 394	189 047
158	ТММ-БАНК	66 000	5 765	110 000	-1 027	20 795	-289	201 243
159	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	106 000	609	0	8 728	13 883	0	129 219
160	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	101 277	0	0	12 363	3 267	5 834	122 740
161	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	95 221	0	0	95	5 114	7 464	107 893
162	КРЕДИТ ОПТИМА БАНК	63 000	0	0	769	5 220	0	68 989
163	БАНК "НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"	80 056	0	0	898	3 191	0	84 144
164	ПРОФІН БАНК	121 442	5 535	0	-18 907	13 361	6 889	128 320
165	УКРБУДІНВЕСТБАНК	120 005	0	0	2 820	1 591	12	124 427
166	ГРІН БАНК	76 650	7	0	270	11 901	0	88 828
167	"КОНКОРД"	120 000	0	0	990	5 723	0	126 713
168	БАНК "ФАМІЛЬНИЙ"	66 600	0	0	32	3 518	14 299	84 449
169	СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	95 544	0	0	5 992	4 861	0	106 397
170	БАНК "ВЕЛЕС"	105 000	5 247	0	203	8 257	3 536	122 243
171	БАНК "АЛЬЯНС"	64 779	0	0	144	7 403	0	72 326
172	"ЦЕНТР"	120 000	0	0	8 692	522	0	129 214
173	БАНК "ЮНІСОН"	123 331	0	0	164	0	-1 265	122 230
174	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	118 000	0	0	-40 760	3 981	0	81 220
175	АЛЬПАРІ БАНК	122 000	0	0	369	0	0	122 369

На замовлення "Вісника НБУ" матеріал підготовлено працівниками управління аналізу діяльності системи банків департаменту нормативно-методологічного забезпечення банківського регулювання та нагляду Національного банку України.

Хроніка найважливіших подій і рішень

Квітень 2013 року

3 квітня

Затверджено Положення “Про кредитування Національним банком України Фонду гарантування вкладів фізичних осіб” (постанова Правління Національного банку від 18.03.2013 р. № 95).

Для покриття тимчасового дефіциту коштів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб Національний банк України надаватиме йому кредити у національній валюті строком до одного року. Забезпеченням за такими кредитами будуть облігації внутрішньої державної позики України.

9 квітня

Національний банк України зобов’язав територіальні управління продовжувати здійснювати щотижневі перевірки операційних кас та пунктів обміну іноземних валют щодо дотримання ними вимог Інструкції “Про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України” (затверджена постановою Правління Національного банку України від 12.02.2002 р. № 502).

Метою такого заходу є подальше зменшення кількості порушень банками та небанківськими фінансовими установами вимог цієї інструкції.

18 квітня

Національний банк України повідомив банкам та іншим учасникам платіжної системи України про проведення 28–29 травня 2013 року під егідою НБУ у м. Києві Міжнародної конференції “Платіжний форум”.

Мета проведення конференції – обговорення основних інновацій у сфері законодавства платіжних систем, стратегії розвитку ринку платіжних систем, а також стану і тенденцій розвитку ринку систем грошових переказів та боротьби з кіберзлочинністю.

18 квітня

Національний банк України надав свої роз’яснення на запити територіальних управлінь щодо особливостей реєстрації кредитних договорів, укладених резидентами-позичальниками з Міжнародною фінансовою корпорацією.

Відповідно до Положення “Про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам” резидент-позичальник має надати повідомлення про кредитний договір до територіального управління НБУ для його реєстрації. Зазначення відомостей про максимальний розмір збільшення процентної ставки не обов’язкове.

19 квітня

Національний банк України поінформував банки про те, що з 19.04.2013 р. набув чинності наказ

Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 “Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, яким зокрема встановлено нову редакцію форм звітності “Баланс” та “Звіт про фінансові результати” для юридичних осіб усіх форм власності.

Тож банки, здійснюючи оцінку фінансового стану боржника – юридичної особи, відповідно до вимог Положення “Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями” мають використовувати дані фінансової звітності, складеної відповідно до Національного положення.

23 квітня

Національний банк України подав на розгляд банків, банківських асоціацій та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб проект постанови, якою вносяться зміни до Інструкції “Про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті”.

Проект розроблено з метою реалізації окремих вимог законодавства щодо взяття на облік юридичних та фізичних осіб-підприємців, а також щодо забезпечення гарантування вкладів фізичних осіб.

У проекті також запропоновано врегулювати питання виконання міжбанківського переказу коштів в Україні в національній валюті філіями іноземних банків.

23 квітня

Набула чинності постанова Правління Національного банку України від 04.03.2013 р. № 76, якою внесено зміни до Положення “Про депозитарну діяльність Національного банку України з державними цінними паперами”.

Постанову прийнято з метою уніфікації режимів обліку державних цінних паперів на рахунках у цінних паперах Національного банку України під час обслуговування біржових торгів з одностороннім та двостороннім забезпеченням.

30 квітня

Набула чинності постанова Правління Національного банку України від 27.03.2013 р. № 110 “Про внесення змін до нормативно-правового акта Національного банку України”.

Постановою затверджено порядок надання інформації банками Національному банку України про укладені ними агентські договори про надання фінансових послуг від імені банків та ведення Національним банком реєстру комерційних агентів (комерційних представників) банків.

На замовлення “Вісника НБУ” огляд підготовлено департаментом офіційних публікацій та інформаційного забезпечення Національного банку України.

